

A KATOLIKUS ISKOLA 1941. ÉVI TÁRGYMUTATÓJA.

I. PÜSPÖKI RENDELET:

Nyári menedékhelek. (1353/1941. isk. sz.) — 22

II. FÓTANFELÜGYELŐI RENDELKÉZÉSEK:

Cukor és petróleum szétosztása tanítók igénybevétele. (200/1941. sz.) — 10
Cseh-szlovák államban végzett és igazolási eljárás a kik menedék tanítók alkalmazására. (1359/1941. sz.) — 28
Elemi népisoklató ének- és tornainnepsélek. — 18
(879/1941. sz.) — 28
Első ízben alkalmazott tanítók illetménykimutatásának előkészítése. (377/1941. sz.) — 11
Használt cipők gyűjtése téli segélyezés céljából. (1162/1941. sz.) — 55
Helyettesítéssel ideiglenesen megbízott tanítók fogadalmatfelve és a segédnyelvtanítók. (336/1941. sz.) — 10
Iskolatagoztási jogostvány. (2510/1941. sz.) — 40
Iskolák nevelő-oktató személyzetének és egyéb alkalmazottainak orvosi átvizsgálása. (3088/1941. sz.) — 51
Kátoai szolgálatot teljesítő tanítók illetményei. (565/1941. sz.) — 11
Kántoriakban való segítőkészséssel kapcsolatos tanítói állások pályázatú hirdetéssel. (3374/1941. sz.) — 43
Levelezetani munkai tanítóké. (2291/1941. sz.) — 35
„Mogyoró szürnyák” repülésszügy folyóirat. — 55
(4013/1941. sz.) — 55
Művelődési pályázatok megvalósulási adatainak beküldése. (590/1941. sz.) — 12
(1178/1941. sz.) — 12
OTBA kiterjesztése a nem állami tanszemélyzetre. (1364/1941. sz.) — 33
Pedagógiai személműriumi előadásokon részvétel. (4005/1941. sz.) — 54
Pécségházmegyei Tanítói Névtár beszerzése. — 12
(502/1941. sz.) — 12
Próbaszámolató feltejtés segédnyelvtanítók fogadalmatfelve és a segédnyelvtanítók. (336/1941. sz.) — 10
Szekszárd megyei város monográfiája. (3403/1941. sz.) — 44
Tanítói és önévítő illetményük újabb megállapítása. (4492/1940. sz.) — 3
(270/1941. sz.) — 3
Tanítói és tanítónői feltejtésközlő. (1662/1941. sz.) — 35
Tanítók nyári munkaszüneti. (2311/1941. sz.) — 35
Tanítók fizetési táblázatának államszolgálati beszüntítése körüli eljárás. (949/1941. sz.) — 23
Tanítók és tanítónők számarányának figyelembevétele a tanítói állások betöltésénél. (1294/1941. sz.) — 23
Tanítóikre vonatkozólag a 92.000/1934. VI. sz. V. számú rendelet hatályának felfüggesztése. (878/1941. sz.) — 22
Tankötelek levéltételempőlbajjárása. (2289/1940. sz.) — 28
Tanítólevéltételek részvételéleventesenyen. — 28
(1429/1941. sz.) — 28
Testnevelési vezényeltéle és tanítási nyelv a nem magyar tanítási nyelvű iskolában. (2033/1941. sz.) — 23
Ünnepek szervezetele nem állami elemi népisoklató tanítói állások megalapítása. (1069/1941. sz.) — 40
Visszaszólott Keleti és Erdélyi területek ifjúsága számára történt iskolai gyűjtés eredményének bejelentése és a gyűjtés anyagának szétosztása. — 8
(118/1941. sz.) — 8

III. EGYESÜLETI ELLET:

Bonyhádi esp. tanítói kör 1941. október 23-án tartott közgyűlése. — 47
Esp. ker. tanítói körök működéséről titkári beszámoló. — 44
Katolikus Tanítóegyesületek Orsz. Szövetségének közgyűlése. — 47
Mágoesi esp. tanítói kör 1941. május 27-ikén tartott közgyűlése. — 32
Mohácsi esp. tanítói kör 1941. évi tavaszi gyűléséről tudósítás. — 7

Pécségházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület helyet. — 22
tes egyházi elnöke Bence László dr. h. c. h. m. főtanfelügyelő kinevezése. — 22
Pécségházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület részéről segélyek kiutalása. — 26
Pécségházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület 1941. április 29. választmányi gyűlésére meghívó. — 13
Pécségházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület 1941. április 29. választmányi gyűlésének elhalasztása. — 22
Pécségházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület egyéjszónai tagdíj befizetése. — 27
Pécségházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület választmányi ülésének és közgyűlésének elmaradására vonatkozó értesítés és ezzel kapcsolatban az egyesület és a Komócsy István Segélyalap" 1940. évi költségvetésének, 1940. évi zárszámadásainak, valamint a számvizsgáló bizottság jelentésének közlése. — 50
Pécségházmegyei Tanítói Névtár. — 22
Pécsvárad esp. ker. tanítói kör tavaszi gyűlésének elmaradása. — 24

IV. CIKKEK:

Barabás András: „Feltámadás”. — 13
„A Magyar Feltámadás ünnepe”. 29, 37
Bernáthné Ürög Irma: „Iskolásgyűlések baleset elleni védelme”. — 39
F. J.: „Adventi gondolatok”. — 49
Gárdai Pálné: „Hinnél Engedelmeskedni Harcolni!” — 25
Gábor Magda: „Mít tanultunk erdélyi tanítótestvéreinktől”. — 5
Gábel Pál dr.: „A messze távolban fénylő reménycsillag”. — 1
Palotai János: „A vetőgép az iskola és népművelés szolgálatában”. — 30
V. Székely Pál: „Ha egyszer”. — 9
„...Előre az ezeréves határokig”. — 22
„...Új világ, új kötelességek”. — 41
„...Áldás... hivatalos...”. — 45
Tihanyi Béla: „Hogyan állíthatja a tanító a napilapok és folyóiratok képanyagát tanítói és nevelői munkájának szolgálatába”. — 62
Várkonyi Antal: „Tapszlatok a kétényűvel zsebkönyvvel”. — 15

V. CECILIA EGYESÜLETI SZEMLE:

A Cecilia Egyesület közgyűlése. — 27
Dombóvár egyháznapi nap. — 10
Kántorkurzus. — 27
Könyvek és zeneművek. — 27
Templomi énekek. — 42
Vidéki egyházzenei napok egyesületünk programjában. — 2

VI. HATARODI EMLÉKEZTETŐ:

1. szám, 3. oldal; 2. szám, 8. oldal; 3. szám, 10. oldal; 4. szám, 18. oldal; 5. szám, 22. oldal; 6. szám, 27. oldal; 7-8. szám, 32. oldal; 9. szám, 39. oldal; 10. szám, 43. oldal; 11. szám, 47. oldal; 12. szám, 54. oldal.

VII. IRADOMAL:

Alaker György S. J.: „XI. Pius pápa apostoli körlevelé a filmszínházokról”. — 44
Benedek Lajos és Kertész Gyula: „Magyar Kórus”. — 20
Becker Vendel dr.: „A magyar néptáncok fizetésrendezése az országos iskolaalap megszervezésével”. — 3
Benedek Lajos: „Szülői értekezletek és a szülői látogatás”. — 20, 36
Bene Lajos: „Magyar Tanítók Évkönyve”. — 20, 36

KATOLIKUS ISKOLA

A pécségházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye

Népoktatásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő. Magyar Sándor, tanfelügyelő. 1941. évre 3 pengő. SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Incegy Dósa-utca 9/a. (Papp Ottóhoz), havó a lap szemléi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámokért is küldendő. Az előfizetési és tagdíji díjak a 45.612. sz. postabankpénztári befizető-lapon küldendő be.

Pécs, 1941. január 1. XXX. évfolyam, I. szám.

A messze távolban fénylő reménycsillag!

Karácsony előtt egy spanyol újságban, a „Journal De Geneve”-ben olvastam: Sakan felvittek most a Kérdést: Vajon a hadviselő felek a szent ünnepen, Krisztus Urunk születésének emléknapiján 24 óráig át szűneltetik-e az összes pusztító és öldöklő fegyverek működését? Minden este meg halott lenne ennek az életre. Sok gyönyörű lélek elbágyogna és öröm könnyek hatolna. Az élet is hasznát merítene belőle. Életem kereskedők művészekkel ráveszték arany, ezüst és olcsóbb fémekre a megható jelenet, amikor kürtösök meggáll a pusztítás és öldöklés — huszonnégy órára. És minden jó lélek megnevelte ezeket az emléktárgyakat — örök emlékek. Nem akarunk ünneprontók lenni. Kevesen érik és értékelik a karácsony jelentőségét annyira, mint mi. Eppen azért nyílnak és báram kijelentjük is hirdetik: Az egy huszonnégyórás fegyverszünetben átlátszó eszel az öldöklés szüntetésének folytatásá a pusztítás és öldöklés, nem tájuk a karácsony megünneplését. Szerintünk ez a karácsony megemlékezése és lebecsülése lenne. A karácsonyi üzenet nagyszerű, fenséges, sőt boldogító, de csak a jóakarúnak, az állandó jóakarót embernek szól. A pusztító és öldöklő emberben pedig jóakarót nincs. A két fogalom messzebb eszik egymástól, mint az északi-sark a délsarktól.

és homályos a mostani nemzedék előtt, az ő ünnepe, előfeloldó, meggőződéses munkiják révén mindenkinél vérebb válhatik.

A tanítói hivatás mindig a legfontosabb, a legszentebb volt életünk történelmében és a közkedvelt és tapasztalatlan teljesen meggőzött erről. Mégis boldog öntudat hatotta át lelketet, amikor ezt a cikket olvastam.

Egy új világ káronnal bontakoznak ki napról-napra hátróközött. Ime, elismerik, hogy ennek kirajzolásában nekünk, tanítóknak is főbbé fontos szerep jut. A világ élete mindig változott, de az új világ hordozója mindig a tántoríthatatlan meggőződés és a belőle fakadó munkaidőn munka- és áldozatkészség volt. Ezt pedig elsősorban mi, tanítók alakítjuk és méltújtjuk.

Súlyos feladatok toronyosnak előtűntek. Az új Magyarország körömalnak kirajzolása.

1. Első kirdnyunk Szent István gonddalatt kell néznie és életté meggőzölnünk. Meg kell értenünk kicsinyekkel és nagyokkal, hogy édes hazánk gyermekeit, barmélynél nyelven beszéljenek is, igaz megértésben és testéről érzésben ásse kell forniók. Akkor mindenki meggelédett és boldog lesz. Bekéhen elbágyozhat édes hazánk földjének minden ádását. Az ellenkező törekvés — akár jobbról, akár balról jön — mindenkinél árt.

2. Fegyelmezett ifjúságot kell nevelnünk. Péntak táborunk is egyedül ebben bizik. Azt mondotta nem régen: Egyedül a tanítók menthették meg Franciországot. Mi meg hozzátesztük: édes hazánkat is! Gondolom, későbbes fegyelme nevelt ifjúságot állt. Ez a szikla, amelyen az erkölcös, beszéltes életből érkező népek és gyűződéses nemzetek emelkednek.

3. A kötelesség-tudatot, vallásos atapon kell fejlesztetni és izmosítani. Isten akarja, hogy mindenütt meggálljon helyemet. — akkor is ha ez

3. A kötelesség-tudatot, vallásos atapon kell fejlesztetni és izmosítani. Isten akarja, hogy mindenütt meggálljon helyemet. — akkor is ha ez

Oidal	2
Bene Lajos: "Számolás tanítás a népiszkola VII. és VIII. osztályában."	48
Bene Lajos: "Szines papírléckerongok és játékpénekek."	48
Kertész Gyula: "Erdélyi Földvidékig."	12
Parragh László: "Tornára fel."	12
Takács Gyula dr.: "A népiszkola igazgatása."	20
Tamáris György: "32 idősebb népművelési előadás gyűjtemény."	12
Tiboldy József: "Szaváló kórusok a hősök napjára."	12
Tiboldy József: "Székely induló."	40
Tóth Nándor és Gimsei József: "Az új iskola műhelyéről."	48
Werner Alajos: "Ereklők egyháza."	48
Werner Alajos: "Új élet az iskolában."	48
Werner Alajos: "Világposta" c. lap.	48, 50
VIII. HIREK:	
Administratori kinevezés.	2
Beirattai díjak.	48
Bérmálás.	19, 40
Budatényi Missziószobha felvétel.	24
Egyesült községek.	56
Emlékezőművészet mint tanu.	36
Egyházmegyei hírek.	30, 40, 48, 55
Egyház missziós gondja.	56
Főpásztori elismerés.	44
Hálalozások.	4, 8, 19, 24, 28, 36, 40, 55, 56
Helyettesítanói kinevezések.	4, 8, 12, 19, 24, 28, 36, 40, 44, 48
Hitoktatói kinevezés.	12
Hittanári kinevezés.	12
Igazgatói cím adományozása.	4, 24, 36, 40
Igazgatótanítói kinevezések.	19, 24, 44
Julián Iskolagyűléslet.	36
Ker. esperesi és tanfelügyelői kinevezés.	8, 36, 40
Ker. iskolatagoztatói kinevezések.	19, 24
Kiüntetés.	4
"Komécsy István Szevályalap"-ból kiutalások.	2
Közégi missziószobha felvétel.	24
Körzeti iskolafelügyelő megbízások.	8, 24, 48, 55
Lelkipályakörlatok.	38
Nemzetvédelmi keresztelt kiüntetés.	55
Névtalozások.	8, 12, 24
Női Lelkipályakörlatok Otthon.	12, 24, 44, 54
Nyárfalévi rezgése.	56
Orsz. Egyházmegyei vezetési Tanács.	8
Pápai kamarási kinevezés.	56
Pécsyházmegyei r. k. tanítók fegyelmi tanácsának újraszervezése.	36
Plebánusi kinevezések.	8, 12, 24
Póspóti kinevezés.	4
Próbázsolgátra bocsátás.	4, 8, 12, 20, 24, 28, 40, 44, 48, 56
Püspöki tanácsosi kinevezés.	48
Rendes tanítói kinevezések.	4, 8, 12, 19, 24, 44, 55
Segédlektársi áthelyezések.	4, 8, 12, 24
Szegedi Horthy Miklós Áll. Tanítói Internátusha felvétel.	24
Tanári kinevezések.	48, 55
Tanítói véglegesítések.	4, 12, 19, 24, 28, 36, 40, 44, 48
Tanulmányi felügyelői kinevezés.	55
Tanügyi tanácsosi kinevezés.	4
IX. SZEMÉLYI HIREK:	
Alaker György S. J. 44, Albert József 8, Angyal Dező 40, Ádám Iren 28, Ágoston János 36, 55, Balogh Vilma 28, Balogh Károly dr. 40, Barabás András 8, 12, 29, Bartók Margit 38, Bálvány Mária 48, Bárka János 55, Báter Anna 44, Báter Ernő 56, Becker Vendel dr. 4, Bella Mária 19, Benze Ernő 8, Benze János 19, Benze László dr. 26, Benkő Pál 8, Bernáthné Ulrich Irma 39, Bervangy Magdolna 38, Békési János 12, 55, Botz György 48, Bodó László 8, 38, Bogár Angéla 36, P. Bolvós Ákos 38, Böhm Ádám 38, Budavári László 36, Buzsáki József 48, Czéh János 38, Czukor Antal 28, Csabai Pál 12, Csézy Benjamin 28, Cserryaniszky Lajos	

8, Csérán Ernő 36, Cserti István 8, Csizmadia Sándor 8, Csordás Kálmán 40, Gaurda Henrik 12, Dékány 56, Dévényi András 36, Dorfmeister Endre 48, Dunai János 38, Eberhardt Márta 38, 40, Edelényi András 56, Eisemann Rezsóné 8, Erdélyi Lajos 24, Erőrd József 44, Erős József 8, Fallner Anna 38, Farkas Jenő Endre 19, Farkas Antal 48, Fehérvári József 8, Fekete János 49, 55, Ferenc Mihály 55, Fényi Sándor 36, 48, Fodor János 8, Forster Anna 44, Frosi Péter 8, Galambosi Nándor 48, Garai Gyula 8, Garádi Magdolna 48, Gábor Péter 56, Gábor István 40, Gyulakov István 24, Gyimesi László 12, 55, György Lajos 24, Gyuk István 24, Hadfy Elek 38, 48, Hahn József 55, Hampóné Kerschbaumayer Julia 38, Harsányi Gáspár 8, Harsányi Gáspár 8, Hartmayer Konrád 44, Hága Antal 8, Hámosi István 8, Hegedüs József 40, Hell György 44, Horines Pál 36, Hertrich Ferenc 20, 44, Hirling László 24, 36, Hohmann János 36, Horgos János 44, Huber János 12, Hunor Pál 44, Horváth Ferenc 36, 48, Horváth József 8, 36, Hun Margit 44, Inhof József 36, Iványi József 19, P. Jakab Benjamin 38, Jáki Antal 36, Juhász Pál dr. 12, Kadosa Lajos 12, Kallenberger Ferenc 28, Kaszás Imre 40, Kaszás József 36, Kiss Lajos 8, Klettlinger János 12, Kreszberger Gizella 56, Krémer Antal 36, Koch Alajos 8, 48, Koltai Ferenc 1-8, Koszár Géza 44, Kosztolabzky György 24, Kozma János dr. 12, Kovács Géza 55, Kovács János 8, Kovács János dr. 36, Kovács József 55, Kovács Lajos 48, Kóvics István 28, Kőszegi István 55, Kőszegi Lajos 36, Kóvics Gyula 4, Krémer János 56, Lengyel Mihály 4, Lomosházi Pál 48, 55, Lovinusz Mihály 40, Lócsi István 36, Lőrinc József 36, Lukács István 36, Lutz Ferenc 36, Magasfalvi Péter 8, Magyos Gyula 44, Major Béla 43, Major Kálmán 19, 24, Marton Sándor 56, Magyar János 12, Magyar Dező 8, Magyar Lajos 24, Magyar Sándor 8, Magyaróné Simon Judit 19, 20, 24, 28, 36, 40, 44, 48, 55, 56, Madar Ferenc 4, Maul Antal 48, Máthe A. György 38, Meggyesy Sarolta 24, Miklós József 36, Miklósi József 4, Mohos József 8, Molnár Ilona 36, 55, Nagy 36, Nagykereszt József 38, Nagy Ferenc 40, Nagy Sándor 40, Nador Károly 40, Nagl János 38, Nágyné Gencsér Teréz 38, Nemez István 44, Németh Iren 40, Németh Lajos 36, 38, 56, Németh László 12, Nyári József 55, Németh József 36, Lapotai János 36, Németh Gyula 4, Pálmai Mária 28, Pálos József 56, Pápa Emília 38, Péto Gyula 40, Póh Kristóf 40, Pilván Mihály dr. 8, Piel György 44, Póh István 38, Póhli István 38, Póhli János 36, Póhli Margit 48, Frenek Zoltán 36, Pulai János 8, Radnai Ilona 56, Radnai Mária 38, Resch János 38, Reining Vendel dr. 40, Riedlinger Dezső 36, Rudolf Mátyás 55, Sebestyén Franciska 38, Simon Lajos 36, Sívó Anna 19, Soltész Béla 4, V. Somlai József 8, Somorjai József 48, Sosy Zoltán 36, Stróbl István 38, Sümeji Kálmán 8, Szauer Dező 4, Szeghő Lajos 24, Szeitl András 8, 36, Szigetvári Miklós 48, Székely Pál 4, 8, 9, 41, 44, 54, Szigethy Béla 36, Szigethy László 36, Sirom Károly 48, Szirt István 36, Szolga István 40, öz. Szpitánovics Nándor 4, Takács Kálmán 24, Takáts Magdolna 12, Tarskányi József 36, Tavi József 48, Vitéz Ágoston Gyula 28, Tényi György 12, Tiborcz Benedek 8, Tihanyi Béla 40, Timár János 38, 56, Tircsi Polikár 38, Tolnai Lajos 56, Tompits János 44, Tóponári Ferenc 44, Tordai Márton 38, Tóth József 36, Tóth Ernő 38, 56, Tóth Lajos 40, Turáni János 38, Vadász Béla 8, Varga Emília 44, Varsányi László 12, Várádi Imre 8, Ványi Gábor 56, Várhegyi Ágoston 44, Venczel József 48, Venczel József dr. 12, Vizez József 24, Vida István 55, Virág János 56, Vitéz Mária 4, Vízny János 40, Völgyesi Jenő 4, Weimann János 56, Weyer Margit 38, 44, Zabányi Ákos 48, Zányi Lipót 38, Zóka Gábor 19, Zánkó Ernő 48.	
X. SZERKESZTŐI ZENÉB:	
Tanítók katonai szolgálata	4

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népoktatásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő.
Magyar Sándor, tanfelügyelő.
Tegyük 1941. évre 3 pengő.
SZERKESZTÉSÉGE: Pécs, Inceady Dénes-utca 9/a. (Pápai Ottó), hívó a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postabanképkönyvtári befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. január 1. XXX. évfolyam, I. szám.

A messze távolban fénylő reménycsillag!

Karácsony előtt egy sötét újságban, a "Journal De Genève"-ben olvastam: Sokan felvetik most a kérdést: Vajon a hadisélő lekap a szent ünnepen, Krisztus Urunk születésének emléknapiján 24 óráig el szűnethet-e az összes pusztító és öldökölő gépeknek működése? Minden este meg látás lenne ennek az életre. Sok gyönyörű lélek ellyuggyna és öröm könnyek hullatna. Az élet is hasznát merítene belőle. Életem kereskedők művészekkel ráveszték arany, ezüst és oleszból fénnyre a megható jelenetet, amikor karácsonyára meg a pusztítás és öldökölés – huszonegy órára. És minden jó lélek megvennie ezeket az emléktárgyakat – örök emléklék. Nem akarunk ünneprontók lenni. Kevesen érik és értekelik a karácsony jelentőségét annyira, mint mi. Eppen azért nyílnak és bátran kijelentjük és hirdetjük: Az egy huszonegyórás fegyverszünetben átszöven az elvált szentek, hogy utána tőlük még nagyobb mértékben folytassák a pusztítást és öldökölést, nem tájuk a karácsony megünnepeltetését. Szerintünk ez a karácsony megemlékezése és lebecsülése lenne. A karácsonyi üzenet nagyszerű, fenséges, sőt boldogító, de csak a jóakarúknak, az áldandó jóakarúkat embereknek szól. A pusztító és öldökölő emberben pedig jóakarúat nincs. A két fogalom messzebb eszik egymástól, mint az északi- és a délsarkok.

és homályos a mostani nemzedék előtt, az az ő zellen, önfelelőző, meggyőződéses munkájuk révén mindenkinek véroé válhatik.

A tanítói hivatás mindig a legfontosabb, a legrészletesebb előtérben. Harminc éves működésem és tapasztalatom teljesen meggyőzőtt erről. Mégis boldog öntudat hatotta át lelketem, amikor ezt a cikket olvastam.

Egy új világ kirovnál bontakozni ki napról-napra határozottabban. Ime, elismerik, hogy ennek kirajzolásában nekünk, tanítóknak is főléte fontos szerep jut. A világ élete mindig változott, de az új világ hordozója mindig a tántoríthatatlan meggyőződés és a belőle fakadó laudakodtan munka- és áldozatkészség volt. Ezt pedig elsősorban mi, tanítók alakítottuk és mélyítettük.

Súlyos feladatok torjomsznak előttünk. Az új Magyarországot koroanalmak kirajzolása.

1. Első királyunk Szent István gondolatát kell vezérel és kitérd vezütszünk. Hogy édes határaink kicsinyekkel és nagyokkal, hogy édes hazánk gyermekeit, bármilyen nyelven beszéljenek is, igaz megértésben és testéről érzésben ássze kell forniuk. Akkor mindenki megelégedett és boldog lesz. Békében élvezhetjük édes hazánk földjeit minden ádását. Az ellenkező törekvés – akár jobbról, akár balról jön – mindenkinek árt.

2. Fegyelmezett ifjúságot kell nevelnünk. Péntak táborunk is egyedül ebben bizony. Azt mondott nem régen: Egyedül a tanítók menthetik meg Franciaországot. Mi meg hozzátesztük: édes hazánkat is! Utánolatos, későszegs fegyelme nevelt ifjúságot áll. Ez az a szikla, amelyen az erkölcös, becsületes életből örök népek és győztes nemzetek emelkednek.

3. A kötelező-tudatot, vallásos atapon kell fejlesztetni és izmosítani. Isten akarja, hogy mindenütt megálljon helyetem. – akkor is ha ez

* A nevek utáni számok az oldalszámokat jelölik.

fizetések alapulvétele mellett kell az slábbi bekezdésekben foglalt és az érvényben álló egyéb rendelkezések figyelembe vételével megállapítani.

(2) Az (1) bekezdés szerint járó fizetési kötelezettségű államsegély megállapításánál az eredetileg aranykoronában kifejezett és 99.000/1924. számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelettel megállapított késpénzjárandóságokat változtatlan összegben kell figyelembe venni.

(3) Az (1) bekezdés szerint járó fizetési kötelezettségű államsegély megállapításánál a helyi javadalomnak részleg képező és a mindenkori kezdő fizetésnek bizonyos százalékában kifejezett késpénzjárandóságokat az 1940. évi november hó 1.-jétől további rendelkezésig:

a) az elemi népiskolai rendes, szerzetesrendi, segélydíjas és kisegítő tanítóknál, továbbá a rendes, szerzetesrendi, helyettes és kisegítő óvónőknél minden egyes százalék után havi 1 P 44 fillérral, vagyis évi 17 P 28 fillérral,

b) az elemi népiskolai helyettes tanítóknál minden egyes százalék után havi 1 P 19 fillérral, vagyis évi 14 P 28 fillérral,

c) a segédóvónőknél minden egyes százalék után havi 1 P 07 fillérral, vagyis évi 12 P 84 fillérral.

d) az állandó egyenlőmenetű házzelvitelűknél pedig minden egyes százalék után havi 1 P 07 fillérral, vagyis évi 12 P 84 fillérral kell számítani.

(4) Az (1) bekezdés szerint járó fizetési kötelezettségű államsegély megállapításánál a helyi javadalom részesít képező s értékesítésben kifejezett természetbeni javadalomnak egy-egy értékesítésig további rendelkezésig havi 1 P 75 fillérral, vagyis évi 21 P-vel kell számítani.¹²

Az hercepramisai rendelettel közöli 123.000/1940. s. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet szerint a hitfelekezeti tanítót a 8000/1940. M. E. s. rendelkezés mellékel 9. kimutatásban megállapított fizetés illeti meg. F. kimutatás szerint 1940. november 1-től kezdődőleg a tanító havi fizetése a

XI. Bz. o. 3. l-ban 144. a 2-ban 152. az 1-ben 160. a XI. " " " 170. " " 180. " " 190. a IX. " " " 200. " " 215. " " 230. a VIII. " " " 255. " " 270. " " 290 P.

Az óvónőt a XI—IX. fizetési osztályoknál megfelelő fizetés illeti meg.

A nem állami helyettes (korábban segéd) tanítók fizetése f. évi november 1-től havi 119 P. A helyettes óvónők fizetése a 258.269/1940. sz. belügymin. rend szerint, havi 91 pengő.

A segélydíjas (próbaszolgálatos), helyettesítéssel ideiglenesen megbízott és kisegítő tanítók fizetése f. évi november 1-től havi 107 P.

Szerkesztő és kiadóiért felel: MAGYAR SÁNDOR. Kiadó a Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanfőgyűléslet. Haladás Nyomda Részvénytársaság Pécs, Király-u. 21. sz. A nyomdai felel: DVORSZKY LÓRINE igazgató.

HIREK.

Preposti kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Lajos Gyula, kanonok, székes-egyházi plébánost, a pécsi nőzárdat r. kat. elemi leány- és polgári iskolai igazgatót a felkispártorkodás és tanügy terén kifejtett érdemei elismerésül a Szent Imréről nevezett tőli e. prepostá nevezte ki. A kinevezés nemcsak Pécs városában, hanem az egész egyházmegyében osztalan örömet keltett.

Kütitetés. Vitéz Székly Pál, pécsi püspöki liceum és tanítóképző-intézet tanárát, egyévesülétnak felkárát, Pécs szék. kir. város vitézi hadnagy helyettesét, a Vitézi Rend érdekében kifejtett, az átlagot messze felülmúló, érdemes, önzetlen és kimagasló tevékenységéért, az Országos Vitézi Szék, diestőri oklevéllel tüntette ki.

Igazgatói cím adományozása. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága öv. Szipánovics Nándorné, mecseszkolbosi r. kat. tanítókné, eddigi 31 év díszretre méltó működésének és magatartásának elismeréséért, az elemi iskolai igazgatói címet adományozta.

Miklósi József, ny. tanító munkás életének 71. évében Püspök-lakon elhunyt. Temetése december 1-én, vasárnap délután két órakor volt Püspöklakon, míg az egyszerű szeméise-áldozatot ugyancsak Püspöklakon december hó 2-án, reggel 8 órakor mutatták be.

Véglegesítés. Páli György, harci r. kat. helyettes kántoránál az egyházmegyei hatóság végleges minőségű rendes kántoránává kinevezte.

Tanítói kinevezések. Szauer Dező, a fűkepusztai urad. r. kat. iskolához végleges minőségű tanács. Hesz Mariát, a dicsi III. Vitéz Mária, a villányi IV. és Soltész Béla, a rácegaspusztai r. kat. iskolához helyettes-tanítókká kineveztek.

Próbaszolgálatra beosztás. Kövics Gyula, a dunaföldvári. Matyó Ferenc, a sároki. Völgyesi Jenő, az alsókandai és Lengyel Mihály, az ószakpusztai r. kat. iskolánál próbaszolgálatra beosztattak.

Szerkesztői üzenet.

ERDEKLŐDŐ. A tanítók katonai szolgálatra körüli előjárás fizetési, helyettesítési, szolgálati idő beszámítása, stb.) a honvédelmi kötelezettségeket teljesítő Községi tanítói, köztisztviselői és köznevelési alkalmazottak illetményeinek és egyéb jogviszonyaiknak szabályozása tárgyában kiadott 5.700/1940. M. E. számú m. kir. miniszteri rendelet írja elő. A rendelet a Budapesti Közlöny 1940. évi augusztus 4-iki (175.) számában jelent meg, amely lap szám megnevezésével a Budapesti Közlöny kiegészítőváltalójában (Budapest, I. ker. Vár, Kapisztrán-ter 1. sz.) Ára 32 fillér. E rendelet a tanügyi hivatalos lapokban nem közölhető, és terjedelménél fogva a jelenleg korlátozott terjedelmű Katolikus Iskolában sem közölhető.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécssegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye Népoktatásügyi havi közlöny. Feloelő szerkesztő: Megjelenik minden hónap elején.

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő. Tagdíj 1941. évre 3 pengő. SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczedy Dénes-utca 9), (Papi Otthon), havi a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámokdicsi is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.812. sz. postafelraképpénztári befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. január 1. XXX. évfolyam, I. szám.

A messze távolban fénylő reménycsillag!

Karácsony előtt egy sánci újságban, a „Journal De Genève”-ben olvastam: Sokan felvetik nek a kérdés: Vajon a hadviselő felek a szent ünnepen, Krisztus Urunk születésének emléknépn 24 órán át szünteltetik-e az összes pusztító és öldökölő fegyverek működését? Mindenestre nagy hátszó lenne ennek az életre. Sok gyöngéd lélek ellágyulna és öröm könyveket halatna. Az élet is hoznát merőben belébe. Elcsúsz és oldósól fejkere a megadó jelenet, amikor kártszóra megáll a pusztítás és áldátlés — huszonnégy órára. És minden jó lélek megvénne ezeket az emléktárgyakat — örök emlékké.

Nem akarunk ünneprontok lenni. Kevesen értek és értékelik a karácsony jelentőségét annyira, mint mi. Éppen azért nyíltan és bátran kijelentjük és hirdetjük: Mi egy huszonnégyes fegyverszünetben — dászóbe azaz az előlétek számdékkal, hogy utána talán még nagyobb mértékben folytassák a pusztítást és öldökölést, nem látjuk a karácsony megünneplését. Szerintünk ez a karácsony megünneplése és lebecsülése lenne. A karácsonyi üzenet nagyszerű, fenséges, sőt boldogító, de csak a jóakarattal, az állandóan jóakarattal embereknek szól. A pusztító és öldökölő emberben pedig jóakarattal nincs. A két fogalom messzebb esik egymástól, mint az észkorsark a délsarktól.

Mi hiszünk a karácsony megpótló erejében. A történelem igazolja. Ez pedig a legmeggyőzőbb erő, amelyet eredményesen senki sem cáfolhat. Szerintünk a mi kétségbejött helyzetből is csak a beteltemi Kisdéd szelleme szabadhatnánk meg az emberiségtől. Ezek a vitázható reménycsillagok az emberiség felkavarása. Mi a népeinkben, a tanítóknak hiszünk. Csak ők hozhatják közelebbre ezt a reménycsillagot. Ami ma még értelmetlen

és homályos a mostani nemzedék előtt, az a ő önzetlen, ájfeláldozó, meggyőződéses munkájuk révén mindenkinek vértő válhatik.

A tanítói hivatás mindig a legfontosabb, a legszentebb volt előtem. Harminc éves működésem és tapasztalatom teljesen meggyőződtől arról. Mégis boldog ántudat hatotta át lelkeket, amikor est az éjkeket olvastam.

Egy új világ körvonalait bontakoznak ki napról-napra határozottabban. Ime, elismerik, hogy ennek kirajzolásában nekünk, tanítóknak is föltőle fontos szerep jut. A világ élete mindig változott, de az új világ hordozója mindig a tántortálatlan meggyőződés és a belőle fakadó laudatlan munka- és áldozatkészség volt. Ezt pedig elsősorban mi, tanítók alakítjuk és mélyítjük.

Súlyos feladatok tornyosulnak előttünk. Az új Magyarországi körvonalakat kirajzolsa.

1. Első királyunk Szent István gondolatát kell vértő és életté varázsolnunk. Meg kell értetnünk kicsinyekkel és nagyokkal, hogy édes hazánk gyarmatai, bármilyen nyelven beszéljenek is, hazáj megértésében és testvéri érzésében össze kell forniuk. Akkor mindenki megelégedett és boldog lesz. Bekéhen élvehetjük édes hazánk földjét minden áldásút. Az ellenkező törekvés — akár jobbrról, akár balról jön — mindenkinek árt.

2. Fegyelmezett ifjúságot kell nevelnünk. Péntani tábornok is egyedül ebben bízik. Azt mondotta nem régen: Eggyedül a tanítók menthik meg Franciaországot. Mi meg hozzáteszük: édes hazánkat is! Öntudatos, készséges fegyelmere nevelt ifjúság állat. Ez az a székta, amelyen az erkölcsös, becsületes életből erős népek és győzelmes nemzetek emelkednek.

3. A kötelesség-tudatot, vallásos alapon kell fejlesztetni és izmosítani. Isten akarja, hogy mindegyik megálljam helyemet, — akkor is ha ez

súlyos áldozatokat követel tőlem. Ez olyan erő, melyet legyőzni nem lehet. Minden más alap ingató, amelyet a holnap szelje elűj.

Az elmuló estendő igazolja, hogy az összes érkeleti ebek létszámát csödbe kerültek. És ez a emberiség egész tragikuma. Mert ez a szomorú jelenség az egész emberiséget balodlós csödbe kerülte. Mi nem hiszünk ennek a csödnök állan-

dóságában. Mi a messzétávolban fénylő remény-
csillagra szegezzük szemünket. Mi rendhite-
lenül hiszünk isteni Megoldónk szellemében.
A megérés és szeretet legyőzhetetlen erejében.
Ezzel a hittel és meggyőződéssel kezdjük és folytatjuk munkánkat az új estendőben. Teljesen és kitaróan.

Dr. Gabriel Pál

Cecilia Egyesületi Szemle

Vezeli: KERENYI JÁNOS.

Vidéki egyházzenei napok egyesületünk programjában.

Alapszabályaink 3. §-a egyesületi célkitűzéseink részleteit. Ebben többek között ez áll: Az egyesület gondot fordít tagjainak a gregoriano karénekekben, népénekekben, orgonában, szertartásokban és a figurális zenében való kiművelésére. Folytatlag a 4. §-a egyesületi eszközeiről szólva, és pontjában kimondja, hogy az egyesület általában felhasznál minden törvényes eszközt céljainak előtérben.

Ezek alapján egyesületünk vezetőségének legfőbb gondját képezi, hogy áldozatot nem kiművelve, tagjainak, valamint az egyházmegye összes kántortanítóságának olcsón és könnyen hozzáférhető módon önképzési lehetőségeket teremtsen.

Csak a közelmúltban közzöltük az Orsz. M. Cecilia Egyesülettel a Magyar Kórus kedvezményes előfizetésére vonatkozó párralannal álló megállapodásunkat.

Hogy tagjaink e lapot jobban megismerjék, költésünkön egy igen értékes melléklettel 100 példányban küldtük szét az egyházmegyében.

Hisszük, hogy az egyházmegyei kántortanítóság tagjaink sorába való belépésével ezen kedvezményes előfizetéshez hozzájutni igyekszik.

A „Magyar Kórus” révén bekapcsolódhatnak az egész ország egyházzenei életébe és tudomást szerezhetnek minden vidék eredményéről. Zenei mellékletét pedig nélkülözhetetlenül hasznosnak számunkra.

Most ismét egy igen fontos elhatározásunkat közölhetjük. Nevezetesen 1941. április havában egy vidéki egyházzenei nap megrendezését vittük terve. Ennek színhelyül Dombóvár jelöltük ki. Dombóvár egy Baranya, mint Tolna nagy területéről könnyen megközelíthető s így fekvésénél fogva a legmegfelelőbb.

Ezen egyházzenei nap másoran elméleti értekezéseket, gyakorlati előadásokat, ének és zenebemutatókat szerepelnek. Végül a délutáni órákban a pécsi székesegyházi énekkar minden összefogó hangversenye zárja be a napot.

Egyesületünk vezetőségének mély hite és meggyőződése, hogy az egyházi zene nem szallang, hanem a szent liturgiának lényeges és kiteljesítő alkotórésze; az egyházi zenei előlégy s tökéletesen tudni alig lehet!

Ezért a nemes idealizmus kifejezésére, az általánosan haladó népképzésre minden nehézség mellett szükség van.

Tudjuk, hogy a megéltetés gondoljai mindig súlyosabbak lesznek az áldozatok ismételt megterheléseket jelentenek kántortanító testvéreink számára, mégis nem panghat minden idejükben, nem elégedhetünk meg a mával, mert a megállás egyenlő a hátramaradással.

Ezért vittük terve a vidéki egyházzenei napok tartását is. Ezekkel is igyekszünk terveinket megvalósítani. Ezek is mellán fognak sorakozni a mult évben oly szép sikerrel megtartott egyházzenei szemináriumi és kántorkursus nyomában.

A dombóvári egyházzenei nap részletes tervérd és pontos időpontját külön meghívó és lapunk útján is közölni fogjuk. Eddigi megállapodásunk április első felére, körülbelül nagyhétig szól.

Hisszük, hogy tagjaink, az egész ft. papság és tanítványtestvéreink szívvel fogadják egyesületünk fáradozását, melyet egyházmegyénk, egyházzenei szinonátát az elérhető legnagyobb mértékben és az ország első sorába helyezni óhajtja. Legyen munkánk Istennek nagyobb dicsőségére s tagjaink testi-lelki gyönyörűségére.

Lapunk jelen számához postai befizető-lapot csatolunk, hogy a lap 1941. évi előfizetési díja (3 P) a plébániahivatalok és iskolák címére járó példányok után haladéktalanul beküldessék.

Becker Vendel dr.: A magyar néptanítók fizetésrendezése az országos iskolaalap megszervezésével.

A cím nem fedi egészen azt az anyagot, amit a szerző tárgyal. Történeti alapon kimutatja, hogy elemi népoktatásunk nemzeti és keresztény volt egészen 1868-ig. Ebből önök következik, hogy mai nemzeti függetlenségünk szorosan összefügg népiskoláink keresztény és nemzeti tartalmának biztosításával. Magyarországon tehát csak a keresztény és nemzeti alapon álló iskolának van létjogosultsága, és az ilyen iskola részülhet állami támogatásban, amint hogy csak keresztény és nemzeti alapon álló tanítók és tanítónők igényelhetnek egyenlő fizetést.

Határidő-élemlékeztető.

A Katolikus Iskola 1941. évi 3 P előfizetési díj az iskolapénztárak részéről a 15.612. sz. csekkzámlára beküldendő — Nyugdíjtanácsok az iskolafenntartók által befizetendő. — Zárszámadások az 1940. és külségtisztelet 1941. évi 1. évi jóváhagyás véggett az elm. főtanfelügyelői hivatalhoz beküldendő. — Pályamunkák, a Pesegegyesület Rt. Tanfelügyesület által küldött pályafeltekre, 1941. március 1-ig vitéz Székely Pál, tántókepző-intézeti tanár, egyesületi titkár címére: Pécs,

Létszámgyár-utca 10. szám küldendő. — Irkák, fizeték rendelle a második felére 1941. február 1-ig. — A fásfűsöz és erőfűsözbe telmerült szükségletek tárgyában január 15-ig kir. tanfelügyelői hivatalnak jelentés teendő. (Katolikus Iskola 1932. sept. 1. sz. — A gazdasági irányú továbbképző népiskolák részére államszegély engedélyezése iránti kérvények a kir. tanfelügyelői hivatalhoz február 1-ig heterjesztendő. (Hiv. Közlöny 1934. április 15. és a Katolikus Iskola 1934. május 1. száma.)

Főtanfelügyelői rendelkezések.

2289/1940. sz. Tankötelek levétek templombajárasa. Tudomásulvétel és mihez tartás végett közlöm, hogy a m. kir. honvéd vezérkar főnöke a tankötelek levétek templombavezetés tárgyában 550.404/6. Vkl. o. 1940. szám alatt a következő rendelkezést adta ki:

„Előfordult, hogy egyik levéteparancsnok az iskolabajárá levéteket is levétekötelekben való templombajárasra kötelezte.

Ezzel kapcsolatban közlöm, hogy a tanulókat vasár- és ünnepnapj ismertetélt látogatásának kötelezettségét az 1921-XXX. L. c. 1. §-ának 2. pontja állapítja meg. Ennek 28. §-a pedig arról intézkedik, hogy az ismertetéltélt igazolatlanul mutatózó tanulókat az iskola tanítója kimutatásba foglalva az elsőfokú iskolai hatóságunk jelents, amey ennek alapján a tanuló gondviselője ellen eljár.

Mindazon iskolákban tehát — a nem mindennapi továbbképző iskolákat is beleértve — amelyekben a tankötelek levétek templombajárisését és a templombajáris ellenőrzését az iskola kívánja végezni, továbbra is az iskola hatáskörében kell meghagnyi.

Fentiekrol az összes levéteparancsnokok kioktatandók.

4493/1940. sz. Tanítói és övönői illetmények újabb megállapítása. A 8000/1940. M. E. sz. kormányrendelet alapján kiadott 123.000/1940. sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet a népiskolai tanítók illetményeire vonatkozólag, a bíboros hercegprímás úr vallamennyi katolikus népiszkola fenntartójához, tanügyi hatóságához, igazgatóságához intézett, 8830/1940. sz. rendelettel tudomásulvétel és mihez tartás végett kihirdette. (Kat. Tanügyi Közlöny 1940. dec. 15. sz.) A fent idézett v. k. miniszteri rendelethez hivatkozás történik a 8000/1940. M. E. számú rendelet 5. §-ának 2., 3. bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Miután a hivatkozott rendelet-szakaszok csak a Budapesti Közlönyben (1940. évi 248. szám) közzöltek le, ezért tájékoztatásul és mihez tartás végett a rendelet 5. §-át egész terjedelmében közlöm:

„(1) A nem állami lamszemélyzet fizetéskiegészítő államszegélyét az 1940. évi november hó 1-jétől kezdve az 1. §-ban említett kimutatások szerint járó

KATOLIKUS ISKOLA

A pécségyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztartásügyi havi közlöny. Feloelis szerkesztő: Megjelenik minden hónap elején.

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő.

Magyar Sándor, tanfelügyelő. Tagdíj 1941. évre 3 pengő.
SZERKESZTŐSE: Pécs, Inczédy Dénes-utca 9/a, (Pápi Otthon), havá a lap szemléi részétől minden haviadónak, hirdetések és reklamációk is küldendő. Az előfizetési és tagsági díjak a 43.012. sz. postatakarépszámtól befizető-lapon küldendő be.

Pécs, 1941. január 1.

XXX. évfolyam, I. szám.

A messze távolban fénylő reménycsillag!

Karácsony előtt egy sajtói újságban, a „Journal de Genève”-ben olvastam: Sokan felejtik most a kérdést: Vajon a hadisélő felek a szent ünnepen, Krisztus Urunk születésének emlékművén 24 órán át szüneteltetik-e az összes püszti és áldoklió jepekket működését? Mindenestre hogy hatna lenne ennek az életre. Sok gyöngéd lélek ellágyulna és öröm könnyeket hullatna. Az élet is huszonnégy órára megállna. Ezen kereskedők művészekkel ráveszték arany, ezüst és olcsóbá fémekre a megható jelenet, amikor kúrtárára megáll a püszti és áldoklió — huszonnégy órára. És minden jó lélek megvenné ezeket az emléktárgyakat — órák emlékké.

Nem akarunk ünneprontok lenni. Kevesen érik és értékelik a karácsony jelentőségét annyira, mint mi. Éppen azért nyíltam és bátran kijelentésem és hirdetéim: Mi egy huszonnégyórás fegyverzetben — átszőve azaz az órákét székkel, hogy utána talán még nagyobb mértékben folytassuk a püszti és áldoklió, nem látjuk a karácsony megújító erejét. Szerintünk ez a karácsony megemlékező és lebecsülése lenne. A karácsonyi üzenet nagyszerű, fenséges, szel bölcsőtől, de csak a jókaratnak, az állandó jókaratú embereknek szól. A püszti és áldoklió emberben pedig jókarat mines. A két fogalom messzebb esik egymástól, mint az északi- és a délsarkok.

Mi hiszünk a karácsony megváltó erejében. A történelem igazolja. Ez pedig a legmeggyőzőbb erő, amelyet eredményesen senki sem cáfolhat. Szerintünk a mai kérésűbejel helyezésből is csak a belhemi Kisdél Szelleme szabadíthatja meg az emberiséget. Ezek a püsztiold reménycsillagok utódnak lennének. Mi a népnépünkben, a tanítóknak hiszünk. Csak ők hozhatják közelebbre ezt a reménycsillagot. Ami ma még értelmetlen

és homályos a mostani nemzedék előtt, az az ő őzleten, önfeláldozó, meggyőződéses munkájuk révén mindenkinél vérebe válhatik.

A tanítói hivatás mindig a legfontosabb, a legeszebb volt előttem. Harminc éves működésem és tapasztalatom teljesen meggyőzött arról. Mégis boldog ártatlán hirtotta át lelkeket, amikor est a cikkeket olvastam.

Egy új világ körvonalai bontkoznak ki napról-napra határozottabban. Ime, elismerik, hogy ennek kirajzolásában nekünk, tanítóknak is följáró fontos szerep jut. A világ élete mindig változott, de az új világ hordozója mindig a tántoríthatatlan meggyőződés és a belső fakadó lakodalatlan munka- és áldozatkészség volt. Ezt pedig elsősorban mi, tanítók alakítjuk és mélyítjük.

Súlyos feladatok toronyosulnak előttünk: Az új Magyarország körvonalainak kirajzolása.

1. Első kirdyunk Szent István gondolatát kell vére és életté varázsolnunk. Meg kell értetnünk kicsinyekkel és nagyokkal, hogy édes hazánk gyermekeit, hátrányos nyelven beszélőket is, igaz megértésben és testvéri érdeklődésben össze kell forrniok. Akkor mindenki megelégedett és boldog lesz. Beképezhetjük édes hazánk földjének minden ádását. Az ellenkező törekvés — akár jobbról, akár balról jön — mindenkinél árt.

2. Fegyelmezett ifjúságot kell nevelnünk. Péntak táborunk is egyedül ebben bizik. Azt mondotta nem régen: Egyedül a tanítók menthették meg Franciaországot. Mi meg hozzáteszük: édes hazánk is! Öntudatos, készséges fejlegyelmű nevelni ifjúságot által. Ez az a sikla, amelyen az erkölcsös, becsületes és általánosan erős népek és győzelmes nemzetek emelkednek.

3. A kötelesség-tudatot, vállalkos alapon kell fejlesztetni és izmosítani. Isten akarja, hogy mindenütt megáljalm helyemet, — akkor is ha ez

HIREK.

fizetések alapvételével mellett kell az alábbi bekezdésekben foglalt és az érvényben álló egyéb rendelkezések figyelembe vételével megállapítani.

(2) Az (1) bekezdés szerint járó fizetékiszegésítő államségély megállapításánál az eredetileg aranykoronában kifejezett és a 99.000/1924. számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelettel megállapított képzésjárandóságok változatlan összegben kell figyelembe venni.

(3) Az (1) bekezdés szerint járó fizetékiszegésítő államségély megállapításánál a helyi javadalomnak részét képező és a mindenkori kezdő fizetésnek bizonyos százalékában kifejezett képzésjárandóságok az 1940. évi november hó 1-jétől további rendelkezésig:

a) az elemi népiskolai rendes, szerzesrendi, segélytjfas és kisegítő tanítóknál, továbbá a rendes, szerzesrendi, helyettes és kisegítő óvónőknél minden egyes százalék után havi 1 P 44 fillérrel, vagyis évi 17 P 28 fillérrel,

b) az elemi népiskolai helyettes tanítóknál minden egyes százalék után havi 1 P 19 fillérrel, vagyis évi 14 P 28 fillérrel,

c) a segédóvónőknél minden egyes százalék után havi 1 P 07 fillérrel, vagyis évi 12 P 84 fillérrel,

d) az állandó gyermekmenedékházvezetőknél pedig minden egyes százalék után havi 1 P 07 fillérrel, vagyis évi 12 P 84 fillérrel kell számítani.

(4) Az (1) bekezdés szerint járó fizetékiszegésítő államségély megállapításánál a helyi javadalomról részét képező s értékesítésben kifejezett természetbeni javadalomnak egy-egy értékességét további rendelkezésig havi 1 P 75 fillérrel, vagyis évi 21 P-vel kell számítani.*

A herceprímási rendelettel között 123.000/1940.

sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet szerint a hitfelekezeti tanítók a 8000/1940. M. E. sz. rendelkezés mellékel 9. kimutatásban megállapított fizetés illeti meg. E kimutatás szerint 1940. november 1-től kezdődőleg a tanító havi fizetése a

XI. fiz. o. 3. f-ban 144, a 2-ban 152, az 1-ben 160, a	
X. " " " 170, " " 180, " " 190, a	
IX. " " " 200, " " 215, " " 230, a	
VIII. " " " 255, " " 270, " " 290 P.	

Az óvónót a XI—IX. fizetési osztályoknak megfelelő fizetés illeti meg.

A nem állami helyettes (korábban segéd) tanítók fizetése f. évi november 1-től havi 119 P. A helyettes óvónők fizetése a 258.269/1940. sz. belügymin. rend szerint, havi 91 pengő.

A segélyfjfas (próbaszorgalmat), helyettesítés-sel ideiglenesen megbízott és kisegítő tanítók fizetése f. évi november 1-től havi 107 P.

Szerkesztésért és kiadásért felel: MAGYAR SÁNDOR, Kiadó a Pécségyházmegyei Róm. Kat. Tanfelügyelőlet. Haladás Nyomda Részvénvtársaság Pécs, Király-u. 21. sz. A nyomdai felel: DVORSKY LŐRINC igazgató.

Préposti kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Lajos Gyula, kanonok, székes-egyházi plébános, a pécsi nőzárda r. kat. elemi leány- és polgári iskolai igazgatót a felkispáztorkodási és tanügyi terén kifejezett érdemei elismerésül a Szent Imréről nevezett tölci c. pröpöstiá nevezte ki. A kinevezés nemesak Pécs városában, hanem az egész egyházmegyében osztatlan örömet keltett.

Kintémetés. Vitéz Székely Pál, pécsi püspöki leicumi és tanítóképző-intézet tanárt, egyesületünk tükárát, Pécs szab. kir. város vitézi hadnagy helyettesét, a Vitézi Rend érdekeiben kifejezett, az átlagot messze felülmúló, érdemes, önzetlen és kimagasló tevékenységéért, az Országos Vitézi Szék, diesérő oklevéllel tüntette ki.

Igazgatói cím adományozása. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága özv. Sztipánovics Nándorné, meesekszabolcsi r. kat. tanítókné, eddigi 31 évi dieséretre méltó működésének és magatartásának elismeréseként, az elemi iskolai igazgatói címet adományozta.

Miklósi József, ny. tanító munkás életének 71. évében Püspöklakon elhunyt. Temetése december 1-én, vasárnap délután két órakor volt Püspöklakon, míg az engesztelő szentmisze-áldozatot ugyancsak Püspöklakon december hó 2-án, reggel 8 órakor mutatták be.

Véglegesítés. Páli György, harci r. kat. helyettes kántortanítót az egyházmegyei hatóság végleges minőségű rendes kántortanítók kinevezte.

Tanítói kinevezések. Szauer Deszö, a tüksepüszti urad. r. kat. iskolához végleges minőségű kinevezés. Hess Margit, a deesi III., Vitéz Mária, a villányi IV. és Soltész Béla, a rácegpüszti r. kat. iskolához helyettes tanítókká kinevezettek.

Próbaszorgalmra beosztás. Kovács Gyula, a dumaföldvári, Matyó Ferenc, a sárokai, Válgössi Jenő, az alsókandai és Lengyel Mihály, az ózskapüszti r. kat. iskolánál próbaszorgalmra beosztáltak.

Szerkesztői üzenet.

ERDEKELŐDŐ. A tanítók katonai szolgálatára körüli eljárás fizetés, helyettesítés, szolgálati idő beszámítása stb.) a honvédelmi kötelezettségeket teljesítő kizemlékelti, köztisztviselői és közüzemi alkalmazottak illetményeinek és egyéb jogviszonyainak szabályozása tárgyában kiadott 5700/1940. M. E. számú m. kir. miniszteri rendelet írja elő. A rendelet a Budapesti Közlöny 1940. évi augusztus 4-iki (175) számban jelent meg, amely lapján megrendelőül a Budapesti Közlöny kiadóhivatalánál (Budapest, I. ker. Vár, Kapizstrán-tér 1. sz.) Ára 32 fillér. E rendelet a tanügyi hivatalos lapokban nem közzéteszt, és terjedelménél fogva a jelenleg korlátozott terjedelmű Katolikus Iskolában sem közölhető.

Határidő-emeleztető.

Írták és fűtnek megrendelése a második félévre, leg-
később február 15-ig — Kat. Iskola 1941. évi 3 P. előzetes
tési díja 45.012. sz. postai befizelőlap postafordulatu-
ra beküldendő, nehogy ennek elmaradása miatt a munkát
és költseget okozó személyi sírgörcsök véssémen-
gyenbe. **Talajadatrakások** tagdíjakat a köri pénz-
tárosoknál hadiaktaképalán fizessék le. — Nyugdíjraj-
zok az iskolafenntartók által befizetendők.

Főtanfolyamok rendeltetése.

113/1941. sz. A visszacsatolt keleti és erdélyi
területek híjásága számára Péntek Iskolák gyűjtés
eredményének bejelentése és a gyűjtés
anyagának szétosztása. Vonatközzel az e tárgy-
ban 7210/1940. sz. alatt kiadott heregprimári
rendelet (Katolikus Tanügyi Közlöny 1940.
október 15. sz.), felhívom a felügyeletem alá
tartozó r. kat. iskolák igazgatóságait, hogy a
vezetési alatt álló iskolák által végzett gyűjtés
pontos eredményét a kir. tanfelügyelői hivattal
hadilaktaképalán közöljék. A kir. tanfelügyelői
hivatal a hozzá beérkező közlés alapján közvet-
lenül azonnali értesíténi fogja a gyűjtést esz-
közli iskolákkal, hogy a gyűjtési tárgyak mely
keleti országról, illetve erdélyi iskolák címére
lesznek elküldendők. A kir. tanfelügyelői hi-
vatal által közlendő ím minden esetben
olyan iskola címe lesz, amely jellege tekinté-
ben a gyűjtést eszközlő iskolával megegyezik.

HIREK.

Pápai kamarási kinevezés. Özsentsége XII.
Pius pápa, Virág Ferenc, megyéspüspök Úr Ó
Nagymentőssága előterjesztése Cserői István,
kerületi tanfelügyelő, ozorai plébános és Koch
Majos esperes, kerületi tanfelügyelő, sógárdíri
plébános pápai kamarássá nevezte ki.

Tanügyi tanácsosi kinevezés. A Kornányó
Úr Ófőmentőssága, a m. kir. vallás- és közoktatá-
si miniszter úr előterjesztésére, Magyar
Dezsi Baranya vm. és Pécs szab. kir. város tan-
felügyelőjét tanügyi tanácsosá a VI. fizetési
osztályba kinevezte.

Tb. esperesi kinevezés. Megyéspüspök Úr Ó
Nagymentőssága Benze Ernő, szigetvári plébános
ezüstmiséje alkalmából tb. esperessé ne-
vezte ki.

Plébánosi kinevezés. Megyéspüspök Úr Ó
Nagymentőssága Tiborc Benedek, esp. kerületi
tanfelügyelő, szakályi plébános dóbrókúzi,
Magosföldi Péter szentlőrinci adminisztrátor
szentlőrinczi és Palay János ócsényi adminis-
trátor bakonyai plébánosá kinevezte.

Adminisztrátori kinevezés. Megyéspüspök Úr Ó
Nagymentőssága Benke Pál edlői bakonyai
adminisztrátort szakályi, Símeji Kálmán dóbrókú-
zi adminisztrátort ócsényi adminisztrátorrá
nevezte ki.

Szegediekézi áthelyezések. Németh László
Gyulajrói Dóbróközre, Fodor János Himeshá-

záról Zombára, Müller Jakab Berecendről Him-
esházára, Seitz András Tevelről Villányba,
Albert József Püspöksuztáról Regölybe, Har-
páth József Regölyből Püspöksuztára kerületi
szegediekélnézek.

Közveti iskolafelügyelői megbízások. A m. kir.
vallás- és közoktatási miniszter úr Csor-
nyáczky Lajos, pécsi állami elemi iskolai igaz-
gatónaként a pécsvárad körzeli iskolafel-
ügyelői tisztségéről való lemondását tudomásul
véve, az ezzel megiresedett pécsvárad körzeli
iskolafelügyelői teendőinek elvégzésével vitéz
Szeky Pál, pécsi püspöki liciumi és tanító-
képző-intézeti tanár bízta meg.

Felhívás József, köppányzantói plébá-
nos, az érteinyi esperesi
kerület tanfelügyelője folyó évi január hó 1-én
elbűnt. Temetése Dombóváron, január hó 3-án
volt a kerületi papságának, tanítóságának és a
hívek általános nagy részvéte mellett.

Erős József, nyug. mohácsi r. kat. igaz-
gatónálantó, a Pécsegyházmegyei
Róm. Kat. Tanítóegyesület volt világi el-
nöke, folyó évi január 1-én Mohácsra elbűnt.
Temetése folyó évi január hó 3-án volt Mohá-
csra, a káptalársák és a város lakosságának nagy
résztvéte mellett.

A pécssegyházmegyei r. kat. tanítók fejeletni tanács-
nájászerzése. Megyéspüspök Úr Ó Nagymentőssága
a pécssegyházmegyei r. kat. tanítók tegeletni tanácsának
az 1941—1942. évekre szóló halálalaj történi utjaszer-
ződésel kapcsolatosan a következő kinevezéseket esz-
közölte: Elnöke Kiss Lajos, apátkanonok, felsőházi tag,
kornányfőtanácsos, ügyész; Dr. Piliván Mihály, pápai
káplán, papnevelő-intézeti vizecator; Jegyző: Magyar
Sándor, ehni tanfelügyelő, tanácsostog; Dr. Gábor
Pál püspöki tanácsos, pécsi püspöki liciumi és tanító-
képző-intézeti igazgató; Froszt Péter, esp. ker. tanfel-
ügyelő, padlathalász plébános; Bárabás András jász,
Tóth László sudi (H); Geyer József palka és
Zsibkó Ernő szentlőrinci r. kat. igazgatótanár.

Rendes tanítói kinevezés. Váradai Imre a majsi r.
kat. iskolánál a kántortanítói és Mohos József, a mo-
hácsi r. kat. iskolánál a VI. soroz. tanítói állásra végleges
rendes minőségben kinevezettek.

Tanítók előleptése a VII. fizetési osztályba. A m. kir.
vallás- és közoktatási miniszter úr Garai Gyula
hosszúhatárú, Hargittai Gáspár híkközök, Harsányi
Gáspár gyümölcsényi, Hága Antal szedresi, Hága
Ferenc tolnai, Kovács György szekszárdi és Vadász
Béla nagykovácsi r. kat. tanítókat a VII. fizetési osztály
3. fokozatba előleptette.

Helyettesítantói kinevezés. Vitéz Somjai József, az ida-
majori urad. r. kat. iskolánál probászolgálatra bocsátantó
tanító helyettesítantóvá kinevezelteti.
Próbaszolgálatra bocsátás. Czernadia Sándor a felső-
egereszi r. kat. iskola kántortanítói és Hamori István a
simontornyai r. kat. iskola VI. soroz. állásán próbaszolgá-
latra bocsátantók.

Nevelőbiztosítás. Eisemann Rozsóné, szől. Huber
Rozália, piri r. kat. tanítónő férje család nélkül helyé-
gyszerű engedélyvel "Elekess" névre változtatta,
Egyesületi közzegtek. A m. kir. helyettesítantórnám Ma-
gyarantíván és Váraszortonantó egyesületi közzegtek nevét
"Királyegyháza" néven állapította meg.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.**
Kiadó a Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanfelügyelő-
Hatalás Nyomda Bészervényben, Pécs, Király u. 21. sz.
A nyomdárt felel: **Dvorsky László** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécssegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztudatásági hasi közlöny. Feltölés szerkesztő: Megjelentik minden hónap elsőjén.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengó.

Talajdíj 1941. évre 3 pengó.

SZERKESZTŐSE: Pécs, Incegy Dénés-utca 9/, (Pápi Ottlón), hová a lap szellemi részét illető minden közlések, hírdetések és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tudsági díjak a 45.012. sz. postaküldeményként befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. február 1.

XXX. évfolyam. 2. szám.

Mit tanulhatunk erdélyi tanítótestvéreinktől?

Gábor Pálné, Dumaföldvár.

Szép Erdélyországunkból egyenként lének
vissza katonáink és mesélnék sok szíves éme-
nyünkörről, találkozásokról, örömről, könnyekről,
nyomorról, lélekekkel leikesedésről. Az emult
napokban egy kis társaságban felvetődött a kér-
des: Es hol voltak az erdélyi tanítók, találko-
zott-e valaki egyjeli is a legandás harcos erdélyi
tanítóársaink közül? Kis visszapillantó fűn-
dés nem kell már kérdezgetünk, folyik a szó
a Székelyföldre bejárt tanítóársaink ajkáról...

... Az egyik székely állomásom másfél órád
veszteltemek a Csikszendára induló vonat-
ment várom. Az Állomás kis vendéglőszobájában
élen ültek diszkuráló, örövendve az emult na-
pokban őszintén. Nem volt nehéz ráismer-
ni egyszerű eszinté örömről, fáradt, mégis csil-
logó szemükről, a megkopott, de büszkén hord-
tott színösor magyarruháról az erdélyi tanítóira.
Ők bennem a magyar katonát látták s a szeret-
let, mely felém áradt, a magyar katonának
szólt és nem tudták, hogy én is tanító vagyok.
De én meglátam bennük mindent, evonult
előttem másfélórás beszélgetésem alatt a 22 és
minden nyomorúság, elnyomottsága, a lé-
gözög emondott megállatások sora, a 22 év
sokszor véres magyar harca. Amit emondani
nem tudták, azt már meg kellett éreznem. És
ott a kis székely állomásom, én a magyar ka-
tona, a magyar tanító örömetli lélekek hallgat-
tam és ismertem meg, hogy mit dolgoztak,
mennyit fáradoztak, milyen esodlatos munkáit
végzettek szerzetellenül is, mint egy erős kéztől
irányított testület, melynek minden tagja egyel
akár: az igazság, szabadság, hitet, az ezer-
éves hazá! S ez hiven, kiltartón, áldozatok
árán is diadalra vitték. Ez a főtéses akarat, ha
rangos ruhában, ha boeskorban járt is, de
mindig csak magaslatozok fel tartott, Székely-
tón, magukra hagyatva, segítő, biztató társ nél-
kül, valamennyi a saját zsebe sугallatára hall-
gatva szolgálta hazánkat, hogy hazát mutassa-
na a szétvert; földönfutó hontalan tömegnek.
Abroncsok voltak ők a donga körül. Erős ka-

poscs, mely felismerte, hogy az elszakadt ma-
gyarság minden tekintetben a hazáé, s hogy
nemzeti érdek rejlik abban, hogy az erdélyi ma-
gyart ameddig s amennyiben lehet, idegenben is
megtartás a magyarságnak...

Elszótort szívvél hallgattam. Mellettem kipi-
rult arcra! figyelt a nagyobbik fiam. A szóhá-
ban tartózkodók arán tanítást tőlőt az eltűnő
érelkedés. Lassan jött éreztek, hogy a magyarsá-
gunk erdélyi tanítóik egyjékét hallják, hosszú
arótt, ami 22 esztendő alatt, a Fenyőzástól el-
borított székely falvakban, városokban történt,
arótt, ami nem jeyer fel a magyar história,
ami nekik lelkétörő, haját ószvegyítő valóság
volt, nekünk értdató buzdítás, gyermekeinknek
pedig már csak szent magyar legenda lesz.

Es most únán bocsátom érzéseimet. Émlék-
tek akarok állítani az erdélyi tanítótestvére-
kny munkájára nyomán fakadt esodlatomnak,
tiszteltemnek, elhatározásainnak és gondola-
táimnak.

Engedjék meg, hogy bátor felkiséggükkel
pár szóval időzzem, amellyel megéreztem, hogy
lehető bőséggel van. Az egyik vért, életet áll-
kódta a másik testit, lelki sebeket gyógyít, árvt,
tudatlant gyógyít, tanít. Az egyiknek tere a
hadatart, a másiknak tere a küzdelem minden-
napit élet. Meg kell állnunk a helyünket mind-
ketőben. Meg fell pezseg ereinkben, míg haza-
szerelet lobog szívünkben, a magyar vitézség
megállja helyét, megvédi hazáját. De éppen
úgy: meg létkünk ki nem alszik, míg emléke-
zünk el nem borul, míg valaminek, amit
adni, megosztani tudunk embertársainkkal, ad-
junk, haszok egynek a legkisebbek közül is. Erdélyi
tanítóársaink ezt a harcot is vértel, vira-
zással, könnyel, áldozattal vitták — és hő-
siesen vitták! Tőlünk nem kíván az Isten és
hazánk csak lelki hevülést és dolgozó eredmé-
nyes munkát. Ők vaskézrel, vértzúdáva idő-
zötten vetették az Isten és honszeretet mag-
yá... és nyomort arattak, de hőstesen újra
kezdtek szembezállva a földreszállt pokokkal,

szabad akaratot, nemzeti öntudatot, anyanyelvet élve-élemlővé ármádájával a gonoszrak. Nekünk anyrszívelő, mosolygva kell színnünk elvegőznünk ugyancz a munkát, hogy egymás-mellé állhassunk. Az ő hősiességük mindent el-ölés és fűrelmes volt. A mi hősiességünk szertelben legyen kifogytatatlan és leleményes, legyen meg mindent és találja meg azt a millió-ját, amit még nem tett meg. Az év 365 éjszaka-ján kívül még ezrek szívében éjszaka van. Keres-űk ezeket fáradhatatlan buzgósággal, bátorsá-ggal, tudatossággal, mert világszóra vagyunk leleményre, a jószág fényét mi gyűjsük fel Isten lámpá-jaiban, magyar tanítók! Hiszen szeretet kell a sok-sok meghasonlott díszharmonikus lélek-nek, szeretet kell a szegényeknek, akiknek fű-lyébe a kietlen, gyevetlen élet búg éneket. Szeret-ett kell a gyermekek. A simuló engedelmes, könnyen kezelhető emberpalántáknak éppen úgy, mint az eldurvult lelkű, örömlenten, durva, verkedésre emelt kezű, csuszanyavú, károm-kodó, cigarettázó, az élet mostohaşágából po-losóvalban fetregő 12—14 esztendőş megvő-rlő, koraván ferentésnek. Erdélyi tanítószeg-űk megérlették, hogy szabad anyai küldetés-űk profétára szűkség nincsen, mint a társadalmi élet-terén, mert sehol anyai kín és szenvedés, sehol anyai epedés és remény, mint a társadalomban. Járják házról-házra, elmentek oda, ahova hív-ták őket, elmentek, ha hívó szót nem kaptak. De éreztek, hogy a komoran lefüggönyözött ál-alakok mögött gyöttrődb magyar várja őket. Nem mondták: ez gyáva, nem mer kiállani, marad-nyom magára, nem mondták: ez nyomorék és szeg-űny, mi szűksége volna né a darabokra lépéti őrészeki hazának, nem kiáltottak vaddal a bűn-ös után, nem fordultak el az életlentől, mert úgy érezték, nem vagyunk méltók hozzájuk, magyar tanítók, nem vagyunk igaz magyar em-berek, ha ezt nem teljesítjük. Természetesen ez lenne minden ember kötelessége. Csak úgy a házban a hitvesnek, családban az édesanyának, ezeket kellene teljesítenie, a reggeltől estig el-fofgalt férfi mellett, de nekünk tanítóknak lelki-ismeretből, krisztusi kötelességünk a társadalmi-mentőnk, az embertársainkért való munká-kodás. Nekünk ez munka legyen s nem eléré-kenyülés és sňhajlás. Munka és nem kedély- hullámzás és ölet. Munka és nem önkéjlegű- dilettantizmus. Munka, mely figyelmet, erőt,

megfeszülést s utánjárásit szán né a nevé-lésre. Mert magyarbár férfiakra, erkölcsösebb-ű ifjúságra, szűlő, feljebbvalót tisztelő gyermeke- ra van szűksége az országban. Ne fordítsuk el a szemünket a minket környező rorszól s ne forduljunk el a világ sok bajától csak azért, mert a világ nem kiált utánunk segítségért. Nem kiált talán azért, mert nincs már erje. Haldok-olnak körülöttünk százezer, ki lelkileg, erköl-csileg, ki gazdaságilag, egészségtelen. A halál ve-şedelmével van megvakva az élet útja a bűtes-űl a sírig. S az életveszedelem már ott kezdő-űl a sírig, hogy sokaknak még bűleső sem jut, s hogy ezeknek koporsó sem kell. Az angol, német, orosz esztaterék halottait fel nem ámszathat-unk, de van körülöttém nagy haldoklók, amelybe belenyulhatok, megakaszthatom. Az életnek nem a zuhanóbombázók, a messzehordó ágyúk, gé-ppuskák az igazi ellenségei, sokkal inkább a fel-adtult családok, rideg otthonok, a rossz egészsé-űgy, az alkohol, a bűn, a rossz vér, a terbeltség, a neveltelenség. Ne várjunk ezeknek a bajoknak az elhatalmasodására, vegyünk példát erdélyi- tanítótestvéreinktől, kiket a kárpátoktól rém-nyom, itt kint is dolgoznak Erdélyért, mert ez-űk földet írt nem nagyon ismerték addig, sőt so-kan ma sem ismerik, vagy ha igen, csak felüle-tes ítéletalkotás mellett. És akik benmaradtak, szív, test, lélek épéségén örököket minden fenye-tes és irgalmatlan kínzás közeplette is. Ők erde-lyment felmatni nem számítottak senkinek, hi-şen sem biztatta, kérte, inspirálta úgy mun-kaájára senki-senki, csak magyar fajszereit, hívő-erő lelkük. S az eredmény mégis írt van. Békés-űszakod, magyarul beszélő apróságok, magyar-ű falvak. Ki tudná megmondani, hány száz és száz-ű levél ródot magyar nyelven a Királyhazom tú-rlő, Csokországból? Ki tanította a magyar sző-ny, magyar betűre a 18 éves székely lányt? Kik ne-velték az acéstelekű magyar tanítókat? Ki őrizte a magyarok szent imádságát az oláhoktól el-nyomorított falvakban? Kítől tanultak meg, hogy Magyarország határa a Kárpátok hegyláncja és a kék Adria? Ki ismerette meg velük Árpád-ot, Horthy Miklós kormányzóink, hazánk ala-plitő, őző, gyámoltól uralkodóit, nagyjait? Ki és milyen küzdelem, fáradságok, bántalmak árán? Erdélyi tanítótestvéreink! Ezt az em-beret, aki Tületes Békés szép iskoláinkban, ahol a fa-lakon magyar történelmi képek lógnak s ima-utal nyitott ablakon keresztül hallhatját a já-rókólók, hogy hiszünk Magyarorszáq felmádo-şában, behozzuk a Ti égő honszerzeteket, a Ti akarásokat, hiteteket, felebaráti szereteteket, a közösség, testvéri szeretet gondolatának meg-értésé, hűségtek, hősiességtek.

Elhall ezekkel apám emlékre igérem, hogy ennek az évnek gazdag ajándékát, a Tóletek ka-put példát elfelejtini szán nem akarom!

Rendeljen Haladás fadóbozot névjegei!

A „Komócsy István Segélyalap“ból kiutalások.

A Pécseyegyletségű Róm. Kat. Tanítóegye-űsület 1940. évi június hó 4-én, Pécsémet meglat-olkozó gyűlésre, a választmány határozati javas-űlata alapján, a „Komócsy István Segélyalap“ból

az 1940. évre kiosztandó segélyezésekdjaira 1000 P. kiosztású határozati el. A beérkezett fo-lyamodványok alapján a segélyalap betevé bizot-űsaga a következő kiutalásokat eszközte:

1. Kántortanító részére fogainak rendezhözatala és gyermeke szűlése al- kalmával felmerűlt költségekre	120	—	P
2. Tanító részére feleségének betegsége alkalmával felmerűlt költségekre	50	—	..
3. Igazgató-kántortanító részére tanuló fának műtői költségeire	90	—	..
4. Tanító részére tanuló leánya fogainak rendezhözatali és műtői költ- ségeire	45	—	..
5. Kántortanító feleségének és tanuló gyermekének műtői költségeire	120	—	..
6. Kántortanító két tanuló gyermekének betegsége alkalmával felmerűlt költségekre	50	—	..
7. Kántortanító részére szűkséges gyógyszerek költsége emim	125	—	..
8. Kántortanító saját és családja fogainak rendezhözosa és harterti sebe- sűléşből folyó gyógykezeltesse költségeire	190	—	..
9. Szerzetes-tanítónő gyógykezeltesse költségeire	40	—	..
10. Tanítónő ellátatlan két gyermeke betegsége alkalmával felmerűlt költ- ségekre	140	—	..
Összesen:	970	—	P

Ezen alkalommal ismétlen felhívjuk érde-
kelteket figyelműl arra, hogy a Pécseyegyletségű
írak útani jutalék évről-évre csökken. Ez elő-
idéri az egyrészt oleşobb irakfajták bevetése,
másrészt azonban, és főleg az, hogy az irakát
nem minden iskolában használják. Holott igen
kívánatos lenne, hogy minden tanító köteleş-
sége tartanú a szóbanfolyó irak használatát,
mert ezzel hozzájárulnának beteg és arra igen

rászoruló kartársak segélyezéséhez.
Az 1941. évre kiosztandó segélyek iránti ké-
rvényeket folyó évi szeptember havában kell
benyújtani.

Az 1940. évre szolgáló még segélyezesekre
rendelkezésre áll egyésűletünk által előirány-
zott 1000 P. a kérésűnt a Pécseyegyletségű Róm. Kat. Tanítóegyletségű elnökségéhez kell
íntetni.

EGYESÜLETI ÉLET.

A mohácsi gyűlés. Schmitt Mihály, iskolaszék el-
nöke az iskolások, a szűlők és a volt tanítványok nevé-
ben, igen meglegható és szívből jövű beszéddel köszö-
nőtte a kor vezetéseket, papásgát és tanítósgát. Éret-
őket, hogy továbbra is noszolgálnak hitűlket az egyhí-
ságnak, értelem, munkás polgárokat a Hazának.

Schmidt Mihály beszésközött az iskola jó munkájá-
nak az intéző bizottság közötti megértésnek és összhang-
nak bizonyította. Milyen jó volna, ha mindenütt így
volna...

Tihanyi János, kor. tanf., a Ti égő egyházi elnöke,
megnyitójában programot adott. Munkájának eddig a
pap, a tanító és az iskolászék együttmű-
ködésűt minden eszközzel elősegíteni,
mert csak így lehet eredményes az iskola nevelőmunkája.
Sajnos, ez az egyértelmű sok helyen hiányzik. Őka: a be-
szűsítés a hírelgő részéről, a félértesűt és minden
jóban tudó részéről és a félképenység, melyvel talán
egymás anyagi helyzetűt vizsgálják. A tanítósgának
joza az iskolák felügyeltesse, viszont a papá-
sgának nem szabad visszacsűlnie ezzel a
felügyeltesse joggal. Az iskolászék pedig ne le-
gyon „tudótkos“ testület. Szűlőknek hitű munkába, vizsgál-
juk meg a szűthözás okait, lássuk be és küszöböljük
ki saját hibáinkat is.

Összette beszéd volt. Köszönjük!
A gyűlésen résztvett Magyar Dező, királyi tanfel-
ügyelő is, akit — bevallása szerint — nemcsak a jöndu-
lat, hanem annál több: a szeretet hozta el. Viszonszó-
szeretettel és bizalmat kér, melyekkel megkönyvitheti a
saját munkáját is.

A gyűlésen figyelemreűlő gyakorlati tanítás hang-

zott el. Dr. Tibor Béla, az V—VI. osztályban törté-
nelmi összeröglési el. Vot, melyben során —
összeröglő számonkérés alapján — végigteszte tanítvá-
nyaink történelmi neveltesse eseménye. Vezető gon-
dolattal voltak: a nemzet csak akkor ért el sikereket,
mikor egyeztettem, egy emberként állt a vezér mellé,
a magyarság mai politikai és gazdasági helyzete az
alkalmiában gyökerezik. A tanuló a „jegykönyv
szereint — igen fejlett történelmi eszközök lettek tanu-
gól és nemcsak hazánk, hanem Európa problémái
szemben is kellő járassgot mutatnak.

Az összeröglésűk tanítói munkánkban legnehezebb
ételeit. Itt nemcsak idekenniűl számonkérésűl van szó,
hanem új szempontok szerinti rendezésűl, új gondolat-
feltesseűl, új kapcsolatok felismerésűl, a tanuló any-
nevelő elhelyesűl is. Elhez persze a tanító részűl
sziromtesse és hitűs tárgyszerűen szűkséges.

Tavaszi gyűléseink olyan időben vannak, mikor igen
összeröglásokra már tanneműt szerinti is alkalom adódik.
Használjuk ki ezeket az alkalmakat, tartassuk ilyen ös-
szeröglő tanításokat. Tanítványaink is, magunk is sokat
tanulhatunk belőlük.

Lazkó Sándor, sátorhelyi tanító felolvasta „A ka-
tonás szellem kialakításának lehetőségei és módjai a fa-
lusi iskolákban“ című, az egyházmegye pályázaton díse-
rettel nyert értekezésűt. A katonás szellem kialakítására
a falusi iskolákban is rengeteg alkalom és lehetőség kí-
vánt. A tanítás tárgyainak, mindegyike, az ifjúság
könyvtár ilyen irányú könyvei, katalógus enklése, az
iskola legottalmának megszerveşese, hulladékanyagok
összeröglésűse, ifjúsági szindarabok.

Bajunk, tanítónk is multk hűvésűgünk értékeknek
fokozása!

THKár.

Határidő-émlékeztető.

Irták és fűszék megrendelése a második félre, legkésőbb február 15-ig. Kat. Iskola 1941. évi 3 P előzetési díja a 45.612. sz. postai befizetőlap postafordultával beküldendő, nehogy emelendása miatt a munkák és költéség elhalozni szendyli sürgetőségi vétségnek egyeblye. Tegyükhatárolások jogdíjakja a körü pátárosoknál haladéktalanul fizessék le. — Nyugdíjjárulok az iskolafenntartók által befizelendők.

Főtanfelügyelői rendelkezés.

113/1941. sz. A visszacsatolt keleti és erdélyi területek ifjúsága számára történt iskolai gyűlés eredményének bejelentése és a gyűlés anyagának szétosztása. Vonatközzással az e tárgyhoz 7210/1940. sz. alatt kiadott hitelesítési rendeletről (Katolikus Tanügyi Közlöny 1940. október 15. sz.), felhívom a felügyeletem alá tartozó r. kat. iskolák igazgatóit, hogy a vezetéseik alatt álló iskolák által végzett gyűlés pontos eredményét a kir. tanfelügyelői hivattal haladéktalanul közöljék. A kir. tanfelügyelői hivatal a hozzá beérkező közlés alapján közvetlenül azonnal értesíteni fogja a gyűlést eszközölő iskolákkal, hogy a gyűjtött tárgyak mely keleti országrégi, illetve erdélyi iskola címére lesznek elküldendők. A kir. tanfelügyelői hivatal által közzendő cím minden egyes esetben olyan iskola címe lesz, amely jellege tekintetében a gyűlést eszközölő iskolával megegyezik.

HIREK.

Pápai kamarási kinevezés. Összecsége XII. Pius pápa, Virág Ferenc, megyéspüspök Úr Ó Nagyméltóságának előterjesztésére **Cserői István**, kerületi tanfelügyelő, ozorai plébános és **Koch Alajos** esperes, kerületi tanfelügyelő, sóváradai plébános pápai kamarássá nevezte ki.

Tanügyi tanácsosi kinevezés. A Kormányzat Úr Öfőméltósága, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr előterjesztésére, **Magyar Dező** Baranya vm. és Pécs sz. kir. város tanfelügyelőjét tanügyi tanácsossá a VI. fizetési osztályba kinevezte.

Tb. esperesi kinevezés. Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága **Bencze Ernő**, szigetvári plébános ezüstméltósági alkalmából lb. esperessé nevezte ki.

Plébánosi kinevezés. Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága **Tiborc Benedek**, esp. kerületi tanfelügyelő, szakályi plébános **döbrökői, Magosföldi Péter** szentlőrinci adminisztrátor szentlőrinci és **Pulay János** ócsényi adminisztrátor bakonyai plébánossá kinevezte.

Adminisztrátori kinevezés. Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága **Benkő Pál** eddigi bakonyai adminisztrátor szakályi, **Sáamegyi Kálmán** döbrökői adminisztrátor ócsényi adminisztrátorra nevezte ki.

Szegedlelkész álléthyelések. **Németh László** Gyulajrói Döbröközre, **Fodor János** Himeshá-

ráról Zombárra, **Müller Jakab** Beremendről Himesházára, **Szeitz András** Teverlőről Villányba, **Albert József** Püspökpusztáról Regölybe, **Horváth József** Regölyből Püspökpusztára került segédlelkészek.

Közéleti iskolafelügyelői megbízások. Úr Kormányzat és közoktatásügyi miniszter úr Ó Nagyméltósága Lajos, pécsi állami elemi iskolai igazgatótanácsának a pécsváradai körzeti iskolafelügyelői tisztségéről való lemondását tudomásul véve, az ezzel megüresedett pécsváradai körzeti iskolafelügyelői teendőink elvégzésével **vitész Székely Pál**, pécsi püspöki liceum és tanítóképző-intézet igazgatója bízta meg.

Fehérvári József, kóppányasztói plébános, az értenyi esperesi kerület tanfelügyelője folyó évi január hó 1-én elhunyt. Temetése Dombóváron, január hó 3-án volt a kerület papságának, tanítóságának és a hívek általánosan nagy részvétele mellett.

Erős József, nyug. mohácsi r. kat. igazgatótanács, a Pécsegyházmegyében a kir. tanfelügyelői hivatala a hozzá beérkező közlés alapján közvetlenül azonnal értesíteni fogja a gyűlést eszközölő iskolákkal, hogy a gyűjtött tárgyak mely keleti országrégi, illetve erdélyi iskola címére lesznek elküldendők. A kir. tanfelügyelői hivatal által közzendő cím minden egyes esetben olyan iskola címe lesz, amely jellege tekintetében a gyűlést eszközölő iskolával megegyezik.

A Pécsegyházmegyéről r. kat. tanítók foglaltatásának ügyszervezése. Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága a Pécsegyházmegyéről r. kat. tanítók foglaltatásának ügyszervezéséről a következő kéréseket eszközölte: Elnök: **Kiss Lajos**, apátkanonok, felsőház, leg. kormánytanácsos, ügyész; Dr. **Pillai Imre**, pápai káplán, papnevelő-intézet igazgatója; **Magyar Árpád**, elemi tanfelügyelő, tanácsnok; Dr. **Gábori Pál**, püspöki tanácsos, pécsi püspöki liceum és tanítóképző-intézet igazgató; **Frost Péter**, esp. ker. tanfelügyelő, palatozhoszi plébános; **Barabás András**, püspök, Dórád László, sásdi (H), **Geyer József**, paksi és Zsinnkő Erősi szentlőrinci r. kat. igazgatótanácsok.

Rendes tanítói kinevezés. Váradi Imre a majsz. r. kat. iskolánál a kántortanítói és Mothos József, a mohácsi r. kat. iskolánál a VI. fizetési osztályú állásra végleges rendes tanítósággal kinevezették.

Tanítók előléptése a VII. fizetési osztályba. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterének Garai Gyula hosszúévűlényi, Hargitai Gáspár kisköztársi, Harsányi Gáspár gyümölcsényi, Hága Antal szedresi, Hága Ferenc tolnai, Kovács György szekszárdi és Vadász Béla nagygyóni r. kat. tanítókat a VII. fizetési osztály 3. fokozatába előléptette.

Helylektantári kinevezés. **Vitész Somjai József**, az idomajori urad. r. kat. iskolánál próbaszolgálatra bocsátott tanító helyettesintéző kinevezették.

Próbaszolgálatra bocsátás. **Grazmánya Sándor** a felsőegerezsi r. kat. iskola kántortanítói és **Horváti István** a simontornyai r. kat. iskola VI. szorz. állásán próbaszolgálatra bocsátották.

Nevelőtanácsok. **Eisemann Rezső**, szál. Huber Rozália, pári r. kat. tanítóné férje családai nevelő helyettesi engedéllyel „Elekés” névre változtatta. **Egyesült községek.** A m. kir. helyigminiszterének Magyorköztársasági és Vasvárszegi körzetei között **Királyegyháza** néven állapította meg.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR**. Kiadó a Pécsegyházmegyéről Róm. Kat. Tanfelügyelői. Haladás Nyomda Rézvárványos Pécs. Király u. 21. sz. A nyomdártné felel: **Dvorsky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népohtatásügyi havi közlöny. Felolós szerkesztés: **Magyar Sándor, tanfelügyelő.**

Közzetesi díj 1941. évre 3 pengő. **Talajji 1941. évre 3 pengő.**
SZERKESZTŐSÉG: **Pecs, Incegyé Dénes-utca 9., (Fapár Otthon),** havrá a lap szellemi részét illető minden alkalmán, hirdetések és reklámokozás is küldendők. Az előzetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postatakarépenzári befizető-lapon küldendők be.

Pecs. 1941. február 1. XXX. évfolyam. 2. szám.

Mit tanulhatunk erdélyi tanítótésztvéreinktől?

Gábor Pálné, Dunaföldvár.

Szép Erdélyországunkból egyenként térnek vissza katonáink és mesélnek sok színes élményről, találkozásokról, örömről, könnyekről, nyomorról, lélekemelő lelkészedésről. Az elmúlt napokban egy kis társaságam felvetődött a kérdés: És hol voltak az erdélyi tanítók, találkoztak-e valaki egyvel is a legedás harcok erdélyi tanítótársaink közül? Kis visszajáratott a fővárosi Székelyföldre bejárni tanítótársaink ajkáról... Az egyik beszélgetés alkalmán mástól órák veszteltünk, a Székelyerdőre indult vonatunkat várták. Az állomás kis vendéglőszobájában ötven ötlet, diskurváló, örvendezve az elmúlt napok nagy eseményein. Nem volt nehéz ráismereni egyszerű öszinte örömlőkről, fáradt, mégis csillogó szemükről, a megkopott, de büszkén hordott zsinóros magyarruháról az erdélyi tanítókat. Ők bennem a magyar katonánál látták s a szeretet, mely felem áradt, a magyar katonának szől és nem tudták, hogy én is tanító vagyok. De én megláttam bennük mindent, elvonult előttem másfélórás beszélgetésünk alatt a 22 év minden nyomorúsága, elnyomottsága, a lázmondás elmondott megaláztatások sora, a 22 év sokszor véres magyar harca. Amit elmondani nem tudták, azt már meg kellett éreznem. És ott a kis székely állomáson, én a magyar katonára, a magyar tanító örömlő lelékel hallgattam, és ismertem meg, hogy mit dolgoztak, mennyit fáradoztak, milyen csodálatos munkát végeztek szervezetenlél is, mint egy ország kőztől irányított testület, melynek minden tagja egyet akar: az igazságot, szabadságot, hitet az emberiség megőrzéséért, elnyomott, áldozatos magyar romogás ruhában, ha bockoron jár, is de mindig csak magaslato felé tartott. Szélszótlan, magukra hagyva, segítő, biztató társ nélkül, valamilyeni a saját szíve sugallatára hallgatva szövegétá házaknak, hogy hazát mutassanak a szétvert, földönfutó hontalan tömegnek. Abroncosok voltak ők a donga körül. Erős ka-

pocs, mely felismerte, hogy az elszakadt magyarság minden tekintetben a hazáé, s hogy nemzeti erőder rejlik abban, hogy az erdélyi magyart amedig s amennyiben lehet, idegenben is megtarítsa a magyarságnak...

Eliszorol szívvel hallgattam. Mellettem kipárlat arcait figyelt a nagyobbik fiam. A szobában tartózkodók arcaim tanúsították az eltűnés érzékét. Lassan úgy éreztük, hogy a magyar ruhás erdélyi tanítók egyikét halljuk mesélni arról, ami 22 esztendő alatt, a fenyegetésről elborított székely falvakban, városokban történt, arról, amit nem jeyezt fel a magyar história, ami nekik lelketlőrdő, haját öszbevegyítő valósg volt, nekünk erőadó buzdítás, gyermekeinknek pedig már csak szent magyar legenda lesz.

És most ötletet bocsátom érzéseim. Emléket akarok állítani az erdélyi tanítótésztvéreink nagy munkája nyomán fadakt csodálatosnak, tiszteletlennek, elhatározásimad és gondolatimnak.

Engedjék meg, hogy bátor lelkiségünköl pár szóval időzözzem, amellyel megérztek, hogy kétféle hősiesség van. Az egyik vért, élet áldozat, a másik testi, lelki sebeket gyógyító, árvát, tudatlant gyámolító, tanító. Az egyiknek tere a harcér, a másíknak tere a küzdelem minden-nyel. Meg kell állnunk a helyünket mindkettőben. Mig vérsz pezseg ereinkben, mig hazaszeretet lobog szívünkben, a magyar vilézés megállja helyét, megvédí hazáját. De éppen úgy meg kellünk ki nem alszik, míg emlékeztető megőrzésünk tudunk embertársainkkal, adunk, hűsnek hűsnek a legkisebbe közöl is. Erdélyi tanítótársaink ezt a harcot is vérel, vészrással, könnyel, áldozattal vívták... és hősiessé vívták! Tőlünk nem kíván az Isten és hazánk csak lelki hevülést és dolgozó eredményt munkát. Ők vaskézrel, vértázzalva üldözött vetették az Isten és honszeretet nagvát... és nyomort arattak, de hősiessé újra kezdtek szembeszállva a földrészállt pokollal,

március hó 15-ig, anyagi felelősség terhe mellett, hivatalomhoz terjeszked fel.

590/1941. sz. Minősítési lapok megváltozott adatainak beküldése. Vonatkozással e tárgyban 990/1940. sz. alatt kiadott rendelkezésemre (Katolikus Iskola 1940. április 1. sz.), felhívom a felügyeletet alá tartozó összes iskolaigazgatófőnököket, hogy a hivatközti rendelkezésnek megfelelően a tanszemélyzet személyzeti adataiban 1940. március 1. óta beállott változásokról a kimutatást a kir. tanfelügyelői hivatalnak és a kerületi tanfelügyelői hivatalnak azonnal küldjék meg. A jövőben pedig újabb figyelmeztetés bevárása nélkül járjanak el az igazgatófőnökök a fenthivatkozott rendelkezésnek megfelelően.

592/1941. sz. A Pécsegyszéki Tanítói Névtár beszerzése. A Pécsegyszéki Róm. Kat. Tanfelügyelet 1934. évi közgyűlési határozata szerint a három évenként kiadandó, a folyó évben esedékes, Tanítói Névtár e hó folyamán elhagyja a sajtót. A Névtár beszerzése minden iskola részére kötelező. A posta szállítással együtt 150 P. mely összeg a Névtárhoz mellékelt befizetési lapon az egyesület pénztárába, külön felszólítás bevárása nélkül, befizetendő.

HIREK.

Plebánosi kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyménfőszaka Kadosa Lajos bonyhádi hitánrtáir kóppányzótól plebánosá kinevezte.

Hittanári kinevezés. Dr. Vesztegombi József paksi hittanár bonyhádi hittanár névezetett ki.

Hitoktatói kinevezés. Dr. Juhász Pál, hosszútávú nyelvi segédlelész paksi hitoktatóvá névezetett ki.

Szegedlelész átnevezések. Békési János Görögországi Hosszútávú és Gyimesi László Villányból Teverre szegedlelész minőségben átnevezettek.

Rendes tanítói kinevezések. Csúrdá Henrik, a magyarsárolsi r. kat. kántorantitói és Schuller József, a németből III. sorsz. r. kat. tanítói állásra rendes végleges minőségben kinevezettek.

Tanítói véglegesítések. Klettlinger János závodi, Tény György átai, Magyar János váronyi és Csabai Pál ofálui róm. kat. helyettes-kántorantitói végleges minőségű rendes kántorantitói kinevezettek.

Helyettesítanítói kinevezés. Takács Magdolna, simontornyai róm. kat. próbaszolgálatos tanítónő helyettesítanítónővé kinevezetett.

Próbaszolgálatra bocsátás. Vitéz Varsányi László, az udvari és Schuller Ádám, a szakadati róm. kat. iskola kántorantitói álláson próbaszolgálatra bocsátattak.

Névtároltatás. Huber János jágonaki róm. kat. kántorantitói család névvel belügyminiszteri engedéllyel „Horgos”-ra változtatta.

A Női Leánykatorlatos Otthonban három napos zárt leánykatorlat kezdődik március 13-án és április 6-án. Résztvevői díj 10 pengő, külön szoba 12 pengő. — Csoporka, ha legalább 15-en jelentkeznek, tetszés szerinti dátumot kérhetnek. — Bővebbet a Női Leánykatorlatos Otthonban Pécs, Mátyás Flórián-utca 76–78. szám.

Dr. Takács Gyula: „A népiszkola igazgatása” c. könyve 933/1940. sz. hercegszékkel rendellett (Kat. Tanügyi Közöny 1941. jan. 15.) a katolikus tanítói könyvtárak részére beszerezhető műnek nyilvánították. A könyv különösen a határvidékek közötti ügyekre vonatkozóan nyújti részletes tájékoztatást. Megrendelhető: Dr. Takács Gyula, tanügyi s. titkár, szerzőné, Komárom. Ára 3 P.

Szavalókórusok a hősök napjára. Most jelent meg Tiboldi József szavalókórus füzete 1. kötetének második kiadása, melyet a szerző több — a hősök napjára alkalmas magyarálat költeménnyel látott ki. A füzet ára 2 — P. Megrendelhető a szerzőnél: Pestszenterzsebet, Vas Gereben-utca 11.

Feladatlapok. Magyar népdalok 2 és 3 szóművel jegyeskarnak Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Farkas Ferenc, Halmos László, Kerényi György, Péter Veress Sándor művei. Közreadja Kerényi Gyula. Magyar Kórus, Budapest. (I. Férj Oszkár. 55) 1941. (116 old. Ára 5 — P.) Az énekesrend szerzői egy gazdag vegyeskari gyűjtemény 60 kórusával idvözött a visszatért magyarságot, annak bizonyágát, hogy a visszaváras évi alatt mi munkás szeretettel gondoltak rájuk. A kötet 7 fejezetében hatvan magyar népi dalban talál művészi kórus-mestereket. Kodály aszagi hangulatu Gőnői dal, Veress sokszimű Moldvai csángó dalak, Bárdos ötletes és vidám Tancdalai, Péter könnyű és hatásos Állami nótái, Halmos ötletesz Duna-titói kórusai, Farkas magyarszón hangzó Baranyai Lakodalmasa, Kerényi szed szövegű Balatoni Szonáttája a mai magyar énekkari irótlalom virágkorát jelentik; a kezdő vegyeskari és iskolai diakkórusok számára is könnyen hozzáférhető; és betekintést adnak az igazi népi zene mely szépsége. A képekkel ékes kóruskönyv nyomdai kiállítása is mintaszép.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécsegyszéki Róm. Kat. Tanfelügyelet. Határidő Nyomda Részvényszerűség Pécs, Király u. 21. sz. A nyomdaért felel: **Dvorszky Lórina** igazgató.

FIGYELEM! ÚJ NYOMTATÓANYOK!

Együttesen kezelt egyházi adó- és párbér-iv. levéket ... .. 16 fillér
Fizetési jegyzék - másolat (tanítók részére) darabja ... .. 8 fillér

Haladás Nyomda Rt. könyv-, papír-, iró- és rajzszerekkereskedésben
Pécs, Király- és Szent Mór-utca sarok

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsegyszéki tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztudósági havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő.

Talaj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inceády Dénes-utca 9/., (Papi Otthon), havá a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámkiadás is kioldandók. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postaiáreklámpénzári befizető-lapon kioldandók be.

Pécs, 1941. március 1.

XXX. évfolyam, 8. szám.

Ha egyszer,

egy esendes éjszakán, egyévalvadhatna minden nehéz sálój, sírj panasz, fogak csikorgása, ami a történelem folyamán rabságra taszított, igazságtalannul elnyomott népek mellőlöz szakadt ki; ha égre kiálthatna embermilliók, állati sorban tartott rabszolgák, fogságba hurcolt és megkínzott százezrek jászava: olyan zúgó vihar támadna, mely recsegve-ropogva szaggatná össze ennek a többzerege emberi civilizációnak gerendázatát. Akkor megtudná a világ, hogy az életnek legnagyobb adományá, melyet az egyének a családoknak, a nemzeteknek adhat; a szabadság. Akkor ráeszméne a világ, hogy minden embernek, minden családnak és minden nemzetnek hivatása hogy szerel szívvel építgesse maga körül a független lelkek országát. Akkor megtudná a világ, hogy a szabadság a teremtő Isten gondolata.

A magyar nemzet története; a szabadságért vívott küzdelmek ezer szentje; ...
Eltelhen, — ezer éven át, — vérforraló, viharos sodrású, szent zúgó és eszme volt a szabadság ...

A magyar akor volt a legerősebb, a legegységesebb, mikor Istenadta szabadságért, imádságának háborítatlanságáért, nemzeti nyelvének és hagyományainak hamisítatlanságáért, kereskedelmi és gazdasági kapcsolatainak önállóságáért, kényerének töretlen birtokáért emelte fel szavát és öklét. Ilyenkor egy véleményre jutottak a tórszalkodók és megokszorozódtak az erők. Ilyenkor voltak a legizásabbak a zemek, a legmódszabbak a fonók, a legfércserebbek a mennyaszönyörű kántók és a legelészlethetőbbek az ügyegyi fátylak. Ilyenkor voltak a legkeményelvébbek az öklök és ilyenkor üldölköz szerszámokká váltak a kényerrel gyújtogató kaszák, az imára hívó harangok és a zengő orgonák sípjai ...

Am az ünnep előestéjén éreztük, hogy új szellemi dőngét a Haza kapuján, hogy új szellemi fűjodálnak a Kárpátok medencéjében és új veszedelmek leselkednek a Kárpátokon túl. Ereztük, hogy a lábaink alatt újra vulkáni erők működnek, melyek ki akarják oltani a régi tüzeket, el akarják homályosítani a régi fényeket, és porba akarják dönteni a régi eszméket.

Ereztük, de nem féltünk! Mert tudjuk, hogy az Isten szabaddá teremtette akaratunkat és szabaddá teremtette népünket! És tudjuk, hogy ha szabad akaratunkkal akarjuk a szabadságot, akkor meg is lesz!

De akarni kell!
Akarnunk kell, hogy mi magunk és minden ivadéknk testében-lelkében, viselkedésben és viselkedésében, létezésben és zenéjében, írásában és beszédében, munkájában és imádságában, életében és halálában, csak magyar legyen!

Tanítótestvérem! Ez az akaratunk legyen a szabadság ünnepének égető lángra, szent fogadásai!

vitéz Székly Pál.

Cecilia Egyesületi Szemle

Vezető: KERENYI JÁNOS.

A dombóvári egyházzenei nap.

Lapunk januári számában hírt adtunk az április 7-iki dombóvári egyházzenei nap megrendezéséről. Tekintettel azonban arra, hogy a nagyhét első napjaiban Dombóváron lelkigyakorlatokat tartanak és az egyházzenei nap a maga műsorával erre zavarólag hatna, kénytelenek vagyunk az egyházzenei napot elhalasztani. Egyelőre újabb időpontot nem is tudunk meg-

jelölni, mert a korlátozott vasúti forgalom nem tesz lehetővé, hogy a karácsony minden irányból kellő időben Dombóvárra érkezzenek és visszatámasszanak.

Mihelyt a vasúti forgalom lehetővé teszi, természetesen azonnal meg fogjuk változtatni és erről az egyházmegye tanfőnökián kívül korrelvében értesítjük.

Határidő-emlékeztető.

Március 15-én hazafias ünnepet tartandó. — Tanév utáni megrovóedzés iránlyú kérelem a városi igazgatási hiv. népoktatási albizottsághoz benyújtandó. — Irák, füzetek, síb. rendezés II. félére folytatódás. — A Katolikus Iskola 1941. évi előzetési díja (3 P.), a pléniá-hivatalok részére küldött lap-

szám után is, beküldendő, a 45612. sz. eseklappal. — A IV. elemi iskolai osztályl. látogató, rossz előmeneteli tanulók szülei figyelemeltetőnk gyermekek előmeneteléről (130.700—1922. sz. vkm. rend). — Nyugdíj-járulékok az iskolafenntartók által befizetendő.

Főtanfelügyelői rendelkezések.

200/1941. sz. A tanítóknak a cukor és petróleum szűzolásában való közreműködése. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 170.773/1940. V. sz. alatt hozzájárult ahhoz, hogy a népiskolai tanítóság a petróleum ellátásával kapcsolatos ügyek intézésébe bevonható legyen akként, mint ezt 168.581/1940. V. sz. rendelete alapján a cukor forgalmának szabályozása alkalmával engedélyezte és lehetővé tette, hogy a szükséghez képes a tanítás legfeljebb három napon át szüneteltesen.

Tudomásvetél és mihezlátás végett közlöm a felügyeleten alatt álló róm. kat. elemi népiszk. igazgatóságokkal, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium I. évi január 13-án, 53.117/1941. V. II. o. szám alatt arról értesítette az egyházmegyei hatóságot, hogy egyes helyeken a petróleumjegyek lebélyezése és kiosztása alkalmával, havonként foglalkoztatják a tanítókat a ezen a címen a tanítás havonta 3 napon át szünetel. Ezen helytelen eljárás megszüntetése végett a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium azt is közölte az egyházmegyei hatósággal, hogy a szóbanforgó közigazgatási munkában a tanítók közreműködése ellen, amennyiben a tanítók népiskolai munkáját nem érinti a méltányos díjazással jár, nem tesz észrevételt, a tanítás szüneteltetéséhez, azonban nem járul hozzá.

336/1941. sz. Próbaszolgálatot teljesítő segélydijas és helyettesítéssel ideiglenesen megbízott tanítók fogadalmatétele. Tudomásvetél végett közlöm, hogy e tárgyban a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1940. december 10-án, 136.000/1941. VI. főoszt. szám alatt a következő rendeletet intézte a kir. tanfelügyelői hivatalokhoz:

„A felterjesztett választási iratokból megállapítottam, hogy több kir. tanfelügyelő az újonnan megválasztott tanítóitól a fogadalmat (esküt) a működés megkezdése előtt nem veszi ki, hanem csak a választás jóváhagyása után. Az 1907. XXVII. l.c. 32. §-a a nem állami tanítókra vonatkozólag határozottan kimondja, hogy a tanító működését csak az eskü (fogadalmat) letétele után kezdi meg. A 2000/1940. évi. számú rendelet 2. §-ának (2). bekezdése értelmében „a próbászolgálatra bocsátás napja az a nap és segélydija a napot kezdve jár, amely napon a tanító a fogadalmat letette”. Amennyiben kir. Tanfelügyelő úr a segélydijas tanítóitól a fogadalmat jóváhagyásom után veszi ki, vagy megbízottjával veteli ki, a fogadalmatletél előtti időt a tanító a próbászolgálatból elveszti és részére erre az időre segélydij sem jár. Nem bántóható a kezdő tanító a helytelen gyakorlat miatt. Kívételésen ezért a multra vonatkozólag kir. Tanfelügyelő úr megkelti javaslataira ama segélydijas tanítók részére, kik a fogadalmat bármilyen ok miatt csak késésselmen tették le, a fogadalmatletél napját, mint helyettesítéssel ideiglenesen megbízott tanító részére, fizetésképesítő állásmegyelít engedélyezik. Felhívom egyúttal a kir. tanfelügyelő urat, hogy a jövőben és fogymeli felelősség terhével, bármilyen minőségben alkalmazott (választott), tehát helyettesítéssel ideiglenesen

megbízott tanítóitól is a fogadalmat (esküt) még a tanító közvetlenül működése megkezdése előtt vesze ki, vagy megbízottjával vétesse ki.”

Tekintettel arra, hogy a próbászolgálatra bocsátott segélydijas tanítókat, valamint a helyettesítéssel ideiglenesen megbízott tanítókat a hivatali fogadalmunk esetleges késedelmes letétele folytán nemcsak anyagi, hanem próbászolgálatra bocsátott tanítói minőségükben eltöltendő várakozási idejük tekintetében is hátrányok érhetik, a hivatali fogadalmat letételét megkönnyítendő, a kir. tanfelügyelői hivatalok a 76.000/1907. sz. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelettel kiadott Utasítás 41. §-ának 4. bekezdésében nyert felhatalmazás alapján az érdekelt tanítók szolgálati helye szerint illetékes egyházközségi képviselőtestület (iskolaszék) elnökét megbízhatják a fogadalmat kivételével.

Fentiek alapján felhívom a felügyeletem alá tartozó r. kat. iskolák helyi hatóságait, hogy az egyes tanítói próbászolgálatra bocsátásokat, avagy helyettesítéssel ideiglenesen megbízott tanítói alkalmazásokat az érdekelt tanítók működésük megkezdése előtt jelentsek be a kir. tanfelügyelői hivatalnak, hogy a kir. tanfelügyelői hivatalnak módjában legyen a szükséges megállapozást, valamint a hivatali fogadalmat kivételéhez szükséges úrlapokat az egyházközségi képviselőtestület (iskolaszék) elnökének megküldeni.

Tájékoztasl közlöm, hogy a szóbanforgó hivatali fogadalmat letételének a tanító további szolgálati jogainak tekintetében egymagában jogalapító hatálya nincs. Amennyiben tehát akár az egyházmegyei hatóságnak, akár pedig — fizetésképesítő állásmegyelít díjazása esetén — a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak valamely törvényes kellék hiányában, vagy pedig valamely bármi néven nevezendő, a választás, illetve alkalmazás során elkövetett más jogszabálysértést folytán a választást (alkalmazást) jóváhagyom, illetve jóváhagyogal tudomás venni nem állna módjában, a tanító már letett hivatali fogadalmából kifolyólag a további alkalmazására vonatkozó semmiféle igényt sem fog képes érvényesíthetni.

Amennyiben fentiekkel ellentétben a helyi iskolai hatóság késedelmesen járma el, a késedelmesből keletkező mindenemmi károsodásért a helyi iskolai hatóság lesz anyagiag felelős.

377/1941. sz. Az első ízben alkalmazott, megválasztott nem állami elemi népiskolai tanítók illetménykimutatásának előkészítése. Tudomásvetél végett közlöm a felügyeletem alá tartozó összes róm. kat. iskolák helyi iskolai hatóságait, hogy az első ízben alkalmazott, megválasztott nem állami elemi népiskolai tanítók illetménykimutatása körüli eljárás szabályozása tárgyában a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium I. évi január 20-án, 135800/1941.

VI. főoszt. szám alatt a következő rendeletet intézte a kir. tanfelügyelői hivatalokhoz:

„73.760/1938. VI. számú rendelet értelmében az első ízben alkalmazott nem állami népiskolai kisegítő, helyettesítéssel ideiglenesen megbízott, segélydijas, ill. fizetésképesítő tanítók személyi adatairól felvett I. számú kimutatást az iskolafenntartó (az iskola helyi hatóság) közvetlenül küldje meg a Központi Illetményhivatalhoz.

E kimutatást csak késésselmen, hiányosan vagy hibásan kitöltve küldik meg és ezért gyakran előfordul, hogy az újonnan alkalmazott, megválasztott tanító fizetésképesítő állásmegyelít csak késésselmen, sokszor hónapok múlva kapja meg.

Erelőndem ezért, hogy a jövőben az I. számú kimutatást az iskolafenntartó (iskola helyi hatóság), hanem a tanító jelentkezői, fogadalmat letételekor számított 24 órával belül kir. Tanfelügyelő úr küldje meg a Központi Illetményhivatalhoz.

Amennyiben a fogadalmat (esküt) nem kir. Tanfelügyelő úr, hanem helyi megbízottja veszi ki, a helyi megbízott a fogadalmat (esküt) letételéről szó jelentésével együtt azonnal köteles az I. számú kimutatást is a kir. Tanfelügyelő úrhoz megküldeni és azt kir. Tanfelügyelő úr, amennyiben szükséges, átjuttatja és 24 órával belül a Központi Illetményhivatalhoz továbbítja.

Egyúttal a 114100/1940. számú körrendelet negyedik bekezdését haton kívül bevezetem és elrelőndem, hogy a jövőben az újonnan alkalmazott, megválasztott tanítók fizetésképesítő állásmegyelít a kir. Tanfelügyelő úr kézser hat, összesen tizenket hónapra felfosztva ideiglenesen.

565/1941. sz. Katonai szolgálatot teljesítő tanítók illetményét, tudomásvetél és további eljárás végett közlöm, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium folyó évi január 10-én, 20-án, 2004/1941. Om. szám alatt a katonai szolgálatot teljesítő alkalmazottak illetményei tárgyában a következő rendeletet adta ki:

„A hovatlenmői kötelezettségeket teljesítő kőrszolgálat, kőrszűletelt, kőrszűletelt és köztemi alkalmazottak illetményeinek és egyéb jogviszonyainak szabályozása tárgyában 1940. augusztus 3-án adta ki a Budapesti Közlöny 1940. 174. számában bekezdett 5.700/1940. M. E. rendelet 6. §-ának (3) bekezdése értelmében az alkalmazott azt is bejelenteni köteles, ha önkéntes jelentkezés alapján katonai továbbszolgálatra — ideértve az úgnevezett ténylegesítési próbászolgálatot is — vonul be.

A bejelentésnek tartalmaznia kell, hogy a behívás milyen szolgálatra, mely napra, milyen időtartamra, milyen alakulathoz (szervez. stb.) és hova szól. A bejelentésben fel kell tüntetni azt is, hogy a behívás az alkalmazottnak önkéntes jelentkezése alapján történt-e vagy sem.

Tudomásomra jutott, hogy egyes alkalmazottak ennek a bejelentési kötelezettségüknek nem tették eleget és ennek következtében illetményeiket az 5.700/1940. M. E. rendelet 8. és 15. §-ában foglalt rendelkezések ellenére továbbra is élvezték.

„Ennek elkorúzás végett felhívom, sürősen állapítsa meg és jelentse, hogy a határokébe tartozó alkalmazottak közül kik teljesítiknek önkéntes jelentkezés alapján továbbszolgálatot és ezek közül, a bejelentés elmulasztása folytán kinek van és milyen összegű túlévezménye.”

Felhívom a felügyeletem alá tartozó érdekeltektől róm. kat. iskolák helyi hatóságainak elnökét, hogy a fentiekben kívánt és előírt adatokat tartalmazó bejelentéseket legkésőbb folyó évi

március hó 15-ig, anyagi felelősség terhe mellett, hivatalomhoz juttassék fel.

590/1941. sz. Minisztériumi lapok megváltozott adatainak beküldése. Vonatközússal e tárgyban 990/1940. sz. alatt kiadott rendelkezésemre (Katolikus Iskola 1940. április 1. sz.), felhívom a felügyeletet ahhoz tartozó összes iskolaigazgatóságokhoz, hogy a hivatalozott rendelkezésnek megfelelően a tanszemélyzet személyzeti adataiban 1940. március 1. óta beállott változásokról a kimutatást a kir. tanfelügyelői hivatalnak és a kerületi tanfelügyelői hivatalnak azonnal küldjék meg. A jövőben pedig újabb megismeretetés hevérsára nélkül járjanak el az igazgatóságok a fenthivatkozott rendelkezésnek megfelelően.

592/1941. sz. A Pécsegyházmegyei Tanító Névár beszerzése. A Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület 1934. évi közgyűlési határozata szerint a három évenként kiadandó, a folyó évben esedékes, Tanító Névár e hó folyamán elhagyja a sajtót. A Névár beszerzése minden iskola részére kötelező. Ára postai szállítással együtt 150 P. mely összeg a Névárhoz mellékelte befizetési lapon az egyesület pénztárára, külön felszólítási hevérsára nélkül, befizetendő.

HIREK.

Plebánosi kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Kadosa Lajos bonyhádi hittanárt kóppányzántói plebánusi kinevezte.

Hittanári kinevezés. Dr. Vesztérgombi József paksi hittanár bonyhádi hittanárrá nevezett ki.

Hittoklati kinevezés. Dr. Juhász Pál, hosszútávú segédlelkész paksi hittoklatóvá nevezett ki.

Segédlelkézi áthelyezések. Békési János Görögnyóli Hosszútenyélbe és Gyimesi László Villányból Teverre segédlelkézi minőségben áthelyezettek.

Rendes tanítói kinevezések. Csúrdá Henrik, a magyarsárolsi r. kat. kántortanítói és Schuller József, a németbolyi III. sorsz. r. kat. tanítói állásra rendes végleges minőségben kinevezettek.

Tanítói véglegesítések. Klettlinger János závodi, Tény György átal. Magyar János váromi és Csaba Pál ófalui róm. kat. helyettes-kántortanítók végleges minőségű rendes kántortanítókká kinevezettek.

Helyettes-tanítónői kinevezés. Takács Magdolna, simontornyai róm. kat. próbaszolgálatos tanítónő helyettes-tanítónővé kinevezett.

Próbaszolgálatra bocsátás. Vitéz Varsányi László, az udvari és Schultiz Ádám, a szakadati róm. kat. iskola kántortanítói álláson próbaszolgálatra bocsátáltak.

Névváltás. Haber János jágonaki róm. kat. kántortanító családi névvel belügyminiszteri engedéllyel „Horgos“-ra változtatta.

A Női Lelkigyakorlatos Otthonban három napos záró lelkigyakorlat kezdődik március 13-án és április 6-án. Résztvevői díj 10 pengő, külön szoba 12 pengő. — Csoporthok, ha legalább 15-en jelentkeznek, tetszés szerinti dátumot kérhetnek. — Bővebbet a Női Lelekgyakorlatos Otthonban Pécs, Mátyás Flórián-utca 76—78. szám.

Dr. Takács Gyula: „A népiszkola igazgatása” c. könyve 9313/1940. sz. hercepréimasi rendezettel (Kat. Tanügyi Közöny 1941. jan. 15.) a katolikus tanítói könyvtárak részére beszerezhető minék nyilvánították. A könyv különösen a határidőkhöz kötött ügyekre vonatkozóan nyújt részletes tájékoztatást. Megrendelhető: Dr. Takács Gyula, tanügyi s. titkár, szerzőnők, Komárom. Ára 3 P.

Szavalkórúsek a hősök napjára. Most jelent meg Tiboldi József szavalkórúsek füzetét I. kötetnek második kiadása, melyet a szerző több — a hősök napjára alkalmas nagyhatalmi költeménnyel bővített ki. A füzet ára 2 — P. Megrendelhető a szerzőnél: Pestszentkereszt, Vas Gereben-utca 11.

Erdélyi Felvidékig. Magyar népdalok 2 és 3 szövegi gyűjtemés. Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Farkas Ferenc, Halmoz László, Kerényi György, Péter József és Veress Sándor művei. Közreadja Kerész Gyula. Magyar Kórus, Budapest. (I. Fy. Oszkár u. 55.) 1941. (116 old. Ára 5 — P.) Az énekesrend szerzői egy gazdag vegyeskari gyűjtésnek 60 kórusával üdvözölköz a visszatért magyarságot, annak bizonyosságát, hogy a visszavárási évei alatt mily munkásságot szereztek gondolatok rájuk. A kötet 7 fejezetben hatvan magyar népi dalban talált művészi kórus-mestercé. Kodály ázsiai hangulatai Górnai dala, Veress sokszíni Molnával csángó dalai, Bárdos ötletes és vidám Tinédzsi, Péter könyvi és hatóságos felhívás, Halmoz ötletös Dunántúli kórusai, Farkas magyarságon hangzó Baranyai Lakodalmasa, Kerényi szelíd szépségű Balatoni Szonátája a mai magyar énekkari irodalom virágkorát jelenti; a kezdő vegyeskari és iskolai diákkórusok számára is könnyen hozzáférhetőek és betekintést adnak az igazi népi zene mély szépségeibe. A képekkel ékes kóruskönyv nyomdai kiállítása is mintaszép.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Haladás Nyomda Részvénytársaság Pécs, Király u. 21. sz. A nyomdáról felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

FIGYELEM!

ÚJ NYOMTATÓANYAG!

Együttesen kezelt egyházi adó- és párber-iv, ivenként ... .. 16 fillér
Fizetési jegyzék - másolat (tanítók részére) darabja ... .. 8 fillér

Haladás Nyomda Rt. könyv-, papír-, író- és rajzszerek kereskedésében
Pécs, Király- és Szent Mór-utca sarok

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztudatügyi havi közlöny. Feltételek szerkesztés: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő.

Tagdíj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Incezy Dénes-utca 9/1. (Papi Otthon), havonta a lap szellemi részét illető minden közlemény, híradások és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postatakaréknévtári befejező-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. március 1.

XXX. évfolyam, 8. szám.

Ha egyszer,

egy csendes éjszakán, egyelővadhathna minden néhéz sálój, síró panasza, fogak csikorgása, ami a történelem folyamán rabságha lasított, igazságtalanul elnyomott népek mellőlbi szakadt ki; ha égre láthatna embermilliók, állati sorban tartott rabszolgák, fogságba hurcolt és megkínzott százezerk jászvara: olyan zúgó vihar támadna, mely recseveg-roppoga szagatánál össze ennek a több ezeréves emberi civilizációnak gerendázatát. Akkor megtudná a világ, hogy az életnek legnagyobb adománya, melyet az egyéneknek a családoknak, a nemzeteknek adhat: a szabadság. Akkor rásznédné a világ, hogy minden embernek, minden családnak és minden nemzetnek hivatása, hogy szerző szívvel építgesse maga körül a független lelkek országát. Akkor megtudná a világ, hogy a szabadság a teremő Isten gondolata.

A magyar nemzet történetén a szabadságról vívott küzdelem ezer esztendeje...

Életemben, — ezer éven át, — vérforraló, viharos sodrású, szent és eszme volt a szabadság.

A magyar akor volt a legeresebb, a legeresegesebb, mikor Istenadta szabadságért, imádságának háborítatlanságért, nemzeti nyelvének és hagyományainak hamisításáért, kereskedelmi és gazdasági kapcsolatainak önállóságáért, kenyérének töretlen birtokért emelte fel szavát és öklét. Ilyenkor egy véleményre jutottak a tozsalakodók és megsoközorodtak az erők. Ilyenkor voltak a leglázasabbak a szemek, a legfőnyösabbak a fonók, a legfelérbrebbek a menyasszonyok pártjai és legelviselhetőbbek az örvényi fátályk. Ilyenkor voltak a legkeményebbek az öklök és ilyenkor öldöklő szerszámokká váltak a kenyeret gyújtóegő kaszkák, az imára hívó harangok és a zengő orgonák sípjai...

És amíg a maga szabadságát kiharcolta és megvédte, addig a másokét mindig tisztelben

tartotta. Ezer éven át nemcsak vendégjogot, hanem szabadságot is biztosított németnek, főtnak, oláhnak, ruténnak, akik ezen a földön kentegek boldoguláskat. A magyar nép a maga tenyér panaszra, kenyérelen nyomora, reményvesztő sárra között is testvért állt a még panaszosabb, még nyomorgóbb, méginkább reményét vesztettek mellé...

A magyar nép — ezer éven át — önmegtartóval, őnzetlen kötelességjeljesítéssel, kenyérének megosztásával, imádságban és ököllel építgette maga körül a szabad népek országát. A magyar nép megvalósította az Isten gondolatát...

A magyar népek ezért joga van a szabadságról beszélni, a szabadságot ünnepegni!

Am az ünnepe elöstején érezzük, hogy új szelek fújdognak a Kárpátok medencéjében és új veszedelmek leselkednek a Kárpátokon túl. Érezzük, hogy a lábaink alatt újra vulkáni erők működnek, melyek ki akarják oltani a régi tüzeket, el akarják homályosítani a régi fényeket és porba akarják dönteni a régi eszményeket.

Érezzük, de nem félünk! Mert tudjuk, hogy az Isten szabaddá teremtette akarataunkat és szabaddá teremtette népünket! És tudjuk, hogy ha szabad akarunkkal akarjuk a szabadságot, akkor meg is lesz!

De akarni kell!

Akarunk kell, hogy mi magunk és minden ivadéknk testében-lelkében, viselkedésben és viselkedésében, tancában és zenéjében, írásában és beszédében, munkájában és imádságában, életében és halálában, csak magunk legyünk!

Tanítótestvérém! Ez az akarásunk legyen a szabadság ünnepekné égetőró lángja, szent fogadási!

vitéz Székly Pál.

Próbázsolgálatra bocsátás. Hertrich Ferenc, okl. kántortanító az illoeszkai r. kat. iskola kántortanítói állásán próbázsolgálatra bocsátottat.

Névváltoztatás. Krémer János, tabodi r. kat. kántortanító család név helygymintiszteri engedéllyel „Vejk e y r”-re változtatta.

ÚJ IRKÁR. Az Állendőzés Országos Kormánybiztosa által 8703/1941. sz. alatt hozott rendelete szerint az eddigi 4 filléres írka ára ezentúl 5 fillér.

IRODALOM.

TORNÁRA FEL! Összeállította: Parragh László. A „MAGYAR UNNEP” kiadása. Szeged, 1941. Ára 3 pengő. A T. és U. előírja a tornaünnepélyek rendezését. Ebben a munkának akar segítségére lenni a tanítóknak ez a kis könyvecske. Azoknak is, ahol az iskolában rendszeres testnevelés folyik, és azoknak is, amelyekben ilyen nincs. Magyaros táncok, paltogó indultok, játékok és daloknak keresztül közelíti meg a szerző a magyar gyermekek fogékony lelkét és dalolva tanítja meg azokra a játékokra, amelyek a mi gyermekeinknek kísérői is voltak. A gyakorlatok mind olyanok, melyek minden iskolában előadhatók. Valamennyi nevelői célokat szolgál. Illeszkedik, magyarosak és a gyermekek testi és lelki értékeinek fejlesztése mellett a szülők gyönyörködtetésére és az iskola megbecsülésére is szolgál. Komoly munka fekszik ebben a könyvecsékben, mely közli a dalok költőit, fel- és elismült teremtőit, műsorszerelőket, pályabeszámítást tervekkel és ügy segítségével minden tanító olyan formátumot nyújt bonyolultat le, mely a meghívottak szempontjából is értéket képvisel, eredményt szolgálja az iskola és a szülői ház kapcsolatának megszilárdítását és a tanító munkájának értékelését.

TIZ ÉVES A MAGYAR KÖRUS. Most hagyta el a sajtót a magyar egyházi zene és körüsellet folyóiratának, a MAGYAR KÖRUS-nak legújabb száma. Ezzel a költökben és tanulmányokban gazdag füzetlet tizedik évtől zárja le a fiatal vállalat. A Magyar Körus buzgó és magyartul munkáját csak akkor tudjuk felmérni, ha számbavesszük: mennyivel több új énekeket alakult és tíz év alatt, mint a megelőző évtizedben s hogy hány magyar körushoz énekeltek ma Palesztrínát és énekesrendi műveket, ahol azelőtt csak elavult dallamrészletek folytak. A Magyar Körus szerkesztői Bárdos Lajos és Kezér Zsuzsanna. Kiadóhivatal: Budapest, XII. Fery Oszkár-u. 55.

SZÜLŐI ÉRTEKEZLETEK ÉS SZÜLŐK LÁTOGATÁSA. Szerkesztő: Bene Lajos. Hétzaposító munka. A szülői értekezletek szervezésére és vezetésére nyújt útmutatót és gazdag anyagot tartalmaz kiváló pedagógusok tollából az előadásokra. Részletes útmutatót ad a szülők látogatására nézve. A munka kb. 10 nyomatott íven jelenik meg a jövő hónapban. A munka bolti ára 3.— P. tesz. Akik ehé végéig előjegyzik, 1 P 90 f. kedvezményesen árán szerezhetik meg. (Budapest, VI., Orlca 27. sz.)

MAGYAR TANITÓK ÉVKÖNYVE 1941-42. TANÉVRE. Szerkesztő: Bene Lajos. A szokásos gazdag tartalommal, kb. 20 nyomatott ív terjedelemben, esinos vaszonkötésben jelenik meg folyó év május hónapjában ez a bevált könyv. Tökéletesen a visszacsatolt részreke, összefoglalóan tárgyalja a tanítók jogait, kötelezéseit, illetményét és nyugdíj ügyeket. Az iskolák igazgatásával, vezetésével és a különböző kedvezményekkel, a legújabb törvények és rendeletek figyelembevételével foglalkozik. A visszacsatolt kötetli és érdeklő részek tanítóink számára hozza — A mi bolti ára 5.— P. tesz. Akik ehé végéig előjegyzik, 3 P 90 fillér kedvezményesen árán szerezhetik meg. (Budapest, VI., Orlca 27. sz.)

A **MAGYAR KÖRUS** most megjelent tavaszi számában Kertész Gyula beszámoló „A magyar ének útjáról Amerikában”. A kivándorlók ukorái már nem beszélnek magyarul, de örömmel énekelnek magyar énekeket és népdalokat. Ebben az egyben a beszámoló megvalósított javaslatoakat terjeszt az egyházak, a könyvkiadók, a film- és hangfelvétellek, a külképviselet és a rádió elé. — A többi cikk: Egy kezdő kántor első falusi tapasztalatairól, Németország mai egyházi zenéjéről. Egy karvezető keszeveiről és örömeiről stb. szól. A lap nagy értéke egy füzetnyi kötetmelléklet: Tervez nagybőlt és hűvelvél karának Bárdos, Halmas és Kerényi, valamint Jeles nyugdíj mesterük műveit. A **MAGYAR KÖRUS** szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, XII. Fery Oszkár-u. 55.

A HALADÁS NYOMDA BESZÉNYVETÁRSÁG

IMAKÖNYV-KIADVÁNYAINAK

ÚJ ÁRAI

1941. április 1-től

Lányi—Streicher-féle „SCHUTZENGELE” ima- és énekeskönyv	—	P 1,60
Lányi—Streicher-féle „LELKI VEZÉR” ima- és énekeskönyv	—	P 1,40
Gábor-féle „ATY, IGAZSÁG ÉS ELET NYOMABAN” ima- és énekeskönyv	—	P —,80
Ebries István-féle „SPASI DUSI” horvát ima- könyv, felvázonkötésben	—	P 2,50*
Bok József-féle „ROSENGARTEN DER EWIGEN LIEBE” képekkel illusztrált, 600 oldalas német—magyar ének- és imakönyv II-ik kiadás, egész vaszonkötésben	—	P 3,20
Bok és Árpádféle „ROZSANSZIRMOK” imakönyv, felvázonkötésben	—	P 1,—
Ugvácz karthona füzeve	—	P —,80
„ANBETUNGEN STUNDEN” görögbitis imakönyv	—	P —,30
„SZENT MÓRY” ima- és énekötlet	—	P —,14*
„ST. MAURUS GEBEL- UND GESANGBUCH-LEIN”	—	P —,14*

Példában és tanító uraknak az imakönyvek árából 15% engedményt adunk!

ORSELBUCH (német költés) — P 15,—
kántorkönyv I. kiadás — P 8,—
kántorkönyv II. kiadás pótlása — P 8,—

Orselbuch és a *gal jelzett imakönyv után engedmény néves.

Szerkesztésével és kiadását felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. A nyomdát felel: **Dvorszák Lőrinc** igazgató. Haladás Nyomdászvetsényvetsárság Péc. Király-utca 21. sz.

KATOLIKUS ISKOLA

A Pécsegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköltésügyi havi közlöny. Feleltős szerkesztő: **Megjelenik minden hónap elsőjén.**

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Incezy Dénes-utca 9/1. (Pépi Otthon), hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámoké is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45/02. sz. postaiáramközpontjáról befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. április 1.

XXX. évfolyam, 4. szám.

Meghívó

a Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület

választmányának

1941. április hó 29-én. Pécsett, d. e. c. 9 órakor, a Belsővárosi Katolikus Körben tartandó gyűlésére.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére vonatkozó bejelentés.
3. Titkári jelentés.
4. Főpénztáros jelentése és az 1941. évi költségvetés megállapítása.
5. Jelentés a „Komfegy István Segélyalap” működéséről.
6. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
7. A bíráltó-bizottság jelentése; a pályadíjak odaítélése.
8. Új pályatérlek kiütése.
9. Az 1941. évi közgyűlés előkészítése.
10. Indítványok, melyek 8 nappal a gyűlés előtt, az egyesületi titkárnál beadtak.

Pécsett, 1941. március 31.

Dr. Jakab Béla,
egyházi elnök.

Gasz József,
világi elnök.

vitéz Székely Pál,
titkár.

Figyelem! Az alapszabályok 20. §-a értelmében a választmány tagjai: a központi tisztikar, az esp. ker. tanfelügyelők, az esp. ker. tanítók körök, világi elnökei, a 4 választott tag, a bíráltó-bizottság tagjai és a pécsei püsp. tanítóképző-intézet igazgatója. Külön meghívót az Elnökség nem ad ki.

Feltámadás

Írta: Barabás András.

Alig van szebb és titokzatosabb, csodásabb és istenibb gondolat a feltámadás gondolatánál. Mennyi vigaszt és reményt, nyugtat és megőrzést fejez ki ez a szó! A feltámadás jelenti az elhalt test és elvált lélek újragegyesülését, egy élet érdemeinek megjutalmazását, jelenti a tökéletesebb értelemben vett reinkarnációt, az életnek istenközelgésben való folytatását. Jelenti a hervasztó ősz és dermesztő tél leggyőztesét, a természet évszaki újjáéledését, a rügykibontást és fészkekbe, foltokban megújulását. Jelenti a földetlenni élet hullámrendszerének érvényesülését, népek és nemzetek süllyedését és felemelkedését, a nemzetek elhatottságában való hit ébredését — a sir szélén is.

Húsz éve napontként imádkoztuk: „Híszek Magyarországot feltámadásból!” És nem hiába imádkoztunk! Pedig a kishitűek de sokszor esakolták a jünlükbe: „Híi ábránd, ébrándon ábrándozás! Ma már nem történnek esodák.” És íme, miként, tizenkilen évszázaddal ezeltől rettegésel hallotta az öölly: Az Úr valóban feltámadott, úgy Szent István kilenc évszázados jubileuma alkalománál is megőrtént a magyar esoda: az ország a valódos feltámadás útjára lépett. Egvnyúntán visszatért a Felvidék, a Kárpátalja, a keleti részek és Erdély.

A természet évenkénti feltámadásával egybeesik az Isten Fia feltámadásának ünnepe. Húspét és tavasz Füzietartozik, mint test és lélek. A Feltámadás ünnepe minden magyarnak emlékeznie kell arról, mi hozta násza elvetszett országjészeinket, hogyan tartaljuk meg azokat és hogyan szerezhetik vissza a többi is. A katolikus nemzetnevelés kitéveser kötelessége figyelni a magyar feltámadás útjára, hogy abból tanulságokat vonjon le a jóvó nemzetek nevelésére.

Sokat beszélnek — főleg politikusaink — két

év óta „felvidéki szellemről”, most „erdélyi szellemről”. Sokan tagadják ilyesmik létezését, sokan félnek, hogy ilyen külön „felvidéki”, „erdélyi” szellem veszélyezteti az egységes magyar nemzetet. Nézetünk szerint van felvidéki, van erdélyi szellem, de félni ettől nem kell, sőt jó, hogy van. Minden kisebb és nagyobb közösségnek van, kell legyen jellemző levegője, szelleme. Beszélünk család, községi, városi szellemről, telepőről. Van felvidéki, erdélyi, dunántúli szellem, de egyik sem ellentétes a magyar nemzeti szellemmel, így nem is veszélyeztetheti azt. Ellenkezőleg! Ez a többféle szín, levegő, szellem teljesebb, tökéletesebb teszi az egységes nemzeti szellemet. Szükségünk van felvidéki szellemre, annak M e c s Lászlóban kinyilatkozó arculatában is: igazi szociális, keresztény szociális, nemzeti szociális szellemre. Szükségünk van erdélyi szellemre: a H u n y a d i a k nemzetvöl szellemére, a K ö r ö s i C s o m a Sándorkor vállalkozás és kitartó szellemére, a z á g o n i M i k e s Kélemen hazavágyó szellemére, M a i d l H péspüskinek a szeretettel, türelmével szociális szellemére. Történelmi és élő magunknak a szellemére annál inkább van szükségünk, mivel ma nekünk egyes fejekben, hanem nagy csoportokban is terjed az egységes nemzeti szellemmel ellentétes szellem. Vigyázzunk magyar nemzetnevelők, hogy ez a szellem tért ne nyerjen hatókörzetünkben, ennek ellensúlyozására állandóan a változó szellemet terjesztjük!

Erdélyt és Erdély nagyjával nescsak most foglalkozzunk behatóan, hanem mindig. E tekintetben vannak még ki nem aknázott területeink. Csak két nagy emberre kívánunk ezúttal rámutatni, kinek nagy nevelői példáját eddig nem méltatuk kellő figyelemmel. Ezek Kőrösi Csoma Sándor és zágoni Miksa Kelemen.

K ö r ö s i C s o m a S á n d o r n a k helyet kell adnunk olvasókönyvünkben. Kalandos élete nescsak röpnyelvet érkei a gyermekeket, hanem erényeinek egész sorátólól nevelő-hatást gyakorolhatunk. Vállalkozókészsége, erős akarat, tudománysozma, alkalmazkodóképessége, szívszágja, szerénysége, áldozatossága mind olyan erények megtestesülései nála, melyeknek eleven szemléltetése nescsak az egyéni, hanem a nemzetnevelés szempontjából is elsősorúan fontosak, értékesek, s így a magyar gyermekekben minél inkább kifejlesztendők. Ennek a nagy férfinak, — ki az egész világnak megbecsülhetetlen szolgálatait tett, — szétes e világban híret kellene keltenünk külföldi propagandánál, ami nemzetünk tekintélyét nagyban emelvé. Minden oltap megvan ennek sikeréhez. Elsősorban azonban nekünk kell megismerünk és nyomodokába lépünk adott körülményeinknek megfelelően.

Z á g o n i M i k e s K e l e m e n t sem méltatjuk még eléggé a népiszkolában. A gyermekekhez oly közel álló család érzésnek, rokoni szeretetnek, aztán a szülőföld- és hazaszeretnek,

a honvágyának, a vallásosságának kevés olyan érdekes, értékes, eleven történelmi példája van, mint éppen ő, aki íránt a gyermek annál is inkább érdekeltődik, minthogy a Nagy Fejedelmek környezetéhez tartozik. A hazatársaság, a számkivettség, a honvágyat is legyőző szabadságszeretlet, minden emberi szép eszme íránt nagy fogékonyra, sőt teljes hátség gazdag érzésállóságának kevés oltá változatos hírtü kifejezője az a világirodalomban, mint a Z á g o n j e l t u t a t ó h a l o v a n y c s i l l a g n e j z e. Irodalmunkban általában sines kellőleg képviselő Mikeš, népiszkolai nemzetnevelésünknek pedig csak egy-egy morzsa jut, így majdnem kizárólag Léva József „Mikeš” című előgája. Olvasmányokat kell szentelnünk neki a IV. osztálytól kezdve, hogy szerepe a nemzetnevelésben biztosítva legyen.

Erdély — mint országész — sorsa szemléltetőn világítja meg azon nemzetnevelési elvünket, hogy az Árpád-szerete magyar haza egységes egésze a történelem folyamán — hosszabb-rövidebb idő mulatán — mindig helyreállt, amikor a nemzet egysége hite és akaratát elév erős volt erre. Ha az egész ország elbeszelt is, illetve idegen elnyomás alatt simlódtak, de Erdély magyar maradt, megvolt az oltap a magyar feltámadásra. Kettős-akúta Erdély még sohasem volt. Ha ebbe a románok most nem akarnak belemegyodni, a történeli igazság a mi oltalunkon lesz a katonai erényeink, katonánk mai nevelése sem az ő oltalukra fojta billenteni a mérleget. Az egységes egész magyar hazában való hit, akarat erősítésére mindig alkalmas Erdély példája. Erre ma is nagy szükségünk van, ezt folytonosan kell ólnunk.

A multirizmus korát éljük ma oly mértékben, mint talán még soha. Ez ellen ma dörög volna bármint is tenni, mert ez csak gyengésérv vezetne. Ellenben annál inkább kell ma h ö s i e s s e n e v e l n i, amin t hogy ezt teszi minden élni-akoró nemzet és állam. Ez a nevelés ma már a népiszkolában kezdődik és nálunk a leventeiben nagy befeljezés. A nemzetiszocialista német nevelés kezdetlől fojta a hóst állította a nevelői cél középpontjába. A demokratikus nyugati nemzetek ezt nem méltatták kellőleg mint megoldó-sítandó és megvalósítandó célt, csupán eszmei segítségátapasznak tartották a tekintélyi államok. A következmények most fojlatok világtörténeli fontosságú események sorozatában. Mikor M u s s o l i n i kimondta a nagy szót: „Amikor egy nép oltalut, hogy nem szereti iselni saját fejegeter, másokét kell viselnie”, akkor a fasiszta szava nevelés már végpécséte volt. Hívószót a Ballin-intézmény és ifjúsífaszta-szervezeten a feketeteinges légókba, ánkéntes esküvel szívében, hogy akár vére ontása árán is ellentmondás nélkül végrehajtja a Duce parancsát.

A heroizmus különben a népek úgy mitozabán is legfőbb emberesszémény volt. A magyar

népnek Szent István óta kettős a nemzeti eszme-központja: hős és szent. Hős és szent volt Szent István, hős és szent volt Szent L m r e, s ma is ők a fért- és ifjúmagyarak eszme-méngyépre. Hős és szent volt Szent László, aki ma újból visszavezette katonáit Nagybáradra. H u n y a d i J á n o s és M á t y á s, ha nem is voltak szentek, az erényt fölébe helyezték a tudományának és az anyagioknak, s az országot Szent István szemléiben kormányozták a legnehezebb viszonyok között. Mátyás király elő szellem lehetőve tette, hogy újra elzárandotholhatunk kolozsvárt szülőházához és ritka-nagyszerű szobrához. I l R á k ó c z i F e r e n c n i n e s szenté avatva, de hősnek és szentnek mondhatjuk. 1906-ban és 1938-ban is haszart Kassára, illetve Kassával.

A feltámadás biztos útján járó magyar haza történelme a hátszegy legszebb eleven példaképeit állítja elől szemánk elé. A trianoni magyarság csak ezen hősök és szentek nyomdokait tapogatta juthatott idáig a biztos feltámadás útján, ahol ma már áll. Nincs is még egy népek anyyi igazi, eszmenyi, szent hős, mint a maroknyi magyar nemzetnek. A népiszkola — történelemtanításán át — állandóan a legfényesebb példakönet nevelheti a meg-megújuló magyar nemzeteket. Az elszakított részek visszatérése ezt a hősies nevelési eljárásunkat újból igazolja, időszériő és eleveníti teszi, hogy attól ezután se térjünk el.

„Hadd legyünk mi is tiszták, hősök, szentek, hazánkat így mentsd meg!”

Tapasztalatok a kétnyelvű vezérkönyvvel.

Kedves, felejtethetetlen, szorongó érzések közt születtek képet őrzők emléktársolyomban. De-ris, mosolyt kell kép, ugyanakkor a kétés jövő dermesztő lehelete adja a hideg aranyszínű keretet.

Harminchat tiszti, tekintéti szempár velem szemben. Csillog a lelk k tükre. Feszült figyelem az arconok, néma csend a padokban. Várják a kis gyermekek az új tanító bácsi szavait. Tülfűtött kíváncsiság, nemes becsüggyal párosult költésérgéssel, hogy országom ismeretlen állampolgárait megismerjem, hangot ad bense megilletődött lelkiallapotomnak, s beszélek németül, apró népm anyanyelvén. Folyik a szó. Lesem a néma csendet feloldó szavaim hatását. Az az érzésem, hogy értelmetlenk tetszik beszédem, némaságuk hatványozódik.

Tájnyelven kísérletezem. Erdemnytelenül. Párbeszéddel sem sikerül bense érintkezéssel felvennem a kis lelkekkel, mert tájszavai nagy-része viszont előttem nem ismeretes. Kinos helyzetemben sőtéltetésom kétségés, küzdelmes jövőt, esekély erdemnyét ígéro látvati rajzot veit szemem elé. Végerdemnyben sem németül, sem magyarul nem fogom megtalálni a kiesiny szívek ajtókulcsát, hanem előttem jörzést ismeretlen helyi tájszólatot kell elajásjtanom, hogy tanulómim gondolatot cserélhessünk.

Szinte elérhetetlenk tetszik az Utásifás szava: „... a tanulatokról a gyermek mindkét nyelven összefüggően be tudjon számolni...” Kettős feladat, dupla nehézségnek látzunk. A

„hogyan?” hatalmas kérdőjele bizonytalan gondolatapásokon, ismeretlen ösvényeken keresztül a két nyelv simára taposott, elásjtított útjának kifort mászerének kutatóháza ösztökél. Mint a vízbefelő, ki a szalmaszáiban is mentődeszkát lát, veszem kezembe igazgatómtól ajánlott „Leifaden zum Anschauungsunterricht (Sprech- und Denkbungen) der I. und II. Klasse der Volksschulen” című új kétnyelvű vezérkönyvet.

Első, futólagos bepillantásra a két nyelven párhuzamosan haladó beszéd- és értelemgyakorlati anyag kinosházának, az alkalmi versikék, zsongó-bongó rimes mondókák, kedélyes játékok és gyermekdalok valóságos forrásának ismerem meg az izlésesen kiállított vaskos kötetet, melyből a beszéd- és értelemgyakorlatok minden játszi ereszkéje bőven olthatja szomját. Szerzője oly munkát alkotott, melyhez lehetőve tette az államnyelvetk és azzal párhuzamosan az irodalmi német nyelvetk könyví, gyors ásajátítását! Megvalósítja azt a lényeges követelményt, hogy rövid idő erdemnyeképen tanulóink magyarul beszélni, magukat megértetni tudják. A vezérónál homlokfalára a pontosság és egyzserűség, a viláosság és komoly tudományosság szavai illesznek.

A könyv a nyelvtanulás terén eddig elért erdemnyeket mérlegelve, a lélek törvényességét alapul véve, hadat üzen az elavult régi eljárásnak, melyet „direkt módszer” néven ismer a nyelvpedagógia. Ma is mász hive akad eme

tanítású menének, melynek vezérelve: „Amikor magyar beszélgetés van, csak magyarul, tehát a tanulók előtt ismeretlen nyelven beszélhet a tanító.” Az anyanyelvet, a tájszólást mint munkát, kizárja. A tapasztalat mutatja, hogy helytelen vágyónon haladnak a módszer hívei, mert csapongó lesz a gyermek figyelmé, fáradszó mindkét fél számára s nem biztosít gyors és megfelelő eredményt. (Elzász-Lotharingiában sem sikerült ezzel a módszerrel a német gyermekéket néhány hónap alatt — mint tervezték — francia nyelvre megtanítani.) „Ehelyett a könyv azt az egészséges fel fogást vallja, hogy a tanító a tárgyalandó egységeket gondolat csoportokként (részenként) anyanyelven és ezzel egy időben, az anyanyelvvél párhuzamosan, magyar nyelven dolgozza fel, gondosan ügyelve arra, hogy a tanulók szókincsé mindkét nyelven fokozatosan gyarapodjék.”

Gondolatkörömről két nyelven haladó tanulásnál észrevesszük, hogy tanítványaink nyelvkészsége és nyelvhasználatja biztosabb lesz, mert anyanyelven történt meg a nyelvtanítás után megérti a gyermek a kérdés tartalmát s kevesebb nehézséggel küzd a feleletnél.

A Leitfaden megismerése óta annak bevezetésében kijelölt úton haladok. Elvezetés út ez, mert lelki üdüléssé válik a csevegés, a csevegés dal, kacagató rím. Nehézség csupán a kiindulással volt. Mint helyzetképben jeleztem, csak a tájszólás, a gyermek igazi anyanyelve lehet az elindulás alapja. Ma már örömmel állapíthatom meg, hogy a vezérgyönyv meglepően finom ütemre, gondolatcsoportokra osztott egységei szerint haladva mind német, mind magyar nyelven fejlődött, tisztult tanulóm beszéd-készsége.

„Számta megdöntenetetlen igazsága a könyvnek, az a mérséklettel parancsoló fel fogás, amely azt mondja, hogy itt nem is beszéd- és értelemgyakorlati tanításról, hanem . . . játékos társalgásról van szó, amelynél nem is fontos, hogy a gyermek minden szót megértsen, megtanuljon és arról beszéljen.” Minden egyes órán 8—10 ismeretlen fogalommal, annyi új kifejezéssel gyarapodjék szerény szótárunk. Ne tömjük túlságosan az emlékezet tászkáját. Ne legyen minden megismert szó egy-egy lélekbe illesztett csemete, melyet a kérészt feltétlenül tovább építeni kötelek. Maradandó csak az a szó lesz, amely az idegpalánynál sokszor halad keresztül. Hosszúletek csak azok a képzetek lesznek, amelyek sok

más képzettel társulnak. Fontos a cselekedetés, vagyis amit mond a gyermek, azt csinálja is. Ne muljon el továbbá óra, hogy annak kisebb-nagyobb részét ne fordítanánk gyakorlásra. Kréta, nagytábla a cselekedtetés mellett biztos rögzítő-lárcsak. Célserű a könyv rajzait, melyek könnyűek, mozgalmak, beszédek és vonzóak; nagyobb csomagolópapírosra vetíteni, hogy akkor helyezzük a tanulók szemé elé, amikor az szükséges, de egyttal gazdaságos is ez, mert ezeket a rajzokat ismétlés közben készen találjuk, s így időt és anyagot nyerünk.

Az előzőkben általánosságban elmondottak után ragadjunk ki egy beszéd- és értelemgyakorlati tanítási egységet és boncolgassuk, vizsgálgassuk!

Október 1. hetében. „Játék: Gyerekek haza libuskáim!”

Előzőleg színes írónál vagy kétával elkészítem a megértést elősegítő vázlatot: Gazdaasszony (néni), bokor mögött róka és kis tóban három liba. Gyermekeim egyik fogalomnak sem ismerik magyar nevét. Mutatok a libákra: Mi ez? Németül mondják. Magyarul így mondjuk: liba. Mindnyájan többször mondják. Mi ez itt? és rámutatok a tóra. Egyik, nyelvérzékkel megáldott csoppség kiáltja: Viz. A többiek természetesen korusban zengik: Viz. Örülök ennek is, a tó kifejezés majd máskor kerül terükre. Hasonlóan ismertelem meg a kék alapján a róka és a bokor kifejezéseket. Utána mutatom a rajzra a megismert fogalom képét többféle sorrendben.

Nem is fontos ezen a fokon, ha arra a kérdésre: Mit látunk a képen, „liba”, „róka” stb. tárgyrag nélkül, lesz a felelet. Majd később kerül a sor a tárgyrag gyakorlására. Hibásan ejtett szót nem mindenkor javítok, sőt a gyermek kezdetleges, önállóan szerkesztett mondatát, mint a tanuló saját örömlakotását nem nyegtegetem folytonos javítgatással. Kedvét szegném, becsúgya — hogy országa nyelvét megtanulja — lanyhulna, érzékeny lelke súlyos kudarcnak, lehetetlenségnek érezheti a folytonos helyesbítést, így lanyhán venne részt a beszélgetésben, nem játékos, hanem kínos foglalkozás válnék számára.

Most jön a keményebb dió: a játék tárgyalásához szükséges mondatok szerkesztése, a még irris szótéglák összerakása. Krétával rajzolok a padlóra egy jókora kört és kérdezem: Mi ez?

Ez lesz a víz. Három liba lesz a három liba. Beállnak a vízbe. Pali lesz a róka, aki a tóba (bokor) mögé rejtőzik. A gazdaasszony a tóterem tulsó oldalán áll. Rámutatok az egyes alakokra: Ki, vagy mi ez? Néni, róka, stb. A gazdaasszony a kapuban áll és hívja a libákat (hívó szózat): Gyerekek haza libuskáim! Németül tudják, így a mondat értelme világos lesz, ha nem is ismerős minden szó (mint jeleztem, ez nem is fontos). A libák mondják: Jaj, elfog a róka koma! A gazdaasszony újból int, hívja a libákat: Gyerekek haza libuskáim! Erre származottva hazarepülnek. A hangulat változása felesleges, hisz mindenki előtt ismeretes a kedély, az öröm mily magas foka kísér a jelenet, ha róka komának sikerül egy libát elcsinálni.

Sokszor próbáljuk. Az egész osztály tevékenyen vesz részt. A játék szövegét a tanulók a gyakorlati ismétléssel észrevétlenül megtanulják. Következő órán a további gyakorlásoknál mindkét nyelven eljátszuk, s amint alkalmas idő kínálkozik, a szabadban is többször megismételjük.

Eredményünk akkor lesz teljes, örömrünk kérészenek, ha otthon, az udvaron, a játkétern is feleslegesen a „Gyerekek haza libuskáim!” ismerős mondatot.

„Az úttörők ritkán jutnak el az út végére, ahová igyekeznek, mert elején a bozótot kell ártaniok.” (Voimovich Géza). Ha minden idegenajk iskolában működő magyar tanító teljes lélekkel keresi, kutatja tovább a helyes, célra vezető módokat, idővel ki fog alakulni a tókéletes módszer, s utódainknak könnyebb dolguk lesz a magyar nyelv tanítása terén. Az így nyert idő a nemzetnevelés egyéb területein lesz értékesíthető, s idegenajk honpolgáraink csemetéiből amál tökéletesebb magyarokat nevelhetek.

Ne engedjük el azért egyetlen aranyomrát sem, melyeket tapasztalataink közből találunk. Tegyük azokat közkincsé, és pedig ne csak a Néptanítók Lapjában, hanem vegyünk igénybe e célra minden elérhető helyet tanügyi lapjainkban ebben a papírszegény világban.

Várkonyi Antal.

EGYESÜLETI ÉLET.

Esp. ker. tanítói körünk munkájáról a köfi gyűlések jegyzőkönyvei tájékoztatnak. Eddig beérkezett a bonyhádi, dombóvári (tavaszi és őszi), dunaföldvári, érényi, gödrei (tavaszi és őszi), magocsai, máriakémeti, németbólyi, németi-i, pécsvárad, pécsi, siklósi, szekszárdi, szentlőrinci, szigetvári és tolnai esp. ker. tanítói körök gyűléseiről szóló jegyzőkönyvek. Melyek hiányzanak még?

E jegyzőkönyvekkel kapcsolatban világi előnk az alábbiakat írja:

„A tavaszi gyűlések jegyzőkönyveiben kifejezésre jut az a nyugtalanság, mely a nyugati nagy háború és Romániával elintézetlen ügyünk miatt az egész országot eltöltötte. Az őszi gyűléseken pedig az öröm hangjai adják meg a tanítókálakozások alapszínét: meggyarapodott Magyarország! Honvédek! bevonultak Nyagváradra, Kolozsvárra, Marosvásárhelyre anélkül, hogy vérről kellett volna az odavezető utat megzátolnunk.

Véleményem szerint minden kör gyűlésén az egyesület elkütiéseinek megfelelő tárgysorozatot, az egyesület céljaival összhangzatos szel-

lemi irányú, lelkesedéstől fűtött, haladniakarásról tanusodó munka folj. Ünnepe tette a gyűléseket, hogy azokat mindenütt szentmise előzte meg, a megjelentek nagy száma, az előkelő vendégek, továbbá a tárgysorozatok sok kiemelkedő száma.

A részleteket illetőleg a kifogások a régiék. Hét jegyzőkönyv aláírása szabálytalan. Nem tartom helyesnek, hogy az egyik kör gyűlésén a tanítóelőnk szóhoz sem jut és a jegyzőkönyvet sem írja alá. Egy-két jegyzőkönyv nagyon kivonatos.

Kiemelendőnek tartom, hogy Dunaföldvár és Szekszárd gyermekkari dalbemutatót, Szigetvár zenés torna- és táncbemutatót tartott. Ilyen bemutatók, rajz- és kézimunkakiállítások, mint-hogy a nagy nyilvánosság elé viszik az iskola munkájának eredményeit, fokozzák a tanítók és tanulók igyekvését, az iskola és a tanító megbecsülését. Ilyeneket minél több helyen kellene rendezni!

Több körben a gyakorlati tanítás ugyanazon tárgyról szóló elméleti előadással kapcsolat. Ezt az eljárást mindenütt jó lenne bevezetni. A bír-

lök előzetes kijelölése — mint egyik körben történt — szintén helyes. Egyik körben a ker. iskolatagoztató, egyben körzeti iskolafelügyelő is, tartott előadást, illetve gyakorlati tanítást. Elismerésre méltó példa! A nagyobb tudással, tapasztalatokkal bíró kartársak előadásai tehik a legjobb szolgálatot az oktatás ügyének.

Több körnek nagyobb készpénztartalékja van. Helyesebb lenne ezeket az összegeket az egyesület céljainak megfelelően felhasználni, mint kuporgatva tudomásul venni, hogy értékek csökkennek.

Örömmel állapítom meg a jegyzőkönyvekből, hogy Magyar Dezső, kir. tanfelügyelő újabb kör gyűlését személyes megjelenésével tisztelte meg. A tanítói munka és a tanítóság megbecsüléséért hálásak vagyunk. Megjelenése a kör gyűlésének értékelését is jelenti, de egyben külsőleg és belső értékben való gyarapodását is."

~ ~ ~
A szigetvári esp. ker. tanítói körének gyűlésén két érdekes előadás hangzott el. Az egyik S u k i t s József értékezése volt: „Elfelejtett szívek” címen. „A pap és tanító szíve — mondja a szerző — elfelejtett szívek. Szívek, melyek nincsenek, de mégis vannak. Elfelejtik őket mindenki. Szívek, melyeket senki sem látott, de mindenki érzett és érez. Szívek, melyek világiáznak, de saját fényüktől nem láthatók. A pap szíve lobbanja lángra a világságot nem ismerő lelkekben a Krisztus meglátó, megszerelő hit gyertyáskáit. És mégis elfelejtik őket. A papot a lélek természetfeletti kiművelése avatja tanítóvá, a tanítót pedig a vallásos lélek ápolása teszi pappá. Így találkozik a két szív hívásában. Sorsa mindkettőnek: az elfelejtés."

Szomorú igazság, de ez a sorsa minden egyesnek, mely önzetlenül fárads és szeret. A vizsgálat mégis az, hogy van, — kell lennie, — egy helynek, ahol számon tartják és értékelik e szívek munkáját.

S á r k ö z y Gyula: „A filmoktatás jelentősége a népiszkolában,” címen értekezett. Világosra foglalkoztatja a pedagógusokat — mondotta — a filmnek a népiszkolában, a nevelésben és tanításban való szerepe, mert kétségtelen, hogy a film, a modern kornak ez a nagyszerű találmánya, a szemléltetés, a nevelő hatások kiváló eszköze lehet. Felhasználásával a következő problémák merülnek fel: milyen hosszú legyen egy film, milyen gyorsan pergessék le, milyenek

legyenek a feliratok, legyen-e szóbeli magyarázat, nem volna-e célszerű a film anyagát előre megbeszélni, közlő vagy kérdező legyen-e a magyarázat, szóban vagy írásban számoljanak-e be a tanulók a látottakról?"

A filmes-oktatásnak — mert ez a helyes kifejezés — már nagy irodalma van. A középiskolákban már évek óta használják is, 530 drb. gép van az iskolákban, szerte az országban. Minden iskolai tárgynak vannak már 5—15 percre futó filmjei: 275 darab film, mintegy 8000 másolatban. Szaklapja is van már ennek a kérdésnek: az „Oktatófilm” c. lap. A VKM-nek külön szerve is van: az Oktatófilm Kirendeltség, (Budapest, VIII. Csepreghy-u. 4.) mely minden hozzáfutólónak szívesen ad minden kérdésre felvilágosítást. A lehetőségek téhat meg vannak arra, hogy az októto film minden iskolába, így a népiszkolába is bevonathasson.

Kár, hogy a jegyzőkönyvből nem tűnik ki, a felvetett problémákkal szemben elfoglalt álláspont.

Ttkár.

Határidő-emiékeztető.

Egyesületi alapszabályai értelmében az egyesületi tagdíjak minden évben legkésőbb július 1-éig a kör pénztárosnál ledolendók. Ez alapon a köri tagok a most tavasszal tartandó köri gyűlésük alkalmával tagdíjait az köri pénztárosnál fizessék le s a köri pénztárosok a beszédelt tagdíjakat a rendelkezésükre bocsátó 45.612 sz. postai befizetőlappal a központi pénztárhoz küldjék be. Azok a tagok, akik előreláthatólag a kör gyűlésén nem vesznek részt, a kör gyűlés napjaira 1941. évi 3 pengős tagdíjakkal, esetleges hátralékokkal együtt, a köri pénztáros címére küldjék meg. — **Tanítói lelkigyakorlati kölségeire** az egyes esp. tanítói körök terhére megállapított összegeket az 1941. évi közlőlap a kör pénztárosok sűrését beváltása nélkül küldjék be a már rendelkezésükre bocsátott 45.612 sz. csekklappal. — **Az évszázad vizsgálatok, tájékoztatók és rendjére** vonatkozóan előterjesztés a kerületi tanfelügyelői hivatalhoz. A vizsgálatok megállapított idejét a kerületi tanfelügyelői hivatalnak be kell jelenteni. (Püspöki Rendszabályok I. r. 30. § 4. pontja és II. r. 30. §-a.) — **Tanulónyelvek megállapítása és a tanítók között az osztály** beosztása eszközöndő. (Lásd püspöki rendszabályok II. rész V. feje. 38. § g) és h) pontjait). — **A Katolikus Iskola 1941. évi 3 P. előzetési díja** a plébániainvital és az iskola részére küldött lapaddányok után, újabb sűrését bevértása nélkül postafordulattal beküldendő a 45.612 sz. csekklappal. — **Nyugdíjfelrakások** az iskolafenntartók által befizetendők. — **Gondnagorok látására** az 57.949/1933. sz. VKM. rendelet (Hivatalos Közönyv 1934. évi 10. szám) alapján a tanulók figyelmeztetendők.

Főtanfelügyelői rendelkezés.

879/1941. sz. **Elemi népiszkolai ének- és torna-ünnepélyek.** Baranya vármegye kir. tanfelügyelőjének folyó évi március 17-én, 2 ad 372/1941. szám alatt kelt megkeresése kapcsán felhívom a felügyeletem alá tartozó és Baranya vármegye területére eső róm. kat. elemi iskolák igazgatói ságainak és tanítóinak figyelmét a kir. tanfelügyelőség által rendezendő ének- és tornáünnepélyekre. Tekintettel az ilyen ünnepségek értékes nevelőhatásaira, kívánatosnak tartom azt,

hogy a felügyeletem alá tartozó, érdekelte iskolák azokon — a lehetőséghez képest — részt vegyenek.

A kir. tanfelügyelőség a rendezéssel a körzeti iskolafelügyelőket bízza meg, akik közvetlenül foglalkoznak az ünnepségen résztvevő számdézőző iskolák igazgatóival. Az ünnepség helyének és idejének megállapításáról később történik intézkedés.

HIRK.

Bérmálás. Virág Ferenc, Megyés Főpásztor folyó évi tavaszi bérmáltján a következő közlésnek osztja ki a bérmálás szentségét: április 20. Pécsgyárvaros, ápr. 21. Püspökgöd, ápr. 24. Dunaszekcső, ápr. 25. Bár, ápr. 26. Somberék, ápr. 27. Mohács-belváros, ápr. 28. Mohács-külváros, ápr. 29. Lánycsók, ápr. 30. Babarc, május 1. Nagynyárad, május 2. Majs, május 3. Lippó, május 4. Lapánca, május 5. Beremend, május 6. Németszők, május 7. Villány, május 8. Siklós, május 9. Máriagyűd, május 11. Mecekalja, május 12. Kővágyszőlős, május 18. Pécs-belváros, május 22. Pécs-budai külváros, május 25. Pécs-szigeti külváros, június 1. Pécszékesszegyház, június 2. Mecekszabolcs.

Kerületi iskolatagoztatói kinevezés. Megyés Püspök Úr O Nagyméltósága Iványi József, málomi r. kat. igazgató-kántortanítót a németi esp. kerület iskoláihoz kerületi iskolatagoztatóvá kinevezte.

Igazgatótanítói kinevezés. Marton Kálmán, dombovári r. kat. kántortanító a dombovári r. kat. elemi népiszkolához igazgatótanítót kinevezte.

Schäfer József, pári esperesplébános, az értényi esperesi kerület volt tanfelügyelője március 2-án, Pécsset agyverésben váratlanul elhunyt. Halála az egész egyházmegyeben általános nagy részvétel keltett. Az elhunytat március 4-én, délelőlt 11 óra kor szentelte be Virág Ferenc, megyéspüspök úr öngyűvésztelvére, a pécsi és környékbeli parvág részvételével. A beszentelés után temették Diósbérenybe szállították, ahol március 5-én

délelőlt 10 óra kor, gyászsmise után helyezték örök nyugalomra.

Farkas Jenő Endre, dombovári róm. kat. igazgatótanító rövid szvenvedés után, március 14-én, Budapest 48 éves korában elhunyt. Holtestét a család Vásárosdombóra szállította, ahol március 18-án, délelőlt 9 óra kor szentismisével egybekötött beszentelés után az ottani temetőben levő családi sírban helyezték örök nyugalomra a kerületi papsgámnak, tanítóságának és a hívek általános nagy részvétel mellett. Népevűlt működésének tekintélyes része Vásárosdombóra esett, ahol édesatyja és nagyatyja is működött. A temelési szertartást Magyar Béla, pápai kamarás, dombovári plébános végezte. A sírnál Bodó László igazgatótanító, esp. tanítói kör elnök mondott megható búcsúbeszédet.

Rendes tanítói kinevezések. Benzené János, somogyi kántortanító a mecekszabolcsi, Kelter Béla, mecekszabolcsi kántortanító a somogyi, Makár Béla, vásárosdombói II. sorz. tanító a vásárosdombói r. kat. kántortanítói állásra végleges minőségű rendes kántortanítót kinevezettek.

Tanítói véglegesítés. Bella Mária görögnyói, Magyaré Simon Judit szekszárdi r. kat. helyettes tanítónők, valamint Zók a Gábor orzari r. kat. helyettes tanító végleges minőségű rendes tanítókká kinevezettek.

Helyettes tanítói kinevezés. Sió Anna, belvárdgyulai kisgőzítőtanító a belvárdgyulai r. kat. elemi iskola II. sorszámú tanítói állásra helyettes tanítónői minőségben kinevezte.

Próbázgálatra beosztás. Hertrich Ferenc, okl. kántortanító az illoeska r. kat. iskola kántortanítói állásban próbázgálatra beosztottat.

Névváltoztatás. Krémer János, tabodri r. kat. kántortanító családi névvel belügyminiszteri engedéllyel „Vejk e y”-re változtatla.

ÚJ IRKAÁR. Az Arelenűrés Országos Kormánybiztosa által 8793. lka. sz. alatt hozott rendelete szerint az eddigi 4 bírója irka ár ezentúl 5 bíllér.

IRODALOM.

TORNÁRA FEL! Összeállította: Parragh László. A „MAGYAR UNNEP” kiadása. Szeged, 1941. Ára 3 pengő. T. és U. E. előírja a tornanépművelés rendszerét. Ebben a munkában akar segítségül lenni a tanítóképzés, ez a kis könyvecske. Azoknak is, ahol az iskolában rendszeres testnevelés folyik, és azoknak is, amelyekben ilyen nincs. Magyaros táncok, pattogó indulók, játékok és dalok kereszttől közéleti meg a szerző a magyar gyermekek főlegnek lelkét és dalolva tanítja meg azokra a játékokra, amelyek a mi gyermekkorunk kísérői is voltak. A gyakorlatok mind olyanok, melyek minden iskolában előadhatók. Valamennyi nevelői célokat szolgál. Jóllesek, magyarosak és a gyermekek testi és lelki érteinek fejlesztése mellett a szilf gyönyörködtetése és az iskola megbeszélésére is szolgál. Komoly munka fekszik ebben a könyvecskében, mely kézi a dalok költői, fel- és elvonulási tervekét, műsorterveket, pályabeszámítási terveket s így segítségével minden tanító olyan tornanépművelőt bonyolítat le, mely a meghívottak szempontjából is értéket képvisel, eredményt szolgálja az iskola és a szülői ház kapcsolatainak megszilárdítását és a tanító munkájának értékelését.

TIZ EVES A MAGYAR KORUS. Most hagyta el a sajtót a magyar egyházi zene és körüseli folyóiratának, a MAGYAR KORUS-nak legújabb száma. Ezzel a kötetben és tanulmányokban gazdag füzetelt izedik évet zárja le a fiatal vállalat. A Magyar Korus buzgó és naghatatos munkáját ezek akkor tudják felmérni, ha szomszavesszük: mennyivel több új éneknek alakult e tíz év alatt, mint a megelőző évtizedben s hogy hány magyar körnek és éneknek ma Palasztrán és énekesrendi művekkel, ahol az előtti csak elavult dalárdázás folyt. A Magyar Korus szerkesztői Bárdos Lajos és Kertész Gyula, kiadóhivatal: Budapest, XII. Fery Oszkár-u. 55.

SZÜLŐI ÉRTEKEZLETEK ÉS A SZÜLŐK LÁTOGATASA. Szerkesztői: Bene Lajos. Hézagpótló munka. A szülői értekezletek szervezésére és vezetésére nyújt útmutató és gazdag anyagot tartalmaz kiváló pedagógusok tollából az előadásokra. Részletes útmutatást ad a szülői látogatásra néve. A munka kb. 10 nyomtatott íven jelenik meg a jövő hónapban. A munka bolti ára 3 — P ísz. Akik e hó végéig előfizetik, t. P 90 f. kedvezményesen áron szereshetik meg. (Budapest, VI., Ó-utca 27. sz.)

MAGYAR TANITÓK ÉVKÖNYVE 1941-42. TÁNEVRE. Szerkesztői: Bene Lajos. A szokásos gazdag tartalommal, kb. 20 nyomtatott ív terjedelemben, csinos vászonkötésben jelenik meg folyó évi május hónapjában ez a bevált könyv. Tekintettel a visszacsatolt részekre, összefoglalóan tárgyalja a tanítók jogait, köteleseit, illetmény és nyugdíj ügyeket. Az iskolák igazgatásával, vezetésével és a különböző kedvezményekkel, a legújabb törvényes rendelkezések figyelembevételével foglalkozik. A visszacsatolt keleti és erdélyi részek tanítóinak címzett hozza. — A mű bolti ára 5.— P ísz. Akik e hó végéig előfizetik, t. P 90 f. illet. kedvezményesen áron szereshetik meg. (Budapest, VI., Ó-utca 27. sz.)

A MAGYAR KORUS most megjelent tavaszi számában Kertész Gyula beszámoló „A magyar ének útjáról Amerikában”. A kivándorlók ukokai már nem beszélnek magyarul, de örömmel énekelnek magyar énekeket és népdalokat. Ebben az ügyben a beszámoló megvalósítható javaslatokat terjeszt az egyházak, a könyvtársók, a film- és hangkészítők, a külképviselet és a rádió elé. — A többi cikk: Egy kezdő kántor első falusi tapasztalatairól. Németségország mai egyházi zenejéről. Egy karvezető keszevéről és örömeiről, stb. stb. — A lap nagy értéke egy fizetési kérelmekkel: Nyolc nagybőjtű és húsvéti karnak Bárdos, Halmos és Kerényi, valamint jeles nyugati mesterek művei. — A MAGYAR KORUS szerkesztője és kiadóhivatala: Budapest, XII. Fery Oszkár-u. 55.

A HALADÁS NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

IMAKÖNYV-KIADVÁNYAINAK

ÚJ ÁRAI

1941. április 1-től

Lányi—Streicher-féle „SCHUTZENGE” ima- és énekeskönyv. — — — — —	P 1.60
Lányi—Streicher-féle „LELKI VEZET” ima- és énekeskönyv. — — — — —	P 1.40
Gábor-féle „UT. IGAZSÁG ÉS ELT NYOMÁBAN” ima- és énekeskönyv. — — — — —	P —.80
Ehrich István-féle „SPASI DŪSTŪ” horvát imakönyv, felvázolásokkal. — — — — —	P 2.50*
Bok József-féle „ROSENGARTEN DER EWIGEN LIEBE” képekkel illusztrált, 600 oldalas német—magyar ének- és imakönyv II-ik kiadás, egész vászonkötésben. — — — — —	P 3.20
Bok és Árpáds-féle „ROZSASZIRMOK” imakönyv, felvázolásokkal. — — — — —	P 1.—
Ugnyar károltona füze. — — — — —	P —.80
„ANREICHUNG STUNDEN” götbeis imakönyv „SZENT MÓR” ima- és énekekzet. — — — — —	P —.14*
„ST. MAURUS GEBET- UND GESANGBUCH-LEIN” — — — — —	P —.14*

Pélebas és tanító uraknak az imakönyv árából 15% engedményt adunk!

ORGELBUCH (német kottás) kántorkönyv I. kiadás — — — — — P 15.— kántorkönyv II. kiadás pótlása — — — — — P 8.— Orgelbuch és a "g-al jelzett imakönyvek után engedményt adunk.

Szerkesztésért és kiadásért felel: MAGYAR SANDOR. Kiadó: a Pécségyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. A nyomdátért felel: Dvorsky Lőrinc igazgató. Haladás Nyomdarszervevnyrtársaság, Pécs, Király-utca 21. sz.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécségyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye

Népohtetésügyl havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelent minden hónap elején.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Talajl 1941. évre 3 pengő.

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Incegy Dénés-utca 9/., (Pépi Otthon), havá a lap szemléli részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámdolok is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.812. sz. postaiárakapénáriási bfgyeztet-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. április 1.

XXX. évfolyam, 4. szám.

Meghívó

a Pécségyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület

választmányának

1941. április hó 29-én, Pécsset, d. e. c. 9 órákor, a Belvárosi Katolikus Kórház tartandó gyűlése.

TÁRGYSOROZAT :

1. Elnöki megnyitó.
2. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére vonatkozó bejelentés.
3. Tükárt jelentés.
4. Főpénztáros jelentése és az 1941. évi költségvetés megállapítása.
5. Jelentés a „Komócsy István Segélyalap” működéséről.
6. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
7. A bíráló-bizottság jelentése; a pályadíjak odaítélése.
8. Új pályatértelek kitűzése.
9. Az 1941. évi költségvetés előkészítése.
10. Indítványok, melyek 8 nappal a gyűlés előtt, az egyesületi titkárnál beadtak.

Pécsset, 1941. március 31.

Dr. Jakab Béla,
egyházi elnök.

Gasz József,
világi elnök.

vitéz Székely Pál,
titkár.

Figyelem! Az alapszabályok 20. §-a értelmében a választmány tagjai; a képzett titkárak; az esp. ker. tanfelügyelők; az esp. ker. tanító körök világi elnökei, a 4 választott tag, a bíráló-bizottság tagjai és a pécsi püsp. tanítóképző-intézet igazgatója. Külön meghívót az Elnökség nem ad ki.

Feltámadás

Írta: Barabás András.

Alig van szebb és titkosabb, csodásabb és istenibb gondolat a feltámadás gondolatánál. Mennyi vigaszt és reményt, bágyat és megfoglalást fejez ki ez a szó! A feltámadás jelenti az éretmeinek megjutalmazását, jelenti a tökéletesebb értelemben vett kárpontit, az életnek istenközlésében való foglalatását. Jelenti a hervasztó ősz és dermesztő tél legőzűsését, a természet évenkénti újjáéledését, a ryűgfakadást és fészekrakást, folytonos megújulást. Jelenti a történelmi élet hullámrendszerének érvényesülését, népek és nemzetek süllyedését és felemelkedését, a nemzetek történelmi elhivatottságában való hit ébrentartását — a sir szelén is.

Hűsz éve napontik imadokzuk: „Híszek Magyarországot feltámadásában!” És nem hiába imadokzuk! Pedig a kishitűek de sokszor csak hallák a jülnéket: „Híi úbrán, életről ábrándozás! Ma már nem történelem csodák”. És íme, miként izenkelnek, évszázadok szelét rejtveggé hallotta az őrdály. Az Úr valóban feltámadott, így Szent István kilenc évszázados jubileuma alkalmával is megőrtött a magyar csodára ország a valóságos feltámadás útjára lépett. Együttműtán visszatért a Felvidék, a Kárpátalja, a keleti részek és Erdély.

A természet évenkénti feltámadásával egybeesik az Isten Fia feltámadásának ünnepe. Hűsűst és tanász összerakozik, mint test és lélek. A Feltámadás ünnepe minden magyarnak emlékezőnkkel arról áról, mi hozta vissza elvesztett ország-részeinket, hogyan tarthattuk meg azokat és hogyan szereshetjük vissza a többi is. A katolikus nemzetnevelőnek kétszeres kötelessége figyelni a magyar feltámadás útjára, hogy abból tanulságokat vonjon le a jóvo nemzetnek nevelésére.

Sokat beszélnek — följeg politikusaink — két

tanerök száma a nőtanerök létszámánál jelentősen alacsonyabb.

A fűlétség nevelése, a helység férfi-társadalmának művelése és irántartása, a kántori teendő elvégzése, a levelezésképzés érdekei stb. férfitanerök működését igénylik, amíg a levelezésünk főként a felső osztályokban való nevelés, a háztartási és gazdasági ismeretek, a női képzésünk oktatása stb. nőtanerök működéssel teszi szükségessé.

A férfitanerök (kántori, leventeoktatói képességek folytán) az egytanerős népisiskoláknál nélkülözhetetlenek, a kéttanerős népisiskoláknál a levelezésképzés nevelési sajátosságainak érvényrejuttatására a II. számú állásra nőtanerök megválasztásával van lehetőség. Több tanerős iskoláknál a férfi- és nőtanerök számarányának kialakítása pedagógiai és didaktikai szempontból akkor legmegfelelőbb, ha a férfitanerök száma a nőtanerök számánál jelentősen kisebb.

Az országgyűlési határozattal, fokozott szükséglet mutatkozik férfitanerök iránt. A férfitanerőknek az országban való szükségesszerű és helyes elosztása érdekében tisztelteltel van szívesen feltérképezni a Főútsz. Egyházi Főhatóságot, méltóságoskodni, hogy a bőles főhatóság alatt lévő tanítóalkalmazó szervek indokoltanul nem ragaszkodjanak férfitanerők alkalmazásához, hanem mindenkori lehetőségeik figyelemmel országos tanügyiállomány érdekeire is, akként, hogy kéttanerős népisiskolához már az egyik állásra nőtanerőt, kétfőtől több tanterős népisiskolához pedig, ha csak nem kántorantitói állásról van szó, egy nőtanerőt tanerőket, hogy a nőtanerők száma a férfitanerők számának legalább is a kétszerese legyen.

Tiszteltelt kérem továbbá a Főútsz. Főhatóságot, hogy a tanítói alkalmazásokat (választásokat) megelőző három jelölt alkalmával a férfi- és nőtanerők megfelelő számarányában kialakítsa a jegyzéket a fenti szempontokat érvényesíteni méltóságoskodni.

HIREK.

Plebánosi kinevezés. Megyéispüspök Úr Ó Nagyméltósága Erdélyi Lajos dombovári káplánt szakállyi plebánossá kinevezte.

Szegédképzési áthelyezés. Gyuk István Berkesről Dombovárra, Hirling László Abaligetéről Berkesre és Gyotoky István Dombovárról Legszemesre került szegédképzésnek.

Györkö Lajos, dunaföldvári r. kat. tanító, a m. kir. 18. honvéd gyalogezred karp. hadapród őrmestere életének 25-ik évében a Dévidék visszafoglalása alkalmán, ellenség egy erős ostroma feljövők következtében augyus 14-én hős halált halt. Bajtársai a harterőn április 15-én tették a boldog feltámadás reményében nyugovóra.

Keretült iskolafelügyelő kinevezés. Megyéispüspök Úr Ó Nagyméltósága Marton Kálmán, dombovári róm. kat. igazgatótanító a dombovári tanítót a bonyhádi esperesi kerület iskolafelügyelőjévé kinevezte.

Igazgatótanítói kinevezés. Megyéispüspök Úr Ó Nagyméltósága Szegő Lajos, nagymányoki r. kat. tanítót a nagymányoki r. kat. elemi népisiskola igazgatótanítójává kinevezte.

Igazgatótanítói cím adományozás. Megyéispüspök Úr Ó Nagyméltósága Meggyesy Sarolta, szentegyházi r. kat. tanítónőnek, tekintettel 27 évi sikeres tanítói és nevelői működésére, az igazgatótanítói címet adományozta.

Közéleti iskolafelügyelő kinevezés. A nagyméltóságú m. kir. miniszter úr Takács Kálmán, szakállyi róm. kat. tanítót a tamási II. sz. kerületi iskolafelügyelőjévé kinevezte.

Próbászolgálatra beosztás. Geisz József, okl. kántorantitói az egyházmegyei hatóság az ifjú r. kat. iskola kántorantitói állásán próbászolgálatra beosztotta.

Helyettesítőtői kinevezés. Vicze József, okl. kántorantitói a sumonyi róm. kat. iskolához helyettes-kántorantitójává kinevezetett.

A pészvárdi esp. ker. tanítói kör elnöksége ezúton tudatja tagjaival, hogy az idei tavaszi gyűlést elmarad. Ok: számos behívás és több állás írszedése. Kérjük a tagokat, a 3 P tagdíjat június hó végéig plébániánknál a köri pénztáros-hoz küldjék be.

Tanítói véglegesítések. Magyar Lajos, dombovári róm. kat. helyettesítőtői és **Kostrovszky György,** pészvárdi róm. kat. helyettesítőtői az egyházmegyei hatóság végleges minőségű rendes tanítókká kinevezte.

A Pénési Női Lelkigyakorlatos Otthonban a három napos zárt lelkigyakorlatok kezdődnek: május 12., június 8., június 26. (tanítónőknek), július 14., július 21., augusztus 4. és augusztus 14. Hat napos augusztus 22. Részvételi díj 10 P., koporl. szoba 12 P., illetve 20 P. és 24 P. — Csütrök, ha legalább 15-en jelentkeznek, tetszés szerinti ártumot kérhetnek. Bővebbet a Női Lelekgyakorlatos Otthonban: Pécs, Mátyás Flórián-ú. 76-78. sz.

Pályázati hírdetmény. A szegedi Horthy Miklós Állami Tanítói Internátusban az 1941-42. tanévre felvételt kérők névrendeként folyamodványukat a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz címezve, folyó év május hó 15-ig tartoznak az Internátus igazgatólagához (Szeged, Bologvárszany sugárút 1.) benyújtani.

Az Internátusba felvételt kérőket minden tanyán vagy közpiskolánál nem bíró községben működő bármilyen jellegű népisiskola tényleges szolgálatban álló tanítóinak fia, aki közép-, polgári vagy felsőbbrendű iskolában tanul. Részletes felvilágosítás a kerületi felügyelőre nézve — a kir. tanfelügyelő hivatalában.

Felvétel a közéleti és budatényi missziószákhazba. Az Isteni Egy Társasága missziószázezerrel ezen két missziószákhá felvételt nyervehetek a gimnáziumnak mind a nyolc osztályára olyan jó, jó tanuló és egészséges fiúk, akik az Isteni Egy Társaságban hirdetőre papok akarnek lenni. — Eredetségi bizonyítvány jelentkezők azonnal a rend növelésébe nyervehetnek felvételt. — A felvételtre vonatkozó bővebb felvilágosítást nyújt a Szent Imre Szeizmás Szeminárium házfőnöksége, Kőszeg.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pészegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Hataladós Nyomdárésényintáru Pécs, Király-ú. 21. sz. A nyomdaért felel: **Dorvsky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A Pészegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye

Népköztársasági havi közlönye. Megjelenik minden hónap elsőjén.

Felelős szerkesztő: **Magyar Sándor, tanfelügyelő.**

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő.

Tagdíj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczedy Dénes-utca 9/1. (Papp Ottlón), havonta lap szemléti részeti illeték minden közlemény, hirdetés és reklámtekstú kizárólag. Az előfizetési és tagsági díjak az 45.612. sz. postafelraképkönyvtári befejező-lapon kizárólag.

Pécs, 1941. május 1.

XXX. évfolyam, 5. szám.

Előre az ezerevés határárokig!

Nagymentek hideg, szürke és szomorú reggelébe úgy süvöltött bele ez a nagy sző, mint a kőrü rúdása. Mint valami végeszakadatlannal dobpergés — a Kárpátoktól az Altudnig —.

A magyar honvédség dübörgése, felszabaduló szívek dobogása volt rá a válasz...

Mert a magyar honvéd megindult az ezerevés útján. A magyar vitézek ősi útján. Ahol egykor Hunyadi kardja villogott, Kapizstrán keresztje esztogott, Mátyás telege serege harcolt. Ahol a végek vitézei rogtak, ahol vére tiporák a fogó félhold utolsó janicsár-láborát, ahol Damjanich vörössapkalái rohamozták a sáncokat. Azon az úton, amelyen a magyar történelem szelleme uralkodott mindenkoron...

Újja nyomon vizsgálva a múltat, régi városaim, szélesen elterülő falvak, kicsiny nyúgak. Elitprótt magyarok, szorgalmas németek, huségek bunyevárok. Kiszemizett embertömegek. Az áldott, ősi husuz most ismét nekik és nekünk termi győlelmést.

A feltámadás ünnepe ismét Szent István palástja terítette a védelem és a béke öltalmát a délvédőnk lakó minden fajtájú és nyelvi népre, minden rendű és rangú keresztény emberre...

Nem csoda történt, hanem megdöbbenő és megnyugtató igazságszolgáltatás. A történelem igazságtévese...

A magyarság, mikor megkapta ezen a földön nagy hitvátsát, rögtön megalkotta a maga sajátos, — ezer év alatt sem változott, — életformáját. Mentelemlette ill. a Kelet és Nyugat határán, az a szentiványi bírdalmat, mely sobasem volt az urtalon hatalmaskodása, hanem állandó gondoskodás; mely nem kívánt mást csak hűség, közösgérszést és testvéri együttüldözést a baba békéjéért, nyugalmáért, életéért. Ez a bírdalom, — ezer éven át, — mindig akkor bizonyította be legjobban létjogosultságát, szétszakít-

hatatlanságát és megdönthetlenségét, amikor el akarták pusztítani.

És mi tette pécsre a magyart arra, hogy meg tudjon állni ezer év anyyi vihara és véze után is?

Egy híres szólásunk azt mondja: „Nem az a legény, aki nagyot üt, hanem az, aki bírja.”

Nos, mi aztán bírtuk! Ezer éven át! Bírtuk az ütéseket, bírtuk a harcort, akár keletről, akár nyugatról esapott ránk. Bírtek a küzdelmet a földdel, az idővel, az éghajlattal, a viláig új meg új szellemi, gazdasági és társadalmi változásainál. Kibírtuk a határok csapásait, a török hódltságát, a szétszakítótltságot, a magunk pártoskodását, idegenek rontását, erőszak fenyegetését, lelki szétszakítást, szuronyok hatalmát, hóbortik veszedelmét és békek borzalmas rombolásait. Szívedünkkel, véreztünk, de kibírtuk. Elviseltük méltóságunk, Istene vetett rendfetheten hittel, megdömlíthetetlen öntudattal, fegyelmekkel és szentiványi közösgérszessel.

A magyar honvéd most ott áll az ezerevés déli határokán is. Tekintete messze előrenéz, keze szilárdan markolja a pusktát...

Iltthon pedig te álls örök Tanítótestvérem! A határonk álló honvédvöl éberséget, fáradsálmak elviselését és hallálmegvöl bátorságot: Tóled öntudattal, fegyelmel és közösgérszést követel most a Haza.

Öntudattal! *Magyarságod kötelezettségének maradvéltalon vállalását, megvllását és az ebben való rendfethetelen kitartást.*

Fegyelmel! Nem lélekelen szabálybetartást, hanem magadvállalta önkörülözést, kötelesegeidnek megvllására, pontos, hibátlan és hiánytalan teljesítését; az egyetemes magyar hazának hűség, egész lételel, egész testtel, mindhaláljig való szolgálátát.

Közösségérzést! A magyar haza létben és rendeltetésben feloldavó magyar és életem közös-ségüdatod.

*Kicsiny porcsem vagy ugyan a német földjé-
ben, de példamutató! A te átutadott szavakat
serkent magyarságot megvallására; a te meg-
felelő cselekedésed hitességet költésed-
re; a te közösségérzésed milliókat tanít meg
arra, hogy a saját vértől való fiatal egyforma
szerepettel, gondoskodással és bizalommal fogad-
ják mindazokat, akik jöhözmenek és hűsége
tének meg.*

*A homvél jegyzeivel, te pedig tanítói lelked-
del jelelsz az ezeréves határokról!*

vitéz Széký Pál.

EGYESÜLETI ÉLET.

A Pécségházmegyey Róm. Kat. Tanítóegye-
sület helyettes egyházi elnökvége Megyés Püspök
Úr Ó Nagyméltósága dr. Benze László, L. E. és
koadj. kanonok, h. chm. főtanfelügyelőt kine-
vezte.

A Pécségházmegyey Tanítói Névár elhagya
a saját. Megjelenését késleltette részben az adatok
kéredemes beküldése, másrészt a hiányos
adatok kiegészítése. A névtárban egyeztetünk
teljes képet adni az egyházmegyey iskoláról,
tanítóiról. Nem rajtuk múlt, ha ez nem sikerült
teljes mértékben.

A névtár, az egyházmegyey Főtanfelügyelő
rendelete értelmében, minden katolikus iskola
megkapta. Személyszerint megrendelesek az
egyesületi főnöksátnak (Pécs, Inczédy Dénes-
Úr, 9/.) intéz. el. Célserű volna, ha minden ta-
nunk rendelkeznek a névtárral. Így tudunk egy-
másról! — Ár: 150 P.

Választmányi ülésünk az nehéz közlekedési
viszonyokra, valamint a bevonulásokra való te-
kinettel el kellett halasztanunk.

Határidő-emelekedte.

Nyugdíjas iránti folyamodványok az esp. ker. tan-
felügyelő hivatali útján az egyházmegyey főtanfelügyelő
hivatalhoz sürögősen betérteszendők. A tanfelügyelő
korban levő gyermekek számbavételét és az összegyűjtött
bejelentések feldolgozását május 15-ig a tanítóknak el-
végzési kötelesek (130.700/1922. vkm. rend. 7. §.). — A
rendelet és póbtérítés időpontját a községi előjárásigállyal
május 20. napjáig az egyházközségi képviselő-
testület közölni köteles. (Kat. Isk. 1938. ápr. 1. számban
közölt 1275/1938. sz. főtán. rend.) — Magánutalvány
gondozás az iskolagazdagság által a helyi hatóság által
figyelembevételek, hogy a magánvívóknak a tanév
végén mely napon tartatnak meg (130.700/1922. sz. vkm.
rend. 53. §.). — Békénap tartandó május 18-án. — Év-
záró vizsgálatai ideje a 721/1927. sz. egyh. főtán.
rendeletés (megjelenet a Kat. Isk. 1927. évi 4. számában)
alapján a kerületi tanfelügyelői és a városi ker. tan-

felügyelői hivatalnak május hó 15-ig bejelentendő.
A tanfelügyelő a ker. pénztárosok a ker. igazgató által
mával szedők be a községi pénztárnál ille részét a
45.612. sz. postai befizetési felhasználásának, kimutatás-
át együtt a sürges és bevárás nélkül, küldjék be.
Tanítói felügyelőtanácsra az egyes esp. tanítóknak
által kiküldött tanítók nevével a főtanfelügyelői hivatal
hoz legkésőbb június 5-ig kell jeleníteni. — Az esze-
került tanítók körök jelezvén a tavaszi kőri gyűlésekről
szólt tudósításokat, lapunkban leendő közlés végett,
gyűlés után nyomban küldjék be a szerkesztőség címére.
— Nyugdíjjárulékok az iskolafenntartók által beze-
tendők.

Püspöki rendelet.

1353/1941. isk. sz. Nyári menedékhelyek. Baranya
vármegyey alispáni hivatalának folyó évi
április 18-án, 6290/alsp. 1941. szám alatt kell
megkegyesen az egyh. felhívom a hatóságom alá
tartozó összes egyházközségi képviselőtestülete-
ket, hogy a folyó évben is a nyári menedékhelyek
előjárja az iskola tantermet engedjék át. Az iskolagazdagságokat és tanítókat pedig utasi-
tom, hogy a nyári menedékhelyek megszervezésében
legyenek a közigazgatási hatóságoknak támogatására.

Főtanfelügyelői rendelkezések.

875/1941. sz. Tanítóknak vonatkozólag a
69.020/1934. VI. sz. vallás- és közoktatásügyi
miniszteri rendelet hatályának fellegítésése. A
m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium-
nak folyó évi február hó 28-án, 137.000/1941.
VI. szám alatt kell, a közigazgatási bizottsá-
gokhoz intézett rendelkezélt a felügyelem alá tar-
tozó elemi iskolák helyi hatóságival, tudomásul-
vételt és mihértartás végett, az alábbiakban közölöm:

„A régebben végeztél állatállan tanítók szociális
segítésé, elhelyezkedése érdekében kiadott 69.030/
1934. VI. ú. o. számú rendeletet a férfi tanterek
vonatkozásig a 112.900/1940. VI. ú. o. szám alatt
m. hatályon kívül helyeztem.

A visszaesett felvidéki, kárpátaljai, kelet-ma-
gársági és dél-erdélyi területiek népiszkoláiban
nemcsak a férfi, hanem a nőtanterek is oly nagy
számmal helyezkedek el, hogy a férfi tanterekben
hiányt elő, a több éves oklevéllel rendelkező nő-
tanterek pedig nagyrészt már állásba jutottak és a
tanítóegységek által kiküldött nőtanterek száza is az
ország népiszkoláinál évenként jelentkező szükséglet-
tel egyensúlyba került.

Ezért a 69.030/1934. VI. ú. o. számú rendeletet
a segélyadás és a lényegs jogilag megrendelt ál-
lason való helyettesítéssel ideiglenesen megbízott nő-
tanterek vonatkozásig az oklevél megszerzésének
idejéig illetően, amennyiben régebben végeztél me-
felelő névtör ninesen, az 1941/1942. tanévtől kezdődő
hatályal, a két éves katonai szolgálatra bevonult
tanítói katonai szolgálatának idejére vagy kezeletli
időre helyettesítéssel ideiglenesen megbízott tanítói
minőségben alkalmazott nőtanterek nézve pedig már
a folyó tanévre fellegíztetem.

Azokban ezután is a legszigorúbban bírótom el a
választási, alkalmazási iratok fellegíztése által
mával, hogy a tanítóválasztó szerv (hatóság) régebb-
ben végeztél, jobb minőségű oklevéllel rendelkező,

szociális szempontból jobban rászoruló pályázó nő-
tanteret nem mellőztél és amennyiben igen, a vá-
lasztási, alkalmazási nem veszem jóváírva tudomá-
sánál és a tanter névtörézetileg kiküldött állame-
gelyt nem folyóttok.”

949/1941. sz. Tanítók fizetéskezesítő állame-
gelynek beszútesése körül előjárás. Baranya
vármegyey ker. tanfelügyelőjének folyó évi március
22-én, 753/1941. sz. alatt megkegyesítésre,
tudomásvételt és szigorú mihértartás végett köz-
löm a felügyelem alá tartozó róm. kat. elemi
népiszkolák helyi hatóságival, hogy a m. kir.
vallás- és közoktatásügyi miniszterium folyó évi
március 12-én, 138.500/1941. sz. alatt kell ren-
delétevel akként intézkedjék, hogy a nem állami
elemi népiszkolák helyi hatóságai a tanítónak ál-
lászórl történt lemondását, vagy két éves tényleg-
es katonai szolgálatra történt bevonulását, a
fizetéskezesítő államegelynek megfelelő időben
leendő beszútesítését végeztél, azonnal és
közvetlenül jelentsek be a m. kir. központi
illetményhivatalnak (Budapest, Vár, Pázmány
Péter-Új. 1. sz.) és a ker. tanfelügyelői hivatalnak,
utóbbi hivatalnak jelezve azt is, hogy a m. kir.
központi illetményhivatalnak a jelentést meg-
tefeke-e.

1099/1941. sz. Ujjonnan szervezett, nem állami
elemi népiszkolai tanítói állások mellesébi be-
töltése. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi mi-
niszteriumnak folyó évi március 28-án, 138.870/
1941. VI. szám alatt kell és valamennyi egyházi
főhatósághoz intézett megkegyesítés alapján a fel-
ügyelem alá tartozó róm. kat. elemi népiszkolák
helyi hatóságival mihértartás és további előjár-
ás végett közlöm a következőket:

Azoknál a nem állami népiszkoláknál, ahová a
m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium
már régebb idő óta kitesztelt tanteret küldött, a
fizetéskezesítő államegelyt az iskolafenntartók
részére egyék okok mellett azzal a céllal is enged-
élyezte, hogy a már évek óta ideiglenesen min-
ségben állásukba kitesztelt tanterek véglegesítésé-
re az iskolák szervezésével lehetőség kínálkozik.
Ebből az elgondolásból a vallás- és közoktatás-
ügyi miniszterium szorgalmazza azoknál az iskolá-
knál szervezendő új állások betöltését, melyek
részére már előzetesen államegelyt helyeztetél ki-
lítésba.

A vallás- és közoktatásügyi miniszterium folyó
évi január 10-én, 135.500/1940. VI. szám alatt
kelt átiratával arról is értesítette az egyházi fő-
hatóságokat, hogy a jövőben a kitesztelt tanterek
olyan iskoláktól, amelyeknek fizetéskezesítő
államegelyt engedélyeztetél, az engedélyező ren-
deléteket küldött számítás 2 hónap után, amennyi-
ben ezen idő alatt nem hivatalnok meg, más
népiszkolához fogja beosztani. Ha az ilyen állás-
ok jelzett módon való betöltésének előre nem
látható okok miatt akadályi volnának, a kiti-
zött két hónapi határidő meghosszabbításához,
megfelelő kérelem esetében a vallás- és közok-
tatásügyi miniszterium hozzájárul.

Amennyiben ugyanis előrelátható, hogy a ki-
tesztelt taner az újonnan szervezett állással vége-
legesen nem helyezkedhetik el, olyan iskolához
egygyezik a vallás- és közoktatásügyi miniszte-
riumtól elhelyezni, ahol megfelelő megvalósításá-
ra van lehetőség, az illető állás megvalósításá-
ra látja. Az iskolafenntartó pedig ha az új állás
szervezési határozatának vagy helyi javadalmi
jegyzőkönyvének jóváhagyása még nem történt meg,
a már elvben engedélyezett fizetéskezesítő állame-
gelyt terhére maga alkalmazhat helyettesítéssel
ideiglenesen megbízott tanerét. Az ilyen helyettesítéssel ideiglenesen a helyi hatóság által
megbízott taner alkalmazásával az iskolafenntar-
tóra semmiféle későbbi következmény nem
hárul, mert alkalmazását bármikor, minden il-
doloklás nélkül felmondhatja. De angyal hozzá-
járás nélkül sem jellemt, nem a helyettesítés-
tel ideiglenesen megbízott taner részére az iskolafenntar-
tónak ugyanazokat a juttatásokat kell
biztosítani, mint a kitesztelt taner részére.

A vallás- és közoktatásügyi miniszterium pedagógiai és egyéb szempontokból is, amelyek az új
állás szervezését szükségessé tették, elenged-
hetetlennek tartja, hogy az iskolafenntartó az
akadályokat elhárítsa és az állást végleges taner-
rel a legelőbb időben illeti töltse be.

1178/1941. sz. MINŐSÍTÉSI LAPOK MEG-
VALTOZTOTT ADATAINAK BEKÜLDÉSE. E tárgyban
590/1941. sz. a Katolikus Iskola folyó évi március 1. számában közölt rendelkezé-
séssel felhívom a felügyelem alá tartozó összes
iskolagazdagságokat, hogy az 1940. március 1. óta
adott változásokról a kitan-
tósát a ker. tanfelügyelői hivatalnak és a ker-
ületi tanfelügyelői hivatalnak azonnal küldjék meg.
Műtán Baranya vm. ker. tanfelügyelői hi-
vatalának értesítése szerint, hozzá a szóban-
részre adatszolgáltatások eddig csak aránylag
kis számú iskolától érkeztek be, nyomtatokos,
anyagi és fegyelmi felelősséggükre való utalás-
sal, ismételn felhívom az érdekelte, elemi népis-
kolai igazgatóságokat, hogy a minősítési la-
pokkal kapcsolatosan előírt s fenti rendelkezé-
sében szorgalmazott kimutatásokat a jelzett
hivatalokhoz, amennyiben ez még nem történt
volna meg, haladéktalanul küldjék be.

1294/1941. sz. Tanítók és tanítónők számar-
nyának figyelembevétele a tanítói állások be-
töltésénél. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi
miniszteriumnak 1940. évi december hó 13-án,
125.000/1940. VI. szám alatt valamennyi főtisz,
egyházi főhatósághoz intézett megkegyesítés,
a férfi- és nőtanterek számarányának kialakítása
tárgyában, a felügyelem alá tartozó róm. kat.
iskolák helyi hatóságival tudomásulvételet végett
közlöm:

„Az országgyűparodás a tanítóság létszámának
emelkedését is maga után vonja. A tanítóság létszám-
ának szükségességének emelkedését a férfi- és nő-
taner egyenlő való számarányával kapcsolatban
fontos kérdést vet fel, mivel az állást kereső férfi-

tanerők száma a nőtanerők létszámánál jelentősen alacsonyabb.

A fiú-férfjúság nevelése, a helyes férfi-társadalmi művelése és irányítása, a kántori teendők ellátása, a leventekörök érdekeltségekkel, felelősséggel igyekeik, amíg a leányfűjságnak főként a felső osztályokban való nevelése, a háztartási és gazdasági ismeretek, a női kézművességi oktatás stb. nőtanerők működését igényel.

A férfitanerők (kántori, leventeköztitói képviselők foltján) az egytanéros népiskoláknál nélkülözhetetlenek. A kéttanéros népiskoláknál a leányfűjság neveléséhez sajátosságuknak érvényesültetésére a II. számú állásra nőtanerőt megválasztásával van lehetőség. Több tanerős iskoláknál a férfi és nőtanerők számarányának kialakítása podnagyságtól a didaktikai szempontoktól akkor legmegfelelőbb, ha a férfitanerők száma a nőtanerők számánál jelentősen kisebb.

Az országgyűlési adóssághoz kapcsolatosan, fokozott szükséglet mutatkozik férfitanerők iránt. A férfitanerőknek az országban való szükség szerinti és helyes elosztása érdekében tisztellett volna szorosabban felkérni a Fűltest, Egyesült Fűltesteket, megtartásukat, adataikat, hogy a helyes fűltestek alatt lévő tanítóalkalmazók szerek indoklatlanul ne ragaszkodjanak férfitanerők alkalmazásához, hanem mindenkor legyenek figyelembe véve a tanítványok általános elkötelezése is, akként, hogy kéttanéros népiskolához már az egyik állásra nőtanerőt, kételől több tanerős népiskolához pedig csaknem kántoriatlanul a férfiról van szó, így a választott tanerőket, hogy a nőtanerők száma a férfitanerők számának legalább is a kétszerese legyen.

Tisztellett kérem továbbá a Fűltest Fűltestéget, hogy a tanítói alkalmazásokat (választásokat) megelőző három jelölés alkalmával a férfi- és nőtanerők megfelelő számarányának kialakítása érdekében — a fenti szempontoktól érvényesen eltérő esetek.

HIREK.

Plebánosi kinevezés. Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága Erdélyi Lajos dombovári kaplánt szakályi plebánossá kinevezte.

Szegélfelkász áthelyezések. Gyök István Berkesdől Dombovárra, Hirling László Abalgétről Berkesdre és Gyatayk István Dombovárról Iregszécsényre került segédfelkászok.

Győrkö Lajos.

dombovári a. kat. tanító, a. m. kir. 18. honvéd gyalezed karp. hadapród őrmestere életének 25-ik évében a Dévidék visszafoglalása alkalmával, ellenséges golyó okozta feljövők következtében folyó évi április 14-én hős halált halt. Bajtársai a barétren április 15-én tették a boldog feltámadás reményében nyugovóra.

Kerületi iskolafelügyelő kinevezések. Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága Marton Kálmán, dombovári a. kat. igazgatótanító a. dombovári és Szegő Lajos, nagymányoki a. kat. igazgatótanító a bonyhádi esperesi kerület iskolafelügyelőjévé kinevezte.

Igazgatótanítói kinevezés. Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága Szegő Lajos, nagymányoki a. kat. tanító a nagymányoki a. kat. elemi népiszkola igazgatótanítójává kinevezte.

Igazgatótanítói cím adományozás. Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága Meggyesy Sarolta, szegedvárpusztai urad. róm. kat. tanítónékné, tekintettel 27 évi sikeres tanítói és nevelői működésére, az igazgatótanítói címet adományozta.

Körzeti iskolafelügyelő kinevezés. A nagyméltóságú m. kir. miniszter úr Takács Kálmán, szakályi róm. kat. tanító a tamási II. sz. körzeti iskolafelügyelőjévé kinevezte.

Próbászolgálatra bocsátás. Geisz József, el. kántoriatnító az egyházmegyei hatóság az öfalvi r. kat. iskola kántoriatnítói állásán próbászolgálatra bocsátotta.

Helytesttanítói kinevezés. Vicsz József, el. kántoriatnító a sumonyi róm. kat. iskolához helytesttanítói kántoriatnítói kinevezett.

A pécsvárai esp. ker. tanítói kör elnöksége ezúttal tudatja tagjaival, hogy az ideiglenesüléves elmarad. Ok: számos helyítés és több állás átredesése. Kérjük a tagokat, a 3 P taglajtánús hogy a végleges plebánianként a köri pénztáros-hoz kiadják je.

Tanítói véglegesítések. Magyar Lajos, dombovári róm. kat. helytesttanítói és Kostroszky György, pécsvárai róm. kat. helytesttanítói az egyházmegyei hatóság végleges minőségű rendes tanítókká kinevezte.

A Pécsi Női Lelkigyakorlatos Otthonban a három napos zárt lelkiigyakorlatok kezdődnek: május 12., június 8., június 26. (tanítónékné), július 1., július 21., augusztus 4. és augusztus 14. Júli napos augusztus 22. Résztvételi díj 10 P. külön szoba 12 P. illetve 20 P és 24 P. Goportok, ha legalább 15-en jelentkezik, tetszőes szegény ártomány léhetnek. Bővebbet a Női Lelkiigyakorlatos Otthonban: Pécs, Mátyás Florián-ut. 76—78. sz.

Paláztársi hirdetésny. A szegedi Horváth Miklós Állami Tanító Internátusban az 1941—42. tanévi felvételt kérvő növendékek folyomódványait a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz címezve, folyó évi május hó 15-ig tartoznak az Internátus igazgatóságához (Szeged, Boldogságos sugárút 1.) benyújtani.

Az Internátusba felvételt kérheli minden tanárny vagy középiskolával nem hűs közönsége mindenféle bármilyen jellegű népiszkola tényleges szolgálatban álló tanítónékné, ill. a közép-, polgári vagy felsőkereskedelmi iskolában tanuló. Részletes felvilágosítás a kérérvny felszenderése névze — a kir. tanfelügyelő hivatalban.

Felvételi a kázegei és budaférfjúsági missziós házakba. Az isteni Ige Társasága missziós szerzetesrend ezen két missziós házába felvételt nyehelnek a gimnáziumunk ma mind a nyolc osztályára a olyan jó, jól tanuló és egészséges fiúk, akik az isteni Ige Társaságban bízhatód papok akarnek lenni. — Eredetiség bizonyítványval jelentkezők azonnal a rendes noviciátusba nyehelnek felvételt. — A felvételt követő három évvel felvástást nyújt a Szent Imre Missziós Szeminárium házonkésége, Köszeg.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécségházmegyei Róm. Kat. Tanfelügyelő. Hatalás Nyomatásvezényháza Pécs, Király uca 21. sz. A nyomdárért felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécségházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népohtatásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelent minden hónap elsőjén.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő.

Tagdíj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Incezy Dénes-utca 9/1. (Papp Ottlton), havd a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postafelraképkészítési befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. május 1.

XXX. évfolyam, 5. szám.

Előre az ezeréves határokig!

Nagyenték hideg, szürke és szomorú reggelébe úgy süvöltött bele ez a négy szó, mint a kiáltás. Mint valami végeszakadatlán dobbergés — a Kárpátoktól az Aldunáig...

A magyar honvédség dübörgése, felszabaduló szívek dobogása volt rá a válasz...

Mert a magyar honvéd megindult az ezeréves úton. A magyar vitézek ősi útján. Ahol egykor Hunyadi kardja villogott, Kapcsztrán keresztje eszmélt. Mátyás fókete serege harcolt. Ahol a vitéz vitézei rohogtak, ahol vérbé fiporták a fogó fűdhöz utolsó janicsár-táborát, ahol Damjanich vöröspáncsai rohamozták a sáncokat. Azon az úton, amelyen a magyar történelem szelleme uralkodott mindenkor...

Útja nyomán visszakérültek régi városok, szélesen elterülő falvak, kiesiny nyak. Elliprónt magyarok, szorgalmas embertékek, hűséges bunyevégek. Kismennyét németek. Az áldott, ősi humusz most ismét nekik és nekünk tenni gyűlöléselt.

A feltámadás ünnepein ismét Szent István palástja terítette a védelem és a béke ottalmát a délvédéken lakó minden fajtájú és nyelvű népre, minden rendű és rangú keresztény emberre...

Nem csoda történt, hanem megdöbbenő és megnyugtató igazságszolgáltatás. A történelem igazságtévese...

A magyarság, mikor megkapta ezen a földön nagy hivatását, rögtön megalkotta a maga sajátos, — ezer év alatt sem változott, — életmódját. Megteremtette azt a Kelet és Nyugat határán, azt a szentistváni birodalmat, mely sohasem volt az uralom hatalmaskodása, hanem állandó gondoskodás: mely nem kívánt másit csak hűséget, közösergést és testvéri együttárgódságot a hazza békéjéért, nyugalmáért, életéért. Ez a birodalom — ezer éven át, — mindig akkor bizonyította be legjobb létjogosságát, szétszakít-

hatatlanságát és megdöndíthetenségét, amikor el akarták pusztítani.

Es mi tette képessé a magyart arra, hogy meg tudjon állni ezer évnyi vihára és véze utánis?

Egy híres szőlősnak azt mondja: „Nem az a legény, aki nagyot állt, hanem az, aki bírja.”

Nos, mi aztán bírtuk! Ezer éven át! Bírtuk az ütéseket, bántak a harcok, akár keletről, akár nyugatról esáptt ránk. Bírtuk a küzdelmet a földdel, az idővel, az éghajlattal, a viláig út meg új szellemi, gazdasági és társadalmi változásai- val. Kibírtuk a tátrók csapását, a török hódoltságát, a szétszakítottágot, a magunk pártoskodását, idegenek rotátságát, erőszak fenyegetését, lelki szétszakítást, szorongók hatalmát, háborúk veszedelmét és békek borzalmat rombolását. Szegfűföldünk, verezttünk, de kibírtuk. Elviseltük méltóságunk. Ismét vetett rendíthetetlen hittel, megemlíthetetlen öntudattal, fegyvellemel és szentistváni közösségéréssel.

A magyar honvéd most ott áll az ezeréves déli határon is. Tükintés messze előrenéz, keze szíllárdan markolja a puskát...

Itthon pedig te álls őrt Tanítótésztvérem!

A határokon álló honvédtől éberséget, fáradsá- mag elviselését és halálmentő hűbátorságot; Tű- led öntudatot, fegyvelmet és közösségérzést követel most a Haza.

Öntudatot! Magyarságod kötelezettségeinek maradvékttalan vállalását, megállását és ezben való rendíthetetlen kitartást.

Fegyvelmet! Nem lételetlen szabálybetartást, nem is a másoknak való parancsolgatást, hanem magavállalt felelősséget, kötelességérteket rendszerez, pontos, hibátlan és hiánytalan teljesítését; az egyetemes magyar hazának hűséges, egész lélekkel, egész testtel, mindhárfjús baló szolgálatát.

Belet tanulókat egyéni lapjait főiskolájukra a közéleti előirányozhoz az iskola igazgatója bejelentési listákkal. (190.700/1922. sz. vkm. rend. 12. §.) — Tanácskötők beszerzése tárgyában a tanító, illetve tanítónőket június hó végéig az egyházközségi tanácsnak, mint iskolaszervező elöljárózatnak íesz. (Papji rendszár. II. része. 18. §. 63. lapa.) — Tadják a kőri papzárások által a 45.612. sz. postai befizetés/pon, személyi sürgelések bevarrása nélkül, kimutatás kíséretében iskolatankönyv. — Felsőiskolai előzetesítési íesz. (Papji rendszár. II. része. 18. §. 63. lapa.) — Tadják a kőri papzárások által a 45.612. sz. postai befizetés/pon, személyi sürgelések bevarrása nélkül, kimutatás kíséretében iskolatankönyv. — Felsőiskolai előzetesítési íesz. (Papji rendszár. II. része. 18. §. 63. lapa.) — Nyaralásjárnak az iskolatankönyv által befizetésnek.

Főtanfelügyelői rendelkezések.

1662/1941. sz. Tanítói és tanítónői lelkigyakorlatok. A Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyesület választmányának 1935. május 2-án tartott ülésében hozott határozata alapján (Katólikus Iskola 1935. május 1. szám) felhívom az esperes-tanítói kőri ehönségeket, hogy folyó évi tavaszi közgyűlésükön is vegyék fel tárgysorozatukba a tanítói lelkigyakorlat ügyét. Fent hivatkozott határozatnak megfelelőleg a tanítói kőri kebelből a folyó évben tartandó lelkigyakorlatokra kiüljenek ki tapoktat. Tanítók és tanítónők egyképen kiülhetnek. A kiküldött tanítók és tanítónők nevéit, jelzőit megkésőbbi helyüket, a gyűlés után nyomában, de legkésőbb folyó évi június 15-ig közöljék hivatalommal. Amennyiben a kőri tanítói gyűlés bármilyen okból később, vagy egyáltalán nem tartatnék meg, az illető esperes-tanítókőri ehönség megfelelő módon intézkedjék aziránt, hogy a gyűléstől függetlenül, a jelzett időre megtörténjék a lelkigyakorlatokra küldendő tagok kijelölése és az említett adatoknak közlése hivatalommal. A kiküldött tanítók és tanítónők a lelkigyakorlatra történt felvételről s esetleg egyéb tudnivalókról megfelelő időben jelentést kapnak meg. A Pius-Kollégiumban az állítólag költöget a lelkigyakorlat idejére személyenként 15 P. a pécsi Női Lelkigyakorlati Otthonban 12 P. Mind a tanítók, mind a tanítónők ellátási díjának felét a fent hivatkozott határozat értelmében az egyesület pénztára viseli. A tanítók részére a Pius-Kollégiumban, a tanítónők részére a pécsi Női Lelkigyakorlati Otthonban tartanak lelkigyakorlatok. A tanítók lelkigyakorlati június 30-án délutáni jelentkezéssel július 4-ig, a tanítónők június 26-án délutáni jelentkezéssel június 30-án reggel a szentaldózsás-sal végződésnek.

1429/1941. sz. Tanuló-leventék részvételre leventevésében. A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszterúrunk. A folyó évi április hó 21-én, 54.717/1941. V. szám alatt kelt és Megyéspispök Úr O Nagyműltóságához intézett átiratát a felügyelet alá tartozó róm. kat. elemi népiskolák igazgatóságával tudomásvetél és megbízatás végett a következőkben közlöm:

„Adott esethől kifolyóan a honvédelmi miniszteriumtól történt megállapodás alapján van szerencsém

értesíteni Nagyműltóságát, hogy tanuló-leventék lakóhelyükölről tévél leventevésükben való részvételre nem kötelezhető.

Önként is csak az iskola igazgatójának engedélyével vehetnek részt ilyen versenyeken, ha az esetleges költségeiket a szülő vagy a verseny rendezője vállalja.

1939/1941. sz. A volt cseh-szlovák államban végzett s igazolási eljárás alá nem került tanítók alkalmazása. A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszteriumnak folyó évi április 25-én, 95904/1940. VI. szám alatt, a fenti tárgyban, a komáromi tanker. kir. főigazgatóhoz intézett rendeléssel a felügyelet alá tartozó róm. kat. elemi népiskolák helyi hatóságával tudomásvetél és megbízatás végett közlöm:

Ha megérevedt állást olyan tantervvel kíván a nem állami iskolatankönyv betölténi, aki oklevéllel a volt Cseh-Szlovák államban szerzete, de a visszacsatolási idejére a tanítói pályán nem működött s ehöb kifolyólag nem esett igazolási eljárás alá és így azóta nem is történtek meg, egyébként azonban szükséges követelményeknek megfelelő, a következőképen kell eljárni.

A tanítói pótlólag már nem kell igazolási eljárás alá vonni, mivel az 6250/1939. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében az igazolás csak olyan cseh-szlovák oklevéllel bíró tanítók alkalmazásának volt az előfeltétele, akiket az 1931. évi december hó 31-ig alkalmaztak.

Áz ilyen tanítók alkalmazása előtt azonban utasítani kell, hogy a VKM. ehöki osztályától történő igazolást, mely szerint alkalmazásuk a miniszterium kifizetés nem emel.

Hasonló módon kell eljárni, ha a nem állami iskolatankönyv tartó szolgálatot teljesítő vagy hosszabb szabadságra távozó tanerő helyettesítésére akar ilyen tanítók alkalmazni.

HIREK.

Csáky Benjámin. Kővárosi iskolájában 58 éves korában meghalt. Temetése június 28-án, szerdán reggel 10 órakor a kővárosi köztemetőben tartott szentmise után volt. Halála széles körökben keltett ózámle részvétet.

Vitéz Tanczos Gyula. (tamási ró. kat. tanító, eszéki, iskolafelügyelő, iparostanácsnokai igazgató, vitézkéz járási hadnagy, stb. egyházközségek egyik kiváló tanítója folyó évi április 20-án váratlanul elhunyt. Temetése folyó évi május hó 15-én, d. u. 9 órakor volt. Tanítója általános nagy részvét mellett.

Rendes tanítói kinevezések. Czukor Antal, szentkatalini ró. kat. kántortanító, tanár. A. d. m. Imre, kopárói ró. kat. kántortanító a hird. róm. kat. iskola kántortanítói állásra végleges minőségű rendes kántortanítóká kinevezettek.

Tanítói végzettségek. Kajtaly János, mohácsi helyettes-tanítói kinevezés. Kajtaly József, váposkezősi ró. kat. helyettes-kántortanító jelen állományukhoz végleges minőségű rendes tanítóká kinevezettek. Helyettes-tanítói kinevezés. Kajtaly József, váposkezősi ró. kat. iskola kántortanítói állásra végleges minőségű rendes kántortanítóká kinevezettek.

Próbászolgálatra bocsátás. Pálma Mária, a felsőiskolai tanítónő ró. kat. iskola III. és Köbör István, a vásárosokató ró. kat. iskola II. sorozatú tanítónő általános próbászolgálatra bocsátattak.

Szerkesztéssel és kiadással felel. MAGYAR SANDOR. Kátólia Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyesület. Haladás Nyomda Részvénytársaság Pécs, Király-u. 21. sz. A nyomdár felel: Dvorszky Lőrinc igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécssegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztanátsági havi közlöny. Felolós szerkesztés: Megjelenik minden hónap elsején.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előzetési díj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Incezy Dénes-utca 9/1. (Papi Otthon), havó a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előzetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postatakaréknévtári befejező-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. június 1.

XXX. évfolyam, 6. szám.

Hinni! Engedelmeskedni! Harcolni!

A könyv élénk fűszár, akár májusi mezők messesűrű pázsitja. Cimlappján felekeletes fűszár sora, amit a „pizzó romano”-i szervezetelek dolbjuk, olyan hűtő ábrázolások, hogy minden pillanatban az hitet az ember, megelégedve megindulnak és menetelnek a könyvben gyönyörködő felé.

Piáncpiros és hősűnű betűből a címe: „Giovinezza Eroica” (Hősies Ifjúság). A felső jobb sarkában a fascio, aranyló búzáéke. Nagyszerű színhatsz és pompás őszhang már az első pillantásra is. Há! még a könyvet felapozva! Megelégedészerien natott róm tartalma.

A rövid előszó után, ami éppen csak néhány mondat, deris arcú, élénk szemű farkaskölyök, muskátások, avangardisták, pilóták és ifjú hűnyök képmása mosolygól felém: „Micsoda társ! Hatalmas szerep ama hátor olasz lelkeknek, akik hősességgelk tündették ki magukat és ezért arany-, ezüst- vagy bronzérmét kaptak.

Van köztük 6 éves apró ballia, aki roháló folyó örvényéből mentette ki testvérét, 8 éves fiú, aki égő házból, lángok közül hozott ki kis-csinnye gyermekét, 12 éves lány, aki merede sziklapartról vetette magát a tengerbe, elérőlti társa után. És az alig ifjúvá cseperedett pilóta, aki felbűsűheltelen szolgálatával részvétel testvéremetke küzdelmes harcában, hogy Krisztus keresztje diadalmasokdjék.

De ki tudná felsorolni mind öket, akik nem reitave vissza ezer veszdtyőt, által életük köcskártsátsával mentették meg ember- vagy gyermekétársaikat.

A könyv csupa kép, kis hős képe. Mellette neve, adatai, hóstette és milyen érdemjelt tüzték szívére, a bátran dobogó szíve fölé.

Tovább forgatva lapot, szemembe ölik vala, ami szívémbé markol. Sok kép helyett apró

* „Hinni! Engedelmeskedni! Harcolni!” cikkem voltaképen egy készülő nagyobb munkám címe, amelyben mind a három szót külön tárgyalom vállalkosélek és nemzeti szemponból. Jelen cikkem egy rövid kidregódt része a „Hinni” szónak vállalkosélek alapján. A két másik szó jelentőségét éppen hogy megemlítem.

A szerző.

fekezte zászló, rajta három szó: Hinni! Engedelmeskedni! Harcolni! Az adat mellé kis fekete kereszt rajzolta. Életét vesztette, hogy Életet mentsem.

Feljárja is ez a három szó írva s a tovább küzdök: gyermekek és felnőttek, öregek és fiatalok alkán is ez a három szó él, lelkekben és lángol. S mert átérik annak mély értelmét, minden vállalkosélek, nemzetépítő munkájukat siker koronázta.

És amikor a Duce akjáról hallottam e jelentőségéles három szót, érzem, nemcsak olvasó végrehez, de az egész művelt keresztény világhoz, különösen hőknek, nemzetvelőzők szólt.

Mert a mi költességünk belenevelni a ránk-bizott gyermek lelkebe a mély hitet, ami nélkül üres, tartalmatlan lesz élet, önző társa felebarátainak, minden nemesebb célelt kúszésh alkalmatlan. Tanulja meg már az iskolában, hogy a Hit fegyver, amellyel harcokkal kell és győzni fog, hogy a Hit adja meg az Élet minden szükségét és hogy a Hit lesz egykor számára az a csendes kikötő, ahová menekülhet a lelkeket pusztító vihar elől.

Ne higgye azonban a nevelő, hogy elegendő megantítani a gyermeket a Kátékizmus kérdése, hogy az hitbátlan, de lélek nélküli futja. Ellenkezőleg. A gyermek fogékony minden új benyomásra iránt, érdeklő a megismert anyag felgyógy mind szóra, élményszerileg hal rá. De csak addig időzik szívesen mellette, amíg nem válik unalmassá. Erről eszembe jut Szabó Desző gyönyörű, de egyetlenül igazmondó regénye: „Az elsodort falu”.

— A falusi iskolából kihallatszok:
— Irjátok le a „Szózatot” 100-szor. — Majd máskor az író emigy szóllatja meg a tanítót:
— Mondjátok mindnyájan egyszerre a CXIII. szóltárt.

Pérsze a végkimerülésig. És a gyermek egykedvűen írja le egyik legzsébb imánkat, előtagyá egykét a legszébb szóltaroknak, s mert tudja nagyon a dolgot, ceruzájával, táskájjával

vagy a benne található, titokban elhozott eserdep- és üvegdarabokkal, szőggel, gyönggyel meggyolva látszik. Közben nagyokat rug vagy eszp szomszédján. A bátrabbak a pad alá bújva ki-rándulást rendeznek az első padból az utolsójáig és vissza; a felénkbeleg megmérésére, a vásottabbak örömeire. És elszakadnak a szép szavak, mely értelem, s ha kikerül az Életbe, keserű szájjal gondol majd irdalmunk legszebb termekéire, hit — és erkölcs tanának legfontosabb tételeire.

Nem hitván tudásával viszi mely hitét a gyermek magával az Életbe, hanem egyes mozzanatait tanfaiságunknak, nevelésünknek, ami ki-látóbban vesztőknek nékbe. Szavak, amelyek akár csendes hegy patak kristályosze hull szomjas kis lelkére és eszörgező muzsikáját örökre hallja szívében. Elkíséri legnehezebb óráiban, könnyűve teszi testi és lelki szenvedéseit. Mert ha ez a halk muzsika nem szólalna meg kétségei óráiban, megpróbáltatások idején, mi lenne velünk?

12 éves lehettem. Apámmal az öböl egyik lan-kásán álltunk. Zsályavilágos nyári délelőtt volt. A szélid szelű olajfikeket boldogok kabócánótá-ját hozta felénk, a végtelen víz egyetlen óriási búvárvágkintt terült elénk és az ég, szigetek, hegyek rózsaszínű ködfátyol-könnyűbe bújtak. Apám kitérte karját, melyet szivott; a tenger, a zsály, meg az olajerdők illatából és lelkesen ki-állotta:

— Nézd ezt a hatalmas templomot! — Majd a virágokkal telit lankásra mutatva, folytatta: — Látod a dzseng olasz? És halod az orgona-zugást? Az erdő szöngése ez. A tenger meg halk csobogásával misére eszenet.

Majd kezét összekulcsolva, imaként röppent lelkéből a szó.

— Teremtőm, milyen nagy és hatalmas vagy Te! Mely hit eszengett ki szavaiból és alázatos engedelmesség is, amit meggyőződésből gyakorolt, mert kívánságára így folytatta: — És ha majd a fenséges templom bezárul, mi, mindnyájan az Úr engedelmes szolgái, türelemmel várjuk új tavasz jöttét, hogy kapuja újra kitáruljon előttünk.

Oly mely hatással voltak rám szavai, hogy

A Pécssegényekkel Róm. Hal. Tanfolyággyűlését által 1940. évre segélyezésesre előirányzott 1000 pengő kitalalása.

1. Tanítónő részére műtési és leányának betegsége költségeire	200 P
2. Tanító fogainak rendbehozatala költségeire	90 „
3. Tanító harmadik gyermeke születése alkalmával felmerült költségekre	80 „
4. Igazgatótanítói részére, tekintettel 8 kiskorú gyermekre	200 „
5. Tanító betegsége és gyermekeinek születése alkalmával felmerült költségekre	30 „
6. Kántortanítói felesége és két gyermeke fogainak rendbehozatala költségeire	80 „
Összesen:	680 P

A fennmaradt 320 P-nek szétosztása iránt a bizottság a máris beérkezett kérvények alapján később fog dönteni.

még most is, annyi hosszú év után, éntéknem élnemköttemben az a távoli, továbbint nyári délelőtt, amikor megtanultam türelemmel, hittel engedelmesen meghajolni a Teremtő bőles intézkedési előtt.

A mai életvezetett gyermek az engedelmes-séggel is hadilában áll. Nem csoda. Lepten-nyomon hallja, hogy ő számalomra méltó; aki együtt küzd szüleiével, nélkülöznie kell, örömlen az Élete. Ennek tudatában megfedekezik legszebb kötelességéről: az engedelmességről. Ezt azonban ne szükséges rosszként neveljük belé, amellyől irítozik és aminek csak azért tesz eleget, hogy ne büntesse. Hanem mint boldogulásának egyik legfontosabb tényezőjét. Mert aki engedel-mes, az megfellemlézt és csak fellemléztől nem-zet lehet hatalmas és boldog. Az engedelmesség legyen számára fontos, akár a Hit. Mert ha hisz és engedelmeskedik, az Élet nehézségei átmenti magát. Ha hisz és engedelmes, harcolni is köny-nyűbb lesz: Hitért, Házája, fajának és ön maga boldogulásáért.

Egy meszi, emlékezetes délutánra gondoltam, hogy a Duce jellegzetes ércéhangja esendült a viláig minden tájára, — lehet, hogy őt is az emberiség ama fenséges, de egyben legmegzább pillanatai kitérték három, nagyjelentőségű, melyen a lelkekben szántó szavai kimondásra:

— szünni nem akará nehéz órák, amikor esze-vezett okán eszala ki a vizeket medtrőlök. Ciprus, odmus és pálmafák gyökereitől fordultak ki a földből. Pompázó virágmezők semmisültek meg. Eg és Föld meghasadt és az ember sikolt-gya, jajgatva sodródott a pusztító viharban. Véresen, léptelen, nyomorultan. De mert a nagy Isten végtelenül igralmas, elcsendesített minden háborgást. És hogy eljött az este, a csend, rábó-ritotta palástját a bánós városra. Nehéz virág-illat szállt fel a völgyekből a Golgotára. A Hold lassan kúszott fel az Égre. S mert látta, hogy a csillagok gyémántkőnyűket hullatták, feje le-csuklott egy bárányfelőre, kerek képe törés-szerűen és ezüstös könnye lepergett annak: óriás-korszerű, véres homlokára sémáit, lilómszírom arcára, látogató seibe, aki mindenkinél jobban: Hitt! Engedelmeskedett és Harcolt!

Szedres. Garády Magda.

EGYESÜLETI ÉLET.

TAGDÍJZETES. Mivel előreláthatólag több esp. kar, tanító kör nem tarthatja gyűlést s így ott a tanítják szokások helyettese nem történhetik meg, az egység felosztása a tanokat, hogy tanfolyam, a gyűléstől füg-gelentül, közvetlenül a kör pénztárosokhoz frészek be.

Cecilia Egyesületi Szemle

Vezető: Kerényi János.

Könyvek és zeneművek.

Egyesületünk ismételten hangoztatott célja az egyházi zenében való önképes előmozdítása. Ehhez szükséges azonban az általános és egyve-temes zeneismeretekben való jártasság. Magától értetődik, hogy az egyházi zene nem választható el az általános zeneismeretektől, melyek minden zenei műveltség alapját képezik. Minden ének és zeneanfáttással foglalkozó pedagógus elsőrendű feladata, hogy a kor zeneirodalmával állandó kapcsolatot fenntartva vigye előbbre a magyar zene kultúra ügyét.

Ezért fontosnak számunkra kötelezőnek tartjuk, hogy tanjainkat és kártársainkat tájé-koztassuk az újjában megjelent zenepedagógiai könyvekéről, melyek elsősorban saját általános zenei önképzésünk, iskolai és karfő énektanítá-sunkat szolgálják. Ezen szempontok alapján ís-mertetjük az alábbi műveket.

Éneklő iskola címen megjelent egy vezér-könyvnek jelzett mű, mely a multhan megjelent „Énekes Abe” anyagának feldolgozását nyújtja. Nem tantervi sorrendben feldolgozott anyagköz-lés, hanem az énektanítási egyeségeinek részletes alapismeretét nyújtja. Tartalma: Rítmusok rész-lezetése és magyarázata. Dallamformák és dal-mantánítás. Szolmizálás és ábcés hangvevők. Kánon. A hangképzés módja és gyakorlatok. Hang-szerhasználat. Gyermekkar és éneklő ifjúság. Ének és kísérete.

A mű 150 oldalán csupa oly zenei önművelési anyag van felhalmozva, mely az énektanításhoz a legjobb számú minden alapot megad. Sok új ismeret, mód és eszköz megismerését adja a magyar gyermek és ifjúságnak a magyar nép-nyelven keresztül való helyes zenei neveléshez. A mű tehát az énektanítók helyes zenei tájékozó-dását és elmélyülését szolgálja. Írták: Kerényi György, Rajeczky Bertalan és Werner Alajos. A csinos kiállítású könyv ára 4.50 P.

Zene az óvodában. Bátoran írhatta volna a szerző — Kodály Zoltán —, és az elemi iskolá-ban. Nem érzem magam hivottatnak a mű méltóságára, mert nem kisebb ember, mint Székely Gyula, a világvilágonalban is kiváló tör-ténésznem, a „Magyar Nemzet” 47/1-27i szá-mában öt hasábon keresztül foglalkozik Kodály írásával. Ez keresztmetszetét adja az egész ma-gyar, főleg mégis a közép- és műveltebb osztály helytelen zenei gondolkodásának. E helytelen zenei gondolatvilág alapját sajnos az óvodában és

az iskolában kapja a gyermek s ez tölti be leg-többjét egy életen át.

Olvasuk el szeretettel Kodály füzetét többször és akkor bizonyval új tiszta magyar levegő fogja érinteni tanítói lelkünket. Megérzése és átérze-senlet lemondunk minden eddigi zenei nevelésről, melyek csak a zenei anafelbuzulást szolgálták. Jóó Tibor történésznem mondja, hogy a magyar nemzete nem lehet jaj és vér szerint beleszü-letni, csak odallani lehet és odallani kell! Ezen vállalás és a magyar műveltség alapjai az óvo-dában, iskolában kell lerakni. *Eszköze a nyelv és a dal.* Miért és mit énekeljen tehát a gyermek az óvodában és iskolában, hogy a magyarságot maradtatallanul vállalja, erre ad Kodály füzete felvilágosítást.

Erdélytől Felvidéki című gyűjtemény 2 és 3 szálamú vegyeskarokat tartalmaz igen könnyű feldolgozásban (60 mű). Falusi szempontok figyelembevételével készült a legkiválóbb zene-szerzőink tollából. Az igen szép formában meg-jelent művet készséggel ajánljuk kártársaink figyelmébe. Árs 5 P.

Kásmadár — virágás címen Péter József, is-mert gyermekkar-író 15 magyar népdalt ad 2 szálamú feldolgozásban elemi iskolai énekkar-unk részére. Könyvű és tetszős gyűjteményben.

Szeretettel ajánljuk kártársaink figyelmébe. Az itt ismertetők művek a Magyar Fórum kiadá-sában jelentek meg s itt szerethetők be. (I. Fery Oszkár-út 55., Bpest.) * * *

Közgyűléseinket az egyházmegyei tanfolyá-gesület közgyűléseivel kapcsolatosan egy egyhá-zenei szeminarium keretében az azt megelőző esztén tartjuk meg. — Meghívó külön meg.

Kántorkuruzst ez évben 12—14 napi időtar-talmat tartunk. A mult és tapasztalatai alapján aug. hó folyamán lesz a tanfolyam. Hisszük, hogy ezt is sikeresen vezethetjük le, mint a mult évi első kuruzsumokat. Számítunk arra, hogy ezt a külpolitikai események ez évben sem akadá-lyozzák meg. Erre is külön meghívó meg június hó folyamán.

Határidő-emlékeztető.

A pécssegényekkel írták, rajzfüzetek, hanggyé-füzetek és értesítőkönyvecskék rendezése az 1941/42. tanévre. A következő írták állanak rendelkezésre: négy-vonalas magyar írtákból 12 és 5 filléres, egyvonalas (dik-tandó) számalás és német írtákból 5 filléres, sima vo-nalozású 5 filléres írta is kapható, rajzfüzet 6 filléres, négyvonalú 20 filléres, perforált rajzfüzet is rendel-hető. Ára 20 fillér és hanggyézfüzet 8 filléres. Írták. Egyéb gyakorlófüzetek is kaphatók. — **Kötelező oktatás meghosszabbítása** iránt az iskola helyi hatóságához elő-terjesztés teendő s ennek döntése a kir. tanfolyagok elő-terjesztésénél. 1940.7.10/222. sz. rend. 41. és 43. §.

Középi előjáróságoknak igazgató (tanító) a tanév végén bejelenti azokat a tanfolyagokat, akikre névbe a kötelező oktatás tartamát jogorvoson meghosszabbították. 1921. évi XXX. tc. 42. §. — **Teljesen szűttelen** a gon-dozatlan tanítói árva árvahezába való felvétele iránt a kérvények a kir. tanfolyagokhoz bejuttathatók. —

Efekt tanulók egyéni lapját örzéskönyvelésre a községi előjárószobához az iskola igazgatója beértesztetni tartozik. (150.700.1922. sz. vkm. rend. 12. §.) — Tanácsadók beszerzése tárgyában a tanító, illetve tanfelügyelő felvételére való végzettség elismerésének megkövetelése, mint iskolai tanácsadók előírásaitól tesz. (Püspöki rendszab. II. része, 18. §. 63. lap.) — Tanulók a köri pénztárosok által a 44.912. sz. postai befizetőlapon személyi tárgyeknek bevételeiről közzé tett kimutatás kíséretében beküldendőek. — Fászfűszerezés dugványok nevelése tárgyában jelentéseket az 1407.1902. sz. főtanfelügyelői rendelet megjelölt a Kat. Isk. 1932. sz. postai befizetőlapján a városi k. ir. tanfelügyelői hivatalhoz június 15-ig be kell küldeni. Megfelelő ábranyomatványokat a Haladás Nyomda Rt.-nél beszerezhetők. — Nyáriújárólékok az iskolafelmenők által befizetendőek.

Főtanfelügyelői rendelkezések.

1662/1941. sz. Tanítói és tanítónői lelkigyakorlatok. A Pécseyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület választmányának 1935. május 2-án tartott üléséből hozott határozata alapján (Katolikus Iskola 1935. május 1. szám) felhívom az esperes-tanítói kör elsőnökségét, hogy folyó évi tavaszi kövességükön is vegyék fel tárgyszorukatba a tanítói gyakorlatokat ügyfélként hivatalozott határozatának megfelelőleg a tanítói kör keltebelől a folyó évi rend tartandó lelki gyakorlatokra küldjenek ki tagokat. Tanítók és tanítónők egyképpen küldhetők. A kiküldött tanítók és tanítónők nevét, jelevezé megküldési helyüket, a gyűlés után nyomban, de legkésőbb folyó évi június 15-ig közzé kell hivatalommal. Amennyiben a kör tanítói gyűlés bármilyen okból később, vagy egyáltalán nem tartattnék meg, az illető esperes-tanítókör elsőnökség megfelelő módon intézkedjék aziránt, hogy a gyűléstől függetlenül, a jelzett időre megtörténjen a lelki gyakorlatokra küldendő tagok kijelölése s az említett adatoknak közlése hivatalommal. A kiküldött tanítók és tanítónők a lelki gyakorlatra történő felvételről s esetleg egyéb tudnivalókról megfelelő időben értesítést kapnak. A Pius-Kollégiumban az ellátási költség a lelki gyakorlat idejére személyenként 15 P., a pécsi Női Leleki gyakorlatos Otthonban 12 P. Mind a tanítók, mind a tanítónők ellátási díjának felét a fent hivatkozott határozat értelmében az egyesület pénztára viseli. A tanítók részére a Pius-Kollégiumban, a tanítónők részére a pécsi Női Leleki gyakorlatos Otthonban tartanak lelki gyakorlatokat. A tanítók lelki gyakorlati június 30-án délutáni jelentéssel június 4-ig, a tanítónőkét június 26-án délutáni jelentéssel június 30-án reggel a szentáldozással végezték.

1429/1941. sz. Tanuló-leveleket részvételre levontességen. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium folyó évi április hó 21-én, 54.717/1941. V. szám alatt kelt és Megyeispüspök Úr Ó. Nagymegelőzőhöz intézett átiratát a felügyeletem alá tartozó róm. kat. elemi népiskolák igazgatóságaival tudomással és mihez tartás végett a következőkben közlöm:

„Adott esztől kifolyóan a honvédelmi miniszteriummal létrejött megállapodás alapján van szerencsém

értesíteni Nagymegelőzőhöz, hogy tanuló-leveleket lakóhelyükhöz fölvi levontességenek való részvételre nem kötelezhetők.

Önként is csak az iskola igazgatójának engedélyével vehetnek részt ilyen versenyeken, ha az esetleges költségeket a szülő vagy a verseny rendezőse vállalja.

1939/1941. sz. A volt cseh-szlovák államban végzett s igazolási eljárás alá nem került tanítók alkalmazása. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak folyó évi április 25-én, 95904/1940. VI. szám alatt, a fenti tárgyban, a kormányzó tanker. kir. főigazgatóhoz intézett rendeletet a felügyeletem alá tartozó róm. kat. elemi népiskolák helyi hatóságával tudomással és mihez tartás végett közlöm:

„Ha megéredestül állást olyan tantervvel kíván a nem állami iskolafenntartó befűelni, aki oklevelét a volt Cseh-Szlovák államban szerzete, de a visszacsatolás idejére a tanítói pályán nem működött s ehhez kifolyóan nem esett igazolási eljárás alá és így igazolása nem is történhetett meg, egyébként azonban a szükséges követelményeknek megjelöl. a következőképpen kell eljárni:

A tanítói pályán már nem kell igazolási eljárás alá vonni, mivel az 5250/1939. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében az igazolás csak olyan cseh-szlovák oklevelű bírói tanítói alkalmazásának meg, az előfeltételek akitől az 1931. évi december hó 21-ig alkalmaztak.

Az ilyen tanítói alkalmazása előtt azonban utasítani kell, hogy a VKM. című okmányait körjen igazolási melv szerinti alkalmazás ellen a miniszterium kitöltést nem emel.

Hasonló módon kell eljárni, ha a nem állami iskolafenntartó katolikus szolgálatból feltesztő vagy hosszabb szabadságra távozó tanár helyettesítésére akar ilyen tanítói alkalmazni.

HIREK.

Osáky Benjámin, kövességszőlési plébános 58 éves korában meghalt. Temetése május 28-án, szerdán reggel 10 órakor a kövességszőlési templomban tartott szentmise után volt. Halála széles körben keltett szörnye részvédt.

Vitéz Tímeusz Gyula, tanári róm. kat. tanító, eszteromi katolikus iskolafelügyelő, iparostanoncsikolai igazgató, vitézk. járási hadnagyja, stb. egyházmegyei egyik kiváltó tanúja folyó évi április 29-én váratlanul elhunyt. Temetése folyó évi május hó 13-án, d. u. 3 órakor volt Tanisiban általános nagy részvét mellett.

Rendes tanítók kinevezések. Czukor Antal, szentkatalinai róm. kat. kántori tanító a tornási és a d. ó. á. iskola, korpádi róm. kat. kántori tanító a hirdi róm. kat. iskola kántoritanítói állásba végleges minőségű rendes kántoritanítókra kinevezettek.

Tanítói végzettségek. Balajthy Irma, mohácsi helyettes-tanító és Matisa József, kaposzekei róm. kat. helyettes-kántoritanító jelen állomáshelyükön végleges minőségű rendes tanítókra kinevezettek. **Helyettes-tanítók kinevezés.** Kallay Ferenc, bikali róm. kat. próbuszolgálatos kántoritanító helyettes-kántoritanítóba kinevezetett. **Próbuszolgálatra beosztás.** Pálmai Mária, a szentmártoni róm. kat. iskola III., és Kóbor István, a vásárosfontányi róm. kat. iskola II. sorszámu tanítói állás-próbuszolgálatra bocsátottak.

Szerkesztésért és kiadásiért felel: **MAGYAR SANDOR.** Kiadó a Pécseyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Haladás Nyomda Részvénytársaság Pécs, Király-u. 21. sz. A nyomdárért felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztudományi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előzetési díj 1941. évre 3 pengő.

Tagdíj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Incegy Dénestető 91. (Papi Ottó), hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, hírdetés és reklámújság is küldendő. Az előzetési és tagsági díjak a 44.612. sz. postabeküldőképzőirati befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. június 1.

XXX. évfolyam, 6. szám.

Hinni! Engedelmeskedni! Harcolni!

A könyv élen fűszinű, akár májusi mezők meséséről pártfája. Cimláján fekeleges fűk folyékony, olyan líra, ábrázolva, hogy minden pillanában azt hiszi ember, megelvedve megindulnak és menetelnek a könyvben gyönyörködő felé.

Piapaesros (Hősünk betűköl) a címe: „Giovinezza Eroica” (Mészes Ifjúság). A felső jobb sarkában a fascio, aranyló öszáveg. Nagy-szerű színház és pompás búzameg már az első pillantásra is. Hát még a könyvet felpozíval! Meglepésszerűen ható rím tartalma.

A rövid előző után, ami éppen csak néhány mondat, derős arca, élen szemű farkaskölyök, muskátliék, avangardisták, pilóták és ifjú hányók képmása mosolygott felem. — Micsoda háró! Hatalmas serege ama hátor olasz lelkeknek, akik hősiességükkel tinteiték ki magukat és ezért arany-, ezüst- vagy bronzéremt kaptak.

Van köztük 6 éves apró ballila, aki rohanó folyó árnyékából mentette ki testvérét, 8 éves fiút, aki égő házból, lángok közül hozott ki kicsinyke gyermeket, 12 éves lány, aki merede sziklapártól vette magát a tengerbe, elmerült testvérétől. És az alig ifjúvá espedett pilóta, aki felbeszélhetetlen szolgálatával részvét testvérmerte küzdelmes harcában, hogy Krisztus keresztjé díjazhatókadjék.

De ki tudná felsorolni mind őket, akik nem rettenne vissza ezer vesztőlét, fiatal életük kockázatával mentették meg ember- vagy gyermektársukat.

A könyv csupa kép, kis hős kép. Mellette neve, adatai, hóstette és milyen érdemjelt tüztek szíve, a bátran dobogó szíve föl.

Tovább forgatva lapot, szembe öllik valami, ami szívebe markol. Sok kép helyett apró

„Hinni! Engedelmeskedni! Harcolni!” cikkem voltaképpen egy készülő nagyobb munkám címe, amelynél mind a három szót külön tárgyalom vállalkozási és nemzeti szempontból. Jelen cikkem egy rövid kiragvott része a „Hinni” szónak vállalkozási alapon. A két másik szó jelentőségét éppen hogy megemlítem.

A szerző.

felete zászli, rajta három szó: Hinni! Engedelmeskedni! Harcolni! Az adat mellé a kis fekete kereszt rajzolja. Elétét vesztette, hogy Elélet menten.

Feljárja is ez a három szó írva s a tovább közlők: gyermekek és felnőttek, öregek és fiatalok ajkán is ez a három szó él, leküldik és lángol. S mert azért annak mély értelmét, minden vállalkozásukat, nemzetépítő munkájukat siker koronázza.

És amikor a Duce ajkáról hallottam e jelentőségű három szót, érzem, nemcsak olasz testvéreim, de az egész művelt keresztény világhoz, különösen honánk, nemzetvelelőkhöz szől.

Mert a mi kötelességünk belenevelni a ránk-bizott gyermek lelkebe a mély hitet, ami nélkül üres, tartalmatlan lesz élete, önző térsz felebarátaimnak, minden nemesebb célelt közűdséhez alkalmainak. Tanulja meg már az iskolában, hogy a Hit fegyver, amellyel harcálnia kell és győzni fog, hogy a Hit adja meg az Élet minden szépségét és hogy a Hit lesz egyike számára az a csendes kikötő, ahová menekülhet a lelkeket pusztító vihar elől.

Nem hiány azonban a nevelés, hogy elegendő megfánitani a gyermeket a Katekizmus kérdéseire, hogy azt hibátlanul, de lélek nélkül futja. Ellenkezőleg. A gyermek fogékony minden új benyomás iránt, érdeklí a megismert anyag, felgyel minden szóra, élményszerűleg hat rá. De csak addig idézik szívében mellette, amíg nem válik unalmassá. Errel szembe jut Szabó Deszö gyönyörű, de egyetlenül igazmondó regénye: „Az elsodort fah”.

— A falusi iskolából kiballantzik:

— Irjátok le a „Szózatot” 100-szor. — Majd máskor az író egy szólatlaga meg a tanítót:

— Mondjátok mindnyáján egyszerre a CXIII. szólatrt.

Persze a végkimerülésig. És a gyermek egykedvűen írja le egyik legszebb imánkat, előtagyaty egyiké a legszebb szólatrónak, s mert unja nagyon a dolgot, ceruzájával, tászkájával

HIREK.

Kerületi esperesi és tanfelügyelői kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagymellőssége az értényi esperesi kerületi esperesévé és tanfelügyelőjévé *Kecskés Károly*, magyórányi plébánost kinevezte. Plébánosi kinevezések. Megyés Püspök Úr Ó Nagymellőssége *Szeitz András* pári adminisztrátor pári, *Szigethy László*, pécsi székességi házi karkapitány alsómosodái és *Szigethy Béla*, pécsi tanítóképző-intézet hitanárt pincchelyi plébánossá kinevezte.

Igazgatótanítói cím adományozása. Megyés Püspök Úr Ó Nagymellőssége *Molnár Ilona* tolnai tanítónőnek 30 éves dícséretre méltó tanítónői működése és példatadó magatartása elismeréséért, az elemi isk. igazgatótanítói címet adományozta.

Egyházmegyei hírek. Megyés Püspök Úr Ó Nagymellőssége a pécsi egyházmegyében az alábbi személyi változásokat eszközölte: *Dr. Kovács János* pécsi (Agoston-téri plébánia) segédlelkész pécsi karkapitánna, *Péngy Sándor* dunaföldvári segédlelkész Berkesdre vikáriussá nevezte ki. Athelyezte segédlelkéssé minőségben *Cserősn Ernő* alsómosodái adminisztrátor Meccskallára, *Lukács István* Tolnárról Pécsre az Agoston-téri plébániára, *Tasnádi Józsefet* Bátaszékről Tolnára, *Agoston János* ugyancsak Bátaszékről Nagykönyiba, *Budavári Lászlót* Moszgoról és *Herincs Pált* Püspökszentlászól Bátaszékre, *Müller Józsefet* Babaréről Mozsgorára, *Tóth Józsefet* Szakszról Sásdra, *Hirling Lászlót* Berkesdről Babarera, *Margcz Elemért* Sásdról Dunaföldvárra, *Pohly Jánost* Bükkösről Püspökudászra, *Soós Zoltánt* Bakócsról Vajszlóra, *Horváth Józsefet* Magyarkezdésből Bakócsra, *Lócs Istánt* Vajszlóról Magyarkezdésre, *Müller János* Himesházáról Beremendre, *Szirt Istánt* Szabolcskenyiről Deesre és *Szirony Lajos* Deesről Szabolcskenyirőlyra helyezte át. Az újtímések közül *Inhof Józsefet* Pakstra, *Kaufmann Ferencet* Püspökszentlászótre, *Kovács Józsefet* Bükkösdre és *Dévényi Andrást* Himesházára küldötte ki segédlelkésznek.

Riedlinger Dezső, pápai kamarás, majsi esperes-plébános f. évi május hó 31-én elhunyt. Június 3-án Majson helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett.

Palkó József, pincchelyi plébános f. évi június hó 1-én elhunyt. Pincchelyen helyezték örök nyugovóra nagy részvét mellett.

Tanítói véglegesítések. *Jéki Antal*, csikóskötői róm. kat. helyettes-kántortanító, *Kishonti József*, eszlegrőseinyi róm. kat. helyettes-kántortanító és *Miklós József*, magócsi róm. kat. helyettes-tanító az egyházmegyei hatóság végleges minőségű rendes tanítókká kinevezte.

Helyettes-tanítói kinevezés. *Bojár Angela*, lipői róm. kat. próbaszolgálatos tanítónő az egyházmegyei hatóság helyettes-tanítónővé kinevezte.

A Julián Iskolaegyesület Keszás József geresdi és **Krémer Antal** hercegtóttói róm. kat. tanítók egyenként 50—50 P jutalomban részesítette, míg **Horváth Ferenc** geresdi, **Lutz Ferenc** faze-kashodai, **Köszegi Lajos** püspökbalta, **Lörinc József** hegyhátmárcói, **Németh Lajos** szalántai és **Prenek József** magyarbólyi róm. kat. tanítók elismerő oklevélrel tüntette ki a magyar nyelv eremdménye tanításáért. A tanulók közül **Hohmann János**, hercegtóttói róm. kat. elemi iskolai VI. osztályú tanuló 10 P-vel jutalmazta meg az egyesület a magyar nyelv tanuláshoz tanusított szorgalmáért.

IRODALOM.

Magyar Tanítók Évkönyve 1941/42. évre. Szerkesztette: **Bene Lajos.** Az idén gazdag tartalommal, eszt. kiállításban jelent meg ez az évkönyv, melyet a tanítói kar régóta jól ismer. Kimerítően foglalkozik a tanítók jogaival és kötelességeivel. Behatóan tárgyalja az iskolák vezetését, igazgatását s tájékoztatást nyújt a különböző előírásokról. A szerkesztő tekintettel volt a vizs-zacsatolt dolgozók tanulásra s az évkönyvben ezáltal igen nagy anyagot dolgozott fel, hogy az iródi ügykezelést kezdve az összes teendőkét ismerthesse. Közli a vizs-zacsatolt keleti és erdélyi szerk. tanítóinak névjegyzékét. Az évkönyv Dante kiadásában jelent meg. — Ára 5.— pengő.

„Szülői értekezletek és a szülői látogatás” cím alatt összegyűjtött mű jelent meg **Bene Lajos** szerkesztésében. A szerkesztő nagy gyakorlati értekel nyújt a tájékoztatást arról, miképen kell a szülői értekezleteket megszervezni és hogyan kell azokat vezetni. Ugyancsak kimerítően tárgyalja a szülői látogatásának kérdését is, hogy a látogatásoknak értékük legyen a tanítás és a nevelés számára. Ezenkívül sok kész előadást tartalmaz a szülői értekezleteken tartandó előadásokra. A má 10 nyomtatott le. terjedelemben jelent meg. Dante kiadása. Ára 3.— pengő.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécseyházmegyei Róm. Kat. Tanfelügyelői. Hatáladás Nyomdarárvényntársaság, Kiszé, Király-utca 21. sz. A nyomdát leírte: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

Rendeljen Haladás fadóboz névjegyeit!

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztatásügyi havi közlöny. Felföldös szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő.
Szerkesztőség: Pécs, Inczedy Dénes-utca 9/1, (Papi Otthon), hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 4-6.5/12. sz. postaközlönyben tárgyalt befejező közzétételéig.

Pécs, 1941. július-augusztus. **XXX. évfolyam. 7-8. szám.**

A magyar feltámadás után.

Írta: BARABÁS ANDRÁS

Ádott magyar Délvidék!

Elmerengés a nagy bácskai rónán, amerre dicsh. honvédségünk a magyar feltámadás útját egyengetti. A dunántúli, dombsíki lélek szomjúság szíjja magába a szokatlan tájak újszerűségének zamatot izeit. Petőfi szülőföldjének táján még nagy a gyümölcsök kultúra. Lefelé, Szabadkáj csupa homoki szőlő. Arrább a végtelen bízavetések, míg a Ferenc-esatornán túl a kender veszi át a földkultúrában a főlényt.

A Kis-Kunságban az ősi kun-magyar az egyeduralkodó. A Tisza vonalán, valamint az ezzel párhuzamosan haladó Szabadka—Topolya—Kis-hegyes—Bécsföldvár—Temesin—Ujvidék—vonalon még följelében van a magyarság, de ettől nyugatra már kisebbségben maradt. A trianoni határ inensőség megsejfént fekvő Bécsalmásán, Kátymányon, Garán már a németiség nagy erősségében s a bunyevokok élérik a magyarok számát, hogy actán a Ferenc-esatornán túl ez mindinkább eltörlőpüljön a németiség, bunyevocszerbség nagy, siki terengében.

... Vagyis érzelmek lepik el a merengő lelket. Gondolatok űzik, kergetik egymást... Nagy Lajos és Hollós Mátyás hatalma a szerbség hazáját jórészt a nagy uralma alá hajtotta, hogy így önya a magyar medence déli bejáratát a félhold ellen. A Kiszével bejött 50.000 szerb még nem látszott veszélyesnek a magyarságra. Mohács óta azonban állandón gyengült a magyar hegemonia, a Csernoevics Arzen püspökkel a Száva balpartjára menekült 36.000 család 180—200 ezer fónyi szerbjeit I. Lipót már a magyarok ellen használtta fel, s a török költés után nem tudott akkor a szerb mellett német érrel kellet megkísérlet kitérni az erőt, melyet a szisvics bácskai föld megkötött. ... S jött Trianon. Az elűzött, vagy már futni sem képes szegény magyarság

helyébe és mellé újból jött a délszláv elem. Jött északra, tőlünk Baranyából és Észak-Bácskából. Jött délről, az angyarutólektől. A bácskai fekete humusz betelepítették a dobrovoljácok... a csetnikék...

Szegény magyar Délvidék!

*
... Űtött az ára és elhangzott a hadír száva. A magyar honvédség megindult, immár negyedszer. Vírágóasárnap hagyttuk el otthonunkat s a Hátsóvet már kétszeresen innepeltelték a nemzet. Azon a napon, amelyen a szidők a megölt Istenfiát nemény közikútába vástí sirba tették, hogy onnét ki ne szabadulhasson. — Nagyponteken dűbörögtek keresztül a magyar harcokétek a szerbek földbejárt beton-erődítményein, melyeket a magyarok sirjának szántak, — s harcolnap, amikor a Mezőfalvi dicsőséges feltámadást innepeltük, a magyar hada feltámadásának ezáltal kijelölt átszakaszt már megtette a honvédség. ... És mire a hadír 74. születésnapját innepeltük, a dobrovoljácok, a csetnikék magyar nérel magyarrá szentelt hajlékait és dűs földjeit megcsallta a székyel-ivadéknék, Andrásfalva, Hadikfalva, Istenségs népe...

... Az emlékezés száva szől itt köze sok egyházmegyei tanító lelkeben... 1917 augusztus 5... A pécsi 19-es honvédek véres ütközete Radautz alatt... Felszabadítottuk Andrásfalvát, Hadikfalvát s Istenségs középig jutottunk, a templomig, melynek tornyából napokig tűt benéinket az oroszok géppuskája... Hadikfalva pusztítólomdsárról indultunk el a bevezetőcséki béke után a déli hadszíntér felé. Azt hitták, tovább is osztrák uralom alatt hagyjuk ott magyar testvéreinket, ahol a „nádfalvi veszedelmek” óta 200 ény laktak. De 6k kibirták a 20 éves román elnyomást is. Lefeljebb még inkább megéződtek — és elnyomva szaporodtak.

Huszonegy éve hagyttak ott őket. És most a Délvidéket kellett visszaszerelnünk, hogy újból beléjük találjunk régi honunkban. Be kell itt töltenünk azt az irt, melyt legatlantombosabb ellenségünk hagyttak itt. Pótolniuk kell azt a magyar vért, melyet évszázadok óta vesztett el nyugaton védő magyar a kelet elleni küzdelmeiben.

Minden reményünk megoon arra, hogy a 13.000 székely-utód meg fog felelni hivatásának. Szótárságukkal, edzetségükkel, sorgalmukkal, saporaságukkal, nagyob és nagyobb területeknek fognak elhódítani a munka honfoglalása révén a mi Délvidékeinkön. A „csángó” székely tájszó s kóborlót, tekergett jébet. Maguk sem gondolták, hogy ekkorát kell kóborolniuk, hogy valóra vüljék kétségbeesett, panaszszóvak:

Halljuk, még áll Magyarország,
Istenem, csak Te is megáldd!
Hogy rajtuk könyörüljenek,
ólveszni ne engedjenek.

*

Még nem mondhatunk ament rövid elmélkedésünkben. Még tovább kell mennünk egy gondolatlat, egy súlyos feladat gondolatlatára. Tizenháromezer fájni friss magyar vér nem fogja magyarrá tenni a szép Délvidéket. Es ha a betelepítés folytatódik, s ha mind a kétmilliónyi idegenen elő magyart hazahozuk is, az sem fogja fajmagyarrá tenni széles e hazát, ha a

az itthoni magyarság nem szaporodik. Küldünk ki ezt katolikus magyar tanítókat! Küldünk szüntelen járul- és odösszeret: Magyarok szaporodjatok!

A nyolcosztályú népiskola addig a korig teszi mindennapi tanterületéül a lenedő magyar anyát, amíg abba a korba érnek, amelyben ma már férjhez szoktak menni igen sok helyen. A tan-közeleztetésnek új formáiban való teljesítése alkalmat ad nekünk, hogy a magyar leányokat ügyesülően házasságuk későbbig kézben tartssuk és nevelljük. Használjuk föl az adottságokat! Ne tétovázunk és ne keressünk új eszközöket, csodamódszereket! Egyéni módszere van minden nevelőnek, melyet legtöbbször egyes nevelőjehez is kell még alkalmaznia.

Az egyke lényegében vallás-erkölcsi kérdés. Habár úgy látszik, hogy a kultúra elemzése a szaporodásnak és azt a történelmi tapasztalatot adják elénk, hogy a termékeny nép helyét a szaporodó és erősítő nép foglalja el, de viszont nincs arra példa a világtörténelemben, hogy egy erkölcsös és ennek feltöltésén szaporó nép kipusztult volna. Csak az a kultúra öli meg a népet, amely ellenkezik Isten akaratával! Amely letér a természeti és isteni törvények, föleg a tiszta erkölcs útjáról.

Igy nézzük a magyarság feltámasztásának útját! Tegye meg mindenki kötelességét és élni fog a magyart!

A vetítőgép az iskola és népművelés szolgálatában.

A sok tanítészkoző között talán egyikéért sem folyt annyira harc, mint a filmért. Ez a hatalmas népszerűszoztató és pénzkereső eszköze egy emberöltő alatt meghódította az egész világot (Gesztzi): A film ma és holnap). Rövid előadásomban az elméleti küzdelmet már lezártam tartom, inkább a szerzett tapasztalatok és élmények érveit akarom felszoztakoztatni.

Minden filmzés alapja iskolai és népművelő oktatásban a régi belcselési szabályon nyugszik: az érkezőzervek után gazdagodnak a lélek, művelődik minden gondolkodás.

Általánosans szélesgészhető: sok volt a szó! A szóozón után felkooztott igényekkel feltettek a legálább látóvalokot kíván a tömeg. Ezért a vérmes vágódás napj események ismerete után, ezért a sóvárgó kívánás az egyének legitimebb sora irtán. A számtalan szenzió szenzió-éhsessé tette népnéket. A film népt tartom szem előtt különösképpen. A filu, most még az álló-film is, a szenzió erejével bír, különösen fajarja népnéket szemében. Látni, megragadni akarla szinte az élet eseményét. Csakésképpen láncolatát ábrán magán előtt felvonultatni, mert a pusztá szónak ninesen már fogékonyasága apró-cseprő

köznapj és világtörténekek által felesigazott lekében. Letagadhatatlan hatalmas igény, hogy kövételét ne mondjak, léptel fél minden elmélettel s beszéddel szemben: eseménysoztatot végigélni, szinte láthatóan érezni.

Ezt a tényét és el nem hanyagoltató igényt vette észre elsősorban a pénzvilág minden tényezője, s ma már milliókat harásolnak össze egyegy film lepergetésével. Végzetes és súlyos tévedés lenne, ha éppen a keresztény világgézzel bírók hanyagolnák el ezt a nagyjelentőségű eszközt az oktatás és ismeretközés nemes munkájában. Száradattunkkal kifárasztott népnéket figyelmét tudók ezáltal újra felkelteni és lekötni. Tízláz nélkül megállaptható: szomorú s talán már végzetes meglátszatok kövételük el már eddig is. Tömegeket fanatizál filmjeivel az ellentábor, vagy legalább is a hitközömbös pénztróztók világa. Tessék csak végignézni fővárosunk, városaink, nagyob községeink utcáit: honnan hómögyplyó mint szenzió-ittas bódult folyam a sokaság?! Mintha mindene meg volna egyszerre: éhséget és lelkiismeret feljuttított mert rázdult eseményi zomjás lelkivilágára a szín és hang lebilineselő élménye. Ritkán hagyja el

templomainkat, népművelő előadásainkat ilyen népszerű! Nem mintha az isteni titkok hatóereje csökkönné volna, vagy iskoláink tudományra szegényes lenne, hanem inkább s egyedül a nagy igazságok hiányosa, a kor igényeinek meg nem felelő szemléltetése az oka részben annak az el-távoldulásnak, mely napról-napra növekszik. A ma emberöltő távol áll a hit és a keresztény világgézzel minden eszméjének magával ragadó, lelékelmármókö élménye.

Elméleti eszmeafeltámasztomatosam törekszem 6 évi tapasztalataimmal igazolni. Bátran szélesgészhetjük, ha valakinek, akkor a falu népének kell élményét tenni minden elvont igazságot, amennyiben ez lehetséges. A filmek iskolában és előadások csupán csak annyiban van és lehet jó-sultsága, amennyiben a tövelesőt közel hozza, az elérhetően láthatóvá teszi, a megközelíthetetlen valóságá várszóla. „A film egymásután pergő képek útján a valóságot tudja elhitetni a nézővel. Az egymásután következő millió és millió kis képköpa az életben látott nagyságban a vásznona vetítve, elhiteti a nézővel, hogy a filmen folyó események, ténjait, műveletét, maga is a valóságban látja.” (Gesztzi): A film ma és holnap).

Beszédsoztározatunk csak egy sikma moznoknak: míg a filmes előadások a szemem keresztül az egész embert foglalkoztatják. Gondolok itt elsősorban az álló filmes előadásokra, melyek terén tapasztalattal rendelkezem. Talán szerénytelenül egygű nélkül felsorohtok néhány esetet, melyek eseményt igazunk mellett szótnak.

100 Wattos géggel ellátott vetítőgépemmel álok a zsúfolt teremben. A filmszalag tárgya: A Szentföld. Nyugodtan állhatom: az Izéret földjének varázsa meghódítja a szíveket. Amiről előző észerszer hallottak iskolában s azon kívül, azt most szinte kézzelfoghatólag látják. Járnak velük Betlehem mezőin, letérlekednek a látképen a szülemelési templom eszébe, letérlekednek a látképen a nárszék felé, kúthoz, fölmennek az Úrral Jeruzsálembe, hol könyves szemmel szemlélik az Úr szenvedését s halálát. A zentsír, az Olajfák hegye, a Golgota mindmegannyi lenyűgöző élmény. Az élmény valóságát meghatóiban nem bizonyíthatóvá válna senki, mint mikor előadás után botra támaszkodó öregeim áll mellém: „Közönjék szépen, Káplán Úr, hogy megmutatta Jézus szülőföldjét. Már oly öreg vagyok s oly nagyon örülök, hogy ezt is láthattam, mielőtt meghalok.”

Másik tét estén „Róma” c. film van műsozom. Nem katolikusok is elfuttek, pedig még csak a második alkalommal volt filmes est. Elvonul a nézők előtt a pogány ókori Róma, hogy minden romnak régiségét s szépségét a hatalmas Szent Péter templom kupolája mutja fölül. A gyermeksozreg ajkán felzendül a pápai himnusz, mikor a Vatikánba lépünk s mindenki magával ragad a valóság: mert az egész terem zúgja: Tartsd meg Isten szent Átyánkat!

Közélettel a nagyhét. „Golgota” címen színes filmet mutatok be. Oly művészi képek s mégis népszerűiek. Egyik-másik mellet szorult néző hangosan felzokog, mikor látja a keresztjét. Vajjon kinédozó Úrvőzítőt s hallják a keresztjeit az új. A Góndeseden bolintának mellettem, hiszen udászú-földtők közlemben; a terem kiesiny, tét hidegben levőve ablak-ajtó s nem fázik senki s nem tágit élmény az ajtóból, az iskola folyosójáról. Igen, élmény ez, soha nem felejtendő élmény ez számunkra. Egész beszédökülus nem hatott volna: lény! Befelezésekor a plébános úr adóz elismeréssel: „Ez felért egy kis lelkigyakorlatlalt.”

Hivatásomnál fogva természetesen főleg vallási filmeket pergettem. A katolikus iskola azonban a tudás tárháza. És ha valamivel, a filmezessel tágítható a látókör az ismeretek minden ágában. Másik alkalommal „Mit vesztettünk Trianonban” c. hazafias film van szoron. S mikor megpillantják Erdélyország eragadó szépségét, hegyeit, csillogó tengerszemeit, betekinthetnek a hányak gondolatárába, szinte felsír a szívük: „Vagy a veszteség! De a tudattal gyullad lelkükben a szent láng; visszaszeressék... hiszünk a feltámaszt esodásában!” — Elmitthem még az eucharisztikus érbe való bekapesodódsunkat: „A karthágói euch. kongresszus!” a film címe. Az egész sokaság velem utazik s átéli az afrikai vértanuk vértől párolog földrésznek diadalmas világát. Szent Ágoston 1500 éves halálának évfordulója a párhuzam Szent István király 900 éves jubileumával. A végén mondatkodik: Ha nem is mehetünk Budapestre, 40 jelentkezett, akkor majd a Tisztelező Úr azt is megmutatja s jobban látjuk, mint akik ott lesznek.

Igen, világrészeket és országokat járunk keresztül-késsz, hajón, vonaton, léghajóval, gépkocsikon. Barlangok rejtekében bolyongtunk; le-szótnak esodlatoson esillogó sóbányák s aranybányák mélyiségeibe; hit és tudás több ágának szövevényes titkait szemléltük; észerszer hallott gyermekesek valóságá váltak előltűnk; a világs esodái utazási költség nélkül felvonultak előltűnk... Események, élettörténekek zajlottak valóság áttéssel. Felejtéhetetlen emlékké vált minden képköpa. A színek árnyalataiban még számtalan ember felbukkannak a nézők lelkizeme előtt s újra meg újra fölelevenedik minden részlete. Újra élményé válik: s van-e maradandóbb a lélekében, mint az élmény, az átélt valóság... van-e, ami jobban belemélyed s jobban szántunká lesz, mint amit élvezünk, gyönyörűség-gézt sajátítottunk el? Megfeleltéhetetlen tény ma már mindenki előtt: tömegeket von, embererdőt sodor magával a film valóság: így tényleg az idő szava... Csak mi is értjük meg, használjuk, hogy Isten építő, nemestítő, szentelő szava legyen belőle, általa...

Igazán esekély öszlégekkel lehet ma már beszerzeni legálább állófilmhez való készleket,

65.487. számú postakärképztári csekszámlájára átutalni.

(5) A jelen szakasz (3) bekezdése értelmében az intézet fenntartója levont beszedési betegsegjegyzési járulékokat a fenntartó köteles anyagi felelősség terhe mellett az illetmény kifizetését követő nyolc nap alatt, a természetbeni járandóságok után beszedett juttatások minden hónap nyolcadik napjáig a Nyugdíjintézet postakärképztári csekszámlájára befizetni. A kisdödványtértesi és gyermekmenedékházi alkalmazottakólételegsegjegyzési járulékokat a Nem Állami Tanszemélyzet Országos Nyugdíjintézeté" elevenezési 65.050. számú postakärképztári csekszámlájára, a többi intézet alkalmazottaitól beszedett betegsegjegyzési járulékok pedig a jelen szakasz (4) bekezdésében megnevezett Országos Nyugdíjintézeté" elevenezési 65.381. számú postakärképztári csekszámlájára kell befizetni. A betegsegjegyzési járulékok az iskola (övöda, stb.) nyugdíjintézetéi járulékokat együtt ugyanazon postakärképztári befizetési lappal fizethetők be, mert ezek a Nyugdíjintézetek együttes kezelnek.

(6) A jelen rendelet 5. §-a (2), illetve (4) bekezdés alapján kitölti pénzügyi és pénzügyi intézet fenntartója részéről a Nyugdíjintézethez az előző bekezdésben megállapított határidőn belül be nem szolgáltatott betegsegjegyzési járulóki biztosítására és befizetésére, valamint a betegsegjegyzési járulékok beszedésére beszolgáltatásra esetében újra az intézet fenntartóját terhelő késedelmi kamatokra a közadók kezelésére vonatkozó rendelkezések irányadók.

§.

Az OTBA igényközpontú igazolványt és a nyilvántartási lapokat a m. kir. belügyminiszter, illetőleg a vallás- és közoktatásiügyi miniszter számvégszég állítja ki arra az alkalmazottakra néve, akiknek betegsegjegyzési járuléka az intézet fenntartója vonja le és fizeti a Nyugdíjintézetnek a 3. §. (5) bekezdésében megjelölt csekszámlájára. Az előbb említett számvégszéghez hírnak a 9.000/1938. M. E. számú rendelet 1. cikkének az értelmében 4.080/1940. M. E. számú rendelet szerint a hivatalfőnököket és a számfőnököket terhelő összes egyéb feladatokra is, 9.000/1938. M. E. számú rendelet 4. §-ának (2) bekezdése, a 10. §-ának (8) bekezdése, a 16. §-a, 17. §-a, 18. §-ának (2), (3), (4), (5) és (10) bekezdése, 20. §-a, 4.080/1940. M. E. számú rendelet 1. §-ának c) pontja.)

§.

(1) Az intézet fenntartója a 9.140/1940. M. E. számú rendelet csekszámláján, illetőleg új alkalmazottak esetén az alkalmazottaktól származó tizenöt nap alatt köteles a Nyugdíjintézetnek a kötelezően tartozó mindegyik alkalmazottjára a betegsegjegyzési járulékat a jelen rendelet 3. §-ának (3) bekezdése szerint levont (beszedni) tartozók, a vallás- és közoktatási miniszter, illetve a belügyminiszter, illetve az övödnékre és gyermekmenedékház vezetőknékre néve a belügyminiszter számvégszégét bejelenteni. E célra a jelen rendelethez csatolt minta szerint egységes nyomtatványt rendelkezésünkre állítottunk. A nyomtatványokat az érdekelt fenntartókat — igénylésük alapján — az említett illetékes számvégszég látják el. A nyomtatványt (kimutatást) az érdekelt alkalmazott köteles kitölteni és az intézet fenntartójának illetőleg az intézet ügyének intézésére hivatalból megbízott tartozók az abban foglaltak aláírásával és hivatali pecsétjével igazolni.

(2) A hiányosan kitöltött vagy nem fenntartó, illetőleg megbízottja által hitelesített kimutatást úgy kell tekinteni, mintha azt a fenntartó nem küldte volna be. A kimutatás hiányos befizetésére annak késedelmi vagy hiányos teljesítése miatt a belügyminiszter, illetőleg a vallás- és közoktatási miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg az intézet fenntartóját pénzbírsággal sújthatja. A pénz-

bírság a veszélyeztetett betegsegjegyzési járulékok egyszerűsített hátszorososság terjedhet. A pénzbírság a Nyugdíjintézetéi illeti.

(3) Minden olyan alkalmazottakra néve, akinek a betegsegjegyzési járuléka a jelen rendelet 3. §-ának (3) bekezdése szerint az intézet fenntartója tartozik vagy tartozott levont (beszedni) tartozók az OTBA igényközpontú igazolvánnyal már el van látva, a központi adatnyilvántartás helyesbítésére csekszámláján az időközi változásokat (ügymint kálváztatásait, névátváltásait, a betegsegjegyzési járuléki alapjálat szolgáló javadalom megváltozását, elhalálozását, az alkalmazottakra az állásból történt kiváltást, stb.), továbbá az OTBA szolgáltatására igényközpontú családjáról tekintetbe hozható változásait (hálaadás, szabványosított körbefutása, a családi pótkörre igényt adó egyéb feltételek megszűnése, stb.) — az igényközpontú vagy új igényközpontú családjához, állásához, lakóhelyéhez (tele, házszám), valamint OTBA igényközpontú igazolványa számára feltüntetéseivel — az intézet fenntartója a belügyminiszter, illetőleg a vallás- és közoktatásiügyi miniszter számvégszégével a változás időpontjától számított tizenöt napon belül közölni köteles. A változásról szóló bejelentést az alkalmazott tartozók a megváltozott adóknak részletes és szabatos megjelölésével megsegyesítőleg az intézet fenntartója, illetőleg megbízottja pedig az abban foglaltak aláírásával és hivatali pecsétjével igazolni és az előbb említett illetékes számvégszégnek elküldeni. A kért kimutatás az alkalmazottak által kitöltött adatnyilvántartás az OTBA szolgáltatására már igényközpontú volt, tehát OTBA igényközpontú igazolvánnyal már el van látva. Ebben az esetben azonban közölni kell azt is, hogy a közoktatási vagy számvégszég hivatalt állította ki. Az ehalt, a szolgáltatást kiváltó, vagy a katonai szolgálat, stb. miatt akadályozott alkalmazottakra (családjágról) néve, vagy ha az alkalmazott a változás időpontjától számított tizenöt nap alatt köteleztetésének nem tesz eleget, — e körülmény egyidejű jelentésével — az intézet fenntartója, illetőleg megbízottja köteles a bejelentés változását az alkalmazott közértesítésével közölni is, a belügyminiszter, illetőleg a vallás- és közoktatásiügyi miniszter számvégszégével hadatkezeléni közölni. A belügyminiszter, illetőleg a vallás- és közoktatásiügyi miniszter pedig a pénzügyminiszterrel megkereséssel, hogy a mulasztó alkalmazottak, a járuléktevészt köteleztetés fenntartása mellett, az OTBA kedvezményezettéi meghatározott időtartamra kizárásán intézkedjék.

(4) Amennyiben az intézet fenntartója, az előző bekezdésben említett köteleztetésének a változás időpontjától számított tizenöt nap alatt nem tesz eleget, a belügyminiszter, illetőleg a vallás- és közoktatási miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg pénzbírsággal sújthatja. A pénzbírság az alkalmazott vagy családjára által jogosulatlanul igénybe vett szolgáltatások egyszerűsített hátszorososság terjedhet. A pénzbírság a Nyugdíjintézetéi illeti.

§.

(1) A jelen rendelet az 1941. évi január hó 1. napján lép hatályba.

(2) A jelen rendelethez foglaltak nem vonatkoznak a Nyugdíjintézetéi kötelezően tartozó azokra a tanórnók, övödnékre, menedékházvezetőknékre, szolgákra, stb., akik a városoktól fizetés részesülnek, és e körülmény folytán a 61.768/1939. P. M. III. b. számú rendelet szerint az 1939. évi március hó 31. napja óta igényközpontú az OTBA szolgáltatására. Ezeknek betegsegjegyzési járulékaik befizetésére a m. kir. belügyminiszter, a m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszter, illetve a m. kir. központi illetményhivatal által folyósított illetmény vagy illetményrészöl levonni nem lehet, a 9.000/1938. M. E. számú

rendelet 4. §-ában meghatározott módon továbbra is a városi számvégszég köteles levonni és az OTBA 65.487. számú postakärképztári csekszámlájára befizetni.

(3) A jelen rendelet hatálybalépésétől kezdődőleg a Nyugdíjintézetéi kötelezően tartozó alkalmazottak (nyugdíjasok, övödnékre és járóki OTBA igényközpontú igazolvánnyal kibocsátott) 543/1939. P. M. számú rendelet hatályát veszti."

2170/1941. sz. Tanítói és övödni illetmények újabb megállapítása. A 4.000/1941. M. E. számú kormányrendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1941. május 15. számában) 4. §-át alábbiakkal közlöm a felületesem alá tartozó röm. kat. elemi népokolák és övödnék helyi hatóságaival tájékoztatásul és mibeértésül végett:

„1. A nem állami tanszemélyzet fizetéskiszegítési állományát az 1941. évi május hó 1. napjától kezdve az 1. §-ban említett kimutatások szerint jár fizetésük alapulvétele mellett kell megállapítani. Bekezdések foglalt és az érvényes álló egyéb rendelkezések figyelembevételével megállapítani.

2. Az 1. bekezdés szerint járó fizetéskiszegítési állomány megállapításánál az eredetileg aranykoronában kifejezett fizetés és a 93.000/1924. számú vallás- és közoktatásiügyi miniszter rendelettel megállapított kiegészítési módok változatlan összegben kell figyelembe venni.

3. Az 1. bekezdés szerint járó fizetéskiszegítési állomány megállapításánál a helyi javadalom részét képező és a mindenkor kezdő fizetésnek bizonyos százalékában kifejezett készpénz járandóságokat az 1941. évi május hó 1. napjától:

a) az elemi népokolák rendszer, szerzesrendi, segélydijs és kiegészítő tanítónál továbbá a rendszer, szerzesrendi, helyettes és kiegészítő övödnéknél minden egyes százalék után vagy 1 P 52 fillérrel, vagyis évi 18 P 24 fillérrel.

b) az elemi népokolák helyettes tanítónál minden egyes százalék után 1 P 26 fillérrel, vagyis évi 15 P 12 fillérrel.

c) a segédközpontúknál és az állandó gyermekmenedékházvezetőknél pedig minden egyes százalék után 1 P 13 fillérrel, vagyis évi 13 P 56 fillérrel kell számítani.

4. Az 1. bekezdés szerint járó fizetéskiszegítési állomány megállapításánál a helyi javadalom részét képező és értékesígeny kifejezett természetbeni javadalomnak egy-egy értékesígeny hány 1 P 75 fillérrel, vagyis évi 21 P-vel kell számítani."

A fenthivatkozott kormányrendelet szerint a hitelezeték tanítói a rendelkezés melköll 9. kiemelésben megállapított fizetés illeti meg. E kiemelés szerint 1941. évi május hó 1-től kezdődőleg a tanító hány fizetése a

XI. fiz. 0.3 f.-ban 152.—, a 2-ban 160.50, az 1-ben 160.— a X. fiz. 0.3 f.-ban 179.50, a 2-ban 190.—, az 1-ben 200.50, a IX. fiz. 0.3 f.-ban 219.—, a 2-ban 227.—, az 1-ben 243.—, a VIII. fiz. 0.3 f.-ban 261.—, a 2-ban 285.—, az 1-ben 306.— P.

Az övödni a XI—IX. fizetési osztályoknak megfelelő fizetés illeti meg.

A nem állami helyettesítanói fizetése 1941. évi május hó 1-től hány 126 P. A helyettes övödnék fizetése a 368.482/1941. XVII. számú m. kir. belügyminiszter rendelet szerint 1941. évi május hó 1-től hány 97 P.

A segélydijs (próbaszolgáltatás) és helyette-

sítéssel ideiglenesen megbízott tanítók fizetése 1941. évi május hó 1-től hány 114 P.

Családi pótlék tanítók részére feleség, valamint az első és második gyermek után hány 18 P, a harmadik és harmón felüli gyermekek után hány 24 P. Övödnék részére az első és második gyermek után hány 16.50 P, a harmadik és harmón felüli gyermek után hány 22 P.

2261/1941. sz. Leventeparanoski tanfolyamok. A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszter útiúrnak az 1941. június 11. en, 55.587/1941. V. ü. o. szám alatt arról értesítette az egyházmegyei hatóságok, hogy a m. kir. honvédelmi miniszterium folyó év július és augusztus havában leventeparanoskóképző tanfolyamokat rendez az egyes hadtestparanoskók területén. A tanfolyamok részvetek olyan tanórnék és tanítók, akik eddig még ilyen tanfolyamot nem végeztek s olyanok, akik a honvédségnek más katonai kiképzésben részesültek vagy cserkészintézet igazolványuk van.

Miután folsnakan tartom azt, hogy a leventeparanoski tisztség éreltek pedagógiaiul képzésben szorok kétségek el, ezért a felületesem alá tartozó összes éreltek tanítónak azal ajánlom figyelmébe a szóbanfoglalt tanfolyamokat, hogy azokban a lehetőséghez képest vegyenek részt. Jelenténi kell az illetékes hadtestparanoskóknak.

2311/1941. sz. Tanítók nyári munkaszolgáltatása. Tudomásulvétel és szoró mibeértésül végett közlöm a felületesem alá tartozó összes röm. kat. iskolák tanítóival a m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszteriummal az évi június 24-en, 55.641/1941. V. ü. o. szám alatt kell és valamennyi tankerületi kir. főigazgatószághoz intézett következő rendelkezést:

„A m. kir. Közéletügyi Miniszter Úrnak a 1940. évi június hó 14-én hozott intézkedéssel 22.031/1941. K. é. 1/3 átírtara szerint a folyó év május hó 19-én tartott minisztertanács határozat értelmében, megjelölt díjazás mellett a céspéti munkálatok ellenértékének lehozolítása 7.000 népokolái tanítónak az írásbeli munkálatokba való bevonását teszi szükségessé.

Az ország közéletügyi miniszter magam is biztosítani kívánom a tanítóknak a Magyar Függetlenség Úra, hogy jelen rendeletet kézbevétele után a h a d e k t a n u l u t a t i s a z illetékes kir. tanfelügyelők útján tankerületek vagy a m e n y i népokolái tanítóik, hogy a most következő évi szeptember 1-étől kezdődő azok kivételével, akik hivatalosan továbbképzésre rendelkeznek ki, felületlenül tartózkodjanak állomás-helyükön, hogy országos és közérdek szempontjából bármilyen tanító rendelkezése átlásson a helyi közigazgatási hatóságoknak a céspéti munkába való igénybevétele céljából."

Maladás nyomdai Pecs. Kírály- és Sz. W. urak szorok Egyházmegyei nyomtatványok nagy rakta. **Imahöngy., papír-, író- és rászkerkeskedés**

HIREK.

Kerültek esperesi és tanfelügyelői kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága az értényi esperesi kerület esperesévé és tanfelügyelőjévé *Kecskés Károly*, magykónyi plébános kinevezte. Plébános kinevezések. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága *Székiz András* pári adminisztrátort pári, *Szigethy László*, pécsi székesegyházi karkapitán alsómosoládi és *Szigethy Béla*, pécsi tanítóképző-intézet hitlanárt pincehelyi plébános kinevezte.

Igazgatótanítónői cím adományozása. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága *Molnár Ilona* tolnai tanítónőnek 30 éves dícséretre méltó tanítónői működése és példatadó magatartása elismeréseként az elemi isk. igazgatótanítónői címet adományozta.

Egyházmegyei hírek. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága a pécsi egyházmegyében az alábbi személyi változásokat eszközölte: *Dr. Kovács János* pécsi (Agoston-téri plébánia) segédlelkész pécsi karkapitán, *Fényes Sándor* dunaföldvári segédlelkész Berkesdék vikáriussá nevezték ki. Áltelvezte segédlelkézi minőségében *Cserlán Ernő* alsómosoládi adminisztrátor Meckeskáljára, *Lukács István* Tolnárról Pécsre az Agoston-téri plébániára, *Tasnádi József* Bátaszékről Tolnára, *Agoston János* ugyancsak Bátaszékről Nagykönyviba, *Budavári László* Mozságoról és *Herincs Pált* Püspökszenterebértől Bátaszékre, *Müller Józsefet* Babaracéről Mozságora, *Tóth Józsefet* Szekesről Sásdra, *Hirling László* Berkesdéről Babaracra, *Martycz Elemért* Sásdáról Dunaföldvárra, *Pohly Jánost* Bükködéről Püspökánadrásra, *Szász Zoltánt* Bakócsról Vajszlóra, *Horváth Józsefet* Magyarkeszűről Bakócsra, *Lócsi Istánt* Vajszlóról Magyarkeszűre, *Müller Jakobot* Himesházáról Beremendre, *Szirt Istánt* Szabadszentkirályról Deesre és *Simon Lajost* Deesről Szabadszentkirályra helyezte át. Az újtímések közül *Inhof Józsefet* Pakstra, *Kaufmann Ferencet* Püspökszenterebtre, *Kovács Józsefet* Bükködszóra és *Dévényi András* Himesházára küldött ki segédlelkésznek.

Riedlinger Dezső, pápai kamarás, majsi esperes-plébános f. évi május hó 31-én elhunyt. Június 3-án Majson helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett.

Palkó József, pincehelyi plébános f. évi június hó 1-én elhunyt. Pincehelyen helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett.

Tanítói véglegesítések. *Jébi Antal*, esküföltetői róm. kat. helyettes-kántortanító, *Kishonti József*, eszelegyészonyi róm. kat. helyettes-kántortanító és *Miklós József*, mágoesi róm. kat. helyettes-tanító az egyházmegyei hatóság végleges minőségű rendes tanítókká kinevezte.

Helyettes-tanítói kinevezés. *Bojár Angela*, lipői róm. kat. próbaszolgálatos tanítónő az egyházmegyei hatóság helyettes-tanítónővé kinevezte.

A Julián Iskolaejegyesítél Kósás József geresdi és **Krémer Antal** hercegfőtöttosi róm. kat. tanítókat egyenként 50–50 P jutalomban részesítette, míg **Horváth Ferenc** geresdi, **Lutz Ferenc** fázekashodai, **Köszegi Lajos** püspökfalai, **Lőrinc József** hegyhátrárcói, **Németh Lajos** szalántai és **Prenek József** magyarbólyi róm. kat. tanítókat elismerő oklevéllel tüntette ki a magyar nyelv eredményes tanításáért. A tanulók közül **Holmann János**, hercegfőtöttosi róm. kat. emelt iskolai VI. osztályú tanuló 10 P-vel jutalmazta meg az egyesület a magyar nyelv tanulásában tanúsított szorgalmiáért.

IRODALOM.

Magyar Tanítók Évkönyve 1941/42. évre. Szerkesztette: **Bene Lajos.** Az idén gazdag tartalommal, számos kiállításban jelent meg ez az évkönyv, melyet a tanítók kar részén jó ismer. Kimerítően foglalkozik a tanítók jogairól és kötelességeivel. Behatol tárgyalja az iskolák vezetését, igazgatását s tárgykörzát nyújt a különböző előírásokról. A szerkesztő tekintettel volt a viszonzatlan részek tanítására s az évkönyvben ezáltal igen nagy anyagot dolgozott fel, hogy az iróai ügyességgel kezdve az összes teendőket ismerethesse. Közé a visszacsatolt keleti és erdélyi részek tanítóinak névjegyzékét. Az évkönyv Dante kiadásában jelent meg. — Ára 5.— pengő.

„Szülői értekezletek és a szülői látogatása” cím alatt házigyóttó mű jelent meg **Bene Lajos** szerkesztésében. A szerkesztő nagy gyakorlati érzéssel nyújt tájékoztatást arról, miképen kell a szülői értekezleteket megszervezni és hogyan kell azokat vezetni. Ugyancsak kimerítően tárgyalja a szülői látogatásának kérdését is, hogy a látogatásoknak értékük legyen a tanítás és a nevelés számára. Ezenkívül sok késs előadás tartalmaz a szülői értekezleteken tartandó előadásokra. A mű 10 nyomtatott iv terjedelemben jelent meg. Dátum kiadása. Ára 3.— pengő.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécsyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Haladás Nyomdászvállalat Pécs, Király utca 21. sz. A nyomdától felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

Rendeljen Haladás fadóbozoz névjegyet!

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztudásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: **Megjelent minden hónap elsőjén.**

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előzetesi díj 1941. évre 3 pengő.

Tajdíj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, *Isztvány Dénes* utca 91., (Papi Otthon), havonta a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetések és reklámzatok is küldendők. Az előfizetési és tagdíji díjak a 45.012. sz. postafiókárkapitányi bejelső-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. július-augusztus.

XXX. évfolyam. 7-8. szám.

A magyar feltámadás után.

Írta: BARABÁS ANDRÁS

Áldott magyar Délvidék!

Élmerengek a nagy bácskai rónán, amerre dicő hőnevésünk a magyar feltámadás útján egyengyelt. A dunántúli, dombvidéki lélek szerszón szítja magába a szokatlan jókaj újszerűségének zamatos ízeit. Petőfi szülőföldjének táján még nagy a gyümölcsalkutára. Lefelé, Szabdkáig csupa homoki szőlő. Arrább végtelen búzavetések, míg a Ferenc-esatorrán túl a kender veszi át a földkultúrának a főlényét.

A Kis-Kunságban az ősi kun-magyar az egyeduralkodó. A Tisza parolánál, odaint az ezzel párhuzamosan haladó Szarvadás—Topolnya—Kis-hágyos—Bácsföldvár—Temesin—Ujvidék—vonalon még fölényben van a magyarász, de ettől nyugatra már kisebbségben maradt. A trianoni határ inenső megsegjén Jekő Bácsalmás, Katymáron, Garán már a németység van erős többségben s a bungevácok élérik a magyarok számát, hogy actán a Ferenc-esatorrán túl ez mindinkább eltörpüljön a németiség, bungevác-szeregség nagy, siki terengében.

... Végyes érzelmek lepik el a merengő lelket. Gondolatok úzik, kergetik egymást... Nagy Lajos és Hollós Mátyás hatalma a szerbség hazáját jörészt a magya uralma alá hajtotta, hogy így övje a magyar medence déli bejárata a Jélföld ellen. A Kinnisszel bejött 50.000 szerb még nem azoban államián gyengült a magyar hegemonia, a Csernovics Arcejn püspökkel a Száva balpartjára menekült 36.000 család 180—200 ezer fónyi szerbjeit L. Lipót már a magyarok ellen használtá fel, s a török kiűzése után nem tudott többé igaz urrá lenni itt a magyarász. Ugyanakkor a szerb mellett német vérrrel kellett megipótatnunk azt az erőt, melyet a csirós bácskai föld megkövített. ... S jött Trianon. Az elűzött, vagy már futni sem képes szegény magyarász

helyébe és mellé újból jött a délszlav elem. Jött északra, főtanuk *Banagyóháid és Észak-Bácskából. Jött délreli, az amgaterületekről. A bácskai fekete hamuszt betelepítették a dobrovoljácok... a cetnikiek... Szegény magyar Délvidék!*

... Útját az óra és elhangzott a hadúr szava. A magyar hőnevés megindult, immár negyedszer. Virágáronapn hagyttak el otthonukat s a Hírszólet már készszeren ünnepelhette a nemzet. Azon az napon, amelyen a szidők a megölt Istentől kemény köszkítébe rájt sirba teték, hogy onné ki ne szabadulhasson, — Nagypénken átútrágókk kerestül a magyar harcokcsika a szerbek földbenjút beton-erődítmenyén, melyeket a magyarok srjóinak szántak, — s harmadnap, amikor a Mevoldát dicsőséges feltámadását ünnepelték, a magyar haza feltámadásának ezáltal kijelölt átszakaszát már megtette a hőnevés... És mire a hadúr 74. születésnapját ünnepelték, a dobrovoljácok, a cetniknek magyar vérel magyarra székeltetett hajlékát és dús földjét megszállta a székely-budáképű, Andrásfalva, Hadikfalva, Istenségség népe...

... Az emlékezés szava szől itt kőbe sok egyházmegyei tanító lelkeben... 1917 augusztus 5... A pécsi 19-es hőnevés véres átkérete Radutz alatt... Felszabodítottuk Andrásválat, a Hadikfalvát s Istenségség közepéig jótottunk, a templomyon, melynek tornyából napokig tűlt benyünknek az oroszok géppuskája... Hadikfalva vasútállomásáról indultunk el a breszt-litovszki béke után a déli hadszíntér felé. Azt hitták, tovább is ostroml uralom alatt hagyttuk ott magyar testvéreinket, ahol a „mádléjai veszedelmek” óta 200 évi látkat. De ók kibrták a 20 éves román elnyomást is. Lefeljébe még inkább megedzöttek — és elnyoma szaporodttak.

főtan. rend. (Katolikus Iskola 1936. március 1. sz.) valamint a Katolikus Iskola 1940. május 1. számában közölt választmányi ülési határozat alapján és az előirt módján a Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület elnökségéhez (Pécs, Incezy Dénes-u. 9/1. sz.) szeptember végéig benyújthatók. — Nyugdíjjárulékok az iskola-fenntartók által befizetendők.

Főtanfelügyelői rendelkezések.

2510/1941. sz. **Iskolafelügyeleti jogosítvány.** A felügyelet alá tartozó és Somogy vármegye területére eső iskolák helyi hatóságaival tudomásvétele és mihezartás végett közlöm, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium a Somogy vármegye kir. tanfelügyelői hivatalához beosztott Dr. Balogh Károly tanügyi s. fogalmazó részére az iskolafelügyeleti jogosítványt megadta. Felhívom az érdekelt iskolai helyi hatóságokat, hogy nevezett iskolafelügyelőt iskolafelügyeleti tevékenységében támogassák.

2933/1941. sz. **A testnevelési vezényelti és tanítási nyelv a nem magyar tanítási nyelvű iskolákban.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium f. évi augusztus 5-én, 65287/1941. V. ü. o. szám alatt kelt, valamennyi tankerületi kir. főigazgatóhoz intézett és hasonló intézkedések céljából Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltóságának is megküldött rendeletét tudomásvétele és megfelelő eljárás végett közlöm a felügyeletem alá tartozó róm. kat. elemi népiskolák igazgató-ságaival:

„Az iskolafelügyeleti jelentésekben megállapítottam, hogy a nem magyar tanítási nyelvű iskolák a testnevelési órák tekintetében nem tudnak egyeséges eljárást.

Követésként és megfelelő további eljárás végett értesítem Főigazgató Urat, hogy a nem magyar tanítási nyelvű iskolákban a testnevelési tanítási és ezzel együtt vezényelti nyelve magyar. A gyakorlatok megértésére szolgáló magyarázatokat a szükség szerint az iskola tanítási nyelvén adhat magyarázattal is ki lehet egészíteni. A tanmeneteket ebből a tárgyból magyar nyelven kell elkészíteni.

A tananyagkorlatokat, játékokat és a kísérő dalokat arányosan megosztva magyar nyelven és az iskola tanítási nyelvén énekeljék, a táncokat pedig szintén ezen elv szerint megosztásban tanulják, kiválthatva így a magyar, mint az illető népséget legjobban jellemző táncokat.“

HIREK.

Bérmálás. Virág Ferenc Megyéspüspök Úr szeptember 14-én kezeli meg bérmákokéntül Máriakételemben, szept. 15-én Himesházában, szept. 16-án Püspökfalván, szept. 17-én Erdősmécskén, szept. 18-án Fekeden, szept. 19-én Szécsényben, szept. 20-án Véménden, szept. 21-én Palotab-

zokon, szept. 24-én Ifafán, szept. 25-én Szentlászlón, szept. 26-án Mózsgón, szept. 27-én Szigetváron, szept. 28-án Lakócsán, szept. 29-én Felsőszentmártonban és szept. 30-án Bogdásán osztja ki a bérmálás szentségét.

Esperesi kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltóságú Glück István helyeli plébános a dáradi kerület esperésévé kinevezte.

Egyházmegyei hírek. Szolga István tengeri plébános kövágószerű. Vízzy János közbeli plébános majsi plébánosú nevezett ki. Nagy Sándor dunaföldvári káplán Tengeliere, Reining Vendel dr. pécsvári káplán Köblénybe küldetett ki adminisztrátori minőségben. Kaszás Imre kövágószerű káplán Kajdacsra, Csordás Kálmán kajdaci káplán Meecskezhalesra, Angyal Dezso meecskezbalesi káplán Dunaföldvárra, Lovinusz Mihály újmései Pécsváradra küldetett ki kápláni minőségben.

Péhm Kristóf, nyug. plébános, a pécsi egyházmegye nesztora, augusztus 4-én, életének 89. évében Pécsset elhunyt. Temetése augusztus 6-án a pécsi központi temetőben volt.

Hegedüs József, berkesdi plébános, kiérd. ker. tanfelügyelő életének 57. évében, június hó 9-én, Pécsset elhunyt, ahol a központi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Tanítói véglegesítés. Nádor Károly kövágó-töltősi, Tóth Lajos írgeszemesi és Eberhardt Márta műsi h. tanítók végleges minőségű rendes tanítókká kinevezettek.

Helyettesitanítói kinevezés. Petó Gyula, harci róm. kat. próbaszolgálatos tanító helyettesitanítóvá kinevezett.

Próbaszolgálatra bocsátás. Németh Irén a villányi és Lacza Cecília a simontornyai r. kat. iskolánál próbaszolgálatra bocsátattak.

IRODALOM.

NELKÜLÖZHETETLEN 32 IDŐSZERŰ NÉPMŰVELÉSI ELŐADÁS-GYŰJTEMÉNY. Ára 1.50 P. — A 28.257. sz. csekkzámlára behatározás esetén portmentes küldés. Rendelhető: Tamás József népm. írtk., Kaposvár, Fő-u. 23. sz. és valamennyi vármegyei Népművelési Bizottságnál.

SZEKELY INDULÓ. E címen most jelent meg énekre és zongorára Tiboldi József legújabb szerzeménye, mely hazafias énekpályák celtára minden tekintetben alkalmas. — A füzet ára 2.— pengő. Megrendelhető a szerzőnél: Pestszenterzsebet, Vas Gereben-u. 11. és minden könyvkereskedésben.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Hatátdás Nyomda Részvénvtársaság Pécs, Király-u. 21. sz. A nyomdát felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécs-egyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye

Népközlésügyi havi közlőny. Felelős szerkesztő: **Megjelenik minden hónap elsőjén.**

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési ár 1941. évre 3 pengő.

Talaj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐJÉ: Pécs, Incezy Dénes-utca 9/1. (Fapí Otthon), hová a lap szemléi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 4.6.12. sz. postabanképtári befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. szeptember 1.

XXX. évfolyam, 9. szám.

A magyar fellámadás újfán.*

Írta: **Barabás András.**

(II.) Hét hete tavaszi katonai szolgálat után nem egészen ennyi szünet következett s július elején újból behívták. Ezúttal az orosz határszélre, a Máramarosi havasokba.

Ismerős tájak. Keresztül-kasul jártam ezeket 23—25 évvel ezelőt: Máramaroszegtől Kirilbahig a Priszlopón át és Körmezétől Czernoviezig vasúton, Kirilbahától a Radnai-bágnál át Beszterceig kocsin, Czernovieztől Kirilbahig visszavonulóban, majd ismét Keresztül Bukovinán Radautzig előrenyomulásban, gyalog. Ezt csinálta sok ezer tiszt és sok százezer közbem. De sohasem gondolta együnkink sem, hogy újabb háború minket meg visszahoz ide... Pedig így ment ez éven át. Ha más nem, a szórványokban mindenütt található csekély számú magyarság utérves útjelzők... A magyarság érzéves átjárni járunk itt is.

Rómán arculata volt a vidékek akkor is, a román impérium azóta alál változtatott valamit itt, ahol csak a vezető-réteg volt magyar s most is az. Az Ünökös nyáron tar. télen havas esücska, — melyet a Capulról a háttam mögött félvevén át annyiszor néztem, — akkor is Inoka volt a térkép szerint; akkor is, most is Pop Iván, Hoverla stb. volt a kimagasló esücsok neve s ma is csak egyet jelez magyarul a térkép — de csak a térkép! —; a Nagy-Pietroszól lett Horthy-esücsök. De ez uralkodik a vidéken, ezt urálja a többi mind, ha esetleg még nem jól ismerik is a nevet. Ez az új változás lényege: Horthy uralkodik. Egyéb-ként Kirilbahótt Felsővisóig most is minden a Pap Simoné, akárki kérdezel. Ahogy 25 évvel ezelőt minden oláh famunkás a Pap Simont emle-
*) Június számunkban a cikksorozat címeként utolsó szava hibásan jelent meg.

getik. Akkor még élt, most csak az özevgye él Felsővisón, ahol fősófgábró volt és 32 ezer hold erdőt szerzett, fűrésztelepekkel, malmokkal stb. Gyermek nem volt, fogadott gyermekei révén alighanem oláh kére kerit a nagy vagon. A zsidókat is befonta. Vajjon igazán Pap volt-e, avagy igaz Pop? Már akkor sem tudtam megérteni, hogyan szerezhet egy magyar fősófgábró ennyi vagyon, most sem.

Nem hittem, hogy Pap Simonnal is találkozhok még 25 év után. De hát itt lassan halad a világ, ha gyakoriak is impérium-változások.

A nemzetiségi viszonyok is állandóak itt és csendes folyásúak. A magyarságról már szóltam. A felsővisói fizeternyi cipisz-német fömb ma nemzetiszocialista, de ép oly szívesen beszél velem magyarul s ép úgy dolgozik az elragadó szépségű Vasér (Wasser) völgyének fenyevesiben és fűrésztelepen, mint 25 évvel ezelőt. Az állami iskola magyar-német felirattú s azelőtt is, most is magyarul és németül tanultak és tanulnak benne a gyermekek. Csak hogy azelőtt nem volt agyonszabályozva az iskolai nyelv, hanem az élethez igazodott, mely pedig békés és megalkuvó az életviszonyokkal. A zsidóság az oláhoktól oláhu, a magyaroktól magyar tanult és tanul. (Most külön héber tanító-félék vannak, akikhez azonban csak iskolai szünetben járhatnak a gyermekek.) Akár a Délvidéken, akár a Dunántúlon, akár itt, az életviszonyok egyensúlyozzák ki a nemzetiségi viszonyokat, sehol sem az állami törvények. Nemzetiségi ellentételek csak az agitátorok keltenek, az élet nem. Megmaradok itteni tapasztalataim után is régi álláspontom, hogy ne szabályozzák a magyar felirattú az iskolák tanítási nyelvét, hanem bízzák az — a főelv megadása mellett — az egyes iskolákkal!

A parancsnokságom alatt működő kisebb önálló alakulatnak mindhárom beosztott listje ugyancsak tanító. (Még pedig egy áll. és egy év. igazgató és egy pécsi áll. tanító.) Ha nem voltunk itt, tanfolyam vonnánk részt. Mert ez ideig minden tanító tanfolyamot tölti szünidejének kisebb-nagyobb részét. Főleg az ide az ősz folyamán kihelyezett tanítókat. A helyi 36 állami tanító (nagyobbára nők) közül is alig találok valakit itt. Egyik (a legfiatalabb) magyar tanfolyam volt, mert oláh képzőt végzett Nagyváradon. A második alapképző-tanfolyam meg, mert kereskedelmi érettségivel alkalmazták. A harmadik módszeres tanfolyam van. 6. rendes tanítónő, magyar képzőt végzett, de néhány évig nem tanított. Ilyen tanfolyamra van szükség az övezgy ügyvédnő-tanítónéknak is, aki még magyarul iratolt alatt ment férjhez és nyugdíjra, de most kériék és kinevezték új-ból aktív munkára.

Ötthoni kárisáram a pécsi német tanfolyamról is behatóan. O azért van tanfolyam, mert magyarul lett. És most nem fogja magyarul taníthatni saját fiam, mert azt magyar iskolából fejték elvinni tőle....

A fenyvesekkel szegélyezett széles folyómeder fűzfabokrokkal teleített rejték-állásban lakik a légedelmi tanár-fársunk itt mellettkünk, aki előadó volna a pécsi tanfolyamra, ha nem volna itt. Így hát természetes, az élet, illetve háború-adta tanfolyamot csinálunk mi is itt. De a szabad élet tanfolyamát. Mondjuk: a háborús férfiak tanfolyamát. Nincs hivatalos szabályozás s egyetértünk a hivatalos igazságszabályozás tekintetében, melyly ma az iskolát sújtják.

Egyetértünk abban a kérdésben is, melyet a Nemzetnevelés július 1-i számában közölt cikkemben intéztem a vallás- és köznevelési minisztériumhoz a tanulók egész éven át a bűntetés tétel mellett — kötelező vasárnapra szentmise-hallgatásra tárgyában. Ezt a kértést ezen a vil. 8. sz. 21. váls. számában is írték fel a leterjesztetnem nyílt indítvány gyánánt s kérem megfárgyalni, akár ott lehetek, akár nem.

*

A velünk párhuzamosan működő hasonló olasz parancsnokság második listjé pdaui gimnáziumi tanár. Így szélesebbkörűvé válik pedagógiai tanfolyamunk itt a Visó-völgyében, a nagy vasúti vátóteremben berendezett közös magyar-olasz irodahelyiségünkben. A német nyelvű kivül egy tisztelm jól beszél oláhlul (erdélyi származású), a másik oroszul (orosz fogságba esett itt nem messze 25 évvel ezelőtt), egy altisztem, de főleg egy közemberem a magyar és német mellett az olasz nyelvet is jól bírja. A magyar—fasiszta kölcsönös érdeklődés így tolmács útján nyer feleletet sok mindenre. A német (a másik szóbanam német alakulat van) és olasz tiszték — mint nagy népek fia —

csak anyanyelvükön beszélnek. Közülük mindenki két nyelven. Már ez is imponál az idegeneknek. Az olasz főlegmeseiben veszi kezébe könyvemét, mint akárhány egyházmegyebeli tanító Pellerden innen és túl. A tanfolyam vége az, hogy — szerénységim mellett is ki kell mondanom ez esetben: — tanító-alakulatunk megbeszélést szerzett a magyar tanítókkal az olasz tanár előtt.

Beszélhetnék szépen kitüntetett német tanító-ról is.

A vége: Mint a világháborúban, ma is ott van mindenütt a nemzet nevelője, tanítója a magyar, az olasz, a német hadseregben egyaránt s ahol ott van, ott megállja helyét. Ez talán nem szerénytelen megállapítás.

LELKIGYAKORLATOK

A Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület megrendezésében a folyó évben június 30-tól július 4-ig a pécsi Pius Kollegiumban 17 tanító és a pécsi Női Lelkigyakorlatos Otthonban június 26-tól június 30-ig 16 tanítónő gyült egybe háromnapos lelkigyakorlatra. A tanítók lelkigyakorlatos vezetője P. Jakab Benjámín jersuatya, a tanítókné P. Bolyós Ákos palosatya volt.

A lelkigyakorlatok a következő tanítók és tanítóknők vettek részt: Bodó László Sásd H., Bóhm Ádám Szöke, Czéch János Lánycsók, Horváth Ferenc Geresd, Koltai Ferenc I. Somogybányán, Máthé A. György Szent-Lőrinc, Nagyberki József Berkesd, Nágel János Lánycsók, Németh Lajos Szalánta, Póhli Ferenc Hercegútfő, Resch János Császa, Strobl István Birján, Timár János Györe, Tiresi Polikár Kovácsnéja, Torday Márton Véménd, Turáni János Némethkér, Zátóny Lipót Püspökszentsebet.

Balajthy Vilma Mohács, Barteck Margit Lánycsók, Bernwanger Magdolna Jágónak, Dunay Ilona Bükksöd, Eberhardt Márta Muzsa, Faller Anna Ivárdára, Hadfi Etelka Oszora, Hampóné Kerschbaum-mayer Júlia Belfürdő, Kész Józsa Mohács, Nágelné Gelencsér Teréz Mohács, Pápa Emilia Oszora, Póhli Istvánné Abaliget, Radnányi Anna Pécsudvar, Sebestyén Franciska Ranódfápuszta, Tóth Júlia Oszora, Weyer Margit Paks.

Iskolásgyermekek baleseti védelme.

A magyar oktatói kar mindenkor segítő szeretettel gondozta a reábizott ifjúságot. Körültekintő gondossággal vette igénybe az ifjúságnevelés újabb eszközeit, hogy lépést tartihasson a társadalmi fejlődés korszerű menetével.

Honvédek díszesegyes harcai a mai történelmi időkben, népként áldozatkész és felgyelmezte magatartása: részben a magyar oktatói kar célutatos és áldozatos munkájának eredménye.

Az iskola és a társadalom együttműködésének egy korszerű alakja az iskolás gyermek baleseti védelme.

A nyugati államokban már évek óta ismerik és igénybeveszik a társadalmi védelem megelőző eszközeit. Egyik-másik államban kötelezőleg rendeltek el.

Nálunk a megelőző gyermekvédelem tén 1918. óta működő Országos Magyar Gyermekvédő Egyesület részére engedélyezték a hivatalos hatóságok azt a lehetőséget, hogy azok a szülők, akik tagjai az Egyesületnek, 20 P-től 2.500 P-ig terjedő segélyt kaphatnak abban az esetben, ha gyermeküket az iskolával kapcsolatos foglalkoztatás közben baleset éri.

Az Országos Magyar Gyermekvédő Egyesület ezt az újszerűt és a családvédelmi törvény szellemébe korszerűen illeszkedő társadalmi védelmet 1940. decemberében indította útjára s az azóta történt iskolai balesetek, valamint a kifejlesztett segélyek igazolták a magyar létezősságot is.

Ugymis a legnagyobb körültekintés és elővigyázatosság mellett is mindmúltan történik baleset az ország hol egyik, hol másik iskolájában. Tornáornák, játékorán, tiszperben, kiránduláson, letalmái gyakorlat közben.

A balesetek természeté igen különböző: agyrázkódás, esontörés (láb, kar, kulcsfont s.tb.), foghúzás, ütés, szúrás (az egyik leánykának a szájáigvet ceruza a garatol szúrta át), s.tb. s.tb.

Némelykor egészes jelentéktelennek látszik a baleset, mégis súlyos következménnyel járhat. Pl. egy hetedikes gimnazista iskolai tiszperben elcsúszott egy narancshéjra; esés közben az ablakerebbe üté a jobb kezét illetőleg a tenyerében levő sajkaosztaló Lászlótag jelentéktelen baleset, mégis, az nem kezelte volna szakorvos, meggyomorodott volna a jobb kéz, mert a sajkaosztaló természeté, hogy néha a legesekelőbb külső hatásra is felszívódik a szervezetbe.

A gyermek egészségének szakszerű gondozását biztosítja tehát a baleseti védelem, mert segélyt csak igazolt orvosi kezelés nyelven kaphat a szülő.

Másfelől bármily jómódú is a szülő, a segély mindenkor jölesőleg hat, mert a közösség együttérzése és segítségét fejezi ki. Ha pedig szegény a szülő, akkor szinte hiálkódik, hogy váratlan kiadásra teljesen vagy részben megterül. Amennyiben a szülő valamelyik biztosító

intézet: OTI, MABI, OTBA s.tb. tagja, ahol ingyen gyógykezelik gyermekét, akkor ruhára, cipőre s.tb.-re fordíthatja az O. M. Gy. E. révén kapott segélyt.

Az O. M. Gy. E. baleseti védelme tehát nem csupán egészségügyi védelem, hanem szociális gondozás is, s ezért ajánlották a hivatalos szervezetek az oktatói kar figyelmébe a szervezeten munkájának elősegítését.

Tekintettel arra, hogy a gyermekbaleseti védelemmel kapcsolatos gyógykezelés, rokkantsági, neveltetési és temetési segélyekről, általában az ügy érdemi részéről az O. M. Gy. E. részletes tájékoztató küld minden iskolára igazgató-ságának, rövid ismertetőnkkel azzal a kéressel zárjuk: fogadják a Kartársak az iskola és a társadalom együttes gyermekvédelmének ezt az új lehetőséget is azzal a szeretettel és körültekintő jószággal, amely hagyományos a magyar oktatói karnál.

Bernáthné Ulrich Irma
szakró,
az O. M. Gy. E. alelnöke.

Határidő-emlékeztető.

A PÉCS EGYHÁZMEGYEI IRKÁK, RAJZFÜZETEK, HANGJEGYZÉK ÉS ÉRTESÍTŐ KÖNYVCSÉK rendezése az 1941/42. tanévre. A következő irkák általános rendelkezése: négynyolvas magyar irkák 14 és 5 filléres, egyvonalas (diktandó), számolás és német irkák 15 filléres, sima vonalozással 5 filléres irka kapható, rajzfűzet 7 filléres, és hangjegyzék 11 filléres árban. Egyéb gyakorlati füzetek is kaphatók. **Beíratási díjak** tárgyában az 1940/1933. isk. sz. püspöki rendelet (Katolikus Iskola 1933. augusztus 1.) alapján az iskolajáratóságának szeptember hó 10-ig az egyházmegyei főtanfelügyelői hivatalhoz az előírt beíratási (mellettek esetében nem szükséges) meg kell küldeni a az 1934/1937. isk. sz. püspöki rendelet (Katolikus Iskola 1937. augusztus 1. sz.) alapján a beíratási díjak 50%-át a katolikus tanítói internátusi alapszaka, a Pécs egyházmegyei Alapítványi Hivatal 38.504. sz. postakamari csekkszámára be kell fizetni. A beíratási díjak mikénti feltételeiről a 2243/1936. sz. főtanfel. rendelkezés alapján (Katolikus Iskola 1936. szeptember 1. sz.) a kir. tanfelügyelői hivatalnak is meg kell tenni szeptember havában az előírt jelentést. — **Pótbéírások után** a tanulók egyeni lapjai a községi előjárásokhoz küldendő három nap alatt. — **Tanév kezdete,** valamint a heti és évközi szünetek a kir. tanfelügyelői hivatalnak bejelentendő. — **Tanév elején** két hónapig az igazolatlan mulasztók kimutatása hetenként küldendő meg a községi előjárásokhoz. — **Tagdíjak** a köri pénztárosok által a 45.612. sz. postai betétlapra legkésőbb október 1-ig átírták bevérdni a nékü. bevérdendő. Ezért a határidőn levő tagok tagdíjukat haladéktalanul küldjék meg a köri pénztárosnak — **Katolikus Tanítói Internátusi segélykérvények** szeptember 30-ig benyújtandók. (Katolikus Iskola 1935. április 1. számában 797/1935. és az 1940. szeptember 1. számában között 3115/1940. számú főtanfel. rend.) — **Komócsy István Segélylap** elnökéhez a segély iránti folyamodványok a 380/1936. sz.

főtan. rend. (Katolikus Iskola 1936. március 1. sz.) valamint a Katolikus Iskola 1940. május 1. számában közölt választmányi ülési határozat alapján és az előírt módon a Pécsesházmezei Róm. Kat. Tanítóegyesület elnökségéhez (Pécs, Inczédy Dénes-u. 9/1. sz.) szeptember végéig benyújtoták. — Nyugdíjállások az iskolafenntartók által behatározandók.

Főtanfelügyelői rendelkezések.

2510/1941. sz. Iskolatogatóási jogosítvány. A felügyeletem alá tartozó és Somogy vármegye területére eső iskolák helyi hatóságaival tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszterium a Somogy vármegye kir. tanfelügyelői hivatalához hozzáadtam a Balogh Károly tanügyi s. fogalmazó részére az iskolatogatóási jogosítvány megadta. Felhívom az érdekelte iskolai helyi hatóságokat, hogy nevezett iskolatogatóási iskolatogatóási tevékenységében támogassák.

2933/1941. sz. A testnevelési vezényelti és tanítási nyelv a nem magyar tanítási nyelvű iskolákban. A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszterium f. évi augusztus 5-én, 56287/1941. V. ü. o. szám alatt kelt, valamennyi tankerületi kir. főigazgatóhoz intézett és hasonló intézkedések céljából Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltóságának írásban megküldött rendelkezési tudomásvétel és megfelelő eljárás végett közlöm a felügyeletem alá tartozó róm. kat. elemi népiskolák igazgató-ságaival:

„Az iskolatogatóási jelentésekből megállapíthatom, hogy a nem magyar tanítási nyelvű iskolák a testnevelési órák tekintetében nem követnek egységes eljárást.

Tudomás és megfelelő további eljárás végett értesítem Főigazgató Urat, hogy a nem magyar tanítási nyelvű iskolákban a testnevelési tanítási és ezzel együtt a vezényelti nyelve magyar. A gyakorlatok megteremtésére szolgáló magyarizációkat a szükséges szerint az iskola tanítási nyelvén adott magyarralattal is lehet egészíteni. A tanmeneteket ebből a tárgyból magyar nyelven kell elkészíteni.

A tornagyakorlatokat, játékokat és a kísérő dalokat arányosan megosztva magyar nyelven és az iskola tanítási nyelvén énekeljék, a táncokat pedig szintén ezen elv szerinti megosztásban tanulják, kiválógatva úgy a magyar, mint az illető népiéset legjobban jellemző táncokat.“

HIREK.

Bérmálás. Virág Ferenc Megyéspüspök Úr szeptember 14-én kezdi meg bérmakörútját. Máriakémetén, szept. 15-én Himesházában, szept. 16-án Püspökfalván, szept. 17-én Erdőmecsken, szept. 18-án Fekeden, szept. 19-én Széchenyiben, szept. 20-án Véménden, szept. 21-én Palotab-

zskon, szept. 24-én Ibfafán, szept. 25-én Szentlászlón, szept. 26-án Mozsgón, szept. 27-én Szigetváron, szept. 28-án Lakócsán, szept. 29-én Felsőszentmártonban és szept. 30-án Bogdásán osztja ki a bérmálás szentségét.

Esperesi kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Glüeck István helyei plébános a dárdaí kerület esperesévé kinevezte.

Egyházmegyei hírek. Szolga István tengeri plébános kövágószőlősi, Vízzy János köb-lényi plébános majsi plébánossal nevezett ki. Nagy Sándor dunaföldvári káplán Tengelicre, Reininger Vendel dr. pécsváradi káplán Köb-lénybe küldetett ki adminisztrátori minőségében. Kaszás Imre kövágószőlősi káplán Kajdaesra, Csordás Kálmán kajdaesi káplán Meesekszabolcsra, Angyal Dezso meesekszabolcsi káplán Dunaföldvárra, Lovinusz sz. Mihály újmezei Pécsváradra küldetett ki kápláni minőségében.

Péhm Krisztof, nyug. plébános, a pécsi egyházmegye, a pécsi augusztus 4-én, délutén 8-én, évében Pécsen elhunyt. Temetés augusztus 6-án a pécsi központi temetőben volt.

Hegedüs József, berkesdi plébános, kiérd. ker. tanfelügyelői életének 57. évében, július hó 9-én, Pécsen elhunyt, ahol a központi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Tanítói véglegesítés. Nádor Károly kövágó-főtöltési, Tóth Lajos irgesszemesi és Eberhardt Márta műcsi h. tanítók végleges minőségű rendes tanítókká kinevezettek.

Helyettesítanói kinevezés. Pető Gyula, harci róm. kat. próbaszolgálatos tanító helyettesítanóivá kinevezetett.

Próbaszolgálatra bocsátás. Németh Irén a villányi és Lacza Cecília a simontornyai r. kat. iskolánál próbaszolgálatra bocsátattak.

IRODALOM.

NÉLKÜLÖZHETETLEN 32 IDŐSZERŰ NEPMŰVELÉSI ELŐADÁS-GYŪJTEMÉNY. Ára 1.50 Ft. A 28257. sz. csekkiszámlára befizetés esetén portmentes kifizetés. Rendelhető: Tamás József népm. titkár, Kaposszár. Fő-u. 23. sz. és valamennyi vármegyei Népművelési Bizottságnál.

SZÉKELY INDULÓ. E címen most jelent meg önkéntes és zongorára Tiboldi József legújabb szerzeménye, mely hazafias ünnepekéjé céljára minden tekintetben alkalmas. — A füzet ára 2.— pengő. Megrendelhető a szerzőnél: Pestszenterzsebet, Vas Gereben-u. 11. és minden könyvkereskedésben.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécsesházmezei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Hatádos Nyomda Részvénnytársaság Pécs, Titkár-u. 21. sz. A nyomdaiért felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsesházmezei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztudósági havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési árf 1941. évre 3 pengő.

Tagdíj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczédy Dénes-utca 9/1., (Papi Otthon), hová a lap szemleli részét illető minden közlése, hirdetések és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postakártyaképesítési befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. szeptember 1.

XXX. évfolyam, 9. szám.

A magyar feltámadás útfján.*

Írta: Barabás András.

(II.) Hét heti tavaszi katonai szolgálat után nem egészen ennyi szívet következett a július elején újból behívott. Ezúttal az orosz határszélre, a Máramaros havasokba.

Ismerős tájak. Kerestül-kasul jártam ezeket 23—25 évvel ezelőtt: Máramaroszítettől Kirilbábáig a Prizslonát és Kőrösmezőtől Czernovizig vasúton, Kirilbábától a Radnai-bágon át Beszterceig kocsin, Czernoviztól Kirilbábáig visszavonulóban, majd ismét kerestül Bukovinán Radautzig előrenyomulásban, gyalog. Ezt csinálta sok ezer tiszt és sok százezer közművelő. De sohasem gondolta egyikünk sem, hogy újabb háború minket még visszahoz ide... Pedig így ment ez ezer éven át. Ha más nem, a szárványokban mindenütt található csekélyszámú magyarság ezeréves útjelzőink... A magyarság ezeréves útján járunk itt is.

Rómán arcúlatu volt a vidéknek akkor is, a román impérium azóta alig változtatott valamit itt, ahol csak a vezető-réteg volt magyar és most is az. Az űnkő nyáron tar, telen havas csúsa, — melyet a Capulról a háttam mögött félvén át annyiszor néztem, — akkor is Inoka volt a térkép szerint; akkor is, most is Pop Iván, Hoverla stb. volt a kimagasló csúcsok neve s ma is csak egyet jelez magyarul a térkép — de csak a térkép! —: a Nagy-Pietroszól lett Horthy-csücsöt. De ez uralkodik a vidéken, ezt urálja a többi mind, ha esetleg még nem jól ismerik is a névét. Ez az új változás lényegében Horthy uralkodók. Egyéb-ként Kirilbábától Felsővisóig most is minden a Pap Simoné, akárkit kérdezel. Ahogy 25 évvel ezelőtt minden oláh famunkás a Pap Simoné uralta, úgy most is a botospán-szabász „intézője” — a helyi móccok csak Pap Simoné.

* Július számunkban a cikksorozat címének utolsó sava hibásan jelent meg.

getik. Akkor még élt, most csak az övegye él Felsővisón, ahol főszolgabíró volt és 32 ezer hold erdőt szerzett, fűrésztelepekkel, malomokkal stb. Gyermeke nem volt, fogadott gyermekei révén alighanem oláh kére kelt a nagy vagon. A zsidókat is befonta. Vajjon igazán Pap volt-e, vagy igazi Pop? Már akkor sem tudtam megérteni, hogyan szerezhet egy magyar főszolgabíró ennyi vagyon, most sem.

Nem hittem, hogy Pap Simonáln is találkoztam még 25 év után. De hát itt lassan halad a világ, ha gyakoriak is impérium-változások.

A nemzetiségi viszonyok is állandóak itt és csendes folyások. A magyarságról már szóltam. A felsővisói tizezernyi cipser-német tömb ma nemzetiszocialista, de ép oly szívesen beszél velem magyarul s ép úgy dolgozik az elragadó szépségű Vasér (Wasser) völgyének fenyevesében és fűrésztelepén, mint 25 évvel ezelőtt. Az állami iskola magyar-német felirattal s azelőtt is, most is magyarul és németül tanultak és tanulnak benne a gyermekek. Csak hogy azelőtt nem volt agyonszabályozva az iskolai nyelv, hanem az éltetkez igazodott, mely pedig békés és megalgóvó az éltéviszonyokkal. A zsidóság az oláhoktól oláhu, a magyaroktól magyarul tanult és tanult. (Most külön helyen tanító-felők vannak, akikhez azonban csak iskolai színetben járhatnak a gyermekek.) Akár a Délvidéken, akár a Dunántúlon, akár itt, az éltéviszonyok egyensúlyozzák ki a nemzetiségi viszonyokat, sehol sem az állami törvények. Nemzetiségi ellentéteket csak az agitátorok keltenek, az élet nem. Megmaradok itteni tapasztalataim után is régi álláspontomon, hogy ne szabályozzák a nyelvet felülől az iskolák tanítási nyelvét, hanem bízzák azt — a főclv megadása mellett — az egyes iskolákra!

kapcsolatos tanítói állásokra vonatkozólag az iskolafenntartó egyházszékek már a pályázati hirdetések kötelessé jelezni, hogy csak oly tanítók pályázhatnak, akik kántori oklevéllel rendelkezők, és hogy kántori oklevél nélkül pályázók figyelembe nem vehetők. Ennek ellenére ismételtelen előfordult, hogy iskolai helyi hatóságok ilyen tanítói állásra közzétett pályázati hirdetésben, a kántoriakban való segédkezelést, illetőleg a pályázati iratokhoz a kántori oklevél csatolásának szükségességét nem jelezték. Ennek következménye az volt, hogy az egyházmegyei hatóság a jelölést nem eszközölte. Ezért felhívom a felügyeletem alá tartozó iskolai helyi hatóságokat, hogy amennyiben valamely betöltendő tanítói állással a kántoriakban való segédkezés kötelezettsége is egybe van kapcsolva, a pályázat megküldésekor a fenthivatkozott püspöki rendeletnek megfelelően járjanak el.

3403/1941. sz. Szekszárd megyei város monografija. Szekszárd megyei város ezideig nékülözte történelme leírását. Vitéz Vendel István, szekszárdi polgármester, évek hosszú során át összegyűjtötte az adatokat és ezek gondos feldolgozásával megírta Szekszárd megyei város monografiáját. A könyv folyó évi október hónapban jelenik meg.

Szerző a könyv első fejezetében feltárja Tolna vármegye székhelyének múltját. A második részt az 1914—1918. évi világháború és az ezefel követő forradalmi idők töltik be. A harmadik részben a gyászos Trianon után történetekkel foglalkozik a szerző. A könyv számos a tárgyra vonatkozó képet is tartalmaz és kb. 320 oldalra terjed.

Mint ahogy a könyv, tartalmánál fogva, különösen a tolnamegyei iskolák oktató-nevelő munkája tekintetéből hasznos szolgálatot lehet, a felügyelet alá tartozó elemi és polgári iskolák tanítóit, illetve tanítói könyvtárai számára beszerzésre ajánlom.

Szerző a könyvet füzess-kartonba költe, példányonként 10 pengő előjegyzést is mellett beszerzéséig közre. A könyv ára az átvétel után fizendő. Megrendelhető az Ártófal.

HIREK.

Főpásztori elismerés. Megyés Püspök Úr Ó Nagymellőssága Plet György, apári római kat. nyug. igazgató-kántortanítónak nyugalmabavonulása alkalmával, kiváló működéséért, elismerését nyilváníttotta.

Igazgatótanítói kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagymellőssága Horgos János, jágonaki r. kat. kántortanítót a jágonaki r. kat. iskola igazgatótanítójává kinevezte.

Igazgatótanítói cím adományozás. Megyés Püspök Úr Ó Nagymellőssága Topandri Ferenc, szásvári r. kat. kántortanítónak eddigi kiváló

működésének és magatartásának elismeréseként az elemi népiszkolai igazgatótanítói címet adományozta.

Tanítói kinevezések. Nemezz István, a sóagárdi r. kat. kántortanító, Hunor Pál, a nagy-mányoki II., Várhegyi Alajos, a szásvári III. és Hun Margit, a sóagárdi II. sors. tanítói állásra végleges minőségű rendes tanítókká kinevezettek.

Tanítói véglegesítések. Tompits János, alsózentmártoni, Hartmayer Konrád, sombereki, Magos Gyula, mohácsszegi-felsőkandai r. kat. helyettes-kántortanító, Báter Anna, sombereki és Varga Emilia, kocsolai r. kat. helyettes-tanítóknak jelen állásukra végleges minőségű rendes tanítókká kinevezettek.

Helyettes-tanítói kinevezések. Hertrich Ferenc, illoscai próbuszolgálatos kántortanító helyettes-kántortanítóvá, Weger Margit, a paksi r. kat. elemi népiszkola XIII. sors. tanítói állásra helyettes-tanítóvá kinevezettek.

Próbanszolgálatra bocsátás. Major Béla, a bostai és Koszár Géza, a szilvágyi r. kat. kántortanító, Király Verona, a mohácsszegi-sárháti II., Hell György, a mágoesi IX., Erdorf József, a sombereki II., Forster Anna, a miszlai II. sors. tanítói állásokon próbanszolgálatra bocsátjattak.

A Pécsi Női Lelkigyakorlatos Otthonban három napos zárt lelkigyakorlatok kezdődnek október 6-án és 20-án. Részvételi díj 10 pengő, külön szoba 12 pengő. — Csoportok, ha legalább 15-en jelentkeznek, tetszészerinti dátumot kérhetnek. Bővebbet a Női Lelekgyakorlatos Otthonban: Pécs, Mátyas Flórián-ú. 76—78. sz.

IRODALOM.

XL PIUS PÁPA APOSTOLI KÖRÖLÉVE A FILMSZÍNHÁZAKRÓL. Jegyzet írta Horváth Alak és György S. J. Kiadta az Actio Catholica Országos Elnöksége, Budapest, Ferenciek-ter. 7. sz. Ára 1 pengő. Kapható minden katolikus könyvkereskedésben. A könyv megírására az a rendkívüli hatás adott indítást, melyet egyes magyar filmek — Halális tavasz, Topári lámpás — az utóbbi években gyakorolni elkezdtek. Nép- és nemzetnevelési szempontból lehetetlen volt e hatásra fel nem figyelni. A könyv bőséges adathalmazra rendkívül érdekesen világítja meg a film világhozát és roppant hatásterületét. Katolikus iródmunkában úttörő munka. Mindenkinél igen melegen ajánljuk, különösen az egyesületek vezetőinek, pedagógusoknak, tanítóknak és a moziért rajongó serdülő ifjúságnak. Születik meg a könyvből a katolikus érzéket, hogy képesek legyenek a technika, a megrendezés, a megvilágítás, a művészet szempontjából tetszős filmet az etika és a világnézet szempontjából felülbírálni és a filmek ütközésait az evangéliumi feltevéssé megérteni és nem oly könnyűen megbecsülni. Mert nem lehet szép az, mi az örök Szépség etikai törvényeivel bármilyké is ütközik.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanfolyegyesület. Haladás Nyomda Részvénytársaság Pécs, Király-ú. 21. sz. A nyomdai felel: **Dvorsky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécs egyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztudatügyi havi közlöny. Felfelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczédy Dénes-utca 91., (Papi Otthon), hová a lap szemléi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 43.012. sz. postatakarépjelzést befejező-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. október 1.

XXX. évfolyam, 10. szám.

Új világ, új kötelességek.

Nemzetünk most fellámadásáért küzd, új világot dolgozik. Részben fegyverrel a kezében: azokon a csatamezőkön, ahol az előző világháborúban is ragyogó győzelmek sorozatát aratta a magyar katona a mindig türebben levő ellenség; részben békes erőkkkel: minden szemlel eréjét megfeszítve és minden anyagi eréjét latba vetve.

Hisszük, hogy hőseink vérből és porából, mindajánjuk megfeszített munkájából és eleven erejéből új, történelmi Magyarország, és ebben új világ fog születni.

Hirdetjük, hogy az új Magyarországnak minden talpalatnyi földjét észszerűbben fogjuk megmúlni, a föld mélyén rejlő kincseket bőségesben fogjuk felszínre hozni, természeti szépségeinket okosabban fogjuk kihasználni; általában az országban rejlő összes erőket jobban fogjuk hasznosítani s ezzel az ország anyagi szintjét eddig nem tapasztalt magasságra fogjuk emelni.

Ez azonban a ránk háruló feladatnak csak egyik része. Hisszük, tudjuk és hirdetjük, hogy az anyagi fellendülést erkölcsi és lelki átalakulás nélkül hónap már tepszed, hónapraint tünaszgy, actin pedig teljes lehanayalás követhe. Hisszük és hirdetjük, hogy a föld mélyében és a föld termőterében rejlő erőket csak úgy fogunk megokszorozódni, ha a bennünk, magyarokban levő szemlel erő és erkölcsi energia is meghatványozódik.

Eppen ezért az új világ küszöbén ránk háruló feladat másik része a magyar ember, a magyar lélek belsei megújítása.

A feladat első részét kiváló szakembereink és modern gépeink oldják majd meg. A második

rész megoldásának felelőssége a lélek szakembereink vállára nehezedik. Az első rész megoldása ott születik a laboratóriumok, kísérleti telepek, műhelyek veretékében; a második rész laboratórium az iskola, munkavezetője a tanító.

A magyar tanító munkáján fordul, hogy az új magyar világban a széthúzás, kapkodás, tervszerülenség helyébe az összetartás, összefogás, egyúgy megbecsülés, a vállvetve való dolgozás, a több és jobb munka lépjen. A magyar tanító lélektanilag fordul, hogy mindenki a maga helyén, nescak a maga érdekében, hanem a közjót és közérdeket szem előtt tartva dolgozzék.

A magyar tanító munkáján fordul, hogy a hírhedt magyar szalmalángot a szivós kiltarás, acélos akarát viharos sodrású szel ulti ki. Es a magyar tanító munkáján fordul, hogy ebből az új világból eltűnjék a patópólus „ehj ráérünk arra még” gondolkodás, és minden feladatot, amit mára tüzünk ki, ma oldjunk is meg.

A magyar tanító munkáján fordul a magyar lélek megújítása, mért éppen a kis emberek kis teitien, kis jócselekedetien, kis hibáin keresztül jaithatjuk meg, vagy ronthatjuk el az egész társadalom magatartását, és készíthetjük elő magunkat és a társadalmat a magasabbrendű feladatok megismerésére, támogatására, szolgálataira, vagy megtagadására.

Az új világ küszöbén új kötelességek neheznek a vállainkra.

Es e kötelességek teljesítésében „a tett az első, a szó a második.” (Széchenyi.)

vitéz SZÉKY PÁL.

Hét osztályt tanítunk.

Az 1940. XX. tc. 10. §-a életet nyert, a rendelet a folyó tanévben testet öltött! Nem jött várattalun, mégis meglepte azokat a tanárokat, kiknek iskoláiban a jelen tanévben bevezetését elrendelte a minisztérium. A beállott változás, a kapcsolatosan megjelent Tanterv és Utmutatások (nem utasítás!) lázba hozták a tanítószágot, az erők duzzadoztak, hogy a nyári szünetben bevezetésé magába mindazon ismereteket, melyek-ek eredményesen bírkoztak meg az 1941–42. évi, évbén, nem magyarázható okokból, — mert hiszen anyag van bőven —, hanem annak kiválólagában, eredményes alkalmazásában és az 1942–43. évi évről elkészítendő tananyagbeosztás számára a legjobb tudás megnyerésére.

De ember tervez, a háború végez! Hétezer tanárrel küldik a nyári termény összeírására, ami aztán — ha az anyag sokaságát nem számítva — az időt is, de mégjobban az idegeket vette igénybe és olyan szünetidő eredményezett, mely után nem lehetett megalapozni alapos olvasással a tudást. A hétezer tanító kifáradta, kikre a tanfelügyelők kényserültek részvenni, mert ha röviden is, legalább megismerték azokat a lépéseket, melyekkel a járást biztosítani kell a nyári tanterv megvalósításához. Azok a tanítók már a nyolc osztályú népiskoláról neves szakirónként és gyakorlati munkásainként, szereztek meg a biztosabb és maradóbbul, mint a saját gyakorlat tennél ki a maga körülményei között. Gondolt is erre a magas kultuskormány, amikor a jelen tanévet próbaévként állítja be. Nehézség elé állította minden körülmény a tanítót, melynek teteljebe jön a saját terményjárásának elszámolása, az elkövetlenedés az általános drágulás miatt, főleg az olyan szülőknek, kik gyermekeiket a községi iskolákkal együtt megoldva, középiskolákról kell gondolkodniuk.

Sok és nagy nehézsége van a mának, amidőn vajdák a nyolc és rendszerek dőlnek meg, márról-holnapra országok alakulnak; mégis a tanító kiközököl vele a legjobban.

Azonban teljesíteni kell kötelességeinket, mert esküvel fogadtuk, no meg igazi magyar emberek legyünk, legyünk legények a gáton, ha erre zántuk magunkat. Tehát a hét osztály, majd az azt követő nyolcadik és kilencedik se riasztson vissza bennünket nehézségeivel. Arra nem térek ki, mit tehetünk és mit tegyünk! A nyári tanfolyamok sokakat átvártak, azok tartásuk kötelességeinknek az ott szerzett továbbadni, akár egyénileg, vagy a köri gyűlések keretében, még jobb a plébániai tanfelügyeleti ülésen. Kezünkben van aztán az az öt kötet is, mely mindenre megadja a kimerítő választ, de ennek dőlünk neki, szívesen olvassuk, mert megtalálunk benne mindent addig, míg a katolikus tanterv elkészül. Soraim bátor kitartást akar-

nak sugározni a jobb jövő felé, melyre én oly sok alapozó munkát láttam. Ki végigélt harmínhét év küzdelmét a fejleléseszmától (réggi javadalom) a jobb falat, kenyérgig, látja, hogy a falu földre beesült tanítóját, — mert tanácsadóként látja bennem —, mint pástort, az bizakodó igazán a jobb jövőben, mert érzi, ha a folyamat lassú is, de biztos!

Ezek a biztató szavak emeljük fel süggéd és fáradt lelkeinket elcsigázott testünkkel és ha ki-dőlést fenyeget is emyerdőn, az adjon bátorítást a végökig, hogy a harc megérté Hazánkért és Helyünkért!

Sásd H.

B. L.

Cecilia Egyesületi Szemle

Vezeti: Kerényi János.

TEPLOMI ÉNEKREND.

Kedves Kartársak! bizonyára tudomásot szereztek már az Orsz. M. Cecilia Egyesület által a r. k. népiskolák „Tanterv és Utasítás” alapján ismételten összeállított „*Templomi Énekrendről*”. Ilyen énekrendet a húdapesti érseki helytartóság már évek óta kötelező templomi használatra kényszerít és előír. A rádió műsorából is láthatjuk, hogy a templomok be is tartják az előírt énekeket. Újabbban a székesfehérvári és csanádi egyházmegyéket főpásztorai is kiadott egy, az egész egyházmegyére kötelezően előírt templomi énekrendet.

Tudomásunk szerint ezekből az énekekből a pécsi egyházmegye minden plébánosa és kántora kapott egy-egy mintapéldányt.

Ebből kiindulva, szabadon lapunk hasábján arról egy kis eszmecsere folytatható.

Előre kell hoészlanom, hogy mi pécsi egyházmegyeiek ezen gondolatnál másfél évtizeddel megelőztük az Orsz. M. Cecilia Egyesületet. Már a huszas évek derekán elkezdünk arról a Katolikus Iskola hasábján és elfogadtuk akkor már az elvet, hogy templomi énekrend készítése kívánatos, sőt elengedhetetlenül szükséges is! Tetűtt ezt az akkor érvényes katolikus iskolai rendszabályoknak a kántóra vonatkozó előírás alapján. *Éz előírta, hogy minden kántor köteles a vasárnapi miseműsorát elkészíteni és azt elfogadás céljából a plébánosnak bemutatni.*

Lapunk 1924—26. évfolyamaiban találkoztunk ezen sorokkal.

Jó pedagógus előtt egy percig sem lehet vitás a templomi énekrend készítésének helyessége és gyakorlati előnye. Mennyi kantiadást, hosszúságot és tervszerűtlenséget jelent meg a hivatalos szerető kántort egy gondosan és lélekkel összeállított énekrend. *Ezért magyarul a szükség-szerűség előérő nem is vitatkoznak, mert az túlhaladott álláspont. Magától értődő, hogy az énekrendnek az iskolai és templomi énektantás-*

hoz tervszerűen alkalmazkodni kell. Feltehetően azonban a kérdés: *hol és egy, az egész egyházmegye számára egységes énekrend összeállítás, kiadása és kötelező előírása?* Tovább; egyáltalán lehetséges-e gyakorlati szempontból 150—200 plébánia részére egységes énekrend összeállítás? *Helytálló-e a gondolat, hogy egy és ugyanazon a napon az egész egyházmegyeben ugyanazon énekeket énekeljék?*

Ezen kérdést több oldalról kell vizsgálni tárgyavá válni! Lassuk!

1. Szerintem minden jó kántornak van egyénisége, egyházei lelkülete. Vannak körüsi számára elgondolása és elképzelései. Ezeket uniformizálni véleményem szerint nem lehet, de nem is volna helyes.

2. Tegyük fel, hogy az 1937. óta előírt Tanterv és Utasításban felvett 73 éneket már az egész egyházmegyeben tudják énekelni, akkor is figyelembe kell venni az egyes plébániák helyi ünnepeit, az ezen ünnepekre apróbbt és el nem hagyható énekeket. Ilyenek: újhold, első vasárnap, első péntek, szentségimádás, búcsú, szent József stb. szentek helyi és fogadalmi ünnepei. Miután ezen ünnepekre több jó és kifogástalan ének is található, nem volna helyes pusztán egyetlen ének előírása.

3. Valószínű, hogy a hívek a kántor terveihez szerint vasárnaponként rendes templomi énekektől is részesülnek. A kántor tudja a haladás útját és módját, következkép ő tudja, mikor melyik ének helyénvaló.

4. Sajnos, a Tanterv és Utasítás által kötelező tanításra — gyermekek, mint a hívek számára — előírt 73 ének nem megy mindenütt. Előirni valamennyit tehát még nem lehet. Ez volna a kedves Kartársak legelső és legégetőbb feladata, hogy már egyszer teremtünk valami egységet a templomi énekek terén. *Tudjunk már egyszer ezen is egyformán énekelni, találkozzunk bárhol haszonnal!*

Mindereken kívül még más szempontokat is figyelembe kellene venni egy egységes és kötelező énekrend összeállításánál. Budapesten az egyházi népének tanítását az érseki helynök-ség központilag irányítja, tehát könnyű feladat az énekrend előírása és betartása. Bizonys, hogy az egyéb egyházmegyéekben *kiadott énekrendet a kántoroknál át kell dolgozniok sajátos helyi viszonyoknak megfelelően. Ha ez így van — ami bizonyos —, úgy tudán helyesebb lenne, ha minden kántor önmaga állítandó össze temploma számára az énekekréjtd.*

Már most, hogy egy teljes évré, vagy időszakonként megállapított hónapokra állítsa-e össze a kántor, az már lehet kötelező előírás tárgya.

Ügyszintén felmerülhet a kérdés az egyénileg összeállított énekrend felülbírálasa tárgyában is, ki hogyan és mikor bírálja felül, illetve őrizzé ellen azt. Az ellenőrzés szükség van, mert csak úgy érhető el, hogy egyszer már tünjenek el a templomból az oda nem való művésziellen fér-elemények, limonádés szanzonek.

Nem okoz nehézséget az énekrend összeállítását ott, ahol az iskolágyermekek énekelnek a felnőttekkel együtt. Amennyiben az iskolai és templomi népének tanítás párhuzamosan halad, ugyaneas könnyű dolga van a kántornak. Az iskolágyermekek a nép tanításánál nagy sikerrel használható fel és az egységes énekek tanítása a legelőszűrűben ezen módon véhető keresztül. Erre számos példa van már egyházmegyéinkben.

Az énekrenddel kapcsolatosan célszerű elhelyezni egy énekszámot jelző fallalható a templom minden helyén jól látható módon. *Ne idegenkedjenek attól mondástól, ha nem is származik filánik! Előnye elhathatlann.*

A Pécsi egyházmegyei Cecilia Egyesület vezetője és művészi bizottsága most foglalkozik az énekrend kérdésével és azt az idek közölésén óhajtja vita tárgyává tenni, hogy az egész egyházmegye kántorsága számára megnyugtató módon nyerjen a kérdés megoldást. *Ezért szívesen vennék, ha buzgó tagjaink és kartársaink közölnek velünk a tárgyban elfoglalt álláspontjukat és elgondolásaikat.*

E kérdésben nem maradhathatunk el más egyházmegyéktől akkor, midőn Pécs hazánk Regionálisja és az egész ország szemé ránt tekint. Kívánságunk tehát az, hogy a kérdés úgy művészi, mint egyéni szempontból a leggyakorlatibb módon nyerjen megoldást.

Aki a multban készített már énekrendet, küldjön másolatot! Amennyiben az Orsz. M. Cecilia Egyesület kiadványát használma valaki, jelezze, hogy mily módon alkalmazta, javítja saját temploma számára.

Hisszük, hogy egyesületünk nemes fáradozást mindenki szíves készséggel segíti és támogatja.

Határidő-émlékeztető.

Keltűő 6-án neri pünkösdén. A gyászholgók ki öltözni. — **Kiről pünkösdre** a hátralékos és a évi tagdíjakat, valamint a lelkigyakorlatok költségeire megállapított összegeket, újabb személyi sürgétes beírásra Iskola, a rendelkezésükre bocsátják 45.512 sz. postai beíratólap felhasználásával haladéktalanul küldjék be kiutalás kértében. — **Takarékossági** nap tartandó a 2008.1930. sz. rendelet megjelölt a Katolikus Iskola 1930. évi 1. számában megjelölt. — **Fin.** és **évi** és magyar körök **létkelőkről** októ 17-én, az utolsó tanítási óra alatt meg kell énekelni és tájékoztatni kell a tanulókat ennek a rokonságnak eszméjéről és mibenléről (Katolikus Iskola 1931. október 1. számában közölt 2034.1931. és Katolikus Iskola 1937. augusztus 1. számában közölt 1849.1937. sz. főtánc. rend.) — **Nyugdíjjárulékok** az iskolafenntartók által beíratendők.

Főtanfélégyelől rendelkezesek.

3374/1941. sz. Kántorokban való segédkezésel kapcsolatos tanítói állások pályázati hirdetményel. Az 1945/1934. számú püspöki rendelet (Katolikus Iskola 1933. augusztus 1. sz.) előírja, hogy a kántorokban való segédkezésel

kapcsolatos tanítói állásokra vonatkozólag az iskolafenntartó egyházszékek már a pályázati hirdetésben kötelesek jelezni, hogy csak oly tanítók pályázhatnak, akik kántori oklevéllel is rendelkeznek, és hogy kántori oklevél nélküli pályázók figyelembe nem vehetők. Ennek ellenére ismételen előfordult, hogy iskolai helyi hatóságok ilyen tanítói állásra közzétett pályázati hirdetésben, a kántoriakban való segédkezést, illetőleg a pályázati iratokhoz a kántori oklevél csatolásának szükségességét nem jelezték. Ennek következménye az volt, hogy az egyházmegyei hatóság a jelölést nem eszközölte. Ezért felhívom a feljegyzésem alá tartozó iskolai helyi hatóságokat, hogy amennyiben valamely betöltendő tanítói állással a kántoriakban való segédkezés kötelezettsége is egybe van kapcsolva, a pályázat meghirdetésekor a fenthivatkozott püspöki rendelkezletnek megfelelően járjanak el.

3403/1941. sz. Szekszárd megyei város monografiája. Szekszárd megyei város ezideig nélkülözle történelmi leírását. Vitéz Vendel István, szekszárdi polgármester, évek hosszú során át összegyűjtötte az adatokat és ezek gondos feldolgozásával megírta Szekszárd megyei város monografiáját. A könyv folyó évi október hónapban jelenik meg.

Szerző a könyv első fejezékében feltárja Tolna vármegye székhelyének múltját. A második részt az 1914—1918. évi világháború és az ezt követő forradalmi idők tálítik be. A harmadik részben a gyászos Trianon után történetekkel foglalkozik a szerző. A könyv számos a tárgyra vonatkozó képet is tartalmaz és kb. 320 oldalra terjed.

Mint ahogy a könyv, tartalmánál fogva, különösen a tolnamegyei iskolák oktató-nevelő munkája tekintetében hasznos szolgálatot tehet, a feljegyzésem alá tartozó elemi és polgári iskolák tanítói, illetve tanítói könyvtárai számára beszerezésre ajánlom.

Szerző a könyvet feltesz-karantóna könye, példányonként 10 pengő előjegyzési ár mellett bocsátja közre. A könyv ára az átvétel után fizendő. Megrendelhető a szerzőnél.

HIREK.

Főpásztori elismerés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Ptel György, apári római kat. nyugal. igazgató-kántortanítónak nyugalmobornulása alkalmával, kiváló működéséért, elismerését nyilvánította.

Igazgatótanítói kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Horgos János, jágonaki r. kat. kántortanítót a jágonaki r. kat. iskola igazgató-tanítóvá kinevezte.

Igazgatótanítói cím adományozás. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Toponári Ferenc, szászvári r. kat. kántortanítónak eddigi kiváló

működésének és magatartásának elismeréseként az elemi népiszkolai igazgatótanítói címet adományozta.

Tanítói kinevezések. Nemezz István, a sóagárdi r. kat. kántortanító, Hunor Pál, a nagy-mányoki II., Várhegyí Alajos, a szászvári III. és Hun Margit, a sóagárdi II. sors. tanítói állásra végleges minőségű rendes tanítókká kinevezettek.

Tanítói véglegesítések. Tompits János, sószentmártoni, Hartmayer Konrád, sombereki, Magos Gyula, mohácsizsigelet-felsőkandai r. kat. helyettes-kántortanító, Báter Anna, sombereki és Varga Emilia, kocsolai r. kat. helyettes-tanítónok jelen állásukra végleges minőségű rendes tanítókká kinevezettek.

Helyettes-tanítói kinevezések. Hertrich Ferenc, illoskai próbaszolgálatos kántortanító helyettes-kántortanító, Weper Margit, a paksi r. kat. elemi népiszkola XIII. sorsz. tanítói állásra helyettes-tanítónóv kinevezettek.

Próbaszolgálatra bocsátás. Major Béla, a bostai és Koszár Géza, a szilgyvi r. kat. kántortanítói, Király Verona, a mohácsizsigelet-sárházi II., Hell György, a mágoesi IX., Erdőf József, a sombereki II., Forster Anna, a miszlai II. sorsz. tanítói állásokon próbaszolgálatra bocsátattak.

A Pécsi Női Lelkigyakorlatos Otthonban három napos zárt lelkigyakorlatok kezdődnek október 6-án és 20-án. Résztvevői új 10 pengő, külön szoba 12 pengő. — Csoportok, ha legalább 15-en jelentkeznek, tetszészerinti dátumot kérhetnek. Bővebbet a Női Lelkigyakorlatos Otthonban: Pécs, Mátyás Flórián-ut. 76—78. sz.

IRODALOM.

XI. PIUS PÁPA APOSTOLI KÖRLEVELÉSE A FILMSZÍNHÁZKÖRÖL. Jegyzeteket írt hozzá A. L. C. e. r. György S. J. — Kiadta az Actio Catholica Országos Előnöksége, Budapest, Ferenciek-ter. 9/1. sz. Ára 1 pengő. Kapható minden katolikus könyvkereskedésben. A könyv megírására az a rendkívüli hatás adott indítást, melyet egyes magyar filmek — Hallos tavasz, Tóparti látomás — az utóbbi években gyakorlaton elkezdték. Nép- és nemzenevelési szempontból lehetetlen volt a hatást fel nem figyelni. A könyv bőséges adathalmazt, rendkívüli érdekesen világítja meg a film világághelyzetét és roppant hatásterületét. Katolikus irodalmunkban új-irás munká. Mindenkiem igen melegen ajánljuk, különösen az egyesületet vezetőink, pedagógusaink, szülőink és a moziért rajongó serdülő ifjúságunk. Tanulják meg a könyvből a katolikus érzéket, hogy képesek legyenek a technika, a megrendezés, a megjártás, a művészet szempontjából tetszősöt filmet az etika és a világnézet szempontjából felülbírálni és a filmek időközéssel az evangéliumi fel fogásba megérteni és nem oly könnyen megfogástani. Mert nem lehet szép az, mi az örök Szépség etikai törvényeivel bármikép is ütközik.

Szerkesztésért és kiadásért felé: MAGYAR SANDOR. Kiadó a Pécseyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Haladás Nyomda Részvénytársaság Pécs, Király-ut. 21. sz. A nyomdárért felé: Dvorszky Lőrinc igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsygházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye.
Népköztudósági havi közlöny. Felfelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előjegyzési díj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczédy Dénes-utca 9/1. (Pápi Otthon), hová a lap szemleli részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előjegyzési és tagsági díjak a 45.012. sz. postatakarépenzárti befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. október 1.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Tagdíj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczédy Dénes-utca 9/1. (Pápi Otthon), hová a lap szemleli részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előjegyzési és tagsági díjak a 45.012. sz. postatakarépenzárti befizető-lapon küldendők be.

XXX. évfolyam, 10. szám.

Új világ, új köteleességek.

Nemzetünk most feltámadásáért küzd, új világgért dolgozik. Részben fegyverrel a kezében: azokon a csatamezőkön, ahol az előző világháborúban is ragyogó győzelmek sorozatát aratta a magyar katona a mindig táterében levő ellenfény; részben békes erőkkkel: minden szellemi erejét megfeszítve és minden anyagi erejét latba vetve.

Hívjuk, hogy hőseink véréből és porából, mindnyájunk megfeszített munkájából és eleven erejéből új, történelmi Magyarországot, és ebben új világ fog születni.

Hirdetjük, hogy az új Magyarországnak minden talpalatniját földjét ésszerűbben fogjuk megmóvelni, a föld mélyén rejlő kincseket bőségszerűen fogjuk felszínre hozni, természeti szépségeinket okosabban fogjuk kihasználni; általában az országban rejlő összes erőket jobban fogjuk hasznosítani s ezzel az ország anyagi szintjét eddig nem tapasztalt magasságra fogjuk emelni.

És azonban a ránk háruló feladatnak csak egyik része. Hisszük, tudjuk és hirdetjük, hogy az anyagi fellendülést erkölcsi és lelki átalakulás nélkül holnap már megpedés, holnapután tanúság, aztán pedig teljes tehanyallás követel. Hisszük és hirdetjük, hogy a föld mélyében és a föld termőterében rejlő erő csak úgy fognak megokszorozódni, ha a bennünk, magyarokban levő szellemi erő és erkölcsi energia is meghatványosodik.

Eppen ezért az új világ küszöbén ránk háruló feladat másik része a magyar ember, a magyar lélek belső megújítása.

A feladat első részét kintók szakembereink és modern gépeink oldják majd meg. A második

rész megoldásának feltelessége a lélek szakembereink vállára nehezedik. Az első rész megoldása ott születik a laboratóriumok, kísérleti telepek, műhelyek verejtékében; a második rész laboratórium az iskola, munkavezetője a tanító.

A magyar tanító munkáján fordul, hogy az új magyar világban a széthúzás, kopkodás, tervszertelenség helyébe az összetartás, összefogás, egymás megbecsülése, a vállvetve való dolgozás, a több és jobb munka lépjen. A magyar tanító léteformáján fordul, hogy mindenki a maga helyén, nescak a maga érdekében, hanem a közjót és közérdeket szem előtt tartva dolgozzék.

A magyar tanító munkáján fordul, hogy a hirdeté magyar szalmalángot a szivós kitarítás, acélos akarat viharos sodrású szele oltsa ki. És a magyar tanító munkáján fordul, hogy ebből az új világból eltérjenek a patpálós „éj rá-érünk arra még” gondolkodás, és minden feladatot, amit mára tűztünk ki, ma oldjunk is meg.

A magyar tanító munkáján fordul a magyar lélek megújítása, mert éppen a kis emberek kis tettein, kis jósekkedetein, kis libáin keresztül jaoitathatuk meg, vagy ronthatjuk el az egész társadalom magatartását, és késztethetjük elő magunkat és a társadalom a magasabbrendű feladatok megismerésére, támogatására, szolgálatára, vagy megtagadására.

Az új világ küszöbén új köteleességek nehezdenek a vállainkra.

És e köteleességek teljesítésében „a tett az első, a szó a második.” (Szechenyi.)

vité: SZÉKY PÁL.

HIREK.

Püspöki tanácsosi kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Faust Antal tételét plébánosnak a püspöki tanácsosi címet adományozta.

Egyházmegyei hírek. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Koch Alajos pápai káplán, főigazgató esperesplébános herkesdi plébánosra kinevezte. Szigárdra Fényi Sándor herkesdi adminisztrátor került hasonló minőségben.

Tanári kinevezés. Virág Ferenc megyés püspök Úr Ó Nagyméltósága Lomoschitz Pál és Szirmo Károly pécsi püspöki licéum és tanítóképző-intézet helyettes-tanárakat rendes tanárokká nevezte ki.

Közzeti iskolafelügyelői megbízás. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium az elhalálozás folytán megüresedett tamási járási I. sz. körzetben az iskolafelügyelői teendőik ellátására vitéz Szemeredy Miklós, tamási-henyevölgyi községi népközlő tanítót megbízta.

Rendes tanítói kinevezés. Zabányi Alajos, a komlóri r. kat. elemi népközlő II. szor., Galambosi Nándor, a cserkúti és Somorjai József a magyaregyházi kántortanító állásra végleges minőségű rendes tanítókká kinevezettek.

Véglegesítés. Dorfmeister Endrő, külfüregdi urad. r. kat. helytvestanító és Major Mátyás, szakadati II. szor., helytvestanító végleges minőségű rendes tanítókká kinevezettek.

Helytvestanítói kinevezések. Venczel Ilona a nosztálypusztai és Hadfi Etelka a döbröntepusztai r. kat. elemi népközlő helytvestanítókká kinevezettek.

Próbaszolgálatra becsütés. Buzási József a dunakömlödi V. Póhli Margit a hercegfőtői III., Bátyi Mária a károlymajori II., Bodó Endre a hosszlethetnyi IV., Schröder Margit a somberekli IV., Bocz György a magyaregyházi II. szor., Tavi József a regencyi, Matul Antal a lapánesai, Kársz Zsigmond az ivánbattányi és Kovács Lajos a tarossai r. kat. kántortanítói állásokon próbaszolgálatra becsütáltak.

Beiratási díjak. A beiratási díjaknak fele részét, a katolikus tanítói internátum javára, nem a Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyesület 45.612, hanem a Pécsegyházmegyei Alapítványi Hivatal, Péc, 38.504, sz. csekszámlájára kell befizetni.

IRODALOM.

Kiváló tanító-írók állították össze a most megjelent **„ÚJ ELET AZ ISKOLÁBAN”** c. ped. könyvet, mely részletes ismereteket nyújt a vállalkozásokról, szülő értekezletekről, környezettanulmányokról, ifj. Vöröskereszt-ról, stb. Ezenkívül az összes iskolai ünnepekről, tornavizsgákról teljesen kidolgozott műsorokat, továbbá

szavaltókorosokat és sok ifjúsági szindarbot tartalmaz. Ezt az érteket, gyakorlati művet minden magyar tanító figyelmébe ajánljuk. A könyv részledfelirattal 8—10 pengő, készpénzben 6.40 pengőért rendelhető meg a „Magyar Únnepek” könyvkiadónál Szegeden. Postafiók: 18.

WERNER ALAJOS: ENÉLKŐ EGYHÁZ. Idezzük a már előszavát, mely hű képet adja tartalmának. „É, könyv róvid, de a mellett azokról is kedves összefoglalás akar lenni mindannak a szépek, amit az egyházi zenei mű történelmi, esztétikai és liturgiái szempontból el lehet mondani.” Ezt adja a mi. Egyházei terén és kérdésekben biztos tájékozódást, széles látókört kultúrát és a Musica Sacra benső megbeszélését akar előmozdítani. Elsősorban papok, kántorok, énekesek számára íródott.

Aki nemcsak akar szórakozni az egyházi zene történetében és meg akarja ismerni annak minden ágát, ezek fejlődését, az egyházi zene helyes művelésének eszményi módját, vegye meg! Ez a legszebb ajándék annak, kit megakarunk lenni szeretetünkkel. A rendkívül catos kiállítású 153 oldalas könyv ára 2.40 pengő. Kapható mindenütt.

A **VILÁGPOSTA** most megjelent októberi számában figyelemreméltó vezércikkeket írt Endrődy Zoltán Sándor „Az emberiség legnagyobb jótétéről”. Székely Sándor folytatja „A bíranei fogoly” c. mindvégig érdekes mesés-zsebu regényét, Zaymus Gyula pedig „En választások ki tettek” c. hájos diákelbeszélését. A szépirodalmi részt Mészáros István novellája és Pusztai Sándor verses zárják be. Mindenki elkedvelődésre tarthat számot Marek Antal dr. „Az orvos beszélget” c. változatos tartalmú rovata, Horváth Richárd költő hangú humoros felvételével, és a japán leírása és a lapnak misztios és egyéb állandó rovata. A gazdagon illusztrált lap anyagából ezúttal a Kolozvárúri közölt képes riport hívja fel magára a figyelmet, mely bőséges szöveggel egyszerre otthonosság teszi az olvasó Erdély fővárosában. A községi Szépművészeti Szeminárium kiadásában megjelenő Világpostának keresi család- és misztios folyóirat mindenütt kapható vagy megrendelhető a kiadóban. Ára 20 fillér.

SZÁMOLÁSTANTÁS A NÉPKÖZLŐ VII. ÉS VIII. OSZTÁLYÁBAN. Irta Bene Lajos. A fenti munka Bene Lajos számolástantási vezérkönyvének kiegészítője. A népközlő VII. és VIII. osztály tanítási anyagának az életpéldé kapcsolatos elmélyítésre, gondos feljegyzésére nyújt tájékoztatást. Ára: 1 P 10 fillér. Megrendelhető a szerzőnél (Budapest IV. Hágós, 25., Radó-nyomda).

SZINES PAPIRLEMEZ KORONGOKAT ÉS JÁTEK-PÉNEZKEK hozott forgalomba a Magyar Únnepek Kiadó. A népközlő VII. és VIII. osztály tanítási anyagának az életpéldé kapcsolatos elmélyítésre, gondos feljegyzésére nyújt tájékoztatást. Ára: 1 P 10 fillér. Megrendelhető a szerzőnél (Budapest IV. Hágós, 25., Radó-nyomda).

Tóth Nándor—Gimesi József összeállításában megjelent **„AZ ÚJ ISKOLA MŰHELYEIBŐL”** c. kézikönyvka tannem. A könyv a szegedi Magyar Únnepek kiadása. Több mint 100 lapon mintegy 1000 rajzos mintát ad a papír, agyag, gipsz, fa, drót, rajz-hánes, szalma, vessző, munnak és a más kézműves tanításhoz. A gyűjtőnyem különös figyelemmel van a háziipari jellegzetességekre, magyaros motívumokra, de minden minta olyan, hogy a legszegényebb iskolában is minden költség nélkül előállítható. A könyv megrendelhető a Magyar Únnepek Könyvtárállatánál, Szegeden. (Postafiók: 18. — Posta-kártyepénztári csekszámla 26.278.) Bolti ára 4.80 P. Előzetes megrendelési készpénzzár 4.—P.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyesület. Haladás Nyomda Rézvényrtárság Pécs, Királyi u. 21. sz. A nyomdaért felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népközfátásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elején.

Előfizetési díj 1941. évi 3 pengő. **Magyar Sándor, tanfelügyelő.** **Tagdíj 1941. évi 3 pengő.**
SZERKESZTŐSÉG: Pecs, Inceády Dénes-utca 9., (Papi Otthon), hová a lap szállítási részére illeszk minden közlény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és lagdíj díjak a 45.612. sz. postakártyaképnztári befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1941. november 1.

XXX. évfolyam, 11. szám.

Hitélet... Hitvallás...

Világtörténelmi jelentőségű gazdasági, társadalmi, politikai, kulturális átalakulás korszakában élünk.

Csupa átalakulás, vajadás mindenfelé. Európa összes nemzetet nyugtalantól és bizonytalanságtól várják a nagy háború végéig és lelküket esakis a saját helyzetük, a maguk jövőjének gondjai tartják fogva.

Most a magyar nemzetnek is csak a saját helyzetének megmentése, jövőjének biztosítása kell fordítania minden gondját, gondolatát és erejét.

Bármennyire bizzunk is a mostani háborúnak ránk néve kedvező fejefezésében, nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy olyan kérdés is merülhetne majd fel, melyek megoldása nagy erőfeszítéseket kíván. Arra is gondolunk kell, hogy az oly sokat emlegetett újjárendezés Magyarországh helyzetének meghatározására bizonyosan nagy befolyással lesz az, hogy a magyar társadalom mennyire egyetérti akarattal mutat álláspontjának megvédésében, milyen súlyt, milyen erőt tud labba vetni jogainak, életbevágó érdekeinek biztosítására.

Mindent csak minden önző egyéni és osztályérdeken, pártszempontokon, nyelvi kérdéseken felülemelkedett, egységes nemzetie összefort Magyarországot oldhatja meg. Megosztott, széthúzó társadalomnak sem tekintélye, sem súlya, sem ereje nincs.

Saját helyzetünk megmentése, jövőnk biztosítása tehát csak minden nemzeti erőnk összefogásával lehetséges.

Éppen ezért súlyos bünt követ el a nemzet jövője ellen az, aki tilkos áskálódik, aki önző érdekből a nemzeti egységet behúlló késztől megbotant, aki megrendíti a bizalmat a közös haza iránti elengességeként állítja szembe a közös földön testvérként veretkezőket, a közös földért vérzőket.

A magyar tanítói sorsa nemzetépítő élet. Jelentősen a keresztény felebaráti szeretetnek és tanítását, mely a haza minden polgárától minden polgár felé árad. Jelenti azt a terelet munkát, melyel minden rábízott gyermekből testben egészséges, lélekben gazdag honpolgárt nevel és állít a magyar élet porondjára. Jelenti a mindenkivel való együttműködést és a haza boldogulását. Jelenti a gyékké védelmet, az eselletek felemelést. Jelenti istenadat szabadságunknak, nemzet nyelvünk és hagyományaink hamisatlanságának, imádságunk háborúatlanságának, kenyerünk töretlen birtokának szóval, tanítással, tettel, ha kell vérrel való megvédését és biztosítását.

Készenre vették tehát az a tanító, aki a kiegyenlítő felebaráti szeretet helyett egymással üztija a haza lakóit; aki az együttműködés helyett egyenlenséget szű; aki a gyermeki lelkeket gyűlöletre neveli; aki az eselletet a földön hagyja; aki a nemzeti értékek ápolása, fejlesztése, megvédése helyett azok felforgatására, elpusztítására biztat, aki a nemzet megbeszélése helyett annak gyalázására tanít.

Sajnos vannak ilyen tanítók. Sajnos a mi sorainkban is.

A napokban olvastuk, hogy egyházmegyeinek egyik tanítóját „nemzetgyalázás és igaztás miatt 8 hónapra ítélték”.

Ítélt a bíróság, ítéltünk mi is! Kívétjük magunk közül!

És most hitvallást teszünk...

Mi váltottuk érvel dolgozunk ügyét mindenkivel, aki népnünk és hazánk ügyét becsületes akarja szolgálni, de halálos ellenései vagyunk mindenkinél, aki a kenyérrét gyalázóval dással ízet, aki tiszta zandéku vetésünkhé önis érdekből konkolty hint, aki a lelkek összhangját lázító akkordokkal botít meg.

Vétek Székly Pál.

Hogyan állíthatja a tanító a napilapok és folyóiratok képanyagát tanítói és nevelői munkájának szolgálatába?*

Irtta: Tihanyi Béla, ellendi kántortanító.

Rozga hajó áll a kikötőben, kétkezdve szállnak bele az utasok. Inkább bárka, melyről a kapitány hosszan szemléli a végtelenné látszó, szennyfolt zavaros vizet. Elmereng a tarajos hullámokon... Azok kíméletlenül csapódnak az öreg alkotmányhoz... hátukon sok ismeretlen, kétes anyagot hozva. A kapitány emelről gondolatban. Szeretne mélyen belátni a hullámok és a kémleli: vajon mit rejt magában a tenger, melyre utasaival indulni készül...

Hajnalodik. A nap vörösné kárpitot von az ólomszikre égre. Hívsz szeptemberi reggel bontakozik ki az álmos éjszakából, fecséké sűrű csapata rebben fel az öreg hajó közelében. Indulnak, itt hagyják a szeptembert, s a lombot több szomorú ószt vég birkájával együtt. A távolban modern hajók kontúrjai bontakoznak ki, csak úgy szelik a nagy ocean...

Hajónk kapitánya horgonyfelvonás előtt még egy pillantást vet a tengerre. Látszik rajta, hogy lelkeiben az érzelmei tarka sokasága viaskodik. A hajóban furcsa kép tárul eléje: az utasok egy-egy mögött padoknál ülnék, csupa apró emberkék, magyar fűcskák, magyar leánykák. Feleségérette megkészeződik, mikor rásmélt, hogy rá a „Népkultúra” hajó gondja van bízva, mellyel az „Elet”-tengerre kell indulnia. Előrelátó, gondos figyelemmel veszi számon, rendben van-e minden a „hajón”, milyen műszerekre, felszerelési tárgyra van még szüksége, hogy a viharos „tenger” seyllái és charbidésai között hajótörés ne érje, hogy a zátonyok elterülése nélkül érhesen révbé.

Meglátó hozzáértés állapítja meg, hogy bizony a haladó életnek új utat kíván meg. Az utasok életkörülményeik folyán gyengébb szervezeteik, fejtelenebbek, az élet viharától jobban süjtöttek, mint a „hajó” régebbi utasai voltak. A ma s a jövő pedig sokkal többet kíván tőlük, mint a régi utasoktól. A kapitánytól lételeményesség kell tehát a szakutad és rátermettség mellé, hogy a törpe utasok jól legyenek kézzelvezethetőek arra a nagy útra, amely az anyagi világban az emberi boldogulás útján a fenséges természetzenét át a természetfeletti élethez vezet.

Indul a hajó. Szíréna helyett parányi csendő szél, s vén iskolájában megkezdői munkáját a kapitány, — a tanító.

Bár az iskola fel van szervezve a legszükségesebb, előírt tanítási eszközökkel, úgy érzi, hogy a valójában ugyan egy célban összpontosuló, és mégis több tantárgyra bontott — osztalton ismola hat osztályában 75 félé tagolt — tantervi

anyaggal csak úgy tud megbirkózni, tanulóit a mindinkább bonyolulttá váló mai társadalmi életre csak úgy tudja előkészíteni, ha minden helyesen alkalmazható lehetőséget a cél szolgálatába állít. Ezért a megelévő iskolai felszerelés, szemléltető eszközök mellett tanítói és nevelői munkájában a napilapok és folyóiratok képanyagát is felhasználja.

Szolgálatjuk-e a képek a népiskola célját? Mert ha igen, akkor tanító-nevelői érdeket felhasználásuk.

Kétségtelen, hogy a tanuló ismeretköréhez közelálló képek szemléltetése a gyermek egyéni szűk világának keretében tartozik. Az iskolában nem járó gyermek is szívesen lapoz már otthonában képeknyomát, mert abban az ő gyermekvilágának egy-egy darabját, jelenségét látja színes reprodukcióban, melyet nyugodtan szemlélhet; hiszen azon a címa nem karmol, a nyul nem szabad el, ott nem eshet a tő vízbe stb.

Az iskolás tanulóknak is él a vágy a képek után. A legutóbbi karácsony előtt tanulómegfigyelés keretében levelet írtak a kis Jézusos. Kilencven százalékuk kért képeknyomát.

Az iskolába járó gyermek érzi, hogy otthonából a megismerések, felfedezések útjára lépett és az iskola lesz számára az a hely, amely végigkíséri őt ezen az úton; de örül, ha az iskolát mégis minél otthonosabbnak látja, hol az ő világában érzelmi jól magát. Iskoláink mai berendezése, felszerelése mellett e téren is nagy szolgálatot tesznek a napilapok, folyóiratok megfelelő képei. Előbbreviszik az iskolai otthon kialakítását, mert a tanuló jóleső érzéssel szemlélhetik, hogy tanítóik azokkal szebbé, teljesebbé teszik új otthonukat.

A kat. népisokák számára 1937. évben kiadott Tanterv és Utasítás igen helyesen állapítja meg egyik helyen: „Az iskolai otthonok kialakításában is arra kell törekedni, hogy vizuális-technikai eszközökkel és lélekben egyaránt gyarapodó tanítványainknak terjedelmében és tartalomában folyton tagoló egész világot.”

Ezt a folyton taguló világot valóban nagy mértékben szolgálják a napilapok, folyóiratok alkalmas, kellő módon elhelyezett képeiről. Az iskolásaládnak sajátos életéből tükrözőtet vissza azt, ami otthonnál segítette és segíti napról-napra alakítani ennek a családnak környezetét.

Ha a tanító azt akarja elérni, hogy tanítványai iskolai foglalkozásuk alatt is megismerjék abban az életkörben — az ő világukban — melynek áttel véleményeit hozták magukkal az iskolába, és hogy mindig e g és z világot érez-

zenek maguk körül, úgy kell berendezkednie, hogy azok a magukkal hozott benyomások, tapasztalatok, ismeretek ott gyökerezzenek továbbra is az ő bővíülő, szűk világukban, az iskola közvetlen környezetében. Nincsenek-e ebben is az iskola segítségére szóbanforgó képek?

Ha pedig valóban szolgálják a tanító nevelői és tanítói munkájában a kat. népiskola célját, kérdés, hol és hogyan állíthatja a tanító azokat a cél szolgálatába.

(Folytatjuk.)

A Katolikus Tanítóegyesületek Országos Szövetségének közgyűlése.

A katolikus nagyülés keretében, október 6-án tartotta a Katolikus Tanítóegyesületek Országos Szövetsége szokásos évi dísz- és közgyűlést.

A gyűlés külső képen bizony meglátszottak a formái nehézségek, a tarifaemelés és a fokozódó drágaság hatásai. A megjelentek száma alig tette ki az ország katolikus tanítóóságának 3—4-át.

A tanítósg képviselőin kívül ott láttuk a budapesti tankertületi kir. főgazdagsági képviselőjét, néhány egyházmegyei főtanfelügyelőt, a győri és a pécsi kat. tanítóképzőintézetek igazgatóit, a papás néhány tagját és a győri tanítóképző V. éves növendékeit. A pécsi egyházmegye többek közül tanítókat láttunk. Egyesületünket a gyűlés képviselve.

A gyűlés belső tartalma, mint mindig, most is értékes, egyetemes katolikus és tanítói célokat szolgált. Mivel a Nemzetnevelés az elhangzott előadásokat egész terjedelmükben hozni fogja, nem térünk ki részleteiben rájuk, csak felhívjuk kártsáink figyelmét azokra. M a d a r á s z István dr. kassai megyéspüspök előadásával szemben megállapította a katolikus álláspontot s ebből folyólag a katolikus nevelés hársma feladatosporfáját. F i n t a Sándor ernök, úrnap beszédében Széchenyi életéből, működéséből és tanításából vonta le a katolikus tanító számára az a jelmondatot: merjünk nagyok lenni. K o c s á n Károly, főitkari jelentésében szóvettette a liceumokon épített főiskolai tanítóképzés ügyét, felhívta a figyelmet arra a kapura, mely a Délvidék felszabadulásával nyílt meg s amelyen a hitfelekezeti tanítók java lépett be az állami tanítók státuszának keszegető országába. Ezzel kapcsolatban szólt a tanítói pártja elnöcsésedéséről. Bátran és az igazságnak megfelelően beszélt azokról, akik a nemzetiség kérdésén keresztül, belülről akarják megmontagani a szentiványi gondolatnak a magyar haza minden polgárát összefogó egységét. H ó r v o l g y István, fiatal kártsáruk a tanítónak a jobb vi-

lág előkészítésében való szerepéről mondott megészíleendő gondolatokat, adott követendő példákat. Örömmel hallgattuk a lelkes fiatal embert és hálásak vagyunk a Szövetség elnökének, amiért az ilyen fiatalokat felfedezni és szóhoz juttatja.

EGYESÜLETI ÉLET.

A BONYHÁDI ESP. KERÜLETI TANÍTÓI KÖR folyó évi október hó 23-án Bonyhádon tartotta közgyűlést. Szemintse után Lieber Aladár, kikő kántortanító a méterrendszer 150 éves múltjával kapcsolatban bonyhádi I. oszt. fiúkkal mutatott be sikerült mintáintást az 5-ös számkörben a méterről és annak használatáról. H a h n József vil. elnök Széchenyi István grófról tartott megemlékezéssel nyitotta a közgyűlést. D I U S Z T U S Imre bonyhádi tanító érdekes bemutatást tartott a tanítók által házilag is készíthető vegytani szemléltető eszközökkel. S c h r a m A dám, kikő tanító ismerette az ő iskolai rendezékekkel bevezetett változtatásokat. Az ismertetéssel kapcsolatban az egyházi elnök egyes nehézségeket mutatott rá. A pénztörös jelentés elfogadása után a közgyűlés egyhangyilag S c h r a m A dám kikő tanítót választotta meg a S z e g o Lajos fővezárával megüresedett körj igazgatójának. P I e l György nyugalmazottával megüresedett szármagviselő tisztségére pedig E m e n y i Imre kikő tanítót. Elnök végül bejelentette a körj tagok sorában az év folyamán bekevetett változásokat; a kerület tagjai sorából 7 tanítót neveztek ki állami tanítónak, 1 nyugalmazt vonult; helyükre eddig csak 6 tanó került és így 3 állás még üresedésben van.

Határidő-emlékeztető.

Tarjaktak és a tanítói lelkiismeretük költiségeire megállapított összeget az esperesi tanítókerület pénztörös a 45.612. sz. csekkalappal további személyi sürgületes bevételek nélkül, kimutatás kíséretében küldjék be. — A Katolikus Iskola meg híralékos előfizetési díjait, az iskola pénztár terhére, a 45.612. sz. csekkalappal haladéktalanul beküldendők. — Katolikus tanítói internátusi célokat szolgáló beratast díjakat a Pécségházmegyei Alapítványi Hivatal 38. 004. sz. csekkasúljára haladéktalanul be kell fizetni és kimutatásokat (lásd Katolikus Iskola 1933. aug. 1. sz.) személyi sürgületes bevételek nélkül, mintáintse meg postafordulattal be kell küldeni. — Beiratási díjakról a 2243/1936. sz. (Katolikus Iskola 1936. szeptember 1. sz.) és a 911/1937. sz. (Katolikus Iskola 1937. ápr. 1. sz.) főtanf. rend. értelemben a kir. tanfelügyelői hivatalhoz az előírt kimutatást haladéktalanul be kell küldeni. Nyugdíjiraleuk az iskolafenntartók által befizetendők.

Haladás nyugomdar t. Pécs.

Király- és Szil. Mór-u sarak
Egyházmegyei nyomtár-
nyok nagy raktára.

* 30 P-vel jutalmazott pályamű.

HIREK.

Püspöki tanácsosi kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Faust Antal tevelői plébánosnak a püspöki tanácsosi címet adományozta.

Egyházmegyei hírek. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Koch Alajos pápai káplán, siogárdi esperesplébános berkesdi plébánossá kinevezte. Siogárdra Fényi Sándor berkesdi adminisztrátor került hasonló minőségben.

Tanári kinevezés. Virág Ferenc megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága Lomoschitz József és Szirmo Károly pécsi püspöki liceum és tanítóképző-intézet helyettes-tanárokat rendes tanárokká nevezte ki.

Közveti iskolafelügyelői megbíztatás. A m. kir. által és közoktatásügyi minisztérium az elhalálozás folytán megüresedett tamási járási I. sz. körzetben az iskolafelügyelői teendőik ellátására vitész Szemeredy Miklós, tamási-henyevölgyi közveti népiskola tanítót megbíztatá.

Rendes tanítói kinevezések. Zabánynál Alajos, a komlóri r. kat. elemi népiskola II. szors., Galambosi Nándor, a cerkuti és Somorjai József a magyaregryei kántortanító állásra végleges minőségű rendes tanítókká kinevezettek.

Véglegesítés. Dorfmeister Endrő, kül-füredéi urad r. kat. helyettes-tanító és Majori Mátyás, szakadati II. szors. helyettes-tanító végleges minőségű rendes tanítókká kinevezettek.

Helyettes-tanítói kinevezések. Venczel Ilona a nosztánpusztai és Hadfi Etelka a dőbrénteppuzsai r. kat. elemi népiskolához helyettes-tanítókká kinevezettek.

Próbaszolgálatra bocsátás. Buzási József a dunakömlői V., Póhli Margit a hercegtóti III., Bályty Mária a károlymajori II., Bodó Endre a hosszúthelyi IV., Schröder Margit a sombereki IV., Bocz György a magyaregryei II. szors., Tavai József a regenyi, Maul Antal a lapásnési, Kirz Szigmond az ivánbattányi és Kovács Lajos a taroszi r. kat. kántortanítói állásokon próbaszolgálatra bocsátatták.

Beiratósi díjak. A beiratósi díjnak fele részét, a katolikus tanítói internátum szájára, nem a Pécseyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlésülé 45.612, hanem a Pécseyházmegyei Alapítványi Hivatal, Pécs, 38.504 sz. csekkzámlájára kell befizetni.

szavalókórusokat és sok ifjúsági színdarabot tartalmaz. Ezt az érteke, gyakorlati művet minden magyar tanítónak ajánljuk. A könyv részletfizetésé 8 — pengőért, készpénzben 6.40 pengőért rendelhető meg a „Magyar Únnepe” könyvkiadónál Szegeden. Postafiók: 18.

WERNER ALAJOS: ENEKLO EGYHÁZ. Irtézkák a m. előszavát, mely hű képet adja tartalmának. „E könyv rövid, de a mellett saakszerű és kedves összefoglalása akar lenni mindannak a szépeknek az egyház történelméről történelmi, esztétikai és liturgiái szempontból is lehet mondani.” Ezt adja a m. Egyházteleni téri és kérdésében bíztos tájékozódást, szélesebb látókörű kultúrárt és a Musica Sacra benső megbeszélését akarja előmozdítani. Először káptalor, pántörök, énekesek számára íródott.

Aki nemesen akar szórakozni az egyházi zene történelmében és meg akarja ismerni annak minden ágát, ezek fejlődését, az egyházi zene helyes művelésének eszményi módját, vegye meg! Ez a legszebb ajándék annak, kit megakarunk lelni szeretetünkkel. A rendkívül csinos kiállítású 153 oldalas könyv ára 2.40 pengő. Kapható mindenütt.

A **VILÁGPOSTA** most megjelent októberi számban figyelemreméltó vezércikkeket irt Endrődy Zoltán Sándor „Az emberiség legnagyobb jövőjeiről”, Székely Nándor folytatja „A bizánci fogoly” c. művét, Erdély mesés szövegi regényét, Zaymus Gyula pedig „En választások ki titeket?” c. bájos diákbeszélését. A szépirodalmi részt Mikeš István novellája és Pusztai Sándor versai zárják le. Mindenkéi cselekedésére tartat szántot Marek Antal dr. „Az orvos beszélget” c. változatos tartalmú rovata, Horváth Richárd költői hangú emlékdícsé, Siklósy András japán leírása és a lapnak minden szövege. A gazdagon illusztrált anyagból ezúttal a Kolozsvárról közölt képes riport hívja fel magára a figyelmet, mely bőveges szöveggel egyszerre otthonossá teszi az olvasót Erdély fővárosában. — A Köszegi Szent Imre Missziós Szeminárium kiadásában megjelent Világposta képek eszlái és missziós folyóirat mindenütt kapható vagy megrendelhető a kiadónál. Ára 30 fillér.

SZÁMOLÁSTANTÁS A NÉPISKOLA VII. ÉS VIII. OSZTÁLYÁBAN. Irta Bocsi Lajos. A tóti munka Bene Lajos számolástanítási vezérkönyvének kiegészítője. A népiskola VII. és VIII. osztály tanulóinak anyagának az élellet kapcsolatos elmélyítésére, gondos feloldozására került tájékoztatást. Ára: 1 P 10 fillér. Megrendelhető a szerzőnél (Budapest VI., Hajós-u. 25., Radó-nyomda).

SZINES PÁPÍRLEMEZ KORONGOKBÓL ÉS JÁTEK-PÉNZEKET hozott forgalomba Bere a Lajos (Budapest VI., Hajós-u. 25. Radó nyomda). Enek a népiskola I. osztályában a számolástanítást megkönnyítik és érdekesebbé teszik. A szines lemezpapi korongokból és játékpénzkből 1—1 készlet ár 8 fillér. 10 készletnél kevesebb sem a szines papírkorongokból, sem a játékpénzkből nem szállítható.

Tóth Nándor—Gimesi József összeállításában megjelent: **AZ ÚJ ISKOLA MŰHELYEIBŐL** c. kézikönyv kiadomán. A könyv a szegedi Magyar Únnepe kiadás. Több mint 100 lapon mintegy 1000 rajzos mintát ad a papír, agyag, gipsz, fa, drót, raffia-háncs, szalma, vessző-munkák és a női kézimunka tanításához. A gyűjtemény különös figyelemmel van a háziipari jellegűeségekre, magyaros motívumokra, de minden minta olyan, hogy a legszegényebb iskolában is minden költség nélkül előállítható. A könyv megrendelhető a Magyar Únnepe Könyvkiadó Vállalatnál, Szegeden. (Postafiók: 18). — Postatakarékpénztári csekkzámla 26.279). Ára 4.80 P. Előzetes megrendelésnél készpénzben 4 — P.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SANDOR.** Kiadó a Pécseyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlésülé. Haladás Nyomda Részvénytársaság Pécs, Király-u. 21. sz. A nyomdánál felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécseyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztatásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: **Megjelenik minden hónap elsőjén.**

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő.
SZERKESZTŐ: Pécs, Inczédy Dénes-utca 9/1, (Papi Otthon), havrá a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámok is küldendő. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.152. sz. postatakarékpénztári befizető-lapon küldendő be.

Pécs, 1941. november 1. **XXX. évfolyam, 11. szám.**

Ítélet... Hitvallás...

Világítótérnelmi jelentőségű gazdasági, társadalmi, politikai, kulturális átalakulás korszakában élünk.

Csupa átalakulás, vajdítás mindenfelé.

Európa összes nemzeti nyugtalanul és bizonytalanságban várják a nagy háború végét és lelküket csak a saját helyzetük, a maguk jövőjének gondjai tartják fogva.

Most a magyar nemzetnek is csak a saját helyzetének megmentésére, jövőjének biztosítására kell fordítania minden gondját, gondolatát és erejét.

Bármenyire bizzunk is a mostani háborúnak ránk néve kedvező befejezésében, nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy olyan kérdés is merülne fel majd le, melyek megoldása nagy erőfeszítéseket kíván. Ára is gondolnunk kell, hogy az oly sokat emlegetett új-járendezésben Magyarország helyzetének megtámasztására bizonyosan nagy befolyással lesz az, hogy a magyar társadalom mennyire egyöntelű akaratot mutat álláspontjának megvédésében, milyen szíven, milyen erőt tud labba venni jogának, életbevágó érdekeinek biztosítására.

Mindézt csak minden önző egyéni és osztály-érdeken, népszerűségeponkon, nyelvi kérdéseken felülemelkedve, egészen nemzetile összeforult Magyarországot oldhatják meg. Megosztott, széthúzó társadalomnak sem tekinthető, sem súlyos, sem ereje nines.

Saját helyzetünk megmentése, jövőnk biztosítása tehát csak minden nemzeti erőnk összefogásával lehetséges.

Eppen ezért súlyos bűnt követ el a nemzet jövője ellen az, aki titkon akadékol, aki önző érdekből a nemzeti egységet betűről készűl megbotgani, aki megrendíti a bizalmat a közös haza iránt és elenségekként állítja szembe a közös földön testvérként veretkezőket, a közös földért verőket.

A magyar tanító sorsa nemzetépítő éle. Jelenlét annak a keresztény felebarát szeretetnek életét és tanítását, mely a haza minden polgárából minden polgár felé árad. Jelenti azt a termelő munkát, melyel minden rábízott gyermekből testben egészséges, lélekben gazdag honpolgárt nevel és állít a magyar élel porondjára. Jelenti a mindenkel való együttműködést a haza boldogulására. Jelenti a gyengék védelmét, az elesettek felmentését. Jelenti istenadta szabadságunknak, nemzeti nyelvének és hagyományaink hamisítatlanságának, létsámságunk háborítatlanságának, kenyerünk töretlen birtokának szóval, tanításával, tettel, ha kell vérel való megvédését és biztosítását.

Kétszeresen vétkézik tehát az a tanító, aki a kiegyenlítő felebarát szeretet helyett egymásnak usztítja a haza lakóit; aki az együttműködés helyett egyenletlenséget szít; aki a gyermeki lelkeket gyűlöltre neveli; aki az elesetteket a földön hagyja; aki a nemzeti értékek ápolása, fejlesztése, megvédése helyett azok felforgalására, elpusztítására biztat, aki a nemzet megbeszélésére helyett annak gyalázására tanít.

Sajnos vannak ilyen tanítók. Sajnos a mi sorakban is.

A napokban olvastuk, hogy egyházmegyeink egyik tanítóját „nemzetgyalázás és izgatás miatt 8 hónapra fűtették”.

Hélt a bíróság, ítéltünk mi is! Kivételük magunk közül!

És most hitvallást teszünk...

Mi vállvetve erővel dolgozunk együtt mindenkelvel, aki népünk és hazánk ügyét becsülettel akarja szolgálni, de halálos ellenséget vagyunk mindenkinél, aki a kenyérvért gyalázkodással fizet, aki tisztá szándékú vetülnék öns érdekből konkoltyú hint, aki a lelkek összhangját lázóit akkordokkal bontja meg.

vitész Székely Pál.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécségházmezei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztanársággal havi közlőny. Felétős szerkesztő: **Megjelenik minden hónap elsőjén.**

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pecs, Incegyű Dénes-utca 91. (Pápi Otthon), hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamáció is küldendő. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postatakarékpénztári befizető-lapozom kúldendők be.

Pecs, 1941. december 1.

XXX. évfolyam, 12. szám.

Ádventi gondolatok.

Harmatozatosok égi magasok... Jöjjetek édes Üdvözítők... hangzik teljén újra az ősi, könyörgés ének.

Az éreztredelket előzőlt elhangzott kérését meg is hallgatta az Úr. A betlehemi éjelen megnyílt az ég, Isten egyezőtől fia szállott le az emberiség közé. Azóta a miénk valóság az Óltári-szentsejben, miénk tanavai, miénk hirdetel észméivel és miénk keresztalátának minden kegyelmével. Miénk, az emberiség.

De elmondhatjuk-e valamennyien, hogy az enyém is Krisztus? Minden megbeszélő, hatalmas szeretete őt ége szívünkben? Megértő és bátorító nyájassága sugárzik-e arcunkról? Fennesége tanál irányítják-e egyéni, társadalmi és nemzeti életünket, mindennapi eszelekedeteinket? Vagy csak tudunk róla, hirdetik gondolatait, de hitünk szárnyalása, szeretetünk melege és bizalmunk ereje még mindig nem ér telj hozzája?

Nem, nagyon sokszor nem!

Most az ádventi áhítatos napjaiban, a hajnali szemécsék édenében tárjuk ki tehát östényen és teljesen szívünket és értelmünket, készítsünk számára méltó hajlékot magunkban, várjuk Őt, akarjuk Őt! — Jöjjetek mihozzánk is édes Üdvözítők!

A betlehemi kisedem nem jött hozzánk őrés kézzel. Azért jött, hogy országot alapítson, királyság legyen, de mégsem dicsőségéről, harsogól és vénezőkről álmodozott, hanem az emberiség két legnagyobb, hervadhatatlan kincséről: a lélekről és a szeretetről. Azért jött, hogy halhatatlan lelkünk nagy értékének tudatára ébresszen, annak megmentésére segítség adjon és megújítsa szívünkben az Isten-és ember szeretet szent lángját.

Krisztus előtt is tudták, hogy van lélek. Az ókor kimagasló szellemei hirdették, de az emberiség nagy többsége úgy élt, mintha a testen kívül nem volna egyéb értéke. Három nagy

ideál vezetete és lelkesítete az ókori pogányt: a Hatalom, az Arany és az Elvezet. Ezért küzdöttek és ezért vérezték el. A nagy tömeg világmezzete: Panem et circenses! A lélek halhatatlan értékéről és annak megmentéséről nem sok szó esett, azzal keveset bírádtak. Ezt a nem ismert, elhangyolot és sokszor megvetelt embert lelkete emelte fel méltó helyére Krisztus, mikor azt hirdette: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja.” És a régi eszmények helyébe új életet adott: „Keresétek először az Isten országát és az ő igazságát, a többiek mind hozzáadatsnak nektek.”

Az ókori népek iszen retgették istenék. Zeus villámokot szór, Baal és Moloch emberáldozatot követeltek, még Jahve is villámál és mennydörgés közt szól népéhez. Krisztusról tudjuk, hogy Isten nemcsak Feremtő Lruuk, akit lámdunk, bíránk, akitől félnünk kell, hanem jószág, szerető Atyánk, akit szeretnünk kell és akit bizalommal szólíthatunk „Mi Atyánk”-nak. Iszen szembeni magatartásunk legfőbb parancsa Krisztus óta: „Szeresd a te Uradat Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből és teljes elmédből.”

Krisztustól kaptuk az embereknek egymásvaló viszonyát szabályozó életetelt is: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat. Arról fogja mindenképp megismerni, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretettel vagytok egymással iránt.” Ennek a krisztusi parancsnak nyomán virágzottok ki az ember lélekében az igralmasság, a jószívűség és nyagylelkűség erényei és a rideg világban azóta gyakorlók az igralmasság testi és lelki eszelekedetei a nemes lelkék. Lélek és szeretet: Krisztus két nagy ajándéka, a földi és az örök boldogság forrása.

De mintha az emberiség ma sem értékélen a két kincset, Modern pogány óltárokon magasan lobognak a lángok. Égetik az istenhíret, az örök-

Marton Sándor nyug. szentlőrinci pléb. november 7-én Szentlőrincen meghalt. Temetés november 9-án volt Szentlőrincen.

Rendes tanítói kinevezések. Vitéz Ede Lényi András a magyarbólyi, Leopold Péter a komlói, Timár János a báti, Mandl János a vémetli, Nemeth Lajos a sátorhelyi kántortanítói, Müller Imre a baranyajenői II., Virág János a kurti II. sorsz. tanítói állásra végleges minőségű rendes tanítókká kinevezettek.

Helyettesítanítói kinevezések. Tóth Julianna a dombovári II., Ványi Gaborné, sz. Pintér Irma a dunaföldvári XV., Dékány János a versendi II., Tolnai Lajos az igrégszemeli II. sorsz. tanítói és Pálos József a nagykövényi kántortanítói állásra helyettesítanítói minőségben kinevezettek.

Próbaszolgálata beosztás. Kántor Erzsébet a pécsvári IV., Báter Erzsébet a palotabozsoki III., Radnai Ilona az igrégszemesebispuzsai I., Kremsberger Gizella a fekedli II., Buzási József a dunaközlői V. sorsz. és Weimann János a hanti kántortanítói álláson próbaszolgálata beosztattak.

Orsz. Egyházeneműveléti Tanács. A magyar országok kar tavaszi konferenciáján elhatározta egy egyházené és irodalmi, szakértő és tanácsadó bizottság megszervezését. Orsz. Egyházeneműveléti Tanács címen. Ezen tanács a püspöki kar, illetve az egyes megyéspüspökök mellett fog működni. Elnöke Shvoy Lajos székesfehérvári püspök. A tanácsnak az egész ország területéről 30 tagja van. Művészek, zeneszerzők, karnagyok, írók és kétkántor is. Egyházeneműveléti Malyer Ferenc püspöki tanácsos, székesegyházi énekeskollai igazgató és Kerényi János mesekollai közs. isk. igazgatótanító tagja a tanácsnak.

A nyárfelveti részége. A Buvár novemberi száma írja: A rezgővárfa leveleink a nyele nem körkeresztmetszetű, hanem elliptikus, így irányok szerint egészen különböző ellenállást, úgyszólván kiegyensúlyozatlan. E mellett hosszú és vékony: ezért rezeg szinte állandóan, de a legegyszerűbb megmozdulásra is erősen kilendül nyugalmi állapotából. Okékos mozgásával a párologtatást segíti elő, mert a levelek körül keletkező pára-burokól pillanatokonként kiszabadul és kevésbé páratelt levegőrésekké jut.

Az Egyház missziós gondja minden időkben aktuális. Minél nehezebbek az idők, annál nehezebb az Egyház missziós feladata is. De annál örövendesebb, ha a nehézségek ellenére is az Egyház állandó tétőfoglalásáról lehet olvasni a missziós országokban. A „Világpostá” most megjelent novemberi száma ismét közöl néhány érdekes hírt az Egyház missziós sikereiről. A lap további részében beszámol a legnagyobb magyar missziós intézmény, a községi missziós szeminárium életéről, s egyéttartalomban is gazdag lap Közégen jelenik meg. Előfizetési ára egy évre 3.00 pengő.

Emlékezőművészt mint tanu. A Buvár novemberi száma írja: Ishara, japáni emlékezőművészt érdekes adatokkal szolgált a kriminológiai kutatás számára. Heindl és Susukita kísérletei szerint az emlékezőművészbár kifogástalanul beszámol akár csak másodpercig láttott ábrákrol, jelzésekről, számsorokról, alakzatokról, a színekkel sokkal kevésbé tartja észben, noha színezésük hibátlan: így például valamely kérdéses automból számat, jelzését, felszerelését pontosan el tudja mondani, de arra már nem emlékeztet, hogy milyen színt a kocsi. Pedig ez nagyon fontos adat például a rendőri nyomozás szempontjából. Kiderült, hogy a memoria mirabilis a színekre sokkal gyengébben emlékezik, mint az átlagemberre. Ezek szerint a bűnügyi kihallgatások során a kísérmetlen jömelekeztői egyének vallomását sem szabad minden vonatkozásban az átlagnál megbízhatatlannak venni. Mindig kell vizsgálni, hogy az illető memóriaja bűségese a kérdéses dologban.

IRODALOM.

A „VILÁGPOSTA” novemberi száma érdekes cikkben vizsgálja a magyar éhekek életét. A Magyar Nemzeti Múzeumban örözt hullafeltanyesszonyi láda képe vezet el a ékket és szemléltető módon mutatja be rögton a magyar éhekek magas fokú tervező és kivitelező tehnikáját. Figyelemreemelő cikket írt dr. Nárámdáni Sándor a gyermekok szociális neveléséről. Dr. Marek Antal „Az orvos beszéletét” c. rovata állandóan mindenki érdeklő kérdéseket tárgyal. A szépirodalmi részből kivált a Balussa Bálni-díjat nyert Kínási Andor vídám elbeszélése, Székely Sándor érdekes fordulatokban bővelkedő „Bánási foglyok” c. történelmi regényváltásában, Nagy Meda és Zamusz Gyula írásai. A halottak boncjában a lap Endrédy Zoltán Sándor tollából emlékezik meg a család és a nemzet halottairól és bemutatja a halottakra való emlékezés vallási és nemzeti jelentőségét. A gazdagon illusztrált lap képanyagából ezúttal a magyar honvédről közölt képiport tünik ki. Közli a lap továbbá a legújabb missziós híreket és megtalálhatók benne a szokásos szórakoztató s egyéb rovatok. A „Világposta” a községi Szent Imre Missziós Szeminárium kiadásában jelenik meg. Előfizetési díja egy évre 3.00 pengő.

A jával őember koponyái közül immár a negyediket írták ki a tudósok. Erről az őemberről koponyáját írt egy érdekes cikklet Lányi S. J. a Buvár novemberi száma. Giklet írtak meg: Tonelli Sándor a szegedi tanítólágyról, Szalay László a viziatrókrol, Horváth Tomkabházy Júlia az iradai gépekről, Izmay Ferenc a gypjáról, Oravecz Pál az inyorvadásról és Horváth Zoltán a betonetről. A tudomány híreken kívül, szines diákváros gazdagítja az értekes folyóirat új számát. A Buvár Cavallier József szerkesztésében és a Franklin-Társulat kiadásában jelenik meg.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécségházmezei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Haladás Nyomda Résztényitársaság Pécs, Király-u. 21. sz. A nyomdárért felel: **Dvorsky Lőrinc** igazgató.

élet reményét és Krisztus keresztjét. Emberril-
lők új jelvények mellé sorakoznak. A szeretet
helyett az önzés a lelkek lakója s ma is a régi
pogány ideálként után fut sok ember. A „MI
Atyánk” helyett Mars, Venus és Bacchus ado-
mányaiért harsognak. Nem keressük eleget és
eléggé Isten országát, és láthatjuk, mi adatott
ahhoz, amit életünk céljaként kergetünk. Vér,
pusztulás, halál, földintátság és kétségbeesés
annyi ember osztályrészé. Nemzetek várják re-
tége a holnapot, s könyörögve kérik e borzal-
mas vihar melióbbi elmúlását.

Véresen modern és modernül véres adventet
éltünk. Istennek hála, hogy a mi ajkunkról meg-
szabadon szállhat az ének: Jöjj el édes Úrvü-
zítőnk. Jöjj, hozd el békédet. Fogj el a szen-
vedélyeket, Éleszd újra a szeretet tüzeit. Hozz
rendezettebb, igazságosabb világródot, add,

hogy ebben az új világrendben a népeket ve-
zérlő jelvények között magasan tűnik föl a Te
szent kereszted és a népek boldogságát szá-
bító, nagy tervek alapja mindenkor a Te
szent tanításod legyen. Add, hogy a jövőd új
Európában hazánk ezután is az eredei, Kárpát-
köz szorizója, Szent István és Szűz Mária or-
szágga maradjon.

De, hogy e forró vágyunk valóra is váljék,
dolgozunk kell érte. Legelőbb is ki kell ma-
gunkban alakítani a krisztusi embert és az-
után példánkkal és nevelői munkákkal hozzá
kell vezetnünk a gondjainkra bízottakat. Tekint-
sünk bizalommal mindannyian a betelheni kí-
sied mosolygó szemébe és fogjuk meg bizto-
san a helyes utat mutató isteni kezét.

F. J.

EGYESÜLETI ÉLET.

A mostani viharos idők súlyát megérzi min-
den vonalon az egyesületi élet is. Az egye-
sületek tagjai részben hónapdelmi köteleztsé-
güket teljesítik a tűzvonalban, más részüket it-
thon, a második arconalban, — vállalt köze-
dekü munkát. És mivel manapság a közmunka
ütemében sem lassulásnak, még kevésbé meg-
állásnak nem szabad bekövetkeznie. Természe-
tes, hogy az egyesületek nem vonhatják el saját
feladataikat munkájára tagjaikat az általá-
nos célú nemzeti munka porondjáról.

Ezt a feladást tűzöri a m. kir. rendőrség pécsi
kapitányaságának 198/345—1941. sz. alatt kiadott
véghatározata, melyben egyesületünk elnöke-
gének a választmányi ülés és közgyűlés meg-
tartására vonatkozó bejelentését az alábbi in-
dokolással utasította el: „megengedhet-
etlen, hogy a társadalom egyes rétegeinek ide-
jét az egyesületi és társadalmi élet különböző
megmozdulásai foglalják el akkor, amikor az
ország helyzetére tekintettel életfontosságú az,
hogy minden munka zavartalanul végeztesék.”

Ezt az indokolást valószínűleg az a meggon-
dolás váltotta ki, hogy tagjainkat, választmányi
üléseinkön, illetve közgyűléseinkön való megje-
lenésük — a mai közlekedési viszonyok mellett,
— két, esetleg három napra is elvonná a munká-
tól.

Alapszabályaink értelmében az egyesület vá-
lasztmányja évenként egy rendes gyűlést tart,
melynek munkarendje röviden az egyesületi
közgyűlés előkészítése. Erre az ülésre a Ka-
tolikus Iskola folyó évi április 1-i számában
meg is hívta az elnökség a választmány tag-
jait. Megtartására a Dévidék örvendetes fel-
szabadításáról járó katonai bevonulások és az
ezzel kapcsolatos vasúti korlátozások miatt nem

kerülhetett sor. Így júniusi közgyűlésünk meg-
tartása sem volt lehetséges. A nyári hónapok-
ban aztán megjelent a belügyminiszternek min-
denféle gyűlést betiltó rendelkezése, melyet csak
október 25-én oldott fel. Az elnökség most ismét
megpróbálkozott a választmány és közgyűlés
összehívásával. Kérelmet azonban az erre illeté-
kes rendőrhatalóság a fenti indokolással elutasí-
totta.

Az 1941-es egyesületi évben a munka és az
élet folyt tovább. Tagjainkkal az érinkeztést a
Katolikus Iskola útján tartottuk fenn. Anyagi-
lag, — mint más egyesületek is, — az 1940-es
kölségvetés alapján dolgozott az egyesület.

Az egyesület elnöksége természetesen nem há-
rítja el magától semmi téren sem a felelősséget
s miután ez elsősorban az anyagi kezelésre vo-
natkozik, az alábbiakban tárja a tagok elé azt
az anyagi gazdálkodást, amelyről az elmaradt
közgyűlésen kellett volna beszámolnia és a fel-
mentését megkérni.

1. A Pécsyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület kölségvetése az 1940. évre.

SZUKSEGLÉT:

1. Pályadíjakra —————	200,—	P
2. Választmányi tagok napidíjára ———	400,—	„
3. Katolikus Iskola nyomdászamlájára —	1600,—	„
4. Titkár tiszteletdíjára —————	160,—	„
5. Főpénztáros tiszteletdíjára —————	240,—	„
6. Katolikus Iskola szerkesztői díja ———	160,—	„
7. Tanítói Lelekgyakorlatok költségeire —	300,—	„
8. Pécsi pásp. tanítóképzőint. cserkészreink —	200,—	„
9. Pécsi pásp. tanítóképzőint. V. o. lelki- gyak. költségeire —————	100,—	„

10. Orsz. Magyar Sajtókamarai tagdíj ———	60,—	P
11. Segélyezésekre —————	1000,—	„
12. Árviztórásullak részére —————	100,—	„
13. Előre nem látott kiadásokra ————	400,—	„
Összesen: 4920,—	P	

FEDEZET:

1. Múlt évi maradvány —————	1244.62	P
2. Tagdíjhátralék —————	446,—	„
3. Katolikus Iskola előfiz. díj hátralék —	330,—	„
4. Pályamunkák költségei címén hátralék —	3.48	„
5. Lelekgyakorlatok költségei címén hátr. —	27.25	„
6. Tagdíj 800 tag után a 2 P —————	1600,—	„
7. Kat. Isk. előfiz. díj 500 előfiz. után —	1500,—	„
8. Lelekgyakorlatok költségei címén ———	200,—	„
Összesen: 5351.35	P	

Fedezet ————— 5351.35 P

Szükséglet ————— 4920,— „

Maradvány: ————— 431.35 P

Fenti kölségvetést az 1940. évi június 4-én tartott
közgyűlés jóváhagyta.

Pécs, 1940. június 4.

Magyar Sándor,
egyesületi főpénztáros.

2. A Pécsyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület zárszámadása az 1940. évről.

BEVÉTEL:

1. Múlt évi pénztári maradvány ————	1244.62	P
2. Postatakaréktól kamat —————	23.24	„
3. Pályaművek kiadása címén —————	9.24	„
4. Tanítói lelekgyakorlatok költségeire —	215.50	„
5. Tanítói névtár ára címén —————	4.80	„
6. Tanítói fogvelmi bírságpénzekből ———	349.49	„
7. Egyesületi tagdíjakból —————	1546,—	„
8. Katolikus Iskola előfizetési díjaiból —	1708.30	„
9. Beiratási díjak címén —————	76,—	„
Összesen: 5267.19	P	

KIADÁS:

1. Tiszteletdíjakra —————	560,—	P
2. Katolikus Iskola nyomdászamlájára ———	900.68	„
3. Választmányi ülés költségeire ————	356,—	„
4. Segélyezésre —————	100,—	„
5. Előre nem látott kiadásokra ————	197.51	„
6. Tanítói lelekgyakorlatok költségeire —	220,—	„
7. Tanítói fogvelmi bírságpénzekből ———	49.49	„
8. Magyar Nemz. Szövets. 1940. évi tagdíja —	4,—	„
9. Beiratási díjakból —————	76,—	„
10. Országos Magyar Sajtókamarai díjak címén —————	110,—	„
Összesen: 2663.68	P	

Bevétel ————— 5267.19 P

Kiadás ————— 2663.68 „

Maradvány 2603.51 P, amely összeg a 161.

pénztári naplótételezám alatt levő számlakivonat szerint
postatakarékban van.

3. Az egyesületi vagyonra 1940. december 31. zárlattal:

Postatakarékban —————	2603.51	P
Tagdíjhátralék —————	632,—	„
Lelekgyakorlatok költségei címén ———	47.25	„
Katolikus Iskola előfiz. hátralék ————	165,—	„
Összesen: 3467.76	P	

Vagyonát képezi még az egyesületnek:

1. A máriakeméni esp. tanítói kör által „Tanítói
Lelekgyakorlatos-alap (Ház) címén beküldött s kü-
lön takarékkönyvben elhelyezve: 70.75 P.
2. A volt Szekszárdi amerikai Róm. Kat. Tanítóegyesület
alapítványi tőkéje, amely jelenleg 21 fillért tesz
ki, takaréokban elhelyezve.
3. 1000 korona névértékű hadikölcsönkötvény a
Pécsyházmegyei Alapítványi Hivatalnál el-
helyezve.

Pécs, 1940. december 31.

Magyar Sándor,
egyesületi főpénztáros.

4. Az 1940. évi zárszámadására vonatkozó szám- vizsgáló bizottsági jelentés.

„A számadásokat átvizsgáltam s azt a legnagyobb
rendben találtam, miért is a főpénztáros úrnak a fel-
mentését megadást s lelkiismeretes munkájára je-
zőkönyvi köszönetet javaslok.

Dombóvár, 1941. február 15.

Partl József s. k.,
ny. igazgató.”

„Átvizsgálva a számadásokat, példás rendben találtam
mindent. A gondos munkáért elismerés és köszönet illet-
 meg főpénztáros urat. A felmentvny megadását tiszte-
lettel javaslom.

Magyaregry, 1941. február 25-én.

Nemes József s. k.,
ny. igazgatótanító.”

5. A „Komócsy István segélyalap” 1940. évi zárszámadása.

BEVÉTEL:

1. Múlt évi maradvány —————	2876.04	P
2. Haladás Nyomdától 146 drb. részvény után osztalék —————	102.20	„
3. Takarékbetét utáni kamat —————	52.18	„
4. Haladás Nyomdától 1939. évi jutalék címén —————	721.41	„
5. Haladás Nyomdától tőketörleszt. címén —	208.55	„
6. Haladás Nyomdától kamat címén ————	70.04	„
Összesen: 4030.42	P	

KIADÁS:

Segélyekre és ezzel kapcsolatos portó-
költségekre ————— 1204.17 P

Bevétel —	4030.42 P
Kiadás —	1204.17 „
Maradvány	2826.25 P, mely összeg 1940.

december 31. zárlattal a Pécseyházmegyei Takarékpénztárban elhelyezve.

6. A segélyalap vagyona 1940. december 31. zárlattal a következő:

Tökéstre 4200 P, mely jelenleg a következő tételből áll:	
a) 116 drb. Haladás Nyomda részvény	
a 10 P, összesen	1460. — P
b) Haladás Nyomdánál gyümölcsözölég elhelyezve	1212.81 „
c) Takarékbán	1527.10 „
Összesen:	4200. — P

7. Az 1941. évben felhasználható összegek:

a) Takarékbán	1299.06 „
b) Haladás Nyomdától 1940. évre szóló jutalék	602.25 „
Összesen:	1901.31 P

Az 1940. évre segélyezésre megállapított 1000 pengő 1940. december 31-ig nem osztott ki s így állott elő az 1901.31 pengő maradvány.

Pécs, 1940. december 31.

Magyar Sándor,
a segélyalap pénztárosa.

Hogyan állíthatja a tanító a napilapok és folyóiratok képanyagát tanítói és nevelői munkájának szolgálatába?

Városokban sok gyermek lát mozokban, „Világhíradó”-t, ami nem áll módjában legtöbb falusi gyermeknek. Elisik tehát annak képeiből meríthető szellemi haszon főleg a falusi, de a szegényebb városi gyermekekre nézve is. Ezért helyénvaló — főleg kis falvak iskoláiban — a falu kis polgárai számára a tanító leleményessége, szorgalma rendszeresítette iskolai „Világhíradó”. Ez megvalogatottságánál fogva erkölcsi szempontból még értékesebbet is nyújthat amannál. E célból a napilapok, képes folyóiratok frissen érkező számaiból, valamint a régebbi napilapokból, folyóiratokból, könyvekből kivágtott és összegyűjtött, megfelelő képeket használhatja fel. Előbbiek időszereg szempontjából jönnék elsősorban figyelembe és mint ilyenek a cél szolgálatán kívül újszerűségükkel is hatnak.

A képeket leghelyesebb két drb. üvegajtós,

8. A „Komócsy István Segélyalap” 1940. évi zárszámadására vonatkozó számvizsgáló bizottsági jelentés:

„A számadásokat átvizsgáltam és azt a legnagyobb rendben találám, miért is főpenztáros urna a felmentvény megadását s lelkiismeretes munkáját jegyzőkönyvi köszönettel javaslak.

Dombóvár, 1941. február 15.

Partl József s. k.,
ny. igazgató.”

„A számadás minden tétele egyezik. A bugzó, fardáságos és gondal kisértit munkáért teljes elismerés jár. A felmentvény megadását tisztelettel kérem.

Magyarregyeg, 1941. február 25-én.

Nemes József s. k.,
ny. igazgatótanító.”

Petrovics Károly, mohácsi ny. igazgatótanító, mint a számvizsgáló bizottság harmadik tagja, a számadásokat felülvizsgálás végett nem vette át.

A Katolikus Iskola következő számában közölni fogjuk az egyesület életére vonatkozó titkári beszámolót.

Pécs, 1941. november 30.

Titkár.

Írta: Tihanyi Béla,

ellendi kántortanító.

(Folytatás)

falba szílyesztett, vagy falra akasztható lapos szekrényekben, esetleg két drb. hirdető-tábla-szerű, egyszerű deszkatablára rögzítve az iskola folyosóján (előcsarnokban) elhelyezni. Célzerűség, neveléstani és fegyelmezési szempontból jobb — főleg osztatlan iskolában — a folyosón, mint a tanteremben. Ott a tanulók napról-napra figyelhetik anélkül, hogy ez az iskolai fegyelm rovására menne, vagy elvonná figyelmüket, amikor a képeket össze nem függő tárgyakat tanulnak. A tanterem kívül feszületen indulhat meg köztük a beszélgetés. A képek szemléte érzelmeket kelt, akaratot indít, ami kifejezésre készíti, megszólaltatja őket. A szemlétek szerzése közben néha segítséget, biztatást, támaszt keresnek; kérdésekkel állnak elő egymás között és tanítójuk előtt. Ez különösen falusi iskolában magábanveve is nagy érték.

Az iskolai „Világhíradó” — s ez talán egyik

legmegbecsülendőbb értéke! — abban az állandó helyzetben tartja tanulóinkat, hogy bennük gondolkodásra készítő problémák keletkezzenek, melyek ismeretük, kifejező készségük hiányossága miatt lelki szomjat, hiányérzést et támasztanak és így az akarat- és érzelmi nevelés szempontjából fokozottabban öntevékenységre sarkallják őket, fokozzák törekvésüket.

A tanító egyik szekrénybe, illetőleg a „híradótábla” egyikére a már összegyűjtött képekből napról-napra azokat helyezi el, melyeknek tárgya az aznapi és a következő napi tanítási anyagok anyagához simul. A másikba a frissen érkező napilapok és folyóiratok képeit teszi.

A következő tanévekben már bizonyos rendszer szerint folytatódhat a munka. A tanító a részletes tananyagbeszámoló hónapokonkénti és heti tanítási anyagának megfelelően rendezi és kartotékban tartja a képeket. Ebből egyik szekrénybe egy-két nappal előbb kiteszi a tanítandó egységek témakörébe tartozókat. Így előzetes szemlélődésre ad alkalmat, s a képeknek a szemléletek megszerzésével a következő tanítási témához előkészít szerepük lesz. Az egységek tanításánál felhasználja az arra alkalmas képeket közvetlen szemléltetésre, majd ismét visszahelyezi a szekrénybe, és néhány napon át hagyja ott. Ezalatt a képek az elmélyítés szolgálatában jutnak szerephez. A tanulók 2—3 napon keresztül figyelhetik még, miáltal meglátják rajtuk a kisebb részleteket is, és azt, ami a képek ábrái „mögött” van: megtanulnak képet „olvasni”, elmélyedni a kép témájában. Pl. egy vihart, árvizet ábrázoló kép mentési munkája mögött meglátják a közösségi életet, az emberbaráti szeretetet, felebaráti kötelességet és elmélyednek abban, milyen parányi az emberi alkotás, ha Isten büntető keze sújt; keresztény alázattal hajolnak meg Isten mindenhatósága előtt.

Leghelyesebb az előkészítési szerepét betöltött és a tanításnál már felhasznált képeket a szekrény alsó felébe elcsúsztatni pár napra, és ezek helyére felül helyezni el a következő napok témakörébe tartozókat. Az elhelyezés sorrendje lehet fordított is, de mindenesetre a megkezdett sorrendben folytatódják. A három, öt nap alatt így módon kiűszeszett képek együttes szemlélete az elmélyítés mellett — különös tekintettel Tantervünk és Utasításunk szellemére — a koncentrációt is nagymértékben szolgálja. A kat. Tanterv és Utasítás ugyanis jórésben az

ismeretek kapcsolatának elvén épül fel. Ezen összpontosító koncentrációs elv szerint nemcsak egy-egy osztály különböző tárgyai közt fontos heltenki a minél szorosabb kapcsolat, hanem osztatlan- és részben osztott iskolákban több osztály ugyanazon tárgyában is. Ezt a célt a kapcsolatba hozott tárgyak tárgyalása után beidegződészerűen mozdtia elő az iskolai világhíradó tananyagbeszámolás alapján összehozott képesportjának szemlélete.

Nagy szolgálatot tesznek a koncentrációnak a frissen érkező napilapok és folyóiratok képei is, melyeket a második szekrénybe függesztünk ki. Felelevenítik a róluk tanultakat, a velük kapcsolatban hallottakat és emellett az előbbiekhöz hasonlóan elmélyítő értékük is van. Új-zsírűsüggükkel megkapóan hatnak, újabb ismeretek megszerzésére ösztönöznek, mert szemléldésük közben a csupán községüket és legfeljebb annak környezetét ismerő gyermekekben megismerésére. Így válik a képek e csoportja a tanító és nevelői munka szolgálatában a szemléltetés ama fontos tényezőjévé, melynek segítségével a teremtet világón át a gyermeket a hit világába lehet vezetni. Mert: „Minél többet látunk meg a teremtet világából, annál erősebbé és meggyőzőbbé válik hitünk, hogy a világegyetemen csak a mindenható Isten műve lehet” — állapítja meg tantervünk utasítása. A tanuló a hit világán át könnyen fogja megérteni, hogy mind-azt, ami a körülötte lévő természetben és a szemlélt képekből, a képek ábráin, jelenségein át a teremtet világából megismer, vagy amit egy-egy tudós, feltaláló felfedezése gyánant a képeken lát, az mind a teremtet Isten jóságának, bölcseségének, mindenhatóságának kiáradása. A teremtet remekművében kutató lelke messze vágyóan magasa tör, lelki szemeivel meglátja, megtalálja a Teremtet, a mindent fenntartó, gondoskodó Istent. Ezzel és ekkor kapja meg az ember végső céljának meghatározását: Isten megismerését s az ebből eredő, folyton nagyobbodó istenszeretetet és istenszolgálatot így lesz képes majd minden adott helyzetben, jó és balsorsban lelke forrásához, Istenhez emelkedni.

Az összegyűjtött képeket a tanító nevelői szolgálatába állíthatja úgy, hogy — függetlenül az iskola világhíradójában való fel-, vagy fel nem használásuktól — időnkint átlátszatlan képeket vetítőgéppel levettül, bemutatja.

Műkedvelő előadások jövedelméből és más anyagi forrásból 7—8 évvel ezelőtt szerettem be egy ilyen vetőgépet és így gyakorlatból állíthatom, hogy a tanévben tárgyalt anyag hónaponta, félévben és év végén szokásos ismétlésként maradandó érték különösen, az ismételt anyaggal kapcsolatos képek vetítése.

A magyar népviselet megkedveltetésében is sokat tehet egy-egy vidék népviseletének színes képekben történő bemutatása. A népies tájvisélet megismerése és megkedveltetése mellett a rajztanításnak is hasznára válik, mert a tanuló a látottak alapján motívumokat, képfogalmakat gyűjthetnek díszítő tervezéseikhez.

A képek összegyűjtésében, rendezésében osztatlan iskolában és felsőbb osztályokban maguk a tanulók vannak a tanító segítségére. Minden tanévben szoktam ilyenféle felhivatást intézni tanulóimhoz: Vágjátok ki és gyűjtsetek össze újságokból, már nem használt naptárakból, régi könyvekből szülőitek belegegyezését azokat a képeket, melyekről az iskolában valamit tanultatok, hallottatok! Valóságos „képláz” indul meg közöttük. Pár hét alatt többszáz kép gyűlt össze.

A képek rendezésére heti, vagy havonkénti felváltással érdem szerint a törekvőbb tanulókat helyes kijelölés. A gyakorlat igazolja, mennyire fokozza ez az önbizalmat és törekvést!

A cél elérése mellett sok örömet is szerzünk elszigetelt életkörülmények között élő, legnagyobbrészesen szegénysorsú tanulóinknak, ha a képek sorozatán át mutatjuk meg a teremtet világából azt, amit a természetben soha nem szemlélhetnének.

A nevelő-tanító művészi munkája pedig a „Népkultúra” egyszerű hajóján is rébe tudja vinni utasait az „Elcél”-tengeren. Fontos, hogy leleményességgel, a helyi adottságok kiaknázásával és a haladás elvére helyezkedve vessze „hajóját” a kapitány, — tanító.

Eléri a nagy célt. Biztosan partra viszi „hajóját” a háromszíni lobogót és keresztet.

A Pécsi Női Legkivakorlatos Otthonban három napos zárt legkivakorlat kezdődik dec. 26-án délután és 30-án reggel fejeződik be. Résztvevői délut 10 P, küln szoba 12 P. Csoportok, ha legalább 15-n jelentkezik, tetszés szerinti dátumot kérésnek. Bővebbet a Női Legkivakorlatos Otthonban, Pécs, Mátyás Flórián-u. 76/78. szám.

Határidő-émlékeztető.

Katolikus Iskola hátralekös előfizési díjai, újabb sürgeltes beírása nélkül, a 45.012 sz. csekkalapon befizetendők. — **Tudják** a kéri pénztárosoknak haladéktalanul megküldendők. A kéri pénztárosnak a befolyt tagdíjak kétharmad részét a 45.612 sz. csekklapra december hó végéig fizessék be. A pénz befizetésével egyidejűleg a tagdíjakat fizetőkről a hátralekösokról a kimutatás a főpénztárosnak küldendő meg. — **Államfi nemapnia**, december 6. iskolai szünet. A nemzeti zászló kitűzendő. — **Nyugdíjajárulékok** az iskolafenntartók által befizetendők.

Főtanfolyelöl rendelkezesek.

3988/1941. sz. **Iskolák nevelő-oktatószemélyzetének és egyéb alkalmazottainak orvosi átvizsgálása.** Baranya vármegye és Pécs város m. kir. tiszti főorvosa folyó év november hó 13-án, 2682/1941. fo. szám alatt kelt iratával hivatalommal közölte, hogy a m. kir. belügyminiszterium az 1940. VI. t. e.-ben nyert felhatalmazás alapján 888/1940. B. M. sz. alatt elrendelte az iskolák nevelő-oktatószemélyzetének és egyéb alkalmazottainak háromévenkénti átvizsgálását, hogy nem szenvednek-e fertőzőképes vagy arra gyanus gímós megbetegedésben. Az érdekelte személyeket a tiszti főorvos hivatal értesíti arról, hogy mikor tartoznak erre vonatkozó kötelezettségüknek eleget tenni. A vizsgálat kapcsán kapott orvosi bizonyítványt a tényleges szolgálatban állók a helyi iskolai hatóságnak kötelesek haladéktalanul bemutatni.

Fentiek alapján felhívom a felügyeletem alá tartozó és Baranya vármegye területén lévő összes r. kat. iskolaigazgatóságokat, hogy a tiszti főorvos és a vizsgálatok elvégzésével megbízott hatósági orvost működésében támogatásik, és jelen rendelkezésem kézhezvétele után haladéktalanul közöljék a szóbanforgó iskolák igazgatói Baranya vármegye és Pécs szab. kir. város tiszti főorvos hivatalával az igazgatásuk alá tartozó tanámszélyzet, valamint az iskolaszolgák, takarítók és az iskolában esetleg élelmiszer árusítással foglalkozók névsorát.

4005/1941. sz. **Pedagógiai szemináriumi előadásokon részvétel.** A folyó iskolai évben az egyes népoktatási körzetekben megtartandó pedagógiai szemináriumi előadások idejét és tárgy-

sorozatát a kir. tanfelügyelői hivatalok az érdekelte iskolákkal közlik. Ennek kapcsán a felügyeletem alá tartozó elemi iskolai tanítóknak a szóbanforgó pedagógiai szemináriumi előadásokat azzal ajánlom figyelmébe, hogy az azokon való megjelenést hasznosnak és kívánatosnak tartom, és azért a felügyeletem alá tartozó tanítók és tanítónők részére, amennyiben a körzetükben tartandó ezen előadásokon részvesznek, az előadás napjára szabadságot engedélyezek. Azt, hogy a szabadságot az említett célra használják fel, helyi hatóságuknál igazolni tartozom.

4014/1941. sz. A „Magyar Szárnyak” repülési folyóirat ajánlása. A lap elsősorban általános repüléstechnikai kérdésekkel foglalkozik, ezek keretében a különböző államok repülésgyűnének fejlődésével, termelési adataival, ismertetett az új típusú gépeket, ezek méret- és teljesítményadatait.

Ifjúsági vonatkozásban a vitorlázó repüléssel és a modell-készítéssel foglalkozik. Nevelőérték jelentenek a világháborús és mostani repülésszínesen megírt visszaemlékezései.

Mint hogy a lap a tanítóság nevelő-oktató munkája tekintetéből is hasznos szolgálatot tehet, a felügyeletem alá tartozó elemi és polgári iskolák tanítóit, illetve tanári könyvtárai számára megrendelésre ajánlom.

A lap előfizetési díja évi 10 pengő. Megrendelhet a „Magyar Szárnyak” kiadóhivatalánál, Budapest, VII. Király-u. 93. sz.

4162/1941. sz. **Használt cipők gyűjtése tli segélyezés céljából.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium f. évi november hó 15-én, 58.887/1941. V. ü. o. szám alatt valamennyi tanterületi kir. főigazgatósághoz és az újjáékkí II. fokú tanterületi kirendeltség vezetőjéhez a következő rendeletet intézte:

„A m. kir. közléstási miniszter úr a szegény nép-rétegeknek használt lábbelivel való ellátására tli segélyekről indított. Ennek gyakorlati lebonyolítására a Diákpartár Szövetség ifjúsági mozgalmát kerte fel.

Tekintettel a nagyjelentőségű szociális célkitűzésre, szükségessé tartom, hogy a tanulóifjúság széles rétegei, valamint a diákszervezetek (eszkész stb.) is bekapcsolódjanak ebbe a munkába. Utasítsa Főigazgató Úr, Vezetőség az a rendelkezése alatt álló iskolák igazgatóit és tanítóit, továbbá a kir. tanfelügyelőket II. fokú tanterületi körzetek vezetőit, hogy a fentebb ismertetett tli segélyekről legmesszebbmő támogatásban részesítsék.”

Miután a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium fentidézett rendelkezés hasonló intézkedésre kerte fel az egyházi főhatóságokat, tudomásáért és megfelelő további eljárás végett közlöm, hogy a pécsi egyházmegyei hatóság az egyházmegye területén levő kat. iskolákra néve ugyanígy rendelkezik.

HIREK.

Tanulmányi felügyelői kinevezés. Serédi Jusztinián bitoros, hereceprimás dr. Gábrriel Pál püspöki tanácsos, pécsi püspöki liciumi és tanítóképző-intézeti igazgatót és Fekete János pécsi püspöki liciumi és tanítóképző-intézeti tanárt a Katolikus Iskolai Főhatósághoz tartozó összes liciumok és tanítóképző-intézetek általános tanulmányi felügyelőjévé nevezte ki.

Nemzetvédelmi kérésztel kitüntetés. Koudela Gyula, dunaföldvári r. kat. igazgatótanító az ellenforradalom alatti hazafas magatartásáért a Nemzetvédelmi kérésztel kitüntelték.

Zenetanári kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr Lovas Mihály Pál, pécsi püspöki tanítóképzőintézeti zenetanárt a eskáronyai állami tanítóképzőintézethez nevezte ki zenetanárnak.

Egyházmegyei hírek. Virág Ferenc Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltóság Ágoston János dunaszekési káplán megbízta a főherceglaki lelkeség vezetéseül. Vid a István bátai káplán pedig Bükkösdre küldte vikárius (in spiritalibus) minőségben. A káplánhelyeken az alábbi változások történtek: Kovács József Bükkösdről Bátorra, Kovács Géza Pécsbányatelepről Ozorára, Kőszegi István Fadról Dunaszekesőre, Békési János Hosszúhetényből Fadrára, Nagy Ferenc Hőgyészről Hosszúheténybe, Gyimesi László Tevelről Hőgyészre, Ferkov Mihály Koppanyászentőrtől Tevelre, Bárka János Dunaszekesről Pécsbányatelepre került.

Körzeti iskolafelügyelői megbízatás. A völgy-ségi járás I. körzetében a körzeti iskolafelügyelői teendők ellátására II a h n József, bonyhádi róm. kat. elemi népiszkolai igazgatótanító nyert megbízatást.

Rudolf Mátyás pápai t. kamarás, nyugalmazott szásvári plébános, 47 évi buzgó lelkesítő élet után, 70 éves korában november 7-én meghalt. Temetése november 9-én, vasnapon délután 3 órakor volt a központi temető oratóriumjában.

Nyári József volt bakonyai plébános 49 éves korában Pécsen elhunyt. Mint bakonyai plébános buzgóságával, szeretteljesen motorálva nagy lelki haszonnal munkálkodott. Temetése Pécsen, november 23-án volt.

Marton Sándor nyug. szentlőrinci plébános november 7-én Szentlőrincen meghalt. Temetése november 9-én volt Szentlőrincen.

Redes tanítói kinevezések. Vitéz E d e l e n y András a magyarbolyói, L e i p o l d Péter a komlói, T i m á r János a báti, M a n d l János a vémeti, N e m e t h Lajos a sátorhegyi kántortanítói, M ü l l e r Imre a baranyajenői II., V i r á g János a kurti II. sorsz. tanítói állásra végleges minőségű rendes tanfóká kinevezettek.

Helyettesítanítói kinevezések. Tóth Julianna a dombóvári II. Ványi Gáborné sz. Pintér Irma a dunaföldvári XV., D é k á n y János a versendi II., T o l n a i Lajos az iregzesmesei II. sorsz. tanítói és P á l o s József a nagykönyvi kántortanítói állásra helyettesítanítói minőségben kinevezettek.

Próbaszolgálatra bocsátás. Kántor Erzsébet a pécsváradai IV., Bátor Erzsébet a palotabozsoksi III., R a d n a i Ilona az iregzesmecehebszékű I., K r e m s b e r g e r Gizella a fekedli II., B u z á s i József a dunakömlödi V. sorsz. és W e i m a n n János a hanti kántortanítói álláson próbaszolgálatra bocsátattak.

Orsz. Egyházzenevezetési Tanács. A magyar püspöki kar tavaszi konferenciáján elhatározta egy egyházzenei és irodalmi, szakértő és tanácsadó bizottság megszervezését. Orsz. E g y h á z z e n e i v e z e t é s i T a n á c s címen. Ezen tanács a püspöki kar, illetve az egyes megyéspüspökök mellett fog működni. Elnöke S h y o v Lajos székesfehérvári püspök. A tanácsnak az egész ország területéről 30 tagja van. Művészek, zeneszerzők, karnagyok, írók és két kántor is. Egyházmegyéinkből Mayer Ferenc püspöki tanácsos, székesgyeházi énekesiskolai igazgató és K e r é n y i János mecsekaljai közs. isk. igazgatótanítói tagja a tanácsnak.

A nyaralófel. rezgése. A Búvár novemberi száma írja: A rezgőnyári leveleink a nyele nem körkeresztmetszű, hanem elliptikus, így irányok szerint egészen különböző elmozdulást, úgyszólván kiegyensúlyozatlan. E mellett hosszú és vékony; ezért rezgés szinte állandóan, mert a levegő legenyébb megmozdulása is erősen kilendíti nyugalmi állapotából. Örökös mozgásával a párolgatólag segíti elő, mert a levegő körül keltező pára-burokhoz pillanatontól kiszabadul és kevésbé ártalmat lévegrészreket jut.

Az Egyház misziós gondja minden időkben aktuális. Minél nehezebb az idők, annál nehezebb az Egyház misziós feladata is. De annál örömdetesebb, ha a nehézségek ellenére is az Egyház állandó térfoglalásról lehet olvasni a misziós országokban. A „Világposta” most megjelenő novemberi száma ismét körül néhány érdekes hírt az Egyház misziós süllyéről. A lap további részében beszámoló a legnyugabb magyar misziós intézmény, a közési misziós szeminárium életéről, s egyébt tartalmazban is gazdag lap Közégen jelenik meg. Előfizetési ára egy évre 3.60 pengő.

Emlékezőművész mint tanu. A Búvár novemberi száma írja: Ishihara, japáni emlékezőművész érdekes adatokkal szolgált a kriminológiai kutatás számára. Heindl és Susukita kísérletei szerint az emlékezőművész bár kifogástalanul beszámoló akár csak másodpercéig láttó ábrákról, jelzésekről, számsorokról, alakzatokról, a szemnek sokkal kevésbé tartja észben, noha színezetke hibátlan. Így például valamely képzéses animáció számát, jelzést, felszerelést pontosan el tudta mondani, de arra már nem emlékezett, hogy milyen színű a koszi. Pedig ez nagyon fontos adat például a rendőri nyomozás szempontjából. Kiderült, hogy a memoria-művész a szemek sokkal gyengébben emlékezik, mint az átlagember. Ezek szerint a bűnügyi kihallgatások során a közismer-ten jölemlekeztető egének vallomását sem szabad minden vonatkozásban az átlagnál meghibázottnak venni. Mindig kell vizsgálni, hogy az illető memóriája hűségese-e a kérdések dologban.

IRODALOM.

A „VILÁGPOSTA” novemberi száma érdekes cikkben vázolja a magyar céhek életét. A Magyar Nemzeti Múzeumban őrzött hunfalvi menasszonyi láda képe vezeti be a cikket és szemléltető módon mutatja be rögön a magyar céhek magas fokú tervező és kivitelező technikáját. Figyelemre méltó cikket írt dr. Sármasi Sándor a gyermekélet szociális neveléséről. Dr. Marek Antal „Az orvos beszédget” c. rovata állandóan mindenkit érdeklő kérdéseket tárgyal. A szépirodalmi részről kiváló a Ballasa Bálint-aját nyert Kinizsi Andor vídám elbeszélése. Székely Nándor érdekes fordulatokba bővelekedő „Bizánci fogoly” c. történeti regényfolytatása. Nagy Mada és Zaymus Gyula írása. A halottak hónapjában a lap Endrédy Zoltán Sándor tollából emlékezik meg a család és a nemzet halottairól és bemutatja a halottakra való emlékezés vallási és nemzeti jelentőségét. A gazdagon illusztrált lap képanyagából ezúttal a magyar honvédről között képepirórt tűnik ki. Közli a lap továbbá a legújabb misziós híreket és megállathatók benne a stóka-szócirkókató a egyéb rovatok. „Világposta” a közzé Szent Imre Misziós Szeminárium kiadásában jelenik meg. Előfizetési díja egy évre 3.60 pengő.

A jávati ember koponyája közül immár a negyediket ásták ki a tudósok. Erről az ősemberi koponyáról írt igen érdekes cikket Lányi S. J. a Búvár novemberi számába. Cikket írtak még: Tonelli Sándor a szedi tanyavilágról, Szalay László a viaziakőről, Horváthné Tomkaházy Júlia az íródi gépekről, Izmay Ferenc a gyapjáról. Oravetz Pál az inyorvadásról és Horváth Zoltán a betonéről. A tudományos híreken kívül, színes diakórol gazdagítja az érdekes folyóirat új számát. A Búvár Cavallieri József szerkesztésében és a Franklin-Társulat kiadásában jelenik meg.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó: a Pécsegyszékelyi Róm. Kat. Tanfőgyőselet. Határidő: Nyomda Rézvényővárság Pécs, Király u. 21. sz. A nyomdárért felel: **Drovszky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécssegyszékelyi tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztartásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: **Megjelenik minden hónap elsőjén.**

Magyar Sándor, tanfőgyeje.

Tagdíj 1941. évre 3 pengő.

Előfizetési díj 1941. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSEG: Pécs, Incedy Dénes-utca 9/a. (Pápi Otthon), hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, híradások és reklámok az is küldendők. Az előfizetési és lagdíji díjak a 45.012. sz. postahatárképzészi befizető-lapon küldendők be.

Pécs. 1941. december 1.

XXX. évfolyam, 12. szám.

Ádventi gondolatok.

Harmatozatosok égi magasok... Jőjj el édes Üdvözítőm... hangzik fel újra az ősi, könyörgő ének.

Az évezredekkel elért elhangzott kérést meg is hallgatta az Úr. A betlehemi éjelen megnyílt az ég, Isten egy szülőltől le szállott le az emberiség közé. Azóta a miénk valósággal az Öltári-szentségben, miénk tanaival, miénk hirdetett eszméivel és miénk keresztalálának minden kegyelmével. Miénk, az emberiség.

De elmondhatjuk-e valamenyien, hogy az enyem is Krisztus? Minden meghörögő, hatalmas szeretelel ott ége szívünkben? Megértő és hatorító nyajdasság sugárik-e arcunkról? Fennsleges tanai irányítják-e egyéni, társadalmi és nemzeti életünk, mindennapi eszeledeteinket? Vagy csak tudunk róla, hirdetjük gondolatait, de hitünk szaralyalása, szeretetünk melege és bizalmunk ereje még mindig nem ér fel hozzája?

Nem, nagyon sokszor nem!

Most az ádvent áhítatos napjában, a hajnál szemtelik eszedjében járjuk ki tehát észlntén és teljesen szívünkkel és értelmünkkel, létszólunk számára méltó hajlókot magunkban, várjuk Öt, akarjuk Öt! — Jőjj el mihozzánk is édes Üdvözítőm!

A betlehemi kised nem jött hozzánk üres kézzel. Azért jött, hogy országod alapítson, királyunk legyen, de mégsem dícsőségéről, haroról és vérmezőkről álmodozott, hanem az emberiség két legnagyobb, hervadhatatlan kincséről: a lélekéről és a szeretetről. Azért jött, hogy halhatatlan lelkiünk nagy értékének tudatára ébresszen, annak megmentésére segítséget adjon és meggyújtsa szívünkben az Isten- és emberszeretet szent lángját.

Krisztus éltit is tudták, hogy van lélek. Az ókor kimagasló szellemi hirdetők, de az emberiség nagy többsége így él, mintha a testen kívül nem volna egyéb értéke. Három nagy

ideál vezette és lelkesítette az ókori pogányt: a Hatalom, az Arany és az Élvezet. Ezért küzdöttek és ezért véreztek el. A nagy tömeg világnézetek: Panem et circenses! A lélek halhatatlan értékéről és annak megmentéséről nem sok szó esett, azval kezelt törődtek. Ezt a nem ismert, elhanyagolt és sokszor megvetett emberi lelket emelte fel méltó helyére Krisztus, mikor azt hirdette: „Mít használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárárt valja.” És a régi eszmények helyébe új életvet adott: „Keresselek először az Isten országát és az ő igazságát, a többiek mind hozzáadatnak nektek.”

Az ókori népek istenei retgették istenek. Zeus villámokot szór, Baal és Moloch emberáldozatot követelnek, még Jahve is villámás és mennydörgés közt szól népéhez. Krisztusról tudjuk, hogy Isten nemcsak Teremtő Urunk, akit imáduink, Biránk, akitől félünk kell, hanem jószág, szerető Atyánk, akit szeretünk kell és akit bizalommal szólíthatunk „Mít Atyánk”-nak. Istentel szembeni magatartásunk legfőbb parancsa Krisztus óta: „Szeresd a te Uradat Istenedtel teljes szívvedből, teljes lelkedből és teljes elmédből.”

Krisztusól kaptuk az embereknék egymáshoz való viszonyát szabályozó életvetel is: „Szeresd valóságodat, mint önmagadat. Arról fogja mindenki megismerni, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretettel vagytok egymás iránt.” Ennek a krisztusi parancsának nyomán virágzóttak ki az emberi léleken az irgalmasság, a jószívűség és nyagylekliség érényei és a ridég világban azója gyakorolják az irgalmasság testi és lelki eszeledetét a nemes lelkek. Lélek és szeretet: Krisztus két nagy ajándéka, a földi és az örök boldogság forrása.

De miha az emberiség ma sem értékénele két kincsét. Modern pogány óltárok magasas lobognak a lángok. Egétik az istenhitet, az örök-